T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

3 ADIM
TYT
COĞRAFYA

"3 Adımda Üniversiteye Hazırlık"

3 ADIM MOBİL SORU BANKASI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

3 ADIM
TYT
COĞRAFYA

"3 Adımda Üniversiteye Hazırlık"

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 7876
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 1804

3 ADIM TYT
COĞRAFYA

Basım Adedi

ISBN 978-975-11-5998-4

Yazar
KOMİSYON

Baskı:

Sertifika No.:

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

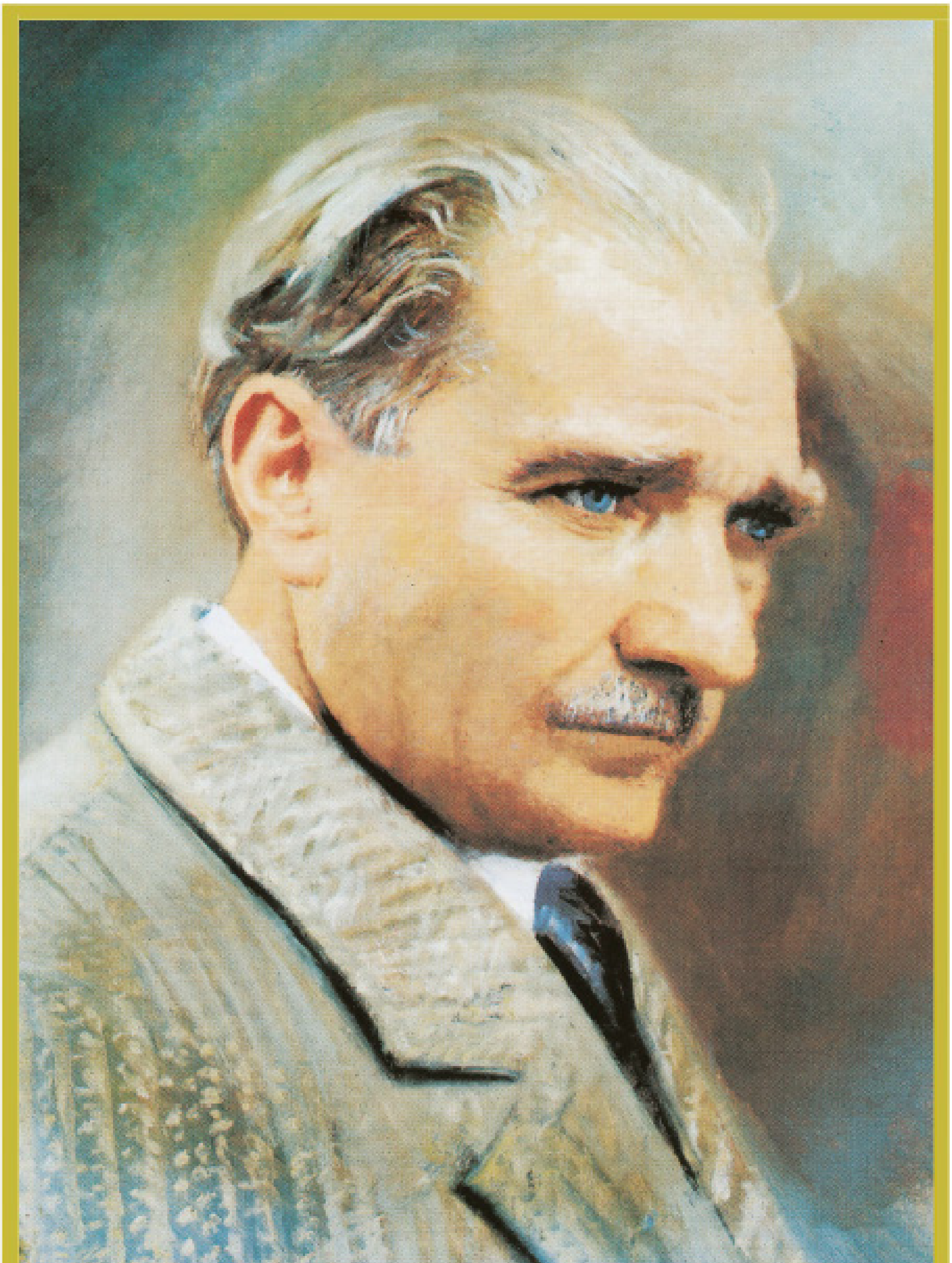
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

TESTLER

1. İnsanlar çevre ile sürekli etkileşim halindedir. Çevreye uyum sağlamakla birlikte çevreyi de gereksinimleri nedeniyle sürekli değiştirmektedirler. Gıda, giyinme, barınma, enerji üretme, dinlenme, merak etme gibi nedenlerden dolayı çevrede büyük değişiklikler yaşanmaktadır. Bu insanlığın ortaya çıkmasından günümüze kadar yaşadığı doğaya hükmedebilme arzusundan kaynaklanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi insanın çevreye olan etkisine örnek gösterilemez?

A) CFC (kloroflorokarbon) gazının artış göstererek ozon tabakasında zarara yol açması

B) Tropikal kuşakta yerleşmeler için yüksekte bulunan yerlerin tercih edilmesi

C) Akarsu üzerine inşa edilen hidroelektrik santralleri ile enerji üretilmesi

D) Denizlerde kirlenmeye bağlı olarak canlı türlerinde meydana gelen azalma

E) Dağlık ve engebeli arazilerde tüneller ve köprüler yapılması

2. **Aşağıda verilen düşünürlerden hangisinin coğrafi bilgi mirasına katkısı diğerlerinden daha sonraki bir zamanda gerçekleşmiştir?**

A) Platon

B) Strabon

C) Heredot

D) Von Humbolt

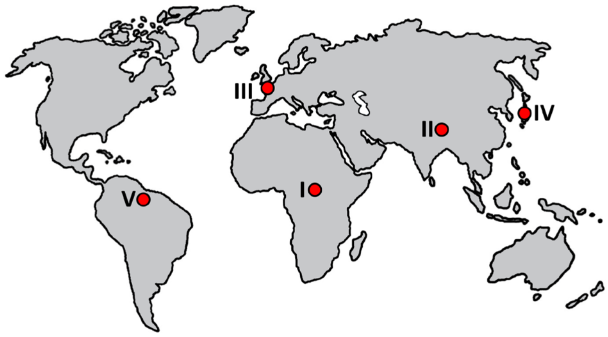
E) Erotesthenes

3. 3.000 yıllık tarihi ile eski bir yerleşim yeri olan Amasra; bir yarımadaya (I), bu yarımadanın yanında liman görevi gören iki koy ve ana karaya (II) köprüyle (III) bağlı bir adaya sahiptir. Ayrıca kalesi (IV), kendine özgü evleri, yemekleri ve el sanatları (V) ile önemli bir turizm merkezidir.

Yukarıdaki metinde numaralanmış kelimelerden hangileri doğal ortamı oluşturan unsurlara örnek gösterilebilir?

A) I ve II
B) II ve III
C) II, III ve IV
D) I, II ve V
E) III, IV ve V

4. Doğal çevre şartları geçmişten günümüze kadar insanların giyinme, barınma ve beslenme şekillerini etkilemiştir. Ancak günümüzde teknolojinin gelişimine bağlı olarak bazı ülkeler doğal çevre şartlarından daha az etkilenmektedir.

Buna göre haritada numaralanmış yerlerin hangilerinde doğal koşullara bağlılığın daha az olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I ve IV
E) IV ve V

5. **Aşağıdakilerden hangisinde doğal unsur ve meydana geldiği doğal ortam eşleştirmesi yanlış verilmiştir?**

A) Deprem - Biyosfer

B) Erozyon - Litosfer

C) Kasırga - Atmosfer

D) Orman yangını - Biyosfer

E) Dalga - Hidrosfer

6. **Antalya ilinin nüfus ve yerleşme özellikleri hakkında bilgi edinmek isteyen bir araştırmacı aşağıdaki bilim dallarının hangisinden faydalanır?**

A) Limnoloji

B) Pedoloji

C) Hidroloji

D) Jeoloji

E) Demografi

7. Doğa, başta insan olmak üzere tüm canlıların yaşam alanını oluşturur. Bu yaşam alanı; hava küre (atmosfer), su küre (hidrosfer), taş küre (litosfer) ve canlılar küresi (biyosfer) adı verilen doğal sistemlerden meydana gelir. İnsanın bütün faaliyetleri, bu doğal sistemler içerisinde gerçekleşir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde tüm doğal sistemlere birer örnek verilmiştir?

A) Sıcaklık, toprak, göller, akarsular

B) Kayaçlar, denizler, rüzgârlar, bitkiler

C) Bitkiler, yerleşmeler, tarım, sanayi

D) Okyanuslar, madenler, göller, toprak

E) Yağış, akarsular, bitkiler, hayvanlar

8. **Meteoroloji:** Hava kürenin yapısı, biçimi, bileşimi ve bu kürede oluşan hava hareketlerini inceler.

Biyoloji: Canlıları inceleyen bilimdir.

Jeopolitik: Bir devlette ya da bir bölgede uygulanan politikayla o yerin coğrafyası arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalıdır.

İstatistik: İlkelerini olasılık kuramlarından alarak eldeki verileri grafik ve sayı biçiminde değerlendiren bilim dalıdır.

Aşağıda verilen ifadelerden hangisi yukarıda verilen coğrafyaya yardımcı bilimlerle daha az ilişkilidir?

A) Atmosfer

B) Bitkiler

C) Avrupa Birliği

D) Nüfus sayımları

E) Volkanizma

9. **Aşağıdakilerden hangisi coğrafya ile ilgili olarak diğerlerine göre günümüze daha yakın bir gelişmedir?**

A) Coğrafi keşiflerin yapılması

B) Yakın çevrenin haritasının çizilmesi

C) Batılı kaynakların çevirilerinin yapılması

D) Projeksiyonların kullanılması

E) Uydu fotoğraflarının çekilmesi

10. **Aşağıdakilerden hangisi beşerî coğrafyanın alt dallarındandır?**

A) Turizm Coğrafyası

B) Doğal Afetler Coğrafyası

C) Sular Coğrafyası

D) Canlılar Coğrafyası

E) Toprak Coğrafyası

11. Geleceğe yönelik planlamalarda coğrafya biliminin dikkate alınması doğal çevreden sürdürülebilir bir şekilde faydalanmamızı sağlayacaktır.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu açıklamayı destekler niteliktedir?

A) İstanbul ve çevresinde sanayi tesislerinin yerleşim yerleri içerisinde kalması

B) Çukurova Deltası üzerinde yerleşme faaliyetlerinin yaygın olması

C) Fay hatları üzerine sanayi tesislerinin kurulması

D) Ormanlık alanların tarıma açılması

E) Alüvyal topraklarda tarım yapılması

12. Bir coğrafya dersinde Orhan öğretmen insan ve çevre konusunu anlatırken öğrencilere “İnsan mı doğayı yoksa doğa mı insanı etkiliyor?” şeklinde bir soru sormuştur. Öğrencilerin bir kısmı, doğanın insan üzerinde etkili olduğunu, diğer bir kısmı da insanın doğa üzerinde etkili olduğunu savunmuştur. Öğretmen, insanın doğa üzerinde etkili olduğunu savunan öğrencilerden örnek vermelerini istemiştir.

Öğrencilerinden aşağıdaki yanıtları almıştır.

Ahmet: İsviçre’de Alp Dağları’nda ulaşımın köprü, viyadük ve tünellerle sağlanması

Zeynep: İstanbul Boğazı’nın iki yakasının Marmaray ile İstanbul Boğazı altından bağlanması

Fatih: Hollanda kıyılarında yapılan setlerle denizden arazi kazanılması

Sude Nur: Japonya’nın Osaka Körfezi’nde denizin doldurulmasıyla Kansai Havalimanının yapılması

Ali: Aşırı sis nedeniyle İstanbul’daki feribot seferlerinin iptal edilmesi

Buna göre hangi öğrencinin bu konuyla ilgili verdiği örnek <u>yanlıştır</u>?

A) Ahmet B) Zeynep C) Fatih

D) Sude Nur E) Ali

1.

Türkiye'de yüksek rakımı ve sert iklim koşulları nedeniyle hava sıcaklığının kış aylarında - 40 dereceyi bulduğu Erzurum'da, toplu taşıma araçlarını kullanan vatandaşlar, soğuk havadan "klimalı duraklar" sayesinde korunuyor. Toplu taşıma araçlarını kullanan vatandaşlar için kentin çeşitli noktalarındaki 50 durağa yerleştirilen klimalar, kışın vatandaşları ısıtacak. Vatandaşların beğenisini kazanan bu uygulamayı sürdüren Büyükşehir Belediyesi, 150 ayrı noktaya daha bu duraklardan yerleştirerek soğuk çilesini ortadan kaldırmayı hedefliyor.

Bu uygulama insan ve doğa etkileşimi açısından incelendiğinde,

I. Doğal çevre koşullarının insan yaşamı üzerindeki olumsuz etkisi azaltılmıştır.

II. İnsan, doğal çevre koşullarına müdahale ederek iklim değişikliklerine neden olmuştur.

III. Doğal çevre koşullarının elverişsiz olduğu yerler beşerî faaliyetler için uygun değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

2. **Aşağıdakilerden hangisi hidroloji biliminin inceleme alanları arasında yer almaz?**

A) İstanbul Boğazı'ndaki akıntılar
B) Fırat ve Dicle akarsularının su taşıma kapasiteleri
C) Ege Denizi kıyılarındaki adaların şekil özellikleri
D) Türkiye'deki baraj göllerinin su toplama kaynakları
E) Göller Yöresi'ndeki su kaynaklarının mineral madde analizi

3. Coğrafyanın konusunu oluşturan temel unsurlar olan; hava küre (atmosfer), su küre (hidrosfer), taş küre (litosfer) ve canlılar küresi (biyosfer) arasındaki etkileşim şekildeki gibidir.

Bu etkileşimden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Canlıların yaşaması için sadece atmosferin varlığı yeterlidir.
B) Canlılar küresi diğer kürelerin etkileşiminden oluşur.
C) Doğal unsurlar coğrafyanın temel konusunu oluşturur.
D) Canlılar küresi daha çok litosfer ile etkileşim içerisindedir.
E) Atmosfer ile hidrosfer arasındaki etkileşim litosfer ile atmosfer arasındaki etkileşimden fazladır.

4. Aşağıdaki tabloda insan ve doğal çevre arasındaki etkileşime örnekler verilmiştir.

		Doğal Çevrenin İnsana Etkisi	İnsanın Doğal Çevreye Etkisi
I	Kaya düşmelerinin can ve mal kayıplarına neden olması	✓	
II	Büyükşehirlerde nüfus artışına bağlı olarak orman alanlarının azalması		✓
III	Depremler nedeni ile can kayıplarının yaşanması		✓
IV	Termik santrallerin atıklarının su kaynaklarını kirletmesi	✓	

Bu örneklerden hangileri yanlış eşleştirilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. “İnsanoğlu yaşamını doğaya göre düzenler.” **ifadesini destekleyici en güzel örnek aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fransa-İngiltere arasında Manş Tüneli’nin açılması

B) Erzurum-Kars gibi illerimizde büyükbaş hayvancılık yapılması

C) İsviçre’de Alp dağlarında viyadük ve tünellerin yapılması

D) Hollanda’nın kıyı bölgelerinin doldurularak toprak kazanılması

E) Libya’da uygulanan Büyük Yapay Nehir Projesi ile su ihtiyacının karşılanması

6. Doğu Karadeniz Dağları’nda yer şekillerinin engebeli olmasına bağlı olarak yerleşmelerin ve ekonomik alanların birbirine uzak olması insanların kısa mesafelerde haberleşme şekillerini etkilemiştir. Kuş dili bu haberleşme çeşidine örnek oluşturmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisinde yukarıdaki örneğe benzer bir durum görülür?

A) Düz olan alanlarda bisiklet kullanımının artması

B) Sanayi alanlarının çevresinde su kirliliği oranının artması

C) Modern yöntemler kullanıldıkça tarımsal verimin artması

D) Ulaşım hatlarının gelişmesi sonucunda farklı ekonomik sektörlerin gelişmesi

E) Yağışın fazla olduğu alanlarda akarsu su seviyesinin artması

7. İnsanlar Sanayi Devrimi sonrası artan teknolojik imkânlar sayesinde, artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla, doğal ortama müdahale etmeye başlamıştır. Bu müdahalelerden bir kısmı doğanın işleyişine uygun iken bir kısmı ise doğanın işleyişine uygun değildir ve doğal ortama zarar verir.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangisi doğanın işleyişine daha uyumludur?

A) Orman ve mera alanlarına tarla açılması

B) Rüzgâr santrallerinde enerji üretimi

C) Termik santrallerde kömür yakılarak enerji üretimi

D) Tarımsal üretimde ilaç kullanımı

E) Toprak ve bitki örtüsünün ortadan kaldırılarak açık alan madenciliği yapılması

8. Doğal sistemlerdeki coğrafi olayları, coğrafyanın alt dalı olan fizikî coğrafya inceler.

Buna göre aşağıda verilen doğal olaylar ile fizikî coğrafyanın alt dalı olan eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kasırgaların dağılışı, özellikleri ile can ve mal kaybının azaltılması için gerekli tedbirlerin alınması - Afetler Coğrafyası

B) Türkiye göllerinin oluşum biçimlerine göre sınıflandırılması - Hidrografya

C) Terra rossa topraklarının özellikleri - Kartografya

D) Kızılçam ormanlarının dağılışını etkileyen faktörler - Biyocoğrafya

E) Batı Toroslarda karstik yer şekillerinin oluşumu ve dağılışı - Jeomorfoloji

9. Coğrafya bilimi konularını araştırırken konusuyla ilişkili olan çeşitli bilimlerden yararlanır.

Aşağıdaki seçeneklerde verilen coğrafyanın bölümleri ve yararlandığı bilim eşleştirmelerinden hangisi verilen bilim ile <u>daha az</u> ilişkilidir?

A) Jeomorfoloji - Jeofizik

B) Ekonomik Coğrafya - Arkeoloji

C) Klimatoloji - Meteoroloji

D) Nüfus Coğrafyası - İstatistik

E) Hidrografya - Limnoloji

10. Yeni Çağ’da Kristof Kolomb, Macellan gibi isimlerin yapmış olduğu coğrafi keşifler; coğrafya bilimine önemli katkılar sağlamıştır. Buna göre,

I. Yeni dünya karalarının keşfedilmesi

II. Dünya’nın şeklinin küre olduğunu ispatlaması

III. Coğrafya biliminin metodolojisinin oluşturulması

gibi gelişmelerden hangileri coğrafi keşiflerin coğrafya bilimine sağladığı katkılardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2018 TYT

1. Aşağıda, bir yörenin bazı doğal ve beşerî özellikleri verilmiştir.

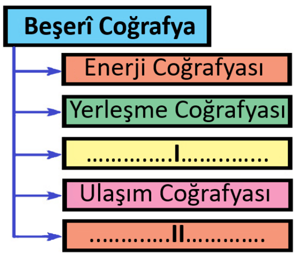
- Günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır.
- Kış mevsiminde karın yerde kalma süresi uzundur.
- Sıcaklık farklarının fazla olması yörenin enerji ihtiyacını artırmaktadır.
- Yaz sıcaklıklarına bağlı olarak tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç fazladır.

Bu özellikler coğrafyanın aşağıdaki hangi alt dalı ile daha fazla ilgilidir?

A) Hidrografya B) Jeomorfoloji C) Klimatoloji
D) Biyocoğrafya E) Kartografya

2019 TYT

2. Aşağıdaki grafikte beşerî coğrafyanın bazı alt dalları gösterilmiştir.

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	Nüfus Coğrafyası	Siyasi Coğrafya
B)	Bitki Coğrafyası	Nüfus Coğrafyası
C)	Turizm Coğrafyası	Bitki Coğrafyası
D)	Siyasi Coğrafya	Toprak Coğrafyası
E)	Toprak Coğrafyası	Turizm Coğrafyası

3. İnsanlar, yaşamlarını sürdürebilmek için doğal çevre ile uyumlu bir yaşam tarzı benimsemiştir. Ancak doğal çevre insanlara farklı imkânlar sunar. Bu durum insanların beslenme, giyinme ve ekonomik faaliyetler yürütme gibi özelliklerinin farklılaşmasına neden olur.

Aşağıda verilenlerden hangisi yukarıdaki bilgide altı çizili cümleye örnek oluşturur?

A) Sanayi alanlarının zamanla şehir içinde kalması
B) Volkanik alanların tarımsal veriminin fazla olması
C) Kültür turizmine bağlı olarak yeni iş alanlarının gelişmesi
D) Göçe bağlı olarak altyapı yetersizliklerinin oluşması
E) Siyasi sınırların zaman içinde değişiminin doğal sınırlara göre daha kolay olması

4. Sıcak iklim şartlarında yetiştirilebilecek tarım ürünleri (muz, pirinç vb.), gerekli şartlar sağlanarak soğuk yerlerde de (İzlanda, Kanada vb.) yetiştirilebilmektedir.

Kurak iklim şartlarına sahip alanlara, uzak bölgelerden boru hatlarıyla su taşınarak bu alanlarda da su ihtiyacı fazla olan tarım ürünleri (mısır, pamuk vb.) yetiştirilebilmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler aşağıdakilerden hangisini örneklendirmektedir?

A) Teknolojik gelişmelerin doğa kullanımını etkileyebileceğini
B) Farklı alanlarda farklı ekonomik etkinliklerin geliştiğini
C) İnsanların toprağı kullanımlarının uzun süreli olduğunu
D) Verimsiz alanlarda nüfus yoğunluğunun az olduğunu
E) Soğuk ve yağışsız alanlarda insanların ticari faaliyetlerinin azaldığını

5. Yaşamımızın hemen her alanında enerjiye gereksinim duyarız. Evlerin ısıtılması, taşıtların hareket etmesi, toprağın sürülmesi gibi etkinlikler enerji kullanımı gerektirir. Enerji çeşitli kaynaklardan elde edilebilir. Dünyanın toplam enerji gereksiniminin önemli bir bölümü kömür, doğal gaz ve petrol gibi fosil yakıtlardan karşılanır. Su, jeotermal, biyokütle, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları daha az kullanılır. Enerji gereksiniminin önemli bir kısmının kömür, petrol ve doğal gazdan karşılanıyor olması çeşitli çevre sorunlarının yaşanmasına neden olur. Bu çevre sorunlarının bazıları; doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi, tarım alanlarının yok edilmesi, atmosfere salınan karbon oranının artmasıdır. Bu sorunları azaltmak ya da ortadan kaldırmak için yapılabilecek şeylerden bazıları; toplumu enerji konusunda bilinçlendirmek, alternatif enerji kaynaklarının kullanımını yaygınlaştırmak, atmosferde artan karbon miktarının azaltılması için ağaçlandırma çalışmalarını yaygınlaştırmak ve fosil yakıtların enerji üretimindeki payını azaltmaktır.

Günümüzde petrol, doğal gaz ve kömür gibi enerji kaynaklarının enerji ihtiyacının karşılanmasında yoğun olarak kullanılmasının coğrafi ortamda meydana getirdiği olumsuz etkinin en aza indirebilmesi için aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygun olmaz?

A) Enerji tasarrufu bilincinin toplumlarda yaygınlaştırılması
B) Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimindeki payının artırılması
C) Doğalgaz ile enerji üreten termik santrallerin sayısının arttırılması
D) Petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının enerji üretimindeki payının azaltılması
E) Kömür ve petrol gibi enerji kaynaklarının ortaya çıkardığı olumsuz etkiyi azaltmak için ağaçlandırma çalışmalarının yaygınlaştırılması

6. İnsanoğlunun doğayla uyumlu ve sürdürülebilir projeleri hayata geçirebilmesi, yaşadığı doğal çevreyi yeterince tanımasından geçmektedir. İşte bu noktada, insanoğlunun karşısına coğrafya bilimi çıkmaktadır. Coğrafya bilimini insan ile doğal çevre arasındaki ilişkiyi kendi ilkeleriyle araştıran, inceleyen, elde ettiği sonucu sentez halinde sunan bir bilim dalı olarak tanımlayabiliriz. Coğrafya biliminin elde ettiği bulguların insanların gündelik hayatına gerektiği gibi tatbik edilmesi durumunda etkin bir arazi kullanımı da sağlanabilmiş olur. Böylece, doğal kaynaklar hem amacı doğrultusunda kullanılmış hem de gereksiz kullanımın önüne geçilebilmiş olur.

Verilen metinden hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanoğlunun doğal çevreyi yeterince tanıması gerektiğine

B) Coğrafyanın insan ile doğal çevre arasındaki ilişkiyi inceleyen bir bilim olduğuna

C) İnsanoğlunun doğal çevreyi tanımasının yalnızca coğrafya bilimiyle mümkün olduğuna

D) Doğal kaynakların amacı doğrultusunda kullanılması gerektiğine

E) Etkin arazi kullanımı için coğrafya biliminin bulgularının önemli olduğuna

7. **Aşağıdakilerden hangisi insanın doğrudan doğal çevre üzerinde etkisine bir örnektir?**

A) Yoğun kar yağışlarının yolları kapatması

B) Güney Yarım Küre'de yerleşmelerin daha çok kuzey yamaçlarda bulunması

C) Ekvator'da kalıcı karlara rastlanması

D) Yol çalışmalarının heyelanı tetiklemesi

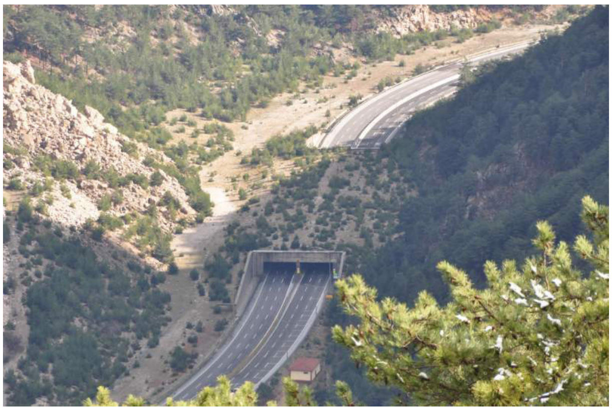
E) Deniz seviyelerindeki değişimler

8. Ülkemizin en fazla yağış alan yerlerinden biri olan Karadeniz kıyılarında her mevsim akarsuların akış hızları fazladır. Bu durumun nedeni, kıyı kuşağına yakın olan genç kıvrım dağlarıdır. Kıyıdan itibaren başlayan bu kıvrım dağları, aynı şekilde kıyıya paralel olarak uzanır. Denizden gelen nemli hava, bu dağlara çarparak yükselir ve soğumanın etkisiyle yağış olarak yeryüzüne düşer. Yazın bu dağlardaki yaylalar, turistlerin uğrak yerlerinden biri hâline gelir. Bu sayede bahsi geçen dağlar, yayla turizm merkezleri olarak dikkat çeker.

Yukarıdaki parçada coğrafyanın alt bilim dallarından hangisinin konularına yer verilmemiştir?

A) Klimatoloji B) Kartografya C) Jeomorfoloji D) Turizm E) Hidrografya

9. Biyoçeşitlilik üzerindeki insan kaynaklı olumsuz etkiler sürdürülebilir bir gelecek için çevreye duyarlı yapıların geliştirilmesini önemli hale getirmiştir. Bu durumun sonucu olarak son yıllarda ulaşım hatları, su kanalları, barajlar vb. inşa edilirken bu duyarlılığa özen gösterilmeye başlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi fotoğrafta yer alan Mersin-Ankara Otoyolu üzerindeki ekolojik köprünün inşa edilme amaçlarından biri değildir?

A) Yaban hayvanı ölüm ve yaralanmalarını azaltmak

B) Yaban hayvanlarının yaşamını kontrol altına almak

C) Yaban hayvanlarının göç yollarının devamlılığını sağlamak

D) Yaban hayvanlarının yaşam alanlarının bölünmesini engellemek

E) Yaban hayvanlarının neden olduğu trafik kazalarını önlemek

10. Heyelanın oluşmasında eğimin fazla olması, yağışlar veya kar erimeleri etkilidir. Tabakaların eğim yönünde uzanması, üstte geçirimli, altta geçirimsiz tabakaların bulunması heyelanı artıran faktörlerdendir. Yağışlar veya kar erimeleriyle suya doygun hâle gelen tabakalar, suyu emerek kaygan hâle gelen killi tabakaların etkisiyle, eğim doğrultusunda yamaç boyunca kayar.

Yukarıda verilenler coğrafyanın,

I. Klimatoloji

II. Biyocoğrafya

III. Kartografya

IV. Jeomorfoloji

alt alanlarından hangileri ile ilişkilidir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. Dünya'nın şekline bağlı olarak Güneş ışınlarının geliş açısı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe daralır. Bu duruma bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık azalmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalmasıyla ortaya çıkan durumlardan biri değildir?

A) Denizlerin tuzluluk oranının azalması
B) Yerleşme üst sınırının alçalması
C) Gölge boyunun uzaması
D) Bitkilerin kuşaklar oluşturması
E) Kalıcı kar alt sınırının alçalması

2.

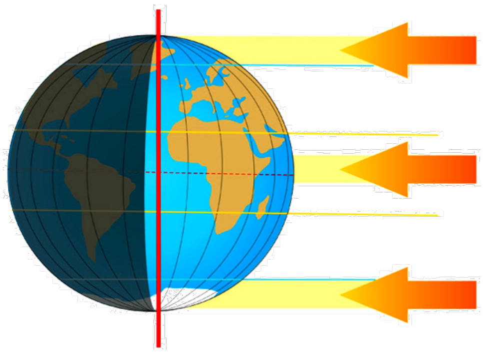
Şekilde verilen merkezler için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle aynıdır?

A) Gece ve gündüz uzunlukları
B) Ekvator'a olan uzaklığı
C) Kutuplara olan uzaklığı
D) Yerel saatleri
E) Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklığı

3. **Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın küresel şekline bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlardan biri değildir?**

A) Kutuplara doğru deniz suyu sıcaklığının azalması
B) Meridyen aralıklarının kutuplara doğru daralması
C) Dünyanın çizgisel hızının ekvatora doğru artması
D) Doğal bitki örtüsünün kutuplara doğru kuşaklar oluşturması
E) Yerel saat farklarının ortaya çıkması

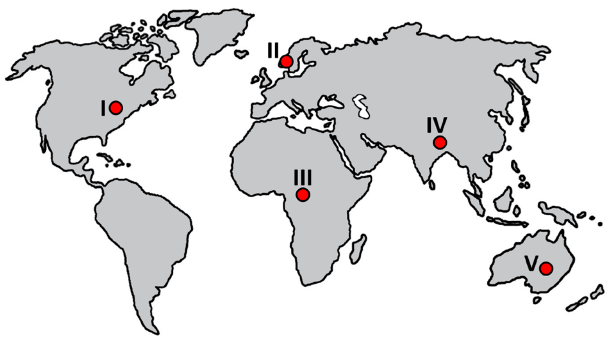
4. Şekilde Dünya'nın Güneş'in karşısındaki konumu verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Dünya şekildeki konumdayken, yeryüzünde meydana gelen durumlardan biri değildir?

A) Aynı boylam üzerindeki her noktada Güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.
B) Paralel derecesi aynı olan noktalarda cismin gölge boyu aynıdır.
C) Kuzey Yarım Küre'deki cisimlerin gölge yönü kuzeye, Güney Yarım Küre'deki cisimlerin gölge yönü güneye düşer.
D) Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer.
E) Her iki yarım kürede de bahar mevsimi başlar.

5.

Yukarıdaki harita üzerinde gösterilen noktaların hangisinde gece-gündüz süresi yıl boyunca birbirine en yakındır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Ekinoks adı verilen 21 Mart ve 23 Eylül tarihleri Güneş ışınlarının Ekvator'a dik açıyla düştüğü günlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde gözlemlenen bir olay değildir?

A) Güneş tam doğudan doğar, tam batıdan batar.

B) Ekvator üzerinde bir cismin öğle vakti gölge boyu sıfırdır.

C) Bu tarihlerden sonra Kuzey Yarım Küre'de gündüzler uzamaya başlar.

D) Gece ile gündüz süresi eşit olur.

E) Aynı boylam üzerindeki noktalarda Güneş aynı anda doğar ve aynı anda batar.

7. Enlem etkisine bağlı olarak orman üst sınırı Dünya'nın her yerinde aynı değildir.

Buna göre haritadaki numaralandırılmış noktalardan hangisinde orman üst sınırı daha yüksektir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın yörüngesinin elips olmasının sonuçlarından biri değildir?

A) Yıllık sıcaklık farklarının oluşması

B) Eylül ekinoksunun gecikmeli yaşanması

C) Dünya'nın yörüngedeki hızının değişmesi

D) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının değişmesi

E) Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklılık göstermesi

9. I. Muson rüzgârlarının oluşması

II. Dinamik basınç alanlarının oluşması

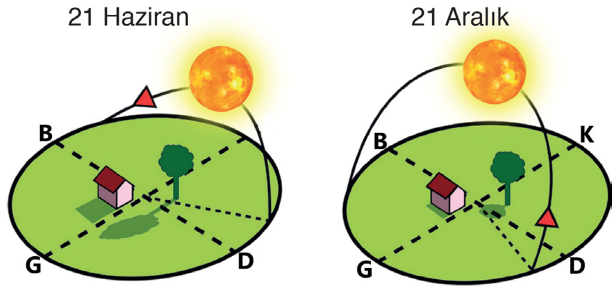
III. Gün içinde gölge yönünün değişmesi

IV. Yıl içinde gündüz sürelerinin değişmesi

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın eksen eğikliği ve yıllık hareketinin sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) I, II ve IV

10.

Görselde yer alan ağaç ve evin gölgesi her iki tarihte de güneyi göstermektedir.

Yalnızca bu bilgi kullanılarak aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılabilir?

A) Bulunduğu yarım küreye

B) Yerel saatine

C) Boylam derecesine

D) Gündüz uzunluğuna

E) Güneş ışınlarının geliş açısına

11. Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin olan kendine özgü şekline geoit adı verilmektedir.

Dünya'nın bu şekle sahip olmasının sonuçları arasında,

I. Ekvator yarıçapının kutuplar yarıçapından daha uzun olması

II. Ekvator'da yerçekimi kuvvetinin kutuplara doğru gidildikçe artması

III. Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasında kalan noktalara dik açıyla düşmesi

verilenlerin hangileri gösterilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

12. I. Dinamik basınç kuşaklarının oluşması

II. Dünya'nın bir yarısı aydınlık iken diğer yarısının karanlık olması

III. Kuzey Yarım Küre'de okyanus akıntılarının akış yönünün sağına doğru sapması

IV. Ekvator çizgisi dışındaki yerlerde gece-gündüz süresinin değişiklik göstermesi

Dünya'nın günlük hareketi yukarıdakilerden hangilerinin oluşmasında etkili değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. 20°-30° enlemleri arasında tropikal çöller bulunmaktadır. Buradaki çöller dinamik yüksek basıncın etkisi sonucunda oluşmuştur. Ekvator'dan kutuplara doğru hareket eden üst alize rüzgârları 20° - 30° enlemleri çevresinde alçalarak havanın kurumasına ve çöl ikliminin oluşmasına neden olmuştur.

20° - 30° enlemleri arasında ters alize rüzgârlarının alçalması sonucunda dinamik yüksek basınç ve çöl ikliminin oluşmasında hangi faktör etkili olmuştur?

A) Dünya'nın şekli

B) Dünya'nın günlük hareketi

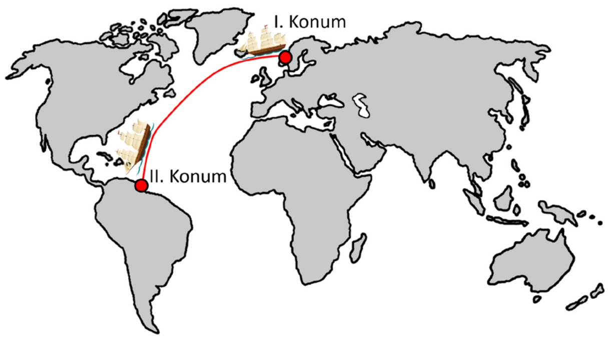
C) Dünya'nın eksen eğikliği

D) Dünya'nın yıllık hareketi

E) Kara ve denizlerin dağılışı

2. Kutup Yıldızı, Dünya'nın ekseni ile hemen hemen aynı doğrultuda olduğundan hep kuzeyi gösterir. Kuzey Yarım Küre'de görünüm açısı, bulunulan enlem derecesini verir.

Haritada Batı Avrupa kıyılarından Güney Amerika'nın doğu kıyılarına doğru hareket eden bir geminin rotası üzerinde iki konumu gösterilmiştir. Geminin bu iki konumu arasında yaklaşık 50° enlem fark bulunmaktadır.

Buna göre geminin rotadaki konumları ile ilgili,

I. Kutup Yıldızı I. konumda daha büyük açı ile görünür.

II. İki konum arasında Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı yaklaşık 50° değişir.

III. Gemi güneye doğru hareket ettiğinden II. konumda Kutup Yıldızı görünmez.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

3. Erastosthenes, 21 Haziran'da Nil Nehri'nin güneyindeki Syene şehrinde yere dikilen bir sopanın öğle vaktinde gölgesinin oluşmadığını gözlemledi. Buna karşın aynı tarih ve saatte, İskenderiye'de yere dikilen bir sopanın gölge açısını 7°12' olarak buldu. Bu açı ile daha önceden belirlediği iki şehir arasındaki mesafeyi oranladı ve Dünya'nın çevresini yaklaşık 40.000 km olarak hesapladı. Ayrıca bu gözlemlerine dayanarak devamlı batıya doğru gidilirse bir süre sonra doğuya ulaşılacağını belirtti.

Erastosthenes bu çalışma ile aşağıdakilerden hangisine ulaşmıştır?

A) Dünya'nın şeklinin bir küre olduğuna

B) Dünya'nın Güneş'e uzaklığının yıl içinde değiştiğine

C) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olduğuna

D) Güneş yılı ile Ay yılı arasında 11 gün fark olduğuna

E) Dünya'nın ekseni etrafında bir tam dönüşünü 24 saatte tamamladığına

4. Rize'de yaşayan bir coğrafya öğretmeni; derste öğrencilerine bugün yaşanan gündüz süresinin dünden kısa olduğunu, yarından uzun olacağını söylemiştir.

Buna göre coğrafya öğretmeni söylemini hangi gün söylemiş olabilir?

A) 3 Ocak

B) 21 Mart

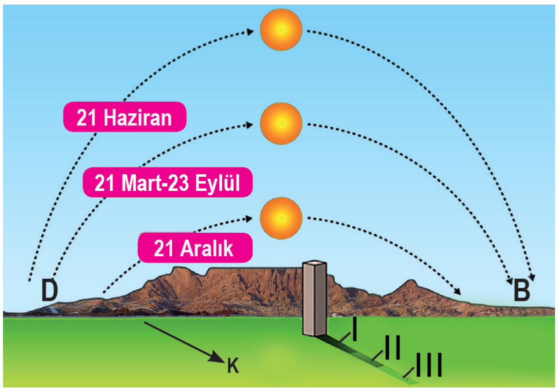
C) 21 Aralık

D) 21 Haziran

E) 23 Eylül

5. Aşağıda Ankara'da yere dikilen bir çubuğun farklı tarihlerde öğlen saat 12.00'de oluşan gölge boyları gösterilmiştir.

GÖLGE BOYU

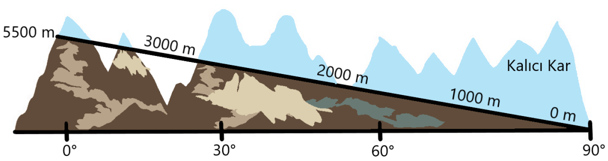

Gölge boyu güneş ışınlarının düşme açısına bağlıdır. Bir cisim güneş ışınlarını ne kadar dik açı ile alırsa cismin gölgesi o kadar kısa olur. Örneğin; gün içinde sabah saatlerinden öğlene kadar gölge boyu kısalır, en kısa gölge boyu öğlen saatinde oluşur. Öğlenden sonra güneşin batacağı saate kadar gölge boyu uzar.

Buna göre numaralanmış gölge boylarının hangi tarihlere ait olduğu aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	21 Mart	21 Haziran	21 Aralık
B)	23 Eylül	21 Aralık	21 Haziran
C)	21 Aralık	21 Haziran	23 Eylül
D)	21 Aralık	23 Eylül	21 Haziran
E)	21 Haziran	23 Eylül	21 Aralık

6. Bir bölgede yıl boyu erimeyen, yerde duran kar kalıcı kar (toktağan kar) olarak adlandırılır. Kalıcı kar sınırının yükseltisini sıcaklık belirler. Ekvator'da bu sınır 5500 m iken kutuplara gittikçe deniz seviyesine kadar iner.

Ekvator'dan Kutuplara Doğru Kalıcı Kar Sınırı

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Orta enlemlerde deniz seviyesinde kalıcı kar görülmez.

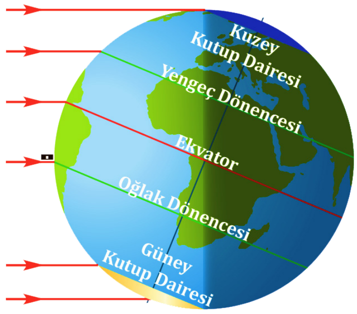
B) Güneş ışınlarını büyük açı ile alan yerlerde kalıcı kar sınırı yüksektir.

C) Yüksek enlemlerde kalıcı kar deniz seviyesine kadar inmiştir.

D) Kalıcı kar sınırının yüksek olduğu yerlerde kar yağışı fazladır.

E) Kutuplarda güneş ışınlarının ısıtma etkisi Ekvator'a göre azdır.

7.

Yukarıdaki şekilde Dünya'nın, yörüngesi üzerinde dönerken ulaştığı bir konum gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Dünya şekildeki konumdayken gerçekleşmez?

A) Güney Yarım Küre'de en uzun gece yaşanır.

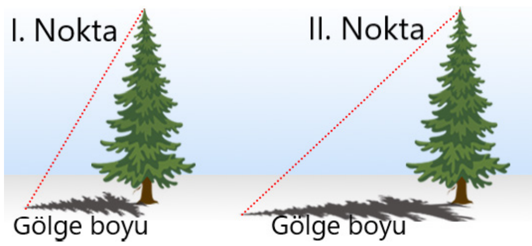
B) Kuzey Kutup Dairesi üzerinde 24 saat gece yaşanır.

C) Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer.

D) Kuzey Yarım Küre'de kuzeye doğru gidildikçe geceler uzar.

E) Ekvator üzerinde gece ve gündüz süresi birbirine eşittir.

8.

Yukarıda, 23 Eylül tarihinde öğlen vakti iki farklı noktada yatay düzleme yerleştirilmiş eşit boyuttaki cisimlere ait gölge boyu uzunlukları verilmiştir.

Buna göre, bu noktalar ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) I numaralı nokta Ekvator'a daha yakındır.

B) II numaralı noktada çizgisel hız daha fazladır.

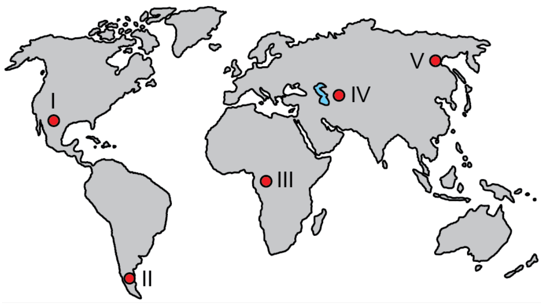
C) I numaralı noktada gurup ve tan süresi daha kısadır.

D) I numaralı noktanın üzerinde bulunduğu paralelin boyu daha uzundur.

E) II numaralı noktada iki meridyen arası uzaklık daha azdır.

2021 TYT

1. Aşağıdaki haritada beş yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı yerde 21 Haziran'da gece süresi gündüz süresinden daha kısadır.

B) II numaralı yerde 21 Haziran'da gündüz süresi III numaralı yerden daha kısadır.

C) III numaralı yerde yıl boyunca, gece ve gündüz arasındaki süre farkı diğerlerine göre daha azdır.

D) IV numaralı yerde 21 Aralık'tan sonra gündüz süreleri uzamaya başlar.

E) V numaralı yerde 21 Mart'ta gündüz süresi diğerlerinden daha uzundur.

2. Ekvatordan kutuplara doğru gidildikçe gece - gündüz süreleri arasındaki fark artmaktadır. Aynı meridyen üzerindeki noktalardan gündüz süresi gece süresinden uzun olanda güneş daha erken doğup daha geç batmaktadır.

Aşağıdaki tabloda aynı meridyen üzerinde yer alan K, L ve M şehirlerinin 21 Haziran günü gece ve gündüz süreleri verilmiştir.

ŞEHİRLER	K	L	M
Gündüz Süresi	18	11	14
Gece Süresi	6	13	10

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında K, L ve M şehirleri ile ilgili,

I. K şehrinde Güneş L şehrine göre daha geç batar.

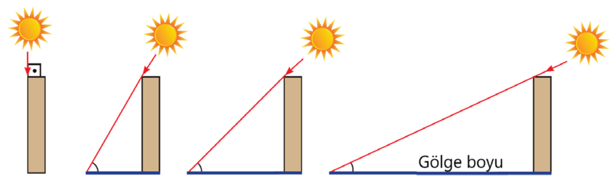
II. L şehri diğerlerine göre Ekvator'a daha yakındır.

III. 21 Mart günü üç şehirde Güneş aynı anda doğar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

3. Aşağıda bir cismin 21 Haziran günü farklı saatlerde oluşan gölge uzunlukları verilmiştir.

Buna göre cisim ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Yengeç Dönencesi üzerindedir.

B) Ekvator ile Oğlak Dönencesi arasındadır.

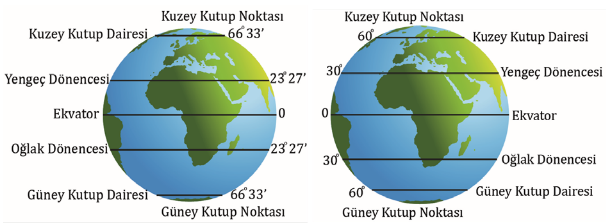
C) Gölgesinin yıl içinde en uzun olduğu tarih 21 Mart'tır.

D) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almaktadır.

E) 21 Aralık tarihinde öğlen vakti güneş ışınlarını dik açıyla alır.

4. Eksen eğikliği sonucu oluşan 23° 27'lık açı, dönence ve kutup dairelerinin yerlerini belirler. Eksen eğikliği açısının değişmesi hâlinde dönencelerin ve kutup dairelerinin yerlerinde de değişiklik olurdu.

Aşağıda I. şekilde eksen eğikliği açısına göre oluşmuş dönenceler ve kutup daireleri gösterilmiştir. II. şekilde ise eksen eğikliğinin 30° olması durumunda oluşacak dönenceler ve kutup daireleri gösterilmiştir.

I. Şekil II. Şekil

Buna göre eksen eğikliği açısı 15° olsaydı aşağıdakilerden hangisi görülürdü?

A) Dönenceler 30° enlemlerinden geçerdi.

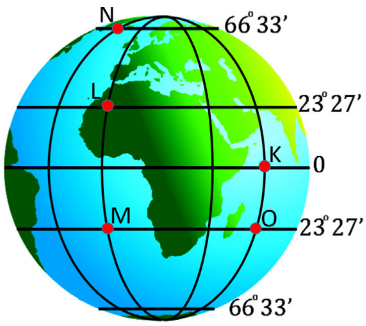
B) Kutup daireleri 75° enlemlerinden geçerdi.

C) Güney Kutup Dairesi ile Güney Kutup Noktası arasındaki enlem farkı artardı.

D) Ekvator ile Oğlak Dönencesi arasındaki enlem farkı şimdikine göre artardı.

E) Yengeç Dönencesi ile Kuzey Kutup Noktası arasındaki mesafe azalırdı.

5.

Yukarıdaki şekilde K, L, M, N ve O merkezlerinin Dünya üzerindeki konumları gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) K, L ve M merkezlerinin gölge boyları yılda iki kez sıfır olur.

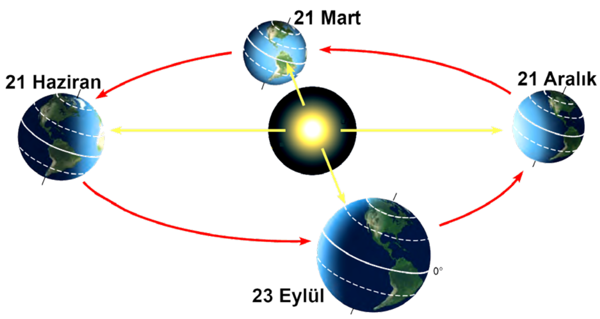
B) L ve M merkezlerinin çizgisel hızları aynıdır.

C) Yıl içinde gece ve gündüz süreleri arasındaki farkın en fazla olduğu merkez N'dir.

D) K ve O merkezlerinde gün içinde cismin gölge boyunun en kısa olduğu an aynıdır.

E) N merkezinin yıl boyunca öğlen saatindeki gölge yönü kuzeye düşer.

6.

Yukarıdaki şekilde Dünya'nın yörünge hareketi sırasındaki bazı konumları verilmiştir.

Buna göre;

I. Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz süresi yaşanır.

II. Güney Yarım Küre'de kış mevsimi başlangıcıdır.

III. Güneş ışınları öğlen vakitlerinde Ekvator'a dik gelir.

IV. Dünya üzerinde bütün noktalarda gece gündüz eşitliği yaşanır.

Yukarıdaki bilgiler hangi iki tarihe aittir?

A) 21 Haziran ve 21 Aralık

B) 21 Mart ve 23 Eylül

C) 21 Mart ve 21 Aralık

D) 23 Eylül ve 21 Aralık

E) 21 Haziran ve 21 Mart

7. Dünya günlük hareketini batıdan doğuya doğru 24 saatte tamamlamaktadır.

Dünya'nın bu hareketi aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

A) Ankara'da Güneş'in İzmir'e göre daha erken doğması

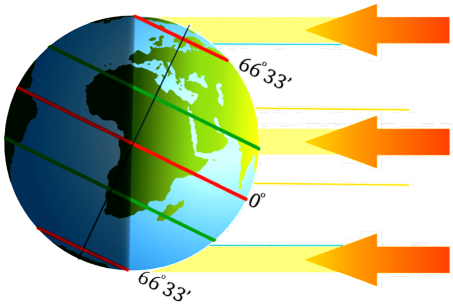
B) Gün içerisinde cisimlerin gölgesinin yön değiştirmesi

C) Rize'de yerel saatin Sinop'a göre daha ileri olması

D) Kırklareli ilinde iftar vaktinin Van iline göre daha geç olması

E) Hatay'a güneş ışınlarının Samsun'a göre daha büyük açıyla düşmesi

8. Aşağıdaki görselde Dünya'nın yıl içinde Güneş karşındaki bir konumu gösterilmiştir.

Bu konumda Türkiye'de,

I. Yaz mevsimi başlangıcıdır.

II. Gece - gündüz süresi birbirine eşittir.

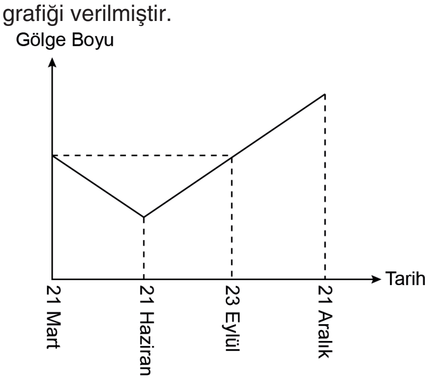
III. Güneş ışınları yıl içindeki en büyük açıyla gelmektedir.

durumlardan hangileri görülür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

9. Aşağıda bir cismin yıl içinde öğle vakti oluşan gölge boyu değişim grafiği verilmiştir.

Grafiğe göre cismin bulunduğu yer ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin doğrudur?

A) Yengeç Dönencesi üzerindedir.

B) Güney Kutup Dairesi üzerindedir.

C) Kuzey Yarım Küre'de yer almaktadır.

D) Başlangıç Meridyeni'nin doğusundadır.

E) Başlangıç Meridyeni ile Ekvator'un kesiştiği yerdedir.

1. Türkiye 36°- 42° kuzey paralelleri ile 26°- 45° doğu meridyenleri arasında yer almaktadır.

Buna bağlı olarak,

I. Kuzeye gidildikçe gece ile gündüz arasındaki zaman farkı artar.

II. Akdeniz iklim kuşağında yer alır.

III. Erzincan'da güneş Aksaray'dan daha erken batar.

IV. Güneş ışınlarını Hatay Tokat'tan her zaman daha dik açıyla alır.

verilen bilgilerden hangileri Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer almasının sonucudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I ve IV

2. Türkiye ile Kanada'nın bazı alanları arasında yedi saatten fazla zaman farkı bulunmaktadır.

Yalnızca bu bilgi kullanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kanada'da aynı anda birden fazla ulusal saat kullanıldığı

B) Türkiye'de gece gündüz süresi arasındaki zaman farkının Kanada'ya göre daha az olduğu

C) Kanada'da yaz aylarında gündüz süresinin Türkiye'ye göre daha uzun olduğu

D) Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki zaman farkının Kanada'ya göre daha az olduğu

E) Türkiye ile Kanada'nın farklı saat dilimlerinde yer aldığı

3. **X kentinin yerel saati Y kentinden 2 saat 12 dakika ileridir. Y kentinin boylamı 10° doğu olduğuna göre X kenti hangi boylam üzerindedir?**

A) 110° Doğu

B) 43° Doğu

C) 30° Doğu

D) 45° Doğu

E) 23° Batı

4. **Ülkemizde dağların kuzeye bakan yamaçlarında kalıcı kar sınırının daha aşağılarda, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ise güney yamaçlarında daha aşağılarda olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmaktadır?**

A) Mutlak konumları

B) Göreceli konumları

C) Dağların uzanış yönü

D) Dağların denize paralel uzanması

E) Eğim ve yükselti

5. Türkiye 36° ve 42° kuzey enlemleri arasında yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin bulunduğu enlemlerden kaynaklanan bir sonuç <u>değildir</u>?

A) Türkiye'de kuzeye gidildikçe yüksek enlemlere yaklaşılır.

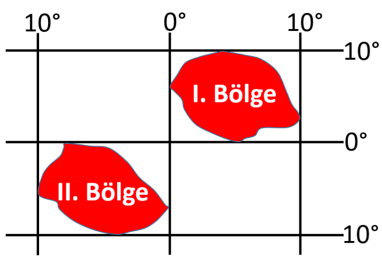
B) Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arası kuş uçuşu uzaklık yaklaşık 666 km'dir.

C) Ekvator Türkiye'nin güneyinde yer almaktadır.

D) Türkiye'den güneye doğru gidildikçe kuzey kutup noktasından uzaklaşılır.

E) Türkiye'de aynı anda farklı iklim özellikleri yaşanır.

6.

Yukarıdaki koordinat sisteminde, iki farklı taralı bölge verilmiştir.

Taralı bölgeler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I. bölge, Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

B) II. bölgenin doğusu, 10° doğu meridyeni ile sınırlandırılmıştır.

C) I. bölgenin kuzeyi ile güneyi arası kuş uçumu uzaklık 1.110 km'dir.

D) II. bölgenin doğu ile batısı arasındaki yerel saat farkı 40 dakikadır.

E) I. bölgenin güney sınırı ile II. bölgenin kuzey sınırı Ekvator'dur.

7. Yerel saat farkları aynı olan iki bölge için,

I. Ekvator'a göre yarım küreleri

II. Başlangıç meridyenine göre konumları

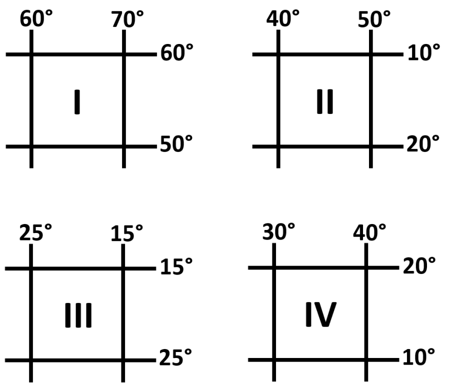
III. Doğusu ile batısı arasındaki boylam farkları

gibi özelliklerden hangileri <u>kesinlikle</u> aynıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

8.

Paraleller arasındaki mesafe her yerde 111 km iken meridyenler arasındaki mesafe Ekvator'dan kutuplara gidildikçe daralır, kutuplarda birleşirler.

Buna göre yukarıda numaralandırılmış bölgelerin izdüşüm alanlarının büyüklük sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) II = IV > III > I B) II > IV > I > III

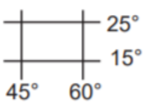
C) I > III > II > IV D) IV > III > II > I

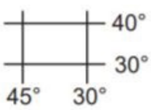
E) I > III > IV = II

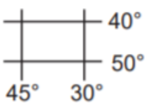
9. Aşağıda E merkezi ile ilgili bilgi verilmiştir.

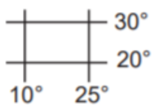
- Başlangıç meridyeninin batısındadır.
- Kuzeyinden geçen paralel güneyinden geçen paralelden uzundur.

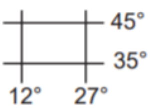
Buna göre E merkezi aşağıda koordinatları verilen alanlardan hangisi içerisinde yer almaktadır?

A)

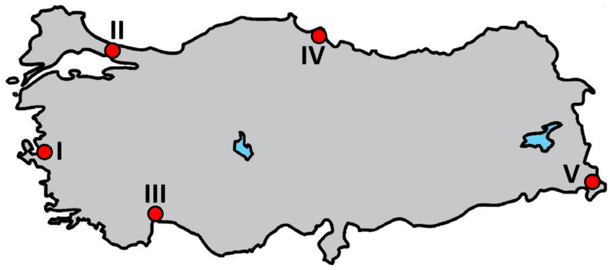
B)

C)

D)

E)

10.

Harita üzerinde numaralandırılarak verilen yerler ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi mutlak konum sonucunda ortaya çıkmıştır?

A) III numaralı yerde dağların kıyıya paralel uzanması

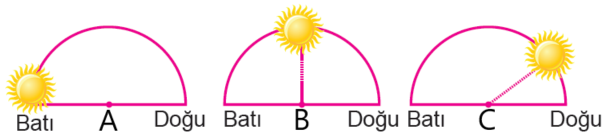
B) IV numaralı yerde delta ovasının bulunması

C) I numaralı yerde dağların kıyıya dik uzanması

D) V numaralı yerde yerel saatin daha ileride olması

E) II numaralı yerde sanayi tesislerinin daha yoğun olması

11.

Görselde aynı enlem üzerinde bulunan üç farklı merkez için aynı anda Güneş'in ufuk düzlemi üzerindeki konumu verilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yerel saati en geri olan C merkezidir.

B) B merkezinde öğlen vakti yaşanmaktadır.

C) A merkezinde akşam vakti yaşanmaktadır.

D) C merkezi başlangıç meridyenine daha uzaktır.

E) Verilen merkezlerin gece-gündüz süreleri eşittir.

12. A ve B şehirlerinde güneş ışınlarının düşme açısı birbirine yakın olduğu halde, iklim özellikleri bakımından farklılıklar olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yükselti

B) Denize uzaklık

C) Yerşekilleri

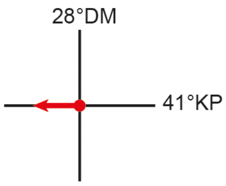
D) Karasallık

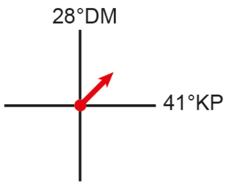
E) Ekvator'a uzaklık

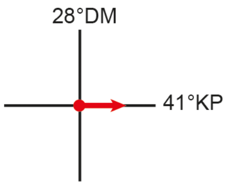
1. 28° doğu meridyeni ile 41° kuzey paraleli üzerinde yer alan İstanbul il merkezinden 21 Haziran tarihinde hangi yöne gidilirse,

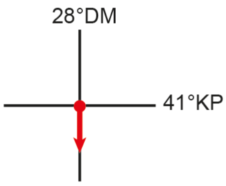
- Yerel saatinin daha ileri olduğu
- Gündüz süresinin daha uzun olduğu

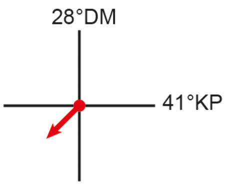
gözlemlenir?

A)

B)

C)

D)

E)

2. Aşağıdaki tabloda bazı illerimizdeki paralel ve meridyen dereceleri verilmiştir.

İller	Paralel Derecesi	Meridyen Derecesi
Ankara	39° Kuzey	32° Doğu
İzmir	39° Kuzey	27° Doğu
Van	39° Kuzey	42° Doğu
Bartın	41° Kuzey	32° Doğu

Tablo incelendiğinde,

I. Ankara ve Bartın'ın yerel saatleri aynıdır.

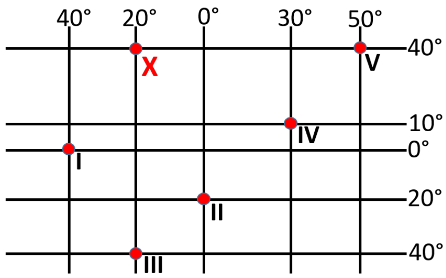
II. İzmir ve Van güneş ışınlarını yaklaşık aynı açı ile alır.

III. Bartın ve Ankara'da gün içinde Güneş tepe noktasına aynı anda ulaşır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

3.
- Dünyanın eksen hareketinin batıdan doğuya doğru olması nedeniyle doğuda yerel saatler batıya göre daha ileri olmaktadır.
- Dünya'nın yıllık hareketi esnasında eksen eğikliğine bağlı olarak aynı anda farklı yarım kürelerde farklı mevsimler yaşanır.

Koordinatları verilen numaralandırılmış merkezlerden X merkezine göre,

- Yerel saati ileri
- Aynı anda yaşadığı mevsim farklı

özelliklerin ikisinin de görüldüğü merkez hangisidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Dünya üzerindeki bir alanın Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne (Greenwich) göre konumuna mutlak konum denir.

Aşağıda Türkiye'nin dünya üzerindeki mutlak konumunu ifade eden koordinatlar verilmiştir.

Türkiye'nin bu konumu dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkına

B) En kuzeyi ile en güneyi arasındaki kuş uçuşu uzaklığa

C) Hangi saat dilimleri arasında yer aldığına

D) Hangi matematik iklim kuşağında yer aldığına

E) Doğusu ile batısı arasındaki yükselti farkına

5. Göreceli Konum: Dünya üzerindeki bir yerin kıtalara, denizlere, boğaz ve kanallara, ülkelere, yer şekillerine, yer altı ve yer üstü zenginliklerine göre belirlenen konumudur.

Buna göre Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi göreceli konumuyla açıklanır?

A) Iğdır'da yerel saatin Ankara'ya göre ileri olması

B) Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması

C) Samsun'da gece - gündüz süre değişiminin Mersin'den fazla olması

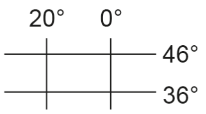
D) İzmir'de denize girilirken, Van'da kar nedeniyle yolların kapanması

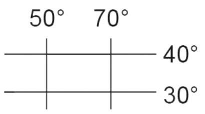
E) Antalya'da deniz suyu tuzluluğunun Samsun'a göre fazla olması

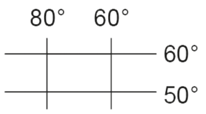
6. Aşağıda Dünya üzerindeki bir bölgenin konum bilgileri verilmiştir.

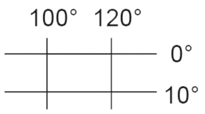
- Batı rüzgârları kuşağındadır.
- Kuzeyine gidildikçe enleme bağlı olarak sıcaklık artar.
- -3. ve -4. saat diliminde yer alır.
- Akdeniz ikliminin yayılış alanı içerisinde yer alır.

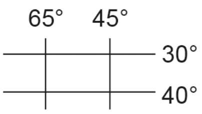
Bu bilgilerin tamamı aşağıdaki koordinat sistemi verilen yerlerden hangisine aittir?

A)

B)

C)

D)

E)

7. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin göreceli konumundan kaynaklanan bir durumdur?**

A) Kuzeyden esen rüzgârların soğutucu etki yapması

B) En doğusu ile en batısı arasındaki zaman farkı

C) Karadeniz kıyısındaki yerleşmelerin daha çok kuzey yamaçta olması

D) Alacakaranlık süresinin güneye doğru azalması

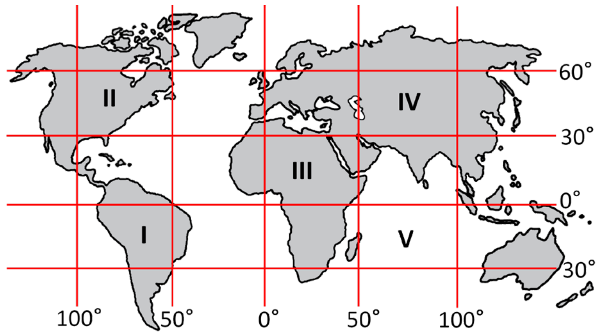
E) Gece-gündüz süre farkının Sinop'ta, Hatay'a göre fazla olması

8. Hollandalı bir turist ülkesindeki arkadaşlarına Türkiye hakkında: (I) Türkiye çok dağlık bir ülkedir. (II) Yükselti, batıdan doğuya doğru artmaktadır. (III) Ama kısa mesafelerde farklı iklimler görme imkanı bulabilirsiniz. (IV) Ülkede yeryüzü şekilleri oldukça çeşitlidir. (V) Zaten ülke orta kuşakta bulunuyormuş." demiştir.

Bu bilgilere göre, Hollandalı turistin anlattıklarından kaç numaralı cümle ülkemizin mutlak konumunu ilgilendirmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

35° Doğu meridyeni ile 22° Kuzey paralelinin kesiştiği M noktasından hareket eden bir uçak M noktasının güneybatısında bulunan N noktasına hareket etmiştir.

Buna göre M ve N noktaları harita üzerinde numaralanmış aralıkların hangisinde yer alır?

	M	N
A)	I	II
B)	III	I
C)	II	V
D)	IV	I
E)	V	III

10. **Bir alanın,**

I. denizlerin tuzluluk oranı

II. doğal bitki örtüsünün türü

III. yerel saat farkının fazlalığı

gibi özelliklerinden hangileri üzerinde o alanın enlem değerleri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

1. Başlangıç Meridyeni'nden doğu yönüne doğru aşağıda verilen paralel daireleri üzerinden kuş uçumu, eşit miktarda yol kat edilmiştir.

Buna göre hangi paralel dairesi üzerinde ulaşılan yerin yerel saati diğerlerine göre daha ileridir?

A) Ekvator
B) 20° kuzey paraleli
C) 30° güney paraleli
D) 40° kuzey paraleli
E) 60° güney paraleli

2. Aşağıda Kiribati Cumhuriyeti'ne ait bazı bilgiler verilmiştir.

- Kiribati Büyük Okyanus'un orta kesiminde takımadalardan oluşan bir ada ülkesidir.
- Ülkenin ortalama yükseltisi 2 metrenin altındadır. En yüksek adası olan Banaba ise volkanik yapıya sahiptir.
- Kiribati'den hem Ekvator hem de 180° meridyeni geçer.
- Küçük bir ülke olan Kiribati'de günümüzde yaklaşık 110 bin kişi yaşamaktadır.
- 1892'den 1979 yılına kadar İngiliz himayesinde olan ülke, 1979 yılında ise Kiribati Cumhuriyeti adı altında bağımsızlığını ilan etti.

Buna göre Kiribati ile ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi edinilmez?

A) Jeomorfolojik özellikler
B) Klimatolojik özellikler
C) Demografik yapı
D) Mutlak konum
E) İdari yapı

3. Aşağıdaki tabloda dört şehrin paralel ve meridyen dereceleri verilmiştir.

Şehir Adı	Paralel Derecesi	Meridyen Derecesi
Pekin	40° Kuzey	116° Doğu
Kahire	30° Kuzey	31° Doğu
Sydney	34° Güney	151° Doğu
Toronto	43° Kuzey	79° Batı

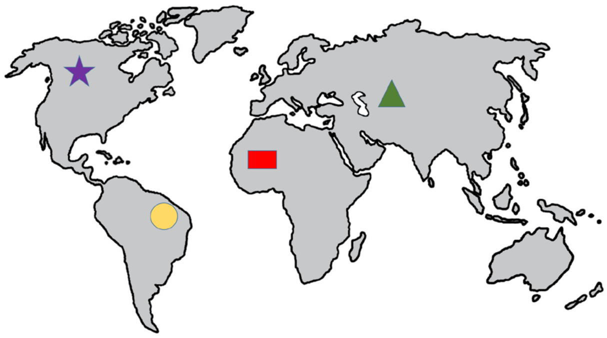
Bu şehirler ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Pekin Kahire'ye göre kuzeydoğu yönündedir.
B) Kahire yıl boyunca güneş ışınlarını Sydney'e göre daha büyük açı ile alır.
C) Yerel saatleri birbirine en yakın iki şehir Pekin ve Sydney'dir.
D) Toronto Ekvator ile Başlangıç Meridyeni'nin kesiştiği noktaya göre kuzeybatıda kalır.
E) Temmuz ayında Sydney'de mevsim kış iken, Pekin'de yaz mevsimi yaşanmaktadır.

4. Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman gündüz süresidir. Bir yerde yaşanan gündüz süresi ne kadar uzun ise güneş o kadar erken doğup geç batmaktadır.

Aşağıda K, L, M, N merkezlerinin 21 Haziran günü Güneş'in doğuş ve batış saatleri ve Dünya haritası üzerinde dört yer gösterilmiştir.

Merkezler	Güneşin doğuş saati	Güneşin batış saati
K	5.30	20.30
L	8.00	16.00
M	6.00	18.00
N	7.45	18.45

Bu merkezlerin harita üzerinde bulundukları yerler ile ilgili aşağıdaki eşleştirmeler yapılmıştır.

I. K merkezi ★ ile gösterilen yerdedir.
II. M merkezi ● ile gösterilen yerdedir.
III. L merkezi ▲ ile gösterilen yerdedir.
IV. N merkezi ■ ile gösterilen yerdedir.

Bu eşleştirmelerden hangileri doğru olabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

5. A kentinden hareket ederek Ekvator üzerinde ilerleyen bir uçak 5550 km yol aldıktan sonra, B kentine iniyor.

İki kent arasındaki yerel saat farkı ne kadardır?

A) 3 saat 20 dakika
B) 3 saat 40 dakika
C) 2 saat 50 dakika
D) 2 saat 20 dakika
E) 4 saat 10 dakika

6. Yaşadığı şehirde bir hafta boyunca Güneş'in doğuş ve batış saatlerini gözlemleyen bir araştırmacı elde ettiği değerlere ilişkin aşağıdaki tabloyu oluşturmuştur.

Günler	Güneş'in Doğuş Saati	Güneş'in Batış Saati
....../....../2020 Pazartesi	05.33	19.57
....../....../2020 Salı	05.32	19.58
....../....../2020 Çarşamba	05.31	19.59
....../....../2020 Perşembe	05.30	20.00
....../....../2020 Cuma	05.29	20.01
....../....../2020 Cumartesi	05.28	20.02
....../....../2020 Pazar	05.27	20.03

Tablo incelendiğinde bu gözlem ile ilgili,

I. Mayıs ayı içerisinde Kuzey Yarım Küre'de yapılmış olabilir.

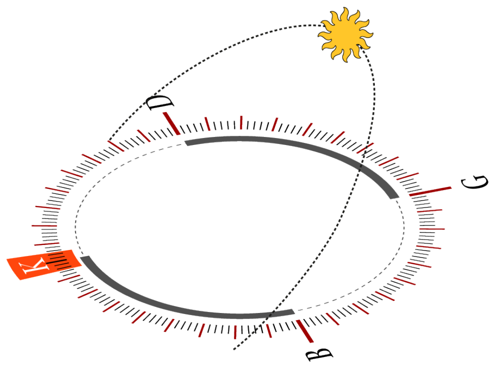
II. Kasım ayı içerisinde Güney Yarım Küre'de yapılmış olabilir.

III. Ekvator üzerinde nisan ayı içerisinde yapılmış olabilir.

çıkarımlardan hangileri doğrudur?

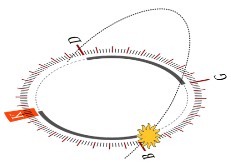
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

7.

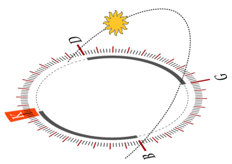

21 Mart tarihinde Başlangıç Meridyeni üzerinde bulunan İngiltere'nin başkenti Londra'da Güneş'in ufuk düzlemi üzerindeki konumunun yukarıdaki gibi olduğu anda Ankara'da Güneş'in ufuk düzlemindeki konumu aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

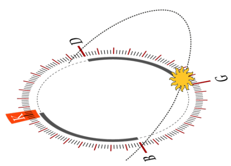
A)

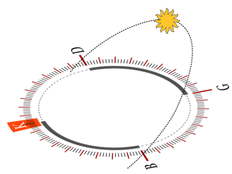
B)

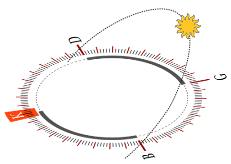
C)

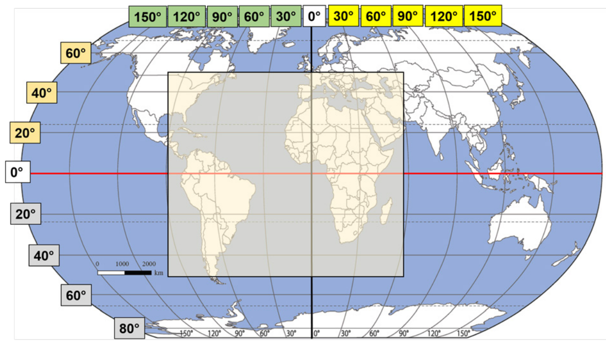
D)

E)

8. Aşağıda Dünya'nın koordinat sistemi gösterilerek bir bölümü çerçeve içine alınmıştır.

Aşağıda uç noktalarının koordinatları verilen alanların hangisi işaretli alanın içinde yer almaz?

A) 10° - 20° kuzey enlemleri
34° - 44° doğu boylamları

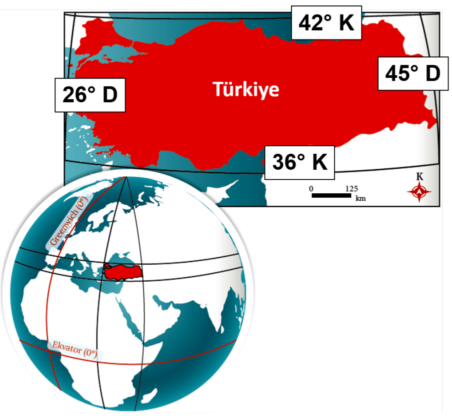
B) 20° - 30° güney enlemleri
70° - 80° batı boylamları

C) 20° - 30° kuzey enlemleri
70° - 80° doğu boylamları

D) 30° - 40° güney enlemleri
50° - 60° doğu boylamları

E) 35° - 45° kuzey enlemleri
30° - 40° batı boylamları

9. Aşağıda Türkiye'nin Dünya üzerindeki mutlak konumu gösterilmiştir.

Türkiye ile ilgili,

I. Orta kuşak ülkesidir.

II. Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.

III. Engebeli bir ülkedir.

IV. Doğu boylamlarında yer alır.

V. Yer altı kaynakları açısından zengindir.

gibi bilgilerden kaç tanesine şekilde verilenlerden ulaşılır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1. Hasan öğretmen öğrencilerine Türkiye'nin göllerini gösteren bir harita çizdirmek istiyor.

Öğrencilerin gölleri çizerken aşağıdaki yöntemlerden hangisini kullanması daha uygun olur?

	Harita Çeşiti	Haritalarda Bilgi Aktarma Yöntemi
A)	Genel harita	Çizgisel
B)	Orta ölçekli harita	Noktasal
C)	Tematik harita	Noktasal
D)	Genel harita	Alansal
E)	Orta ölçekli harita	Alansal

2. Erzurum'a ait farklı ölçeklerle çizilmiş iki topoğrafya haritasında,

I. Gerçek uzunluk
II. Harita alanı
III. Coğrafi koordinatları
IV. Ayrıntıyı gösterme gücü

verilenlerden hangileri farklıdır?

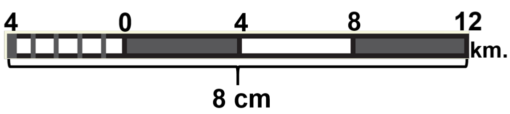
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Fiziki harita
II. Siyasi harita
III. Jeomorfoloji haritası

Yukarıda konularına göre verilen harita türlerinden hangileri tematik haritalardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4.

Yukarıdaki çizgi ölçeğin kesir ölçek karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

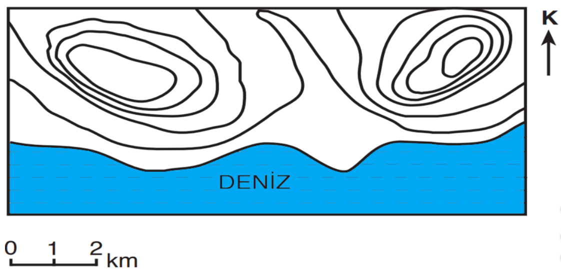
A) 1/200.000 B) 1/400.000
C) 1/600.000 D) 1/800.000
E) 1/1.000.000

5. Ders kitabında yer alan bir etkinliği yapmak için atlasına bakan bir öğrenci birinci haritanın lejantında maki, orman ve step; ikinci haritanın lejantında ise yerleşim merkezleri, yol ve köprüleri belirten işaretlerin bulunduğunu görmüştür.

Buna göre, iki haritanın hangi özellikleri <u>kesinlikle</u> birbirinden farklıdır?

A) Ölçekleri
B) Koordinatları
C) Boyutları
D) Konuları
E) Yönleri

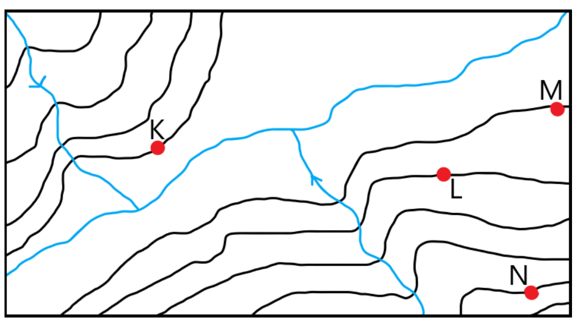
6.

Yukarıdaki haritada eş yükselti eğrileri arasındaki mesafenin her yerde aynı olmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haritanın deniz kıyısını göstermesi
B) Tepelerin uzanış yönü
C) Eğimin yer yer farklı olması
D) Yükseltinin az olması
E) Harita ölçeğinin büyük olması

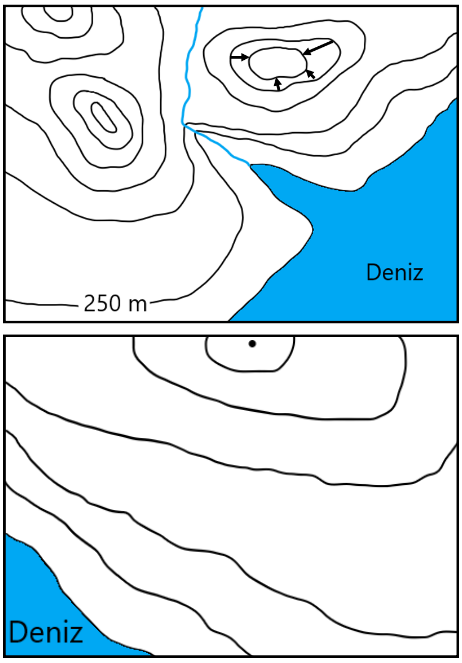
7.

Yukarıdaki izohips haritasında K-L arasında yükselti farkı 100 m ise M-N noktaları arasındaki yükselti farkı kaç m'dir?

A) 500 B) 400 C) 300 D) 200 E) 100

8.

Aşağıda verilenlerden hangisi yukarıda verilen iki haritada da görülebilir?

A) Doruk B) Vadi C) Çukur D) Boyun E) Tepe

9.

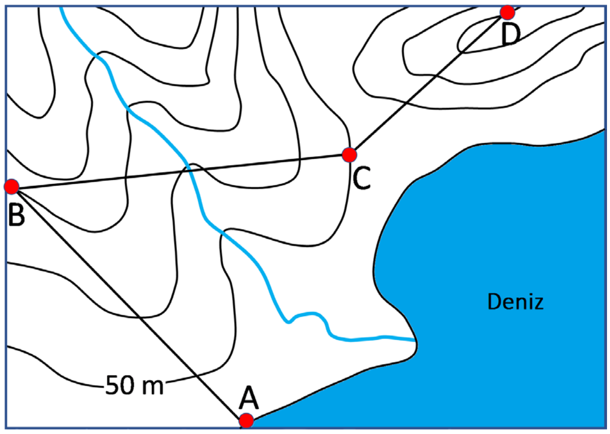

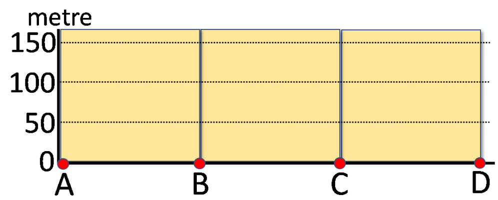
Dünya'nın şeklinden dolayı haritalar gerçeğine tam uygun olarak çizilemez. Bu nedenle, gerçeğine yakın haritalar çizebilmek amacıyla projeksiyon teknikleri kullanılır.

Dünya haritasında, numaralandırılarak verilen alanlarda hangi projeksiyon yöntemi kullanılırsa hata payı daha az olur?

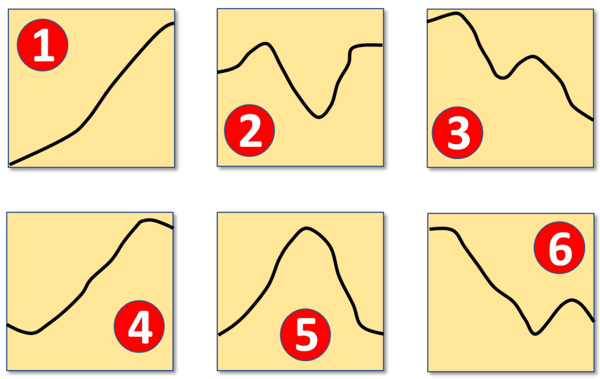
	I	II	III
A)	Silindir	Düzlem	Konik
B)	Düzlem	Silindir	Konik
C)	Silindir	Konik	Düzlem
D)	Konik	Silindir	Düzlem
E)	Düzlem	Konik	Silindir

10. Aşağıda bir alanın topoğrafya haritası ve alan üzerindeki dört merkez gösterilmiştir.

Haritada gösterilen A - B, B - C ve C - D doğrultularının profilleri yukarıdaki grafikte gösterilmek istendiğinde,

numaralandırılan üç kart hangi sırayla birleştirilmelidir?

A) 1 - 2 - 5

B) 1 - 3 - 4

C) 2 - 3 - 4

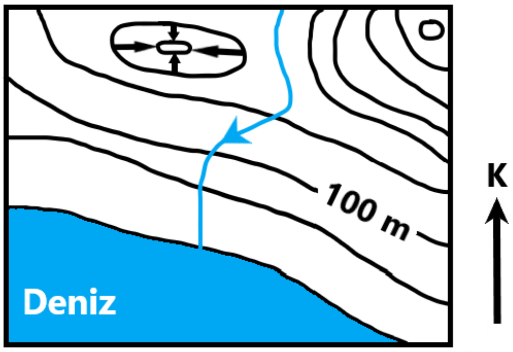
D) 2 - 5 - 6

E) 4 - 5 - 6

11. 1/1.000.000 ölçekli bir haritada 7 cm olarak ölçülen bir uzunluk gerçekte kaç km'dir?

A) 7 B) 10 C) 70 D) 100 E) 700

1.

Yukarıda verilen izohips haritasına bakılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Eş yükselti eğrileri arası yükselti farkı 50 m'dir.

B) Bölgede kuzeye doğru gidildikçe yükselti artar.

C) Akarsuyun uzunluğu 100 km'den fazladır.

D) Bölgede kapalı çukur bulunmaktadır.

E) Akarsu kuzeyden güneye doğru akmaktadır.

2.

Aynı mahallede oturan Ahmet ve arkadaşı Emir hafta sonu birlikte zaman geçirmek için Ahmet'in evinde buluşmaya karar verdiler. Emir arkadaşının evine gitmek için evinden çıkıp anayolları takip ederek önce doğu yönünde ilerlemiş sonra güneye tekrar doğu yönünde devam ettiğinde Ahmet'in evinin önüne ulaşmıştır.

Buna göre Emir'in evi krokide nerde olabilir?

A) Caminin batısında

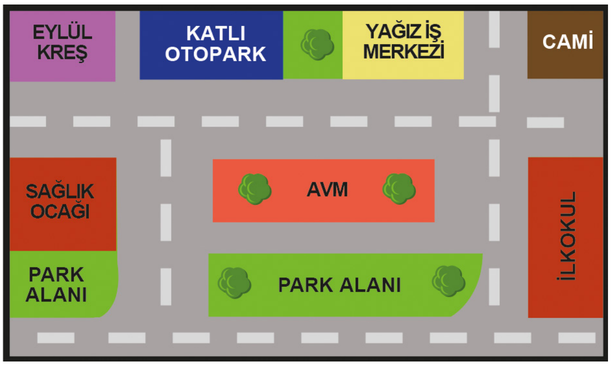
B) Devlet Hastanesinin doğusunda

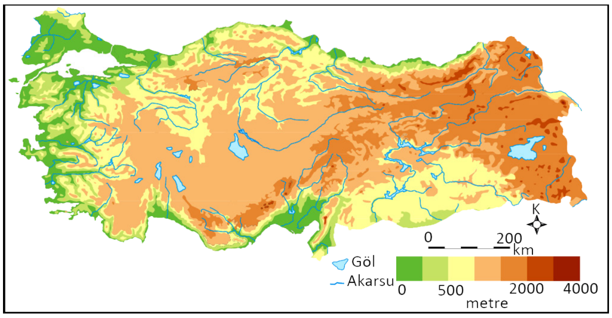
C) Okulun güneydoğusunda

D) Manavın güneyinde

E) Eczanenin kuzeydoğusunda

3. Aşağıda bir bölgenin krokisi ile Türkiye fizikî haritası verilmiştir.

Haritalar üzerinde uzunluk ve alan hesaplamaları yapılabilirken, krokilerde böyle bir hesaplama yapılamaz.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Kroki ve haritaların kullanım amacının farklı olması

B) Haritalarda kullanılan sembol ve işaretlerin fazla olması

C) Krokiler kabataslak çizimler iken haritaların orantılı çizimler olması

D) Krokilerin haritalara göre daha küçük alanların çiziminde kullanılması

E) Haritalarda cadde ve sokaklar belirgin olarak gösterilmezken, krokilerde belirgin olması

4. 1/2.000.000 ölçekli bir haritada 4 cm olarak gösterilen A-B arasındaki uzaklık başka bir haritada 16 cm olarak gösterilmiştir.

Buna göre ikinci haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/100.000

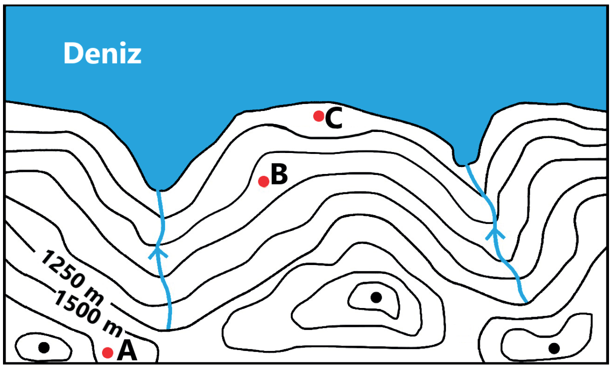
B) 1/200.000

C) 1/500.000

D) 1/1.500.000

E) 1/8.000.000

5. Fiziki haritalarda kullanılan renkler arazinin yükseltisine bağlı olarak farklılık gösterir. Deniz seviyesinden itibaren yeşil, sarı ve kahverenginin tonları ile yükseltiler gösterilir.

Yukarıdaki harita yükselti basamaklarına göre renklendirme yapılsa A, B ve C noktalarının bulundukları aralıklar hangi renkler ile gösterilir?

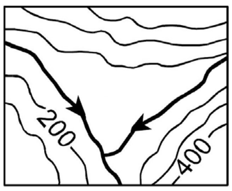
	A	B	C
A)	Yeşil	Sarı	Kahverengi
B)	Kahverengi	Sarı	Yeşil
C)	Sarı	Yeşil	Kahverengi
D)	Kahverengi	Yeşil	Sarı
E)	Sarı	Kahverengi	Yeşil

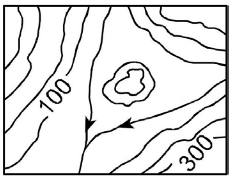
6. Bir izohips (eş yükselti) haritası ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

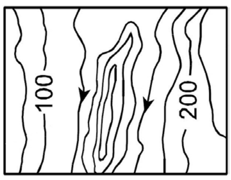
- İzohipsler arası yükselti farkı 100 metredir.
- Haritada iki akarsu bulunmakta ve bu akarsular birleşmektedir.
- Akarsu kollarının arasında yükseltisi 300 metreden fazla olan bir tepe bulunmaktadır.

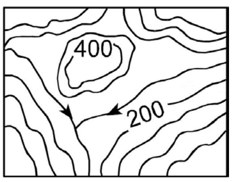
Buna göre yukarıdaki bilgilerin ait olduğu harita aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A)

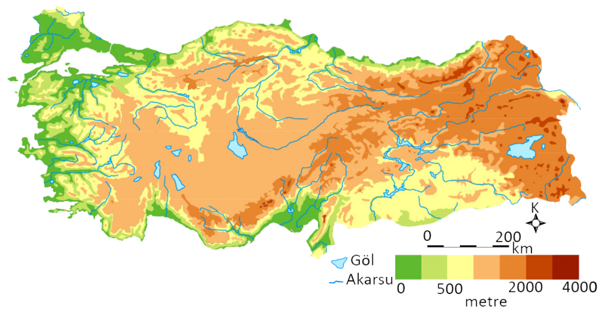
B)

C)

D)

E)

7. Mekânsal veriler haritaya aktarılırken belirli semboller kullanılır. Bu sembollerin başlıcaları nokta, çizgi ve alandır. Bazı haritalarda bunlardan bir tanesi kullanılabileceği gibi bazı haritalarda ise üçü birlikte kullanılmaktadır.

Yukarıda verilen Türkiye fizikî haritasında mekânsal verileri haritalara aktarmak için hangi semboller kullanılmıştır?

A) Nokta, çizgi ve alan

B) Çizgi ve alan

C) Alan

D) Nokta ve alan

E) Nokta ve çizgi

8. Haritalarda ölçek (küçültme oranı) en önemli özelliktir. Ölçek değiştikçe haritalarda birçok özelliğin değişmesine rağmen değişmeyen bazı özellikler de vardır.

I. Yükselti

II. Ayrıntı

III. Bozulma oranı

IV. Coğrafi koordinatlar

Buna göre yukarıdaki özelliklerden hangileri ölçeğin değişmesinden <u>etkilenmez</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) I ve IV E) III ve IV

9. Bir alanın kuşbakışı görüntüsünün düzleme aktarılmış halinin harita olabilmesi için,

I. Ölçekli çizim olması

II. Silindirik projeksiyonla çizilmiş olması

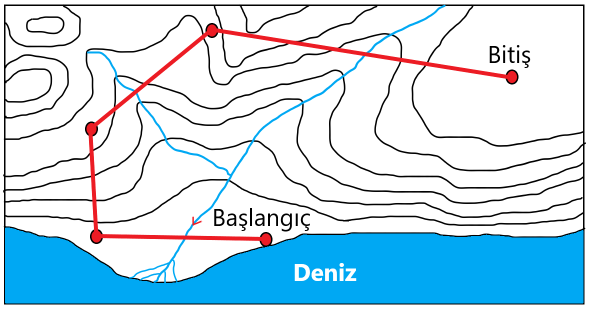
III. Fazla küçültme yapılmaması

gibi özelliklerden hangileri <u>kesin</u> gereklidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

1. Oryantiring, harita yardımı ile arazide yön bulmayı içeren zamana karşı yapılan bir spordur.

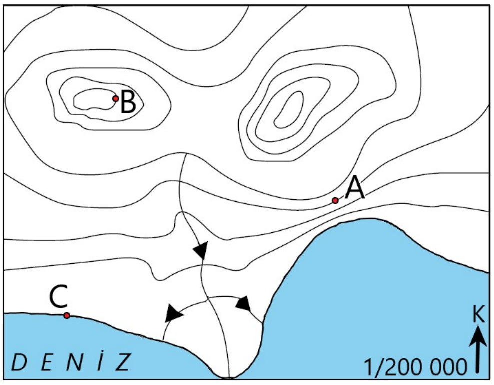

Oryantiring yarışmasına katılan Ahmet, yukarıdaki topoğrafya haritasındaki rotayı izleyerek yarışmayı tamamlamıştır.

Ahmet yarışma boyunca aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinden geçmemiştir?

A) Delta B) Vadi C) Sırt
D) Plato E) Boyun

2. Aşağıda bir bölgenin fotokopi ile küçültülmüş topografya haritası gösterilmiştir.

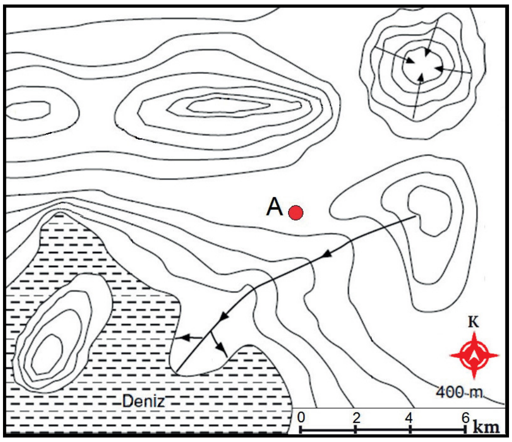
Buna göre,

- Yükseltisi en az olan …I… noktasıdır.
- A ile B noktaları arasındaki kuş uçumu uzaklık …II…
- Eğimin en fazla olduğu bölgede …III… noktası bulunur.

cümlelerindeki boş bırakılan yerlere getirilmesi gerekenler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	C	8 km	B
B)	A	belirlenemez	C
C)	C	belirlenemez	A
D)	B	6 km	C
E)	B	10 km	A

3. Bir grup öğrenci aşağıda gösterilen bölgeye kamp yapmaya gitmiş, A noktasının olduğu yere çadırlarını kurmuşlardır.

Öğrenciler,

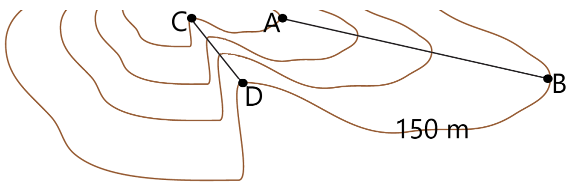
1. gün 7 km kuzeydoğuya
2. gün 6 km güneybatıya
3. gün 4 km kuzeye

yürüyüş yapmayı planlamışlardır.

Buna göre öğrencilerin varış noktalarında bulunan yer şekilleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	1. gün	2. gün	3. gün
A)	Kapalı çukur	Zirve	Boyun
B)	Sırt	Delta	Vadi
C)	Dağ	Ada	Sırt
D)	Kapalı çukur	Delta	Sırt
E)	Boyun	Vadi	Falez

4. Aşağıda bir alanın izohips haritası verilmiştir.

A noktasının yükseltisi B noktasından daha az olduğuna göre A - B ve C - D doğrultuları aşağıdakilerden hangisidir?

	A - B	C - D
A)	Vadi	Sırt
B)	Sırt	Vadi
C)	Sırt	Sırt
D)	Yamaç	Tepe
E)	Vadi	Vadi

5. Dünya üzerindeki bir yerin gerçek görüntüsünün haritaya aktarılması aşamasında kullanılan küçültme oranına ölçek denir. Ölçeğin paydasındaki sayı haritanın küçültme oranına karşılık gelir.

Aşağıda küçültme oranları farklı olan iki harita verilmiştir.

Dünya Fiziki Haritası

Türkiye Fiziki Haritası

Buna göre verilen haritalar ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Türkiye fizikî haritası daha ayrıntılıdır.

B) Türkiye fizikî haritası daha büyük ölçeklidir.

C) Dünya fizikî haritasında küçültme oranı daha fazladır.

D) Türkiye fizikî haritasında gerçek boyuta göre hata payı daha fazladır.

E) Dünya fizikî haritasında göllerin gerçek alanları ile haritadaki alanları arasındaki fark daha fazladır.

6. Aşağıda İspanya ve yakın çevresinin fizikî haritası verilmiştir.

Buna göre,

- Fransa'nın batısında yükselti azalmaktadır.
- İspanya'nın orta kesimlerinde yükselti artmaktadır.
- Portekiz'in İspanya'ya kuş uçumu uzaklığı Fransa'dan daha azdır.
- Fransa, İspanya'nın kuzeydoğusunda yer alır.
- Fransa İspanya sınır bölgesinin yükseltisi, Portekiz kıyılarından fazladır.

Verilenlerden kaç tanesine haritadan ulaşılabilir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. Aşağıda Marmara Denizi yakın çevresinin fizikî haritası verilmiştir.

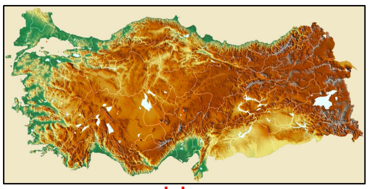
Buna göre;

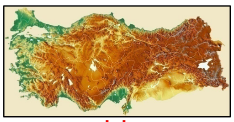
- İstanbul Boğazı'nın gerçek uzunluğu
- Kapıdağ Yarımadası'nın İstanbul Boğaz'ına göre bulunduğu yön
- Uluabat Gölü'nün ortalama yükseltisi
- İstanbul'un gerçek yüzölçümü
- Marmara Denizi'nin genel uzanış yönü

gibi bilgilerden kaç tanesine haritada verilenlerden ulaşılabilir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. Aşağıda Türkiye'nin farklı ölçeklerle çizilmiş iki haritası verilmiştir.

1. ÇİZİM

2. ÇİZİM

Buna göre 2. Haritada,

I. Küçültme oranı

II. Ağrı Dağı'nın yükseltisi

III. Tuz ve Van Gölü arasının haritadaki uzaklığı

IV. Ayrıntıyı gösterme oranı

gibi özelliklerden hangileri daha azdır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. Geniş alanda uzun yıllar etkili olan hava olaylarının ortalama durumuna iklim denir. İklimin doğal ortam ve insan hayatı ile insanın beşerî faaliyetleri üzerinde çeşitli etkileri vardır.

Aşağıda verilenlerden hangisi iklimin insan hayatı üzerine olumsuz etkilerinden biri olarak gösterilemez?

A) Doğu Anadolu'da kar yağışının fazla olması nedeniyle ulaşımın aksaması
B) Hava sıcaklığının yüksek olduğu Akdeniz çevresinde kıyı turizminin yapılması
C) Marmara çevresinde yoğun sis nedeniyle deniz ulaşımının aksaması
D) Güneydoğu Anadolu'da buharlaşmanın şiddetli olmasından dolayı tarımda sulamaya ihtiyaç duyulması
E) İç Anadolu'da tarım arazilerinin nadasa bırakılması

2. **Aşağıda atmosfer ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Atmosferde oransal değeri en fazla olan gaz azottur.
B) Dünya ile birlikte dönerek sürtünmeden doğacak yanmaları önler.
C) Karbondioksit ve su buharı iklim olayları için önemlidir.
D) Oksijen ve azotun oransal değeri yere ve zamana göre değişkenlik gösterir.
E) Atmosfer canlıların solunumu için gerekli gazları içerir.

3. **Aşağıdakilerden hangisi atmosferin etkileri arasında yer almaz?**

A) Güneş'i doğrudan göremeyen yerlerin de aydınlık olmasını sağlar.
B) Yeryüzünün aşırı ısınmasını ve aşırı soğumasını önler.
C) Güneş'ten gelen zararlı ışınları süzer.
D) Işığı, sesi iletir ve yayar.
E) Okyanuslarda gelgit olayının oluşmasını sağlar.

4. **Troposferin etkileri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) İklim olayları bu katmanda gerçekleşir.
B) Su buharının tamamına yakını bu katmandadır.
C) Güneş'ten gelen ultraviyole ışınları süzer.
D) Kalınlığı Ekvator'da ortalama 16 km, kutuplarda 9 km'dir.
E) Yerden yükseldikçe sıcaklık azalır.

5. **Aşağıda verilen tanımlardan hangisi yanlıştır?**

A) Bir yerde atmosfer olaylarının uzun yıllar boyunca gösterdiği ortalama duruma iklim denir.
B) Sıcaklık ve nemlilik bakımından benzer özellik taşıyan büyük atmosfer parçalarına hava kütlesi denir.
C) Dar alanda kısa süre içerisinde meydana gelen atmosfer olaylarına hava durumu denir.
D) Atmosferde meydana gelen hava olaylarının oluşumunu, gelişimini ve değişimini nedenleri ile inceleyen bilim dalına meteoroloji denir.
E) Atmosfer içerisinde meydana gelen hava olayları ile yeryüzünde görülen iklim tiplerini inceleyen bilim dalına jeomorfoloji denir.

6. I. Yer çekimi en az .... katmanında görülür.
II. Kutup ışıkları (aurora) .... katmanında görülür.
III. Atmosferdeki gazların %75'i .... katmanında bulunur.

Yukarıdaki bilgilerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Troposfer - Stratosfer - Termosfer
B) Termosfer - Troposfer - Ekzosfer
C) Ekzosfer - Termosfer - Troposfer
D) Troposfer - Termosfer - Ekzosfer
E) Stratosfer - Troposfer - Ekzosfer

7. Aşağıda bir öğrencinin yaşadığı yerin iklimi ve hava olayları hakkında verdiği bilgiler yer almaktadır.

I. Yaz ayları sıcak ve kurak geçmektedir.
II. Son bir haftadır sürekli yağmur yağıyor.
III. Önümüzdeki hafta hava parçalı bulutlu olacak.
IV. Kış ayları boyunca cephesel yağışlar görülmektedir.

Öğrencinin verdiği bilgilerden hangileri yaşadığı yerin hava durumuyla ilgilidir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

8. Geniş alanlarda uzun yıllar boyunca etkili olan hava durumlarının ortalamasına iklim denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin meydana gelmesinde iklim etkili değildir?

A) Kaliforniya'da (ABD) özellikle yaz mevsiminde orman yangınlarının sık görülmesi

B) Güneydoğu Asya'da çeltik (pirinç) üretiminin yaygın olması

C) Etna Yanardağı'nın (İtalya) sık sık faaliyete geçmesi

D) Endonezya'da etkili olan sağanak yağışların heyelanlara neden olması

E) Avustralya'da küçük baş hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapılması

9. **Gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki farkın az olduğu bir merkezle ilgili, aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Deniz seviyesine yakın yükseltidedir.

B) Yıllık sıcaklık farkı fazladır.

C) Güneş ışınları yıl boyunca büyük açılarla gelir.

D) Sıcak rüzgârlara açık konumdadır.

E) Alçak enlemlerde yer alır.

10. I. Sıcaklığı tutma özelliğinden dolayı küresel iklim değişikliği üzerinde etkilidir.

II. Güneş'ten gelen enerjinin bir kısmını tutarak yeryüzünün aşırı ısınmasını, yerden yansıyan enerjinin bir kısmını tutarak yeryüzünün aşırı soğumasını önler. Sıcaklık farkını azaltır.

III. Güneş'ten gelen ultraviyole (zararlı) ışınları süzer. Oksijen atomlarının birleşmesi sonucu oluşur. Zararlı ışınları süzer.

IV. Solunum için gerekli olup; kömür, gaz, odun gibi maddelerin yanmasıyla yoğun şekilde tüketilir.

Aşağıdaki gazlardan hangisiyle ilgili açıklamaya yukarıda yer verilmemiştir?

A) Karbondioksit B) Azot C) Oksijen
D) Su buharı E) Ozon

11. İklim, insan yaşamını etkileyen önemli faktörlerden biridir.

Aşağıdakilerden hangisi bu faktörün sonuçlarından biri değildir?

A) Ekvatoral kuşakta yerleşmelerin daha çok yüksekte bulunması

B) Konutlarda kullanılan yapı malzemelerinin bölgelere göre farklılık göstermesi

C) Kanada, İskandinavya ve Sibirya'da ormancılığın önemli bir ekonomik faaliyet olması

D) Aktif volkanların daha çok Büyük Okyanus çevresinde toplanması

E) Ekvator'dan kutuplara doğru yerleşmenin üst sınırının düşmesi

12. Atmosfer, dünyayı saran gaz tabakasıdır. Atmosfer'i oluşturan gazlar yer çekiminin etkisiyle çeşitli yükseltilerde tutulur. .... bittiği yerde Atmosfer de biter.

Yukarıda verilen bilgilerde boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi getirildiğinde cümle doğru tamamlanmış olur?

A) Isınmanın

B) Soğumanın

C) Yer çekiminin

D) Coriolis etkinin

E) Katmanlaşmanın

13. Geniş bir alanda uzun yıllar boyunca hava özelliklerinin ortalama durumuna iklim adı verilmektedir.

Buna göre aşağıda verilen ifadelerden hangisi bir yerin iklim özelliğini tarif etmektedir?

A) Konya çevresinde bugün en düşük ve en yüksek sıcaklık arasında 25°C fark var.

B) Konya Havzası'nda en fazla yağış ilkbahar mevsiminde gerçekleşmektedir.

C) Karadeniz'in doğu kıyılarında öğleden sonra yağış görülecektir.

D) Marmara Denizi çevresinde yoğun sis oluşumu görülmektedir.

E) Erzurum çevresinde gece sıcaklığı 0°C nin altına düşecektir.

1. I. Yüksek enlemlerden alçak enlemlere gidildikçe sıcaklık ....

II. Kış mevsiminde kıyılardan iç kesimlere doğru gidildikçe sıcaklık ....

III. Yaz mevsiminde iç kesimlerden kıyılara doğru gidildikçe sıcaklık ....

IV. Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklık ....

V. Güneş ışınlarının yere düşme açısı daraldıkça sıcaklık ....

Yukarıdaki cümlelerden hangilerinde "azalır" **ifadesi kullanıldığında cümle yanlış tamamlanmış olur?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve IV E) II ve V

2. Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarına **hava durumu** denir.

Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna **iklim** adı verilir.

Buna göre,

I. Konya Havzası'nda ilkbahar mevsiminin yağışlı geçmesi, tahıl tarımını olumlu etkilemiştir.

II. İstanbul Boğazı'nda sabah saatlerinde oluşan yoğun sis nedeniyle vapur seferlerinde aksamalar yaşandı.

III. Rize çevresinde her mevsimin yağışlı geçmesi su isteği fazla olan çay gibi ürünlerin yetişmesine imkan sağlamıştır.

IV. Antalya'da bugün son yılların en düşük sıcaklıklarının görüleceği için don olayına karşı çiftçiler önlem aldılar.

olayların iklim ve hava durumu olarak sınıflandırılması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	hava durumu	iklim
A)	I ve II	III ve IV
B)	II ve III	I ve IV
C)	II ve IV	I ve III
D)	I ve IV	II ve III
E)	I ve III	II ve IV

3. Yerkürenin çekim kuvveti ile oluşan ve yerküreyi çepeçevre saran, canlı yaşamının varlığını ve sürekliliğini sağlayan gaz örtüsüne atmosfer (hava küre) adı verilir. Atmosfer yoğunluğu ve bileşimi farklı katmanlardan oluşmaktadır.

Aşağıdaki seçeneklerde verilen atmosfer katmanı ve özelliği eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Ekzosfer: Gaz yoğunluğunun en fazla olduğu katmandır.

B) Mezosfer: Meteorların parçalanması bu katmanda gerçekleşir.

C) Troposfer: İklim olayları bu katmanda gerçekleşir.

D) Stratosfer: Ozon tabakası bu katmanda yer alır.

E) Termosfer: Radyo dalgalarının iletilmesini sağlar.

4. Kuzey Yarım Küre'de, Güney Yarım Küre'ye göre,

- Sıcaklıkların daha yüksek
- Yıllık sıcaklık farkının daha fazla

olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Karaların daha geniş yer kaplaması

B) Güneş ışınlarının daha eğik açılarla gelmesi

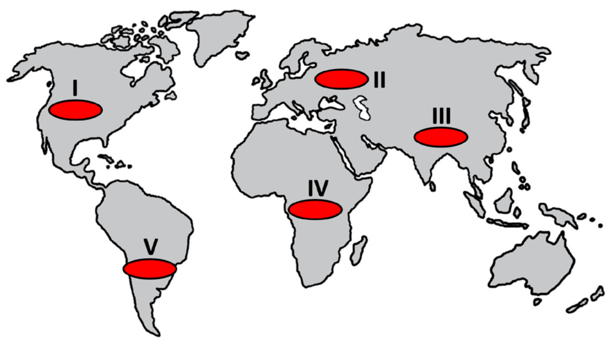
C) Doğal çevreye beşerî müdahalenin fazla olması

D) Okyanusların daha geniş alan kaplaması

E) İklim çeşitliliğinin daha fazla olması

5. Sıcaklık dağılışını etkileyen etmenlerden biri de yer şekilleridir. Özellikle dağlık alanlarda dağların bir yamacı Güneş'ten daha çok enerji alır. Güneş'ten daha çok enerji alan yamaca bakı durumundaki yamaç denir.

Aşağıdaki Dünya haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Numaralandırılan alanların hangisinde bakının sıcaklık üzerindeki etkisi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki tabloda Ankara'nın bazı aylardaki sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Aylar	Ankara'da Aylık Sıcaklık Ortalaması
Ocak	0,2°C
Mart	5,7°C
Haziran	20,1°C
Temmuz	23,5°C
Eylül	18,8°C
Aralık	2,4°C

Buna göre yaklaşık 40° enleminde yer alan Ankara'nın, verilen aylardaki sıcaklık değerleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ortalama sıcaklık en düşük Ocak ayındadır.

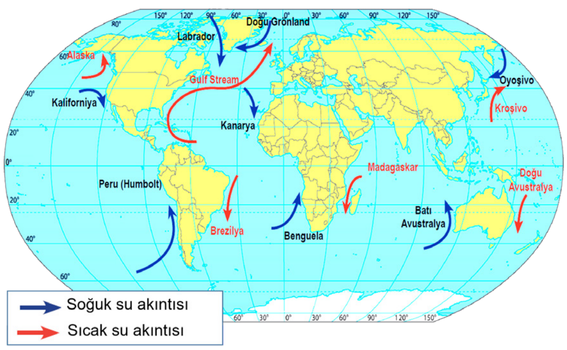
B) Güneş ışınlarının en dik açılarla geldiği ay en sıcaktır.

C) Eylül'ün Mart'tan sıcak olmasında ısı birikimi etkilidir.

D) Yıllık ortalama sıcaklık farkı 20°C'den fazladır.

E) Ankara, Kuzey Yarım Küre'de orta kuşakta yer alır.

7. Aşağıdaki haritada sıcak ve soğuk okyanus akıntıları gösterilmiştir.

Buna göre okyanus akıntılarının sıcaklık özelliğinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünya'nın şekli

B) Mevsim özellikleri

C) Akıntının kat ettiği mesafe

D) Bulunduğu yarım küre

E) Okyanusun yüz ölçümü büyüklüğü

8. Meteoroloji istasyonlarında günün değişik saatlerinde hava durumuyla ilgili ölçümler yapılmaktadır.

Uzun yıllar yapılan bu ölçümlerin ortalaması alınarak o yerin iklimiyle ilgili veriler elde edilir. Bir bölgede uzun yıllar boyunca etkili hava koşulları olan iklim, doğal ve beşerî birçok faktör üzerinde etkilidir.

Aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde iklim etkili değildir?

A) Turizm faaliyetlerinin türünde

B) Gün içinde gölge boyu değişiminde

C) Sanayi tesislerinin yer seçiminde

D) Doğal bitki örtüsü dağılışında

E) Su ortamlarının özelliklerinde

9. Güneş ışınlarının geliş açısında meydana gelen değişimler sıcaklığı etkilemektedir. Açı eğikleştikçe sıcaklık azalmakta, açı dikleştikçe ise sıcaklık artmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi güneş ışınlarının düşme açısını etkileme yönünden sıcaklık üzerinde etkili olan faktörler arasında gösterilemez?

A) Dünya'nın şekli

B) Bakı

C) Eksen eğikliği

D) Yörünge şekli

E) Günlük hareket

10. Güneşe dönük yamaçlar gölge yamaçlara göre genellikle daha sıcaktır. Bu duruma "bakı etkisi" denilmektedir.

Bakı etkisine göre görselde verilen dağlar hangi yarım kürelerde bulunmaktadır?

	I. Dağ	II. Dağ	III. Dağ
A)	Güney	Kuzey	Güney
B)	Kuzey	Güney	Kuzey
C)	Güney	Güney	Kuzey
D)	Kuzey	Kuzey	Güney
E)	Kuzey	Kuzey	Kuzey

2020 TYT

1. I. Atmosferdeki su buharının tamamına yakını bu katmanda bulunur.

II. Canlıları Güneş'in zararlı ışınlarından koruyan ozon tabakası bu katmanda yer alır.

III. Bu katmanda sıcaklıklar genel olarak aşağıdan yukarıya doğru düşer.

IV. Gazların bir kısmının bu katmanda iyonlara ayrılmasıyla radyo dalgaları yansıtılır.

Yukarıdakilerden hangileri troposferin özellikleri arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

2. Ankara'da yaşayan Saliha ve ailesi, yarıyıl tatili için Antalya'daki akrabalarını ziyarete gitmeye karar vermişlerdir. Aşağıdaki haritada, Ankara - Antalya arasındaki araç güzergâhı verilmiştir.

"Güneye doğru yol alırken, Polatlı - Akşehir arasında yoğun kar yağışı ve sisten dolayı yol almamız oldukça güçleşti, hatta bir ara arabamız kaydı ve zincir takmak zorunda kaldık. Toros dağlarını tırmanırken buzlanmanın şiddeti daha da arttı. Torosları aşıp güneye, Antalya'ya doğru yol alırken rahat bir nefes aldık. Sanki kara kış bitmiş, bahar havası gelmişti. Bu kadar kısa süredeki değişim, hepimizde büyük şaşkınlığa neden oldu."

Yolculuğun yapıldığı tarihte ülkemizin genel hava durumu ve iklim koşulları için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Ülkemizde kış koşulları yaşanmaktadır.

B) Antalya'da hava durumu ulaşım için sorun oluşturmamıştır.

C) Polatlı - Akşehir arasında hava koşulları görüş mesafesini kısaltmıştır.

D) Ülkemizde kısa mesafelerde iklim ve hava koşulları değişmektedir.

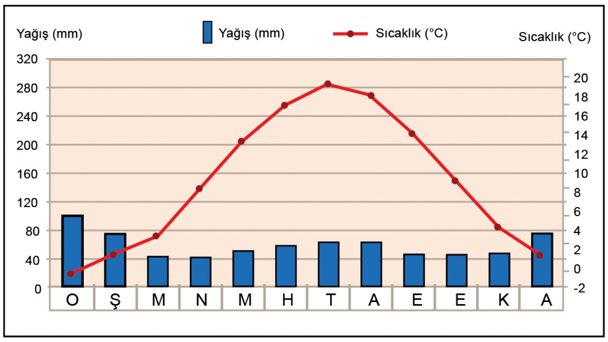
E) Antalya'da yaz mevsimi yaşanmaktadır.

3. **Hava durumu:** Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarıdır. Hava olaylarını inceleyen ve hava olayları ile ilgili tahminlerde bulunan bilim dalına ise "meteoroloji" adı verilir.

İklim: Geniş alanlarda uzun yıllar boyunca görülen atmosfer olaylarının ortalama durumudur. İklimi inceleyen bilim dalına ise "klimatoloji" denir.

Aşağıdaki tabloda meteoroloji istasyonu verileri kullanılarak bir yere ait 5 günlük hava tahmini ile yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Tarih	TAHMİN EDİLEN				
	Sıcaklık °C		Hadise	Nem (%)	
	En Düşük	En Yüksek		En Düşük	En Yüksek
12 Ocak Pazartesi	11	15		84	100
13 Ocak Salı	7	14		78	100
14 Ocak Çarşamba	8	13		70	93
15 Ocak Perşembe	7	13		68	88
16 Ocak Cuma	6	12		70	93

Tanımlar ve grafikler dikkate alındığında,

I. 12 Ocak'tan 16 Ocak tarihine kadar sıcaklık mevsim normalleri üzerindedir.

II. Hava tahmininde verilen yağış durumu iklim şartlarına uygundur.

III. Kış mevsimi sıcak ve yağışlı yaz mevsimi ise serin geçmektedir.

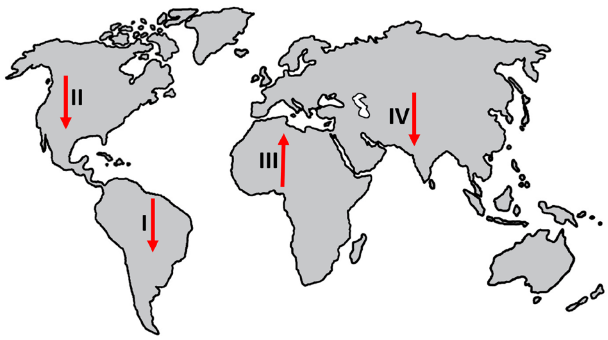
yorumlardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

4. Rüzgârlar, enlem etkisine bağlı olarak ulaştıkları yerin sıcaklığını artırıcı ya da azaltıcı yönde etkilerler.

Aşağıdaki harita üzerinde verilen oklar yönünde esen bazı rüzgârlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu rüzgârların ulaştıkları yerdeki sıcaklığa etkileri ile ilgili aşağıdaki eşleştirmeler yapılmıştır.

	Sıcaklığı azaltır	Sıcaklığı arttırır
I	✓	
II	✓	
III		✓
IV		✓

Yalnızca enlem etkisi dikkate alındığında bu eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5. Anadolu'nun farklı illerinde bulunan eski Türk konaklarının kapı ve pencereleri genellikle güneye doğru bakmaktadır. Kuzeye bakan cephelerde ise pencere yok denecek kadar azdır.

Eski Türk konaklarının bu özelliği aşağıdakilerden hangisi ile <u>daha</u> ilgilidir?

A) Şiddetli yağışların etkisinden korunmak

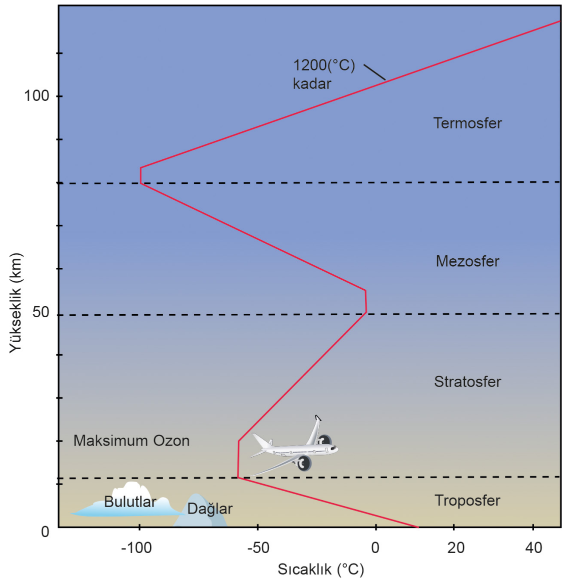
B) Güneş ışığından daha uzun süre yararlanmak

C) Kuzey yönündeki arazinin tarımda kullanılması

D) Sıcaklıkların yüksek olduğu günlerde serinlemek

E) Sel ve taşkın gibi doğal afetlerin zararlarını azaltmak

6. Aşağıdaki görselde atmosferdeki sıcaklık değişimi verilmiştir.

Buna göre atmosferdeki sıcaklık değişimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) En yüksek sıcaklıklar Termosfer'de görülmektedir.

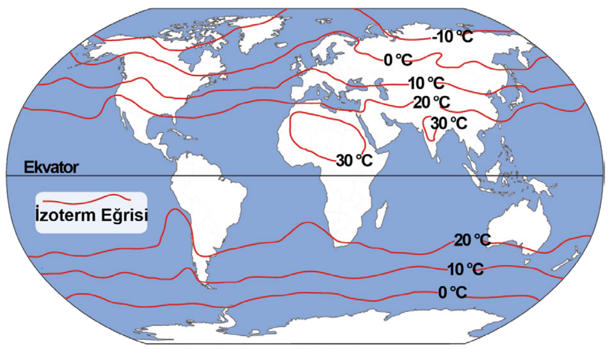
B) Termosfer'de sıcaklık değişimi daha fazladır.

C) Termosfer ile Stratosfer'de yükselti arttıkça sıcaklık artar.

D) Troposfer'de ve Mezosfer'de yükselti arttıkça sıcaklık azalır.

E) Stratosfer'de yatay hava akımları nedeniyle sıcaklık dağılışı dengelidir.

7. Aşağıda Dünya yıllık ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritası verilmiştir.

Buna göre,

I. Güney Amerika'nın batısında izotermlerin Ekvator'a doğru bükülmesinde

II. Ortalama sıcaklıkların en fazla Kuzey Afrika'da görülmesinde

III. Güney Yarım Küre'de 0°C izoterminin enleme daha uygun uzanış göstermesinde

etkili olan temel faktörler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Yükselti - okyanus akıntıları - bakı

B) Okyanus akıntıları - karasallık - enlem

C) Güneşlenme süresi - yükselti - enlem

D) Okyanus akıntıları - karasallık - denizellik

E) Nemlilik - karasallık - denizellik

1. Aşağıda atmosfer basıncı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Sıcaklığa bağlı oluşan basınç termiktir.

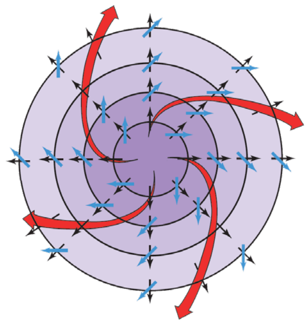
B) Basınç farkı rüzgârı oluşturur.

C) Yükselti ile basınç arasında doğru orantı vardır.

D) Dünya'nın günlük hareketinin sonucunda oluşan basınç dinamiktir.

E) Basınç ile yer çekimi arasında doğru orantı vardır.

2. Aşağıda bir merkeze ait basınç sistemi gösterilmiştir.

Bu merkezle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Kuzey Yarım Küre'de bulunmaktadır.

B) Etkili olduğu bölgede hava bulutlu ve yağışlıdır.

C) Yatay hava hareketi merkezden çevreye doğrudur.

D) Alçalıcı hava hareketi görülür.

E) Yıl boyu etkili olduğu alanlardaki kayaçlarda fiziksel çözünme etkindir.

3. Yatay yönlü hava akımları olan rüzgârlar, yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru eser.

Yukarıdaki açıklamaya göre bir alanda rüzgâr oluşumu <u>öncelikle</u> aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Ani sıcaklık değişimlerine

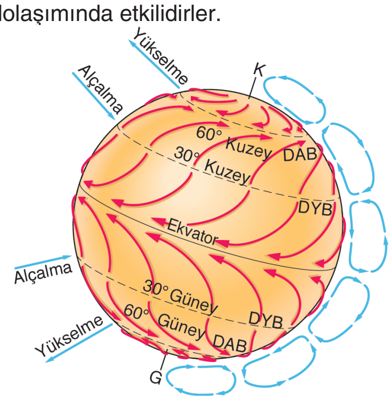
B) Basınç farkının olmasına

C) Yağışların sona ermesine

D) Bölgenin eğimli olmasına

E) Basıncın hızlı düşmesine

4. Sürekli basınç merkezleri termik ve dinamik kökenli olmak üzere ikiye ayrılır. Termik basınç merkezleri sıcaklığa bağlı olarak oluşan basınç merkezleridir. Dinamik basınç merkezleri ise sıcaklığa bağlı olarak oluşmazlar fakat Dünya'nın genel hava dolaşımında etkilidirler.

Aşağıdakilerden hangisi dinamik basınç merkezlerinin oluşmasının <u>temel</u> sebebidir?

A) Eksen eğikliği

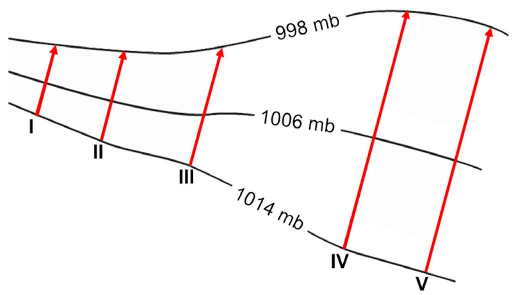
B) Termik basınç merkezleri arasında oluşan rüzgârlar

C) Yörüngenin şekli

D) Yıllık hareket

E) Günlük hareket

5. Aşağıda bir bölgenin izobar haritasının bir bölümü gösterilmiştir.

Yalnızca bu bilgilere göre oklarla gösterilen rüzgârlardan hangisinin hızı diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Atmosferde nemlilik durumu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Ekvator'da bağıl nem oranı düşüktür.

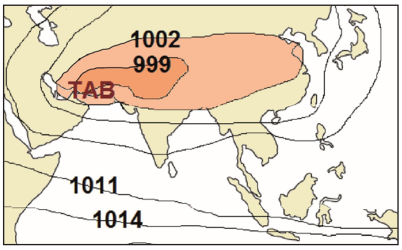
B) Mutlak nemin en yüksek olduğu yer kutuplardır.

C) Sıcaklığın yüksek olduğu yerlerde maksimum nem düşüktür.

D) Sıcaklık arttıkça bağıl nem azalır.

E) Kıyılardan iç kesimlere doğru mutlak nem artar.

7.

Yukarıda Güneydoğu Asya İklim Bölgesi'nin Temmuz Ayı Basınç Haritası verilmiştir.

Bu haritaya bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İzobarlar 3 mb aralıklar ile çizilmiştir.

B) Hint Yarımadası üzerinde yağış oluşma ihtimali yüksektir.

C) 999 mb dan daha düşük basınca sahip yerler bulunmaktadır.

D) Hint Okyanusu üzerinde basınç değeri Hindistan'a oranla daha yüksektir.

E) Basıncın bu şekilde dağılış göstermesinde sıcaklık ortalamaları etkili değildir.

8. **Bir alanda yılın belirli dönemlerinde rüzgârların hızlı estiğinin, belirli dönemlerinde ise rüzgârların hızının azaldığının gözlemlenmesi öncelikle aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?**

A) Yer şekillerinin engebeli olması

B) Basınç farklarının değişmesi

C) Yağış oranının değişmesi

D) İki yarım kürede de alanının olması

E) Yıllık sıcaklık ortalamasının fazla olması

9. **Bir bölgede bulutluluğun artmasında,**

I. Mutlak nemin artması

II. Havanın alçalması

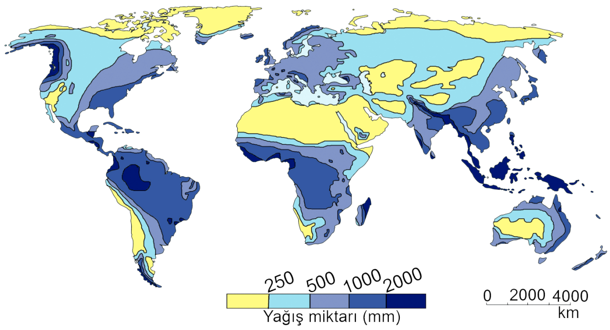
III. Bağıl nemin artması

IV. Doyma noktasının azalması

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesi gerekir?

A) I ve II B) II ve IV C) Yalnız II D) I, III ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada Dünya yağış dağılışı verilmiştir.

Yağışı fazla olan bölgeler ile ilgili olarak,

I. Toprak oluşumunda fiziksel ayrışma daha fazladır.

II. Yağış tipi genellikle yağmur şeklindedir.

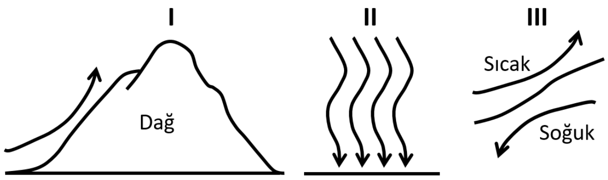
III. Bitki örtüsü ormandır.

IV. Çeşitli boyutlardaki malzemelerin birikmesiyle hörgüç kaya oluşumları görülür.

verilen yargılardan hangileri daha doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11.

Yukarıda gösterilen hava kütlelerinden hangilerinin yağış oluşturma ihtimali daha yüksektir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

12.

Şekilde gösterilen yağış oluşum tipi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bu şekilde oluşan yağışların tümü yağmur şeklindedir.

B) Ülkemizde bu şekilde oluşan yağışlara genel olarak iç kesimlerde rastlanır.

C) Bu oluşum üzerinde ısınan havanın yükselmesi etkili olmuştur.

D) Bu tip yağış oluşumu ülkemizde genellikle ilkbahar mevsiminde etkili olmaktadır.

E) Dünya genelinde bu tip yağışlar genellikle Ekvatoral İklim bölgelerinde oluşmaktadır.

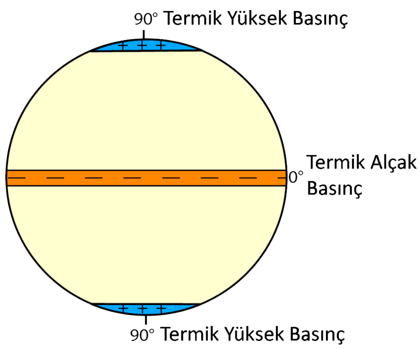
1.

Yukarıdaki kavram haritasında "X" bölümünde verilen ifadeden başlayarak doğru olanları takip edip en son bölüme geldiğinizde hangi numaraya ulaşırsınız?

A) I B) II C) III D) IV E)V

2. Aşağıda dünyadaki bazı basınç alanları gösterilmiştir.

Şekildeki basınç alanlarının oluşmasında;

I. Dünya'nın küresel şekle sahip olması

II. Güneş ışınlarının geliş açısı

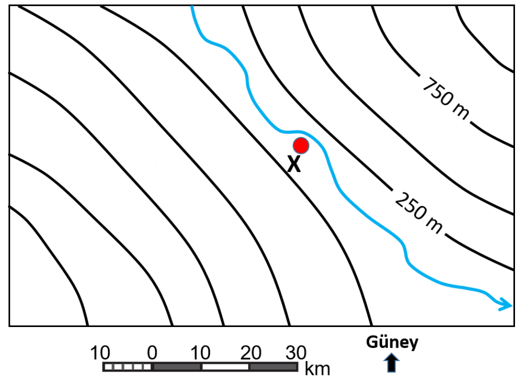
III. Ortalama sıcaklık değerleri

gibi faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

3.

Rüzgârın belirli bir yönden, belirli bir süre boyunca esiş zamanına rüzgârın esme sıklığı denir. Bir yerde rüzgârın en çok estiği yöne de hâkim rüzgâr yönü denir. Hâkim rüzgâr yönünü etkileyen temel faktör basınç merkezlerinin konumu olmasına rağmen yer şekilleri de rüzgârın yönünü etkileyen önemli bir faktördür. Rüzgârlar dağların uzanışına genel olarak uymaktadır.

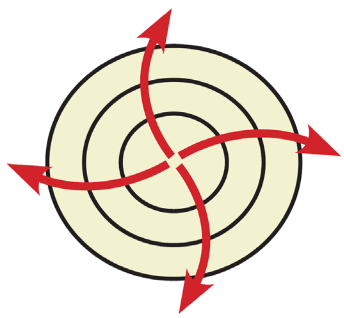
Yukarıdaki metinden hareketle izohips haritası verilen bölgede hâkim rüzgâr yönünün hangisi olması beklenir?

A) Kuzey - Güney B) Kuzeydoğu - Güneybatı

C) Doğu - Batı D) Kuzeybatı - Güneydoğu

E) Güneybatı - Kuzeydoğu

4.

Yukarıda verilen şekil, dünya üzerindeki herhangi bir yerde ve zamanda etkili olan basınç merkezini ve bu basınç merkezinde etkili olan yatay hava hareketlerini göstermektedir.

I. Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

II. Güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı azaltır.

III. Alçak basınç merkezidir.

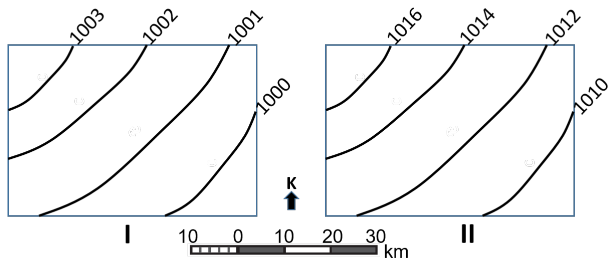
IV. Alçalıcı hava hareketleri etkilidir.

Buna göre şekilde verilen basınç merkeziyle ilgili olarak yukarıdaki bilgilerden hangileri kesinlikle doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV

D) II ve III E) III ve IV

5.

Yukarıdaki şekillerde iki farklı bölgede aynı zamanda tespit edilen eş basınç (izobar) değerleri verilmiştir.

Buna göre, bu basınç merkezleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Basınç merkezlerinin sıcaklığı aynıdır.

B) Rüzgâr, her iki merkezde de kuzeybatıdan güneydoğuya doğru eser.

C) Rüzgâr hızının en fazla olduğu merkez II'dir.

D) II. merkezdeki basınç farkı I. merkezden fazladır.

E) Merkezlerin hangi yarım kürede olduğu bilinemez.

6.

Merkez	Mutlak nem (gr)	Bağıl nem (%)
I	10	58
II	10	85
III	10	56
IV	10	21
V	10	50

Yukarıdaki tabloda beş merkezin mutlak nem ve bağıl nem oranları verilmiştir.

Buna göre hangi merkezin maksimum nemi <u>en düşüktür?</u>

A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) II ve IV E) IV ve V

7. **Selçuk:** Hafta sonunda ailemle pikniğe gittik. Piknik alanına vardığımızda sis henüz dağılmamıştı. Bitkilerin üzerinde su damlacıkları vardı. Öğlene doğru sis dağıldı.

Ayşenur: Evet, çünkü ....

Ayşenur cümlesine aşağıdakilerden hangisi ile devam ederse Selçuk'a doğru bilgi vermiş olur?

A) öğlene doğru hava ısındığı için bağıl nem oranı azalmıştır.

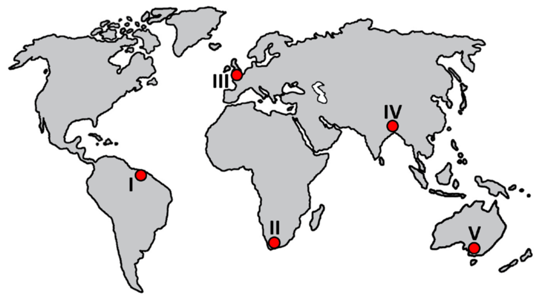
B) yaz aylarında bağıl nem oranı daha düşüktür.

C) öğlen saatinde günlük sıcaklık farkı fazladır.

D) buharlaşma şiddeti arttığı için mutlak nem miktarı artmıştır.

E) alçalıcı hava hareketi basıncın artmasına yol açmıştır.

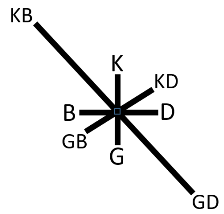
8.

Haritada işaretli yerlerden hangilerinde yıl boyunca görülen yağışlar konveksiyoneldir?

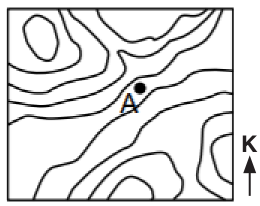
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve IV E) III ve V

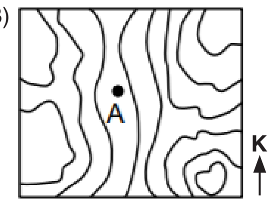
9.

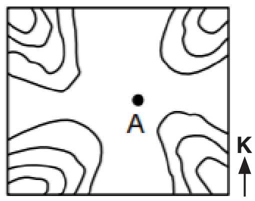

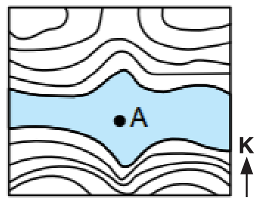
Yukarıda A merkezine ait rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

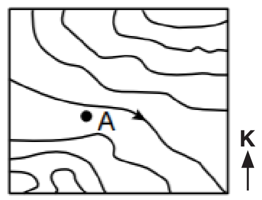
A merkezinin topoğrafya haritası aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A)

B)

C)

D)

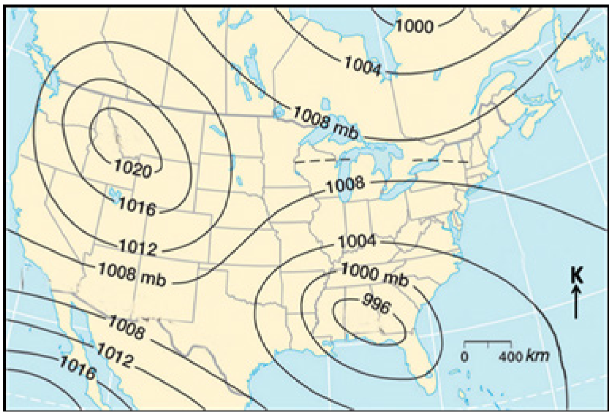
E)

10. Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında cephe yağışları görülür.

Buna göre aşağıdaki bölgelerden hangisinde cephe yağışının görülme olasılığı <u>en fazladır?</u>

A) Malezya B) Büyük Sahra C) Kongo havzası D) Brezilya E) Fransa

1. Aşağıdaki haritada Amerika Birleşik Devletleri üzerinde oluşan basınç dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre haritada verilenlerden,

- Ülkede rüzgârların genelde batıya doğru estiğine
- Ülkenin güneydoğusunun alçak basınç konumunda olduğuna
- Ülkenin batısında yükseltinin arttığına
- Ülkede basınç farkının 20 milibardan fazla olduğuna
- Ülkenin tamamında soğuk ve yağışlı bir dönem olduğuna

gibi bilgilerden kaç tanesine ulaşılabilir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

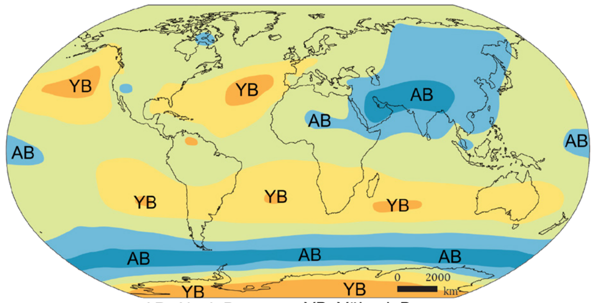
2. Kısa mesafelerde yön değişimine fazlaca uğrayan bir rüzgâr için;

I. Basıncın 1013 mb'den fazla olduğu bir alanda esmektedir.
II. Menderesli bir akarsu vadisi boyunca esmektedir.
III. Volkanik bir plato üzerinde esmektedir.
IV. Yamaç boyunda alçalan bir rüzgârdır.
V. Engebeli bir arazide esmektedir.

gibi tespitlerden hangilerinin yapılması daha doğru olur?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

3. Aşağıdaki haritada Dünya temmuz ayı basınç dağılışı verilmiştir.

AB: Alçak Basınç YB: Yüksek Basınç

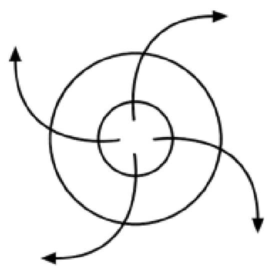
Haritanın temmuz ayına ait olduğuna,

I. Asya Kıtası'nda geniş alanlarda alçak basıncın etkili olması
II. Ekvator ve yakın çevresinde basınç değerlerinin azalması
III. Güney Kutbu çevresindeki yüksek basınç alanının diğer aylara göre geniş olması
IV. 30° enlemlerinde genel olarak yüksek basıncın etkili olması

gibi bilgilerden hangileri kanıt oluşturur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki şekil, bir yerde, herhangi bir anda etkili olan basınç merkezini ve yatay yöndeki hava hareketlerini göstermektedir.

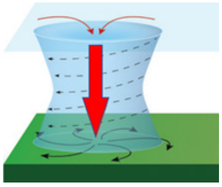
Rüzgârı gösteren okların,

- Sapmaya uğraması
- Saat ibresinin dönüşü yönünde çizilmesi
- Merkezden çevreye doğru çizilmesi
- Tüm yönlere doğru çizilmesi
- Sıcaklığı artırıcı etkide bulunması

gibi özelliklerinden kaç tanesi ile verilen şeklin Kuzey Yarım Küre'de bir yüksek basınç merkezine ait olduğuna ulaşılır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. Aşağıda bir alandaki hava hareketleri gösterilmiştir.

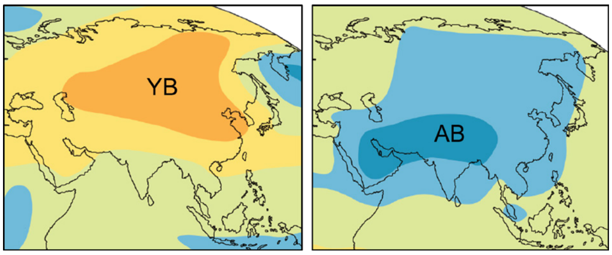
Haritada Dünya üzerindeki beş farklı alan işaretlenmiştir.

Şekildeki hava hareketleri haritada işaretli merkezlerden hangilerinde yıl boyunca etkilidir?

A) I, II ve III B) I, III ve IV C) II, III ve IV
D) II, IV ve V E) III, IV ve V

6. Aşağıda Asya Kıtası üzerinde farklı zamanlarda etkili olan basınçlar gösterilmiştir.

Kıta genelindeki basıncın değişmesinde,

I. Muson rüzgârları
II. Eksen eğikliği
III. Güneş ışınlarını geliş açısı
IV. Yaşanılan mevsim

gibi faktörlerden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

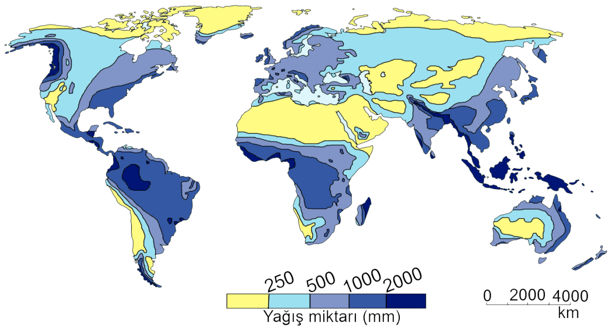
7. Aşağıdakilerden hangisinde,

- Sürekli rüzgârlara
- Yıllık devirli rüzgârlara
- Yerel rüzgârlara

birer örnek verilmiştir?

A) Meltem - muson - föhn B) Fön - karayel - alize
C) Muson - batı - kutup D) Kutup - lodos - meltem
E) Alize - muson - meltem

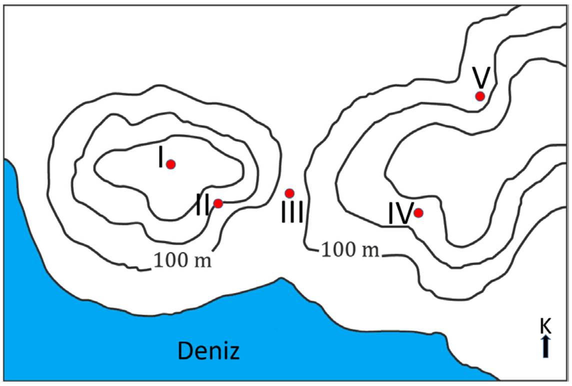
8. Aşağıdaki haritada Dünya'da yağışların dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Çöl alanlarında yağış miktarı düşüktür.
B) Ekvatora yakın alanlarda yağış miktarı fazladır.
C) Batı Avrupa'da yağış miktarı fazladır.
D) Ekvator'dan kutuplara doğru yağış miktarı azalır.
E) Karaların iç kesimlerinde genel olarak yağış miktarı azalır.

9. Dağların ve vadilerin uzanış yönü, hâkim rüzgâr yönünü önemli ölçüde etkilemekle birlikte rüzgârın en çok estiği yöne hâkim rüzgâr yönü denir. Aşağıdaki topografya haritasında beş farklı merkez işaretlenmiştir.

İşaretlenen merkezlerin hangisindeki hâkim rüzgâr yönü yer şekillerinin genel uzanışı ile daha az ilişkilendirilebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Rüzgârın şiddetinde basınç farkı önemlidir. Basınç farkı arttıkça rüzgârın hızı da artar. Basınç merkezleri arasındaki uzaklık arttıkça rüzgârın hızı azalır. Ayrıca engebeli arazilerde rüzgârın şiddeti düz araziye göre daha azdır.

Rüzgârın hızına yer şekillerinin etkisine göre, aşağıda verilen alanların hangisinde rüzgârların ortalama hızlarının daha fazla olması beklenir?

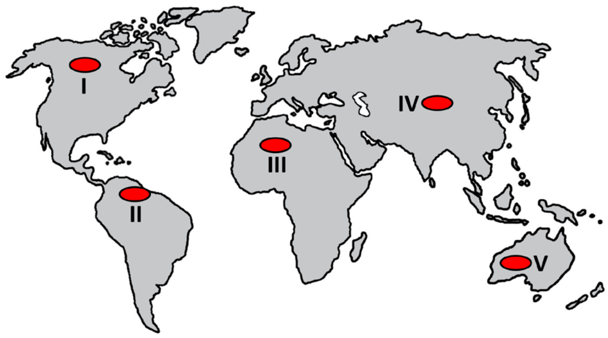
A) Amerika Birleşik Devletleri'nin batısında
B) Güney Amerika Kıtası'nın batısında
C) Rusya'nın orta kesimlerinde
D) Hindistan'ın kuzeyinde
E) Kuzey Avrupa'da

1. Üniversite eğitimi için Antalya'dan ABD'nin Kaliforniya eyaletine giden Gökay, Kaliforniya ile Antalya'da aynı iklimin yaşandığını düşünmektedir.

Gökay'ın Kaliforniya'da yaptığı aşağıdaki tespitlerden hangisi bu görüşünü desteklemez?

A) Yılın en sıcak aylarının Antalya ile aynı olması
B) Defne, yabani zeytin ve keçiboynuzu gibi çalı türlerinin varlığı
C) En yağışlı mevsimin kış olması
D) Kış mevsiminin ılık ve yağışlı olması
E) Yıllık yağış miktarının 600-1000 mm arasında olması

2. Yeryüzünde yağış ve sıcaklık değerleri dikkate alınarak sıcak ve yağışlı bölgeler, soğuk ve yağışlı bölgeler, soğuk ve kurak bölgeler, sıcak ve kurak bölgeler gibi iklim bölgeleri oluşturulabilir.

Buna göre haritada numaralandırılarak verilen alanların hangisi sıcak ve yağışlı iklim bölgesinde bulunur?

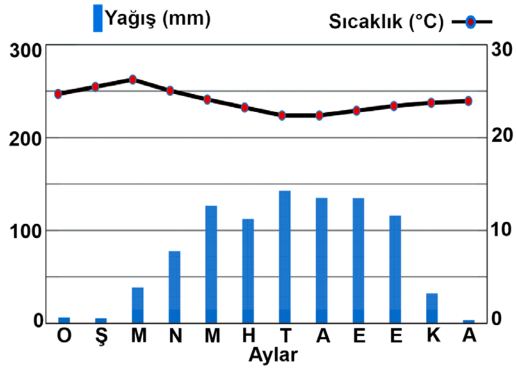
A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Basıncın iklim özellikleri üzerindeki etkisini merak eden bir araştırmacı, Dünya'da görülen iklim tipleri hakkında bir araştırma yapmıştır. Yaptığı araştırmalar sonucunda 30° enlemleri çevresinde dinamik etkenlere bağlı oluşan yüksek basıncın, bu alanda görülen iklim tipinin özelliklerinin belirlenmesinde etkili olduğunu tespit etmiştir.

Araştırmacının ulaştığı iklim tipi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Muson iklimi
B) Ilıman Okyanusal iklim
C) Çöl iklimi
D) Ekvatoral iklim
E) Step iklimi

4.

Yukarıdaki grafikte bir merkeze ait aylık sıcaklık ve yağış değerleri gösterilmiştir.

Buna göre sıcaklık ve yağış grafiği verilen merkezde etkili olan iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tundra B) Savan C) Akdeniz
D) Ekvatoral E) Sert karasal

5. Yağışın yıl içinde aylara göre gösterdiği değişime yağış rejimi adı verilir. Yağışın aylara göre dağılımının düzenli olduğu bölgelerde yağış rejimi de düzenlidir.

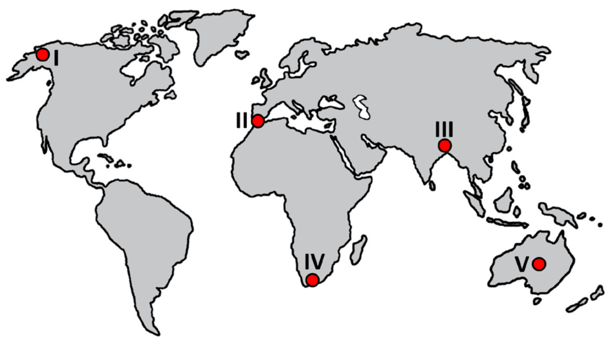
Buna göre,

I. Akdeniz
II. Okyanusal
III. Ekvatoral
IV. Savan

iklim tiplerinden hangilerinde yağış rejimi düzenlidir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

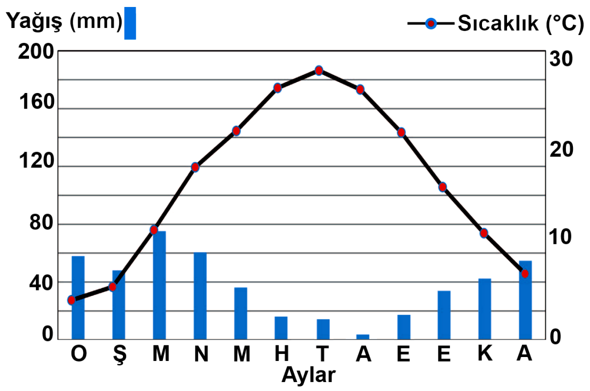
6.

Yukarıdaki haritada yerleri gösterilen bölgelerden hangi ikisinde aynı iklim tipi görülmektedir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

7.

Yukarıda bir bölgenin aylık sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafik incelenirse bölge hakkında aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) İlkbahar mevsimi yağışlı geçer.

B) En az yağış eylül ayında düşer.

C) Yıllık sıcaklık farkı 15 °C'den fazladır.

D) En yüksek sıcaklık temmuz ayında yaşanır.

E) Aralık ayında sıcaklık, ocak ayından daha yüksektir.

8. Aşağıda Türkiye'deki sıcaklığın dağılışı ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- Kıyılarda güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık azalmaktadır.
- Kış aylarında Mersin'deki sıcaklık ortalaması aynı enlemlerdeki Mardin'den fazladır.
- Torosların güney yamaçlarındaki sıcaklık kuzey yamaçlarından fazladır.

Bu özelliklerin ortaya çıkmasında etkili olan sıcaklık etmenleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralama ile verilmiştir?

A) Bakı etkisi - Rüzgârlar - Bitki örtüsü

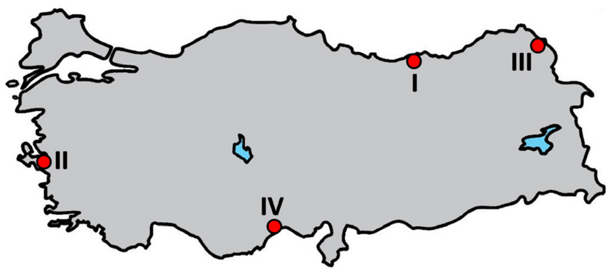
B) Deniz etkisi - Bakı - Enlem

C) Yükselti - Deniz etkisi - Bakı

D) Enlem - Deniz etkisi - Bakı

E) Enlem - Deniz etkisi - Yükselti

9.

Yukarıdaki haritada yerleri gösterilen hangi iki merkezde etkili olan iklim tipi aynıdır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10.

Türkiye sahip olduğu coğrafi konum itibarıyla çeşitli yerel rüzgârların etkisi altındadır.

Buna göre haritada numaralandırılan rüzgârların isimleri hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Lodos - Karayel - Poyraz

B) Karayel - Lodos - Poyraz

C) Poyraz - Karayel - Lodos

D) Lodos - Poyraz - Karayel

E) Poyraz - Lodos - Karayel

11. Aşağıda bazı iklim tipleri ile bu iklim tiplerinin etkili olduğu yerlerdeki doğal bitki örtüleri eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

	İklim	Bitki Örtüsü
A)	Ekvatoral iklim	Geniş yapraklı ağaçlar
B)	Akdeniz iklimi	Bodur ağaççıklar
C)	Savan iklimi	Uzun boylu ot toplulukları
D)	Muson iklimi	İğne yapraklı ağaçlar
E)	Tundra iklimi	Cılız ve kısa ömürlü otlar

1. Coğrafya öğretmeni Kürşad Bey, derste sınıfı gruplara ayırarak öğrencilerden Dünya'da görülen farklı iklim tiplerini araştırmalarını istemiştir. Öğrenciler buldukları iklimleri sırayla sunum yaparak anlatmışlardır.

Tuğçe: Ekvatoral iklimde yıllık ortalama sıcaklık 25°C dolayındadır.

Deniz: Subtropikal iklim ya da savan iklimi, her iki yarım kürede 10° ile 20° enlemleri arasındaki Orta Afrika ile Güney Amerika'da görülen iklimdir.

Erdem: Muson ikliminde yıllık yağışların %85'i kış aylarında düşer. Yaz mevsimi kurak geçmektedir.

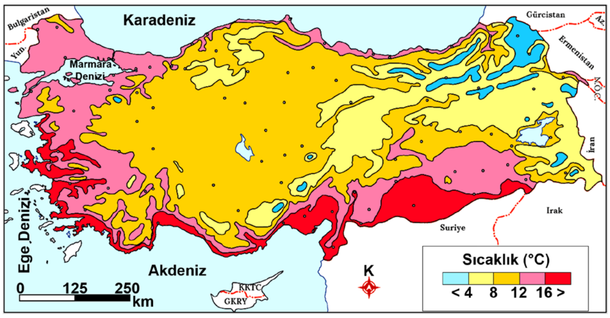
Nergiz: Akdeniz ikliminde yıllık yağış miktarı, ortalama 600-1.000 mm arasında olup yağış yıl içine düzenli dağılmamıştır.

Melike: Tundra iklimi, 60° ile 70° kuzey enlemleri arasındaki karalarda görülen ve kutup altı iklimi olarak da isimlendirilen iklim tipidir.

Buna göre hangi öğrenci sunumda yanlış bilgi vermiştir?

A) Tuğçe B) Deniz C) Melike
D) Nergiz E) Erdem

2.

Yıllık ortalama sıcaklık dağılışının verildiği yukarıdaki haritaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) En yüksek sıcaklıklar, Akdeniz ve Güney Ege kıyıları ile Güneydoğu Anadolu'da görülür.

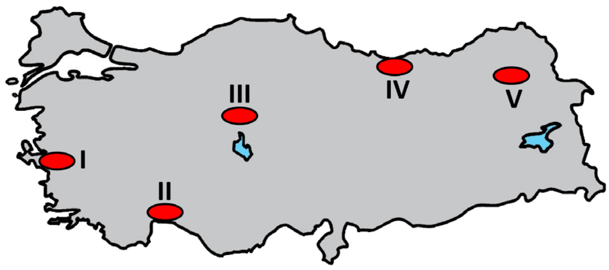
B) Sıcaklık dağılışında enlemin etkisi belirgin olarak görülmektedir.

C) Van Gölü çevresinde sıcaklık değerleri 8 °C ile 12 °C arasındadır.

D) En düşük sıcaklıklar Kuzeydoğu Anadolu ile Doğu Anadolu'da görülür.

E) Sıcaklık değerleri, Karadeniz kıyılarında Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'ya göre daha yüksektir.

3.

Haritada numarayla verilen yerlerin iklim özellikleri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı yerde oluşan yağışların tümü orografik oluşumludur.

B) Yıllık ortalama sıcaklık değeri en yüksek olan yer II numaralı yerdir.

C) Verilen yerlerden iki tanesi Akdeniz İklim Bölgesi'nde yer almaktadır.

D) Kış sıcaklık ortalaması en düşük olan yer V numaralı yerdir.

E) Yıllık yağış miktarı en fazla olan yer IV numaralı yerdir.

4.
- Ülkemize kuzeybatı yönünden etki etmektedir.
- Etkili olduğu dönemde yağışlarda artış görülür.

Yukarıda özellikleri verilen basınç merkezi hangisidir?

A) Sibirya AB B) Basra AB C) Asor YB
D) İzlanda AB E) Sibirya YB

5.

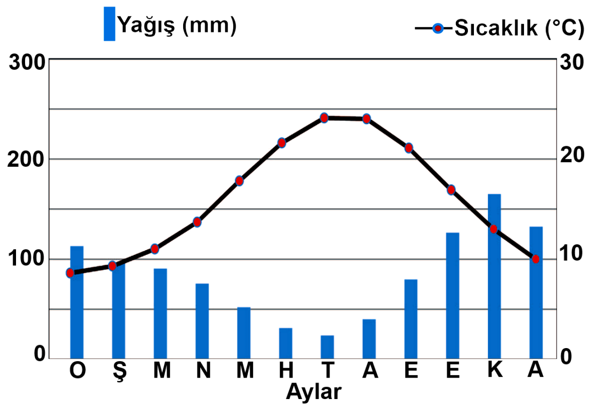

- Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır.
- En yağışlı mevsiminde cephe yağışları etkilidir.
- Bitki örtüsü yıl boyunca yeşil kalabilen kısa boylu bodur ağaççıklardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi haritadaki alanlardan hangisinde görülmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki grafik, İzmir'in 2017 yılına ait aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamalarını göstermektedir.

Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında İzmir ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) En düşük yağış yaz mevsiminde düşer.

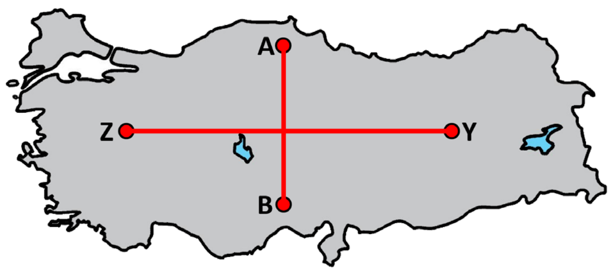
B) Sıcaklığın en düşük olduğu ay en fazla yağışı alır.

C) Yağış rejimi düzensizdir.

D) Temmuz ve ocak ayı sıcaklık farkı yaklaşık 18 °C'dir.

E) Kış mevsiminde don olayı görülmez.

7.

Haritada A, B, Z ve Y noktaları işaretlenmiştir.

I. A noktasından B noktasına gidildikçe ortalama sıcaklık değerleri artmaktadır.

II. Z noktasından Y noktasına gidildikçe ortalama sıcaklık değerleri azalmaktadır.

Sıcaklık değişiminin A-B ve Z-Y yönlerinde farklılık göstermesinin sebebi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	A - B	Z - Y
A)	Enlem	Bakı
B)	Yükselti	Denizellik
C)	Enlem	Yükselti
D)	Yükselti	Bakı
E)	Karasallık	Yükselti

8. I. Karasal iklim

II. Savan iklimi

III. Tundra iklimi

IV. Çöl iklimi

V. Muson iklimi

Yukarıda verilen iklim tiplerinden hangilerinde yıllık sıcaklık farkı fazladır?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV D) I, III ve IV E) II ve V

9.

Şehirler	Temmuz Ayı Ortalama Sıcaklığı (°C)	Ocak Ayı Ortalama Sıcaklığı (°C)	Yıllık Ortalama Toplam Yağış Miktarı (mm)
Antalya	28,4	9,9	1066,9
Rize	22,7	6,7	2304,1
Erzurum	19,3	-9,1	432,8
Şanlıurfa	31,9	5,5	451,0
Kütahya	20,9	0,4	556,8

Yukarıdaki tabloda verilen sıcaklık ve yağış değerleri dikkate alınarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Antalya'da kış mevsimi ılık geçmektedir.

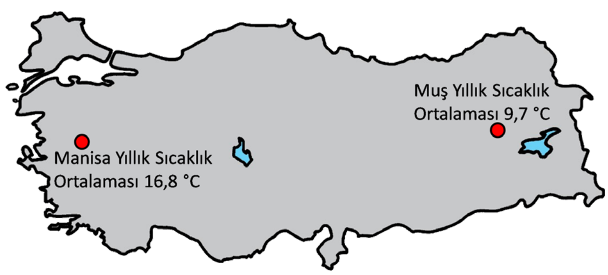
B) Rize'de yıllık yağış miktarı diğer merkezlerden yüksektir.

C) Erzurum'da kış mevsiminde donlu gün sayısı fazladır.

D) Şanlıurfa'da yaz kuraklığı şiddetlidir.

E) Kütahya'da yıllık sıcaklık farkı Rize'den azdır.

10. Aşağıdaki harita üzerinde gösterilen Manisa ve Muş illerinin yıllık ortalama sıcaklıkları birbirinden farklıdır.

Bu farklılığın nedenleri arasında,

I. Nem miktarı

II. Yükselti

III. Enlem

verilenlerden hangileri gösterilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2021 TYT

1. Aşağıdaki haritada Akdeniz İklimi'nin yeryüzündeki dağılışı kırmızı renkle gösterilmiştir.

Bu iklimin görüldüğü alanların aşağıdaki bölgelerden hangisi ile benzer dağılışa sahip olması beklenir?

A) Yoğun nüfus bölgeleriyle

B) Turunçgil üretim bölgeleriyle

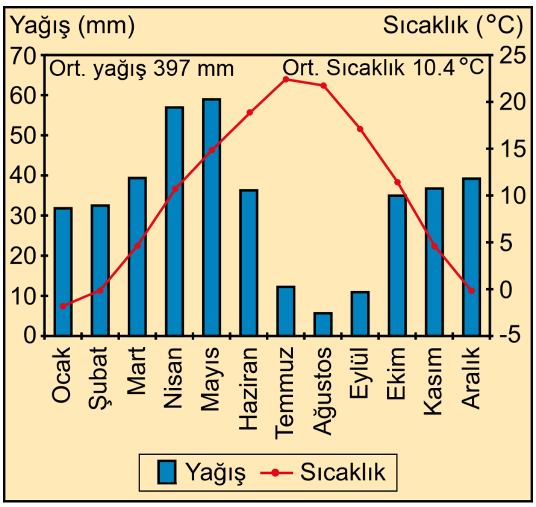
C) Sel ve taşkın bölgeleriyle

D) Yüksek gelire sahip bölgelerle

E) Yoğun sanayi bölgeleriyle

2018 TYT

2. Aşağıda, Türkiye'de bir il merkezine ait yıllık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

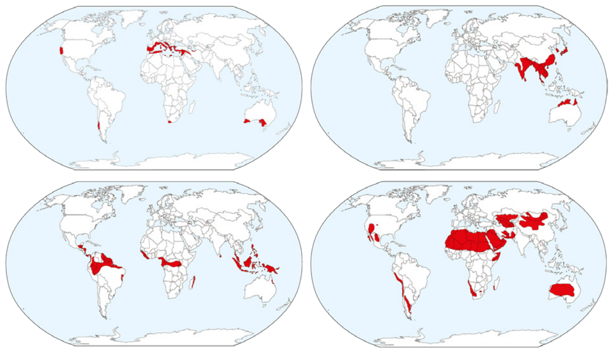

Grafikteki bilgiler dikkate alındığında bu il merkezinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Kayseri B) Şanlıurfa C) Erzurum

D) Bursa E) Ardahan

3.

Aşağıda verilenlerden hangisi yukarıdaki haritalardan hiçbiri ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Yıllık yağış ortalaması 200 mm'nin altındadır.

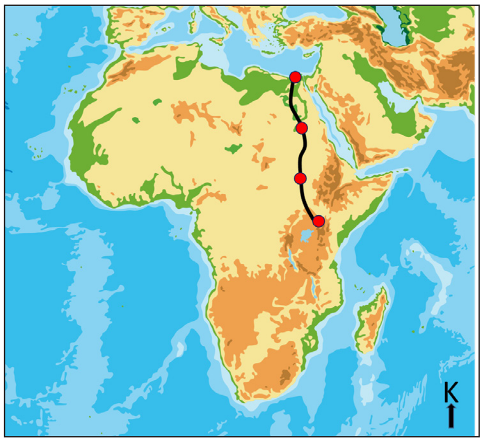
B) Kış mevsimi ılık geçer.

C) Yıllık yağış miktarı fazla ve düzenlidir.

D) Yazın okyanus kökenli rüzgârlarla bol yağış alır.

E) Sıcaklık yıl içinde en fazla 10°C'yi görür.

4.

Yukarıda Afrika Kıtası'na ait bir harita ve bu harita üzerinde bir güzergâh belirlenmiştir.

Haritada güneyden kuzeye doğru hareket edildiğinde güzergâhın başından sonuna doğru,

I. Yükselti genel olarak azalmıştır.

II. Yarım küre değişmiştir.

III. Farklı büyük iklimler görülmüştür.

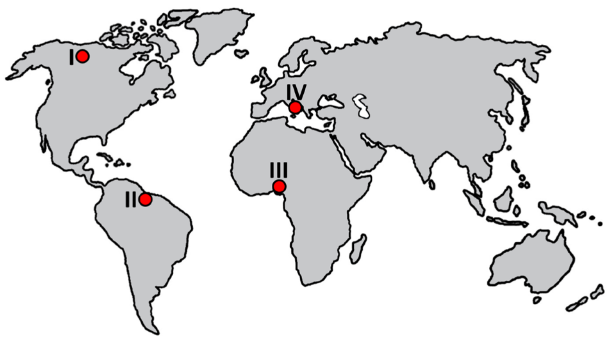
IV. Yolculuğun sonunda ekvatoral iklim görülür.

tespitlerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

5.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangi ikisinde aynı iklim tipi görülmektedir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

6.

	İklim Tipi	Doğal Bitki Örtüsü
I	Ekvatoral	Yağmur Ormanları
II	Sert Karasal	Tayga Ormanları
III	Step	Çayır
IV	Muson	Muson Ormanları
V	Akdeniz	Maki

Yukarıdaki tabloda verilen iklimlerle, iklimlerde yaygın olarak görülen bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Akdeniz iklimi genel olarak yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılıman ve yağışlı bir iklim olarak tarif edilmektedir.

Buna göre Akdeniz İklim Bölgesi içerisinde yer alan bir merkezde aşağıdakilerden hangisinin yaşanması iklimin genel karakteri ile <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) Ocak ayında kar yağışlarının yaygın olarak görülmesi
B) Soğuk dönemde maki bitki örtüsünün yapraklarını dökmemesi
C) Bitki örtüsünün kızılçam ve maki bitki topluluklarından oluşması
D) Yaz mevsiminde güneşli gün sayısının çok olması
E) Sıcaklık değerlerinin elverişli olmasına bağlı olarak seracılık faaliyetinin yaygın olması

8.
I. Ülkemizde Karadeniz ikliminin yayılış alanı Karasal iklimin yayılış alanından daha fazladır.
II. Güney kıyılarımızda Akdeniz ikliminin özellikleri görülmektedir.
III. Ülkemiz genel olarak karasal iklim kuşağında yer almaktadır.
IV. Ege kıyılarımızda Akdeniz iklimi iç kesimlere kadar sokulabilmektedir

Ülkemizin iklim özellikleri ile ilgili olarak yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) I ve IV E) II ve IV

9.
- Dönencelerin bulunduğu enlemler ile orta kuşakta denizel etkinin giremediği iç kesimlerde görülür.
- Bu iklim tipinde bir günde görülen hava koşulları yılın diğer günlerinde de görülür.
- Güneydoğu Asya başta olmak üzere Hint Okyanusu çevresinde görülür.
- 30°-40° kuzey ve güney enlemleri arasında görülen bu iklim tipinde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer.

Yukarıda hangi iklime ait bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) Ekvator B) Muson C) Savan
D) Akdeniz E) Çöl

10. Aşağıda bir iklim tipine ait bazı özellikler verilmiştir.

- Kanada, Doğu Avrupa ve Sibirya'da belirgin olarak görülür.
- Tayga ve Boreal ormanları görülür.
- Yıllık yağış miktarı 500-600 mm civarındadır.

Özellikleri belirtilen bu iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tundra B) Okyanusal C) Sert karasal
D) Muson E) Step

1. **Dünya'nın iç yapısıyla ilgili olarak,**

- Yer kabuğu ile çekirdek arasında kalan katman mantodur.
- Yer kabuğu kayaçlardan oluşur.
- Mantonun üst kısmı alt kısmından sıcaktır.
- Yer kabuğunun yoğunluğu mantodan azdır.
- Çekirdeğin yapısında nikel ve demir elementleri bulunur.

yukarıdaki bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. Yer kabuğu birbirini tamamlayan yapboz parçalarına benzeyen levhalardan oluşmuştur. Bu levhaların hareketleri levha tektoniği ile açıklanır.

Buna göre aşağıdaki oluşumlar ya da coğrafi olaylardan hangisi levha tektoniği ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Tektonik depremler
B) Karstik şekiller
C) Volkanik dağlar
D) Okyanus çukurları
E) Kara ve denizlerin dağılışı

3. Dünya'nın oluşumundan günümüze kadar geçen süre birbirinden farklı özelliklere sahip dönemlere ayrılmıştır. Bunlara jeolojik zamanlar denir.

Buna göre,

I. Kıta ve okyanusların çekirdeklerinin oluşumu
II. Alp-Himalaya dağ sisteminin oluşumu
III. Çanakkale ve İstanbul Boğazlarının oluşumu
IV. Kaledoniyen ve Hersinyen dağ sıralarının oluşumu

Verilen bilgilerin geçmişten günümüze sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) I-II-III-IV
B) II-I-IV-III
C) II-III-IV-I
D) III-IV-I-II
E) I-IV-II-III

4. Ayşe, doktora tezi için Dünya'yı dolaşırken kıtaların kayması teorisini destekleyici bulgular aramaktadır.

Bu bulgular arasında;

I. Benzer tortul tabakaların günümüzde farklı kıtalarda olduğunu
II. İskandinavya yarımadasının her yıl yükseldiğini
III. Kıta kenarlarının birbirine uyumlu olduğunu

Ayşe'nin gözlemlediği bulgulardan hangisi kıtaların kayması teorisini <u>desteklemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

5. Volkanik ve tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç altında kalarak mineral yapılarının değişmesiyle başkalaşım kayaçları oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda oluşumu anlatılan kayaçlardan biri <u>değildir</u>?

A) Kuvarsit B) Şist C) Gnays D) Mermer E) Taş kömürü

6. Lapya, dolin, uvala , polye, mağara ve düden gibi yer şekilleri Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'nde oldukça yaygındır. Bu yer şekillerinden bazıları turistik değer taşımaktadır.

Buna göre, bu yer şekillerinin bulunduğu alanlarda aşağıdaki kayaçlardan hangisi <u>daha yaygındır</u>?

A) Granit B) Tüf C) Kalker D) Linyit E) Mermer

7.
- Dinozorların yaşaması
- Ege denizinin oluşması
- Buzul dönemlerinin yaşanması
- Alp-Himalaya Dağları'nın oluşumu
- Taş kömürü yataklarının oluşması

Yukarıdakilerden kaç tanesi III. Jeolojik Zaman'da (Senozoyik) gerçekleşmiştir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. Aşağıda yerkürenin farklı katmanlarına ait özellikler verilmiştir.

I. Sıcaklık ve yoğunluğun en fazla olduğu katmandır.

II. Akışkan halde bulunan magma kütlesinden oluşmaktadır.

III. Yerkürenin en dış katmanını oluşturur.

Bu özelliklerin ait olduğu yerküre katmanları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Çekirdek - Manto - Yer kabuğu

B) Yer kabuğu - Manto - Çekirdek

C) Çekirdek - Yer kabuğu - Manto

D) Manto - Çekirdek - Yer kabuğu

E) Manto - Yer kabuğu - Çekirdek

9. I. Mermer

II. Granit

III. Konglomera

Yukarıdaki kayaçların oluşumlarına göre doğru sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Tortul - Püskürük - Başkalaşım

B) Püskürük - Tortul - Başkalaşım

C) Başkalaşım - Püskürük - Tortul

D) Tortul - Başkalaşım - Püskürük

E) Püskürük - Başkalaşım - Tortul

10. Geçmiş jeolojik zamanlarda, günümüzde Türkiye'nin bulunduğu alanda Tetis adında bir denizin olduğu bilinmektedir.

Bu bilgiye kanıt olarak,

I. Anadolu Yarımadası üzerinde, dağların zirve kesimlerinde deniz ekosistemine ait fosillerin bulunması

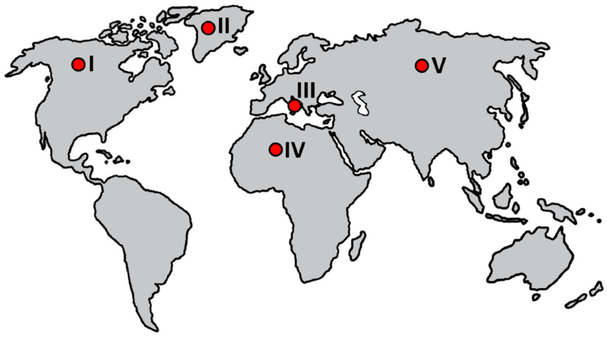
II. Ege denizi kıyılarında irili ufaklı birçok adanın bulunması

III. Türkiye'de dağların genellikle doğu-batı yönünde uzanması

Yukarıdaki bilgilerden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

11.

Yer kabuğunu oluşturan levhaların sınırlarında deprem ve volkanizmanın görülme ihtimali daha yüksektir.

Buna göre haritada işaretlenen yerlerden hangisinde deprem ve volkanizmanın görülme ihtimali <u>daha</u> yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Yer kabuğunu oluşturan levha sınırları ile aşağıdakilerden hangisinin dağılışı paralellik <u>göstermez</u>?

A) Tektonik depremlerin

B) Volkanik faaliyetlerin

C) Kaplıcaların

D) Orman alanlarının

E) Fay hatlarının

13. Yapılan araştırmalar, kıtaların yapboz gibi birbirini tamamlayan parçalardan oluştuğunu göstermiştir. Bu parçalar manto üzerinde hareket halindedirler.

Bu hareketlerin <u>temel nedeni</u> olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

A) Yer kabuğunun zayıf noktalarında volkanik faaliyetlerin görülmesi

B) Magmanın konveksiyonel akımlar şeklinde hareket etmesi

C) Levhaların manto tabakası üzerinde yükselip alçalması

D) Yeryüzünde yaşanan iklim değişimleri

E) Yer kabuğunun sert bir yapıda olması

1. Yer şekillerinin oluşumu üzerinde kayaçların fiziksel ve kimyasal özellikleri etkili olmaktadır. Örneğin kimyasal tortul kayaçların yaygın olduğu alanlarda erime çukurluklarının genişlemesiyle polye ovaları oluşmuştur.

Aşağıda verilen kayaç ve yer şekli eşleştirmelerinden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

	Kayaç türü	Yer Şekli
A)	Kalker	Sirk
B)	Granit	Tafoni
C)	Tüf	Peribacası
D)	Bazalt	Traverten
E)	Mermer	Sander düzlüğü

2. **Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda kimyasal tortul kayaçların etkili olduğu söylenemez?**

A) Traverten
B) Polye ovası
C) Uvala
D) Mağara
E) Peribacası

3. Aşağıda bazı yer şekillerinin oluşum sürecine ait bilgiler verilmiştir.

- Tethys Denizi'nde biriken tortul tabakaların sıkışıp kıvrılmasıyla sıradağlar oluşmuştur.
- Senozoyik'in Kuaterner Dönemi'nde Egeid karasının çökmesi ile Ege Denizi oluşmuştur.
- Anadolu yarımadasının tektonik hareketler sonucunda yükselmesi ile yataklarını derine kazan akarsuların oluşturduğu Orta Anadolu platoları oluşmuştur.

Bu süreçler ile aşağıdaki olaylardan hangisi ilişkilendirilemez?

A) Toros Dağları üzerinde kabuklu deniz canlılarına ait fosillerin bulunması
B) Kıyı Ege'de yer kabuğunun kırılmasıyla horst-graben sisteminin oluşması
C) Kuzey güney yönlü yan basınçların etkisiyle Kuzey Anadolu Dağları'nın oluşması
D) Akdeniz'in sularının Marmara çanağına dökülerek Marmara Denizi'ni ve Karadeniz'i oluşturması
E) Yer altından gelen sular içinde çözülmüş halde bulunan kalsiyum karbonatın çökelmesiyle Pamukkale travertenlerinin oluşması

4. *Yer kabuğunu oluşturan bütün kayaçların kökeni magmadır. Magmanın yer kabuğu içerisinde ya da üzerinde soğumasıyla oluşan kayaçlar, levha hareketlerinin etkisiyle tekrar magmaya karışabilir. Bu şekilde kayaçların sürekli bir dönüşüm içerisinde olmasına kayaç döngüsü denir.*

Aşağıdaki görselde kayaç döngüsü gösterilmiştir.

Bu açıklama ve görselden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Magmadan çıkan malzemelerin soğuyup katılaşması ile püskürük kayaçlar oluşur.
B) Başkalaşım ve püskürük kayaçların ayrışıp ufalanması tortul kayaçların oluşmasına zemin oluşturur.
C) Başkalaşım kayaçları, püskürük kayaçlar ya da tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç şartlarında değişime uğraması ile oluşur.
D) Yer kabuğunu oluşturan kayaçlar çeşitli sebeplerle tekrar magmaya karışabilir.
E) Döngü içerisinde tekrar magmaya dönüşen kayaçların fiziksel yapıları değişmez.

5. Kıtaların Kayma Teorisi'ne göre Pangea denilen tek kıtanın parçalanması ve ayrılması sonucu bugünkü kıtalar oluşmuştur.

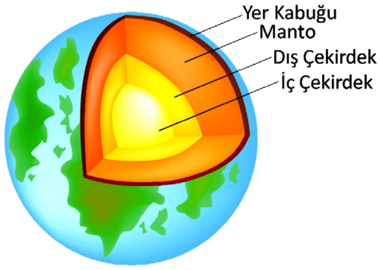
Buna göre,

I. Bazı kıta kenarlarının girinti ve çıkıntılarının birbirine uyumlu olması
II. Günümüzde benzer iklimlerin farklı kıtalarda görülmesi
III. Benzer ve aynı yaştaki fosillere farklı kıtalarda rastlanması
IV. Farklı kıtalarda kıvrım dağlarına rastlanması

gibi özelliklerden hangileri kıtaların birbirinden ayrıldığına kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) I, II ve IV

6. Aşağıda yerin yapısını gösteren bir kesit verilmiştir.

	Kalınlık	Kütle Oranı	Yoğunluk
Yer Kabuğu	70 km'ye kadar	%0,4	2,7 - 3,0 gr/cm³
Manto	70 km ile 2900 km	%67,4	3,3 gr/cm³
Çekirdek	2900 km ile 6378 km	%32,2	13,4 gr/cm³

Bu kesit ve tablo incelendiğinde,

I. Yerkürenin, fiziksel yapısı birbirinden farklı üç temel katmandan oluştuğu

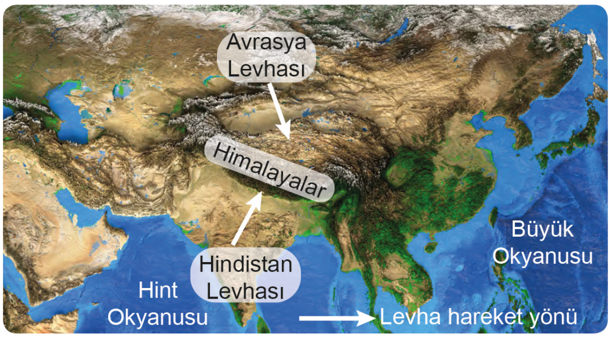
II. Dünya'nın toplam hacminin büyük bir kısmını mantonun oluşturduğu

III. Yerin dış katmanından iç katmanına doğru gidildikçe yoğunluğun artış gösterdiği

çıkarımlarından hangilerinin doğru olduğu söylenir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

7.

Hindistan levhası yaklaşık 100 milyon yıldır kuzeye doğru hareket edip Avrasya levhası ile çarpışmakta ve arada kalan yüzlerce metre kalınlığında tortul tabakaların kıvrılmasına neden olmaktadır.

Güneydoğu Asya'da bu hareketlere bağlı olarak,

I. Sıradağlar oluşmuştur.

II. Ortalama yükselti artmıştır.

III. Kıyılarda deniz ilerlemesi olmuştur.

durumlarından hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

8. I. Alp - Himalaya kıvrımlarının oluşumu

II. Hersinyen ve Kaledoniyen kıvrımlarının oluşumu

III. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşumu

Yukarıda verilen olayların geçmişten günümüze doğru sıralanması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) III, I ve II B) II, I ve III C) II, III ve I D) I, III ve II E) I, II ve III

9. Aşağıda Konya - Antalya yolu üzerinde bulunan bir turistik mağaraya ait fotoğraflar verilmiştir.

Fotoğraflar dikkate alındığında mağarada aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin yaygın olduğu söylenebilir?

A) Dış püskürük B) Fiziksel tortul C) Kimyasal tortul D) Organik tortul E) Başkalaşım

10. Türkiye'nin bulunduğu arazide her jeolojik zamana ait oluşumlara rastlanmaktadır.

Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Anadolu'nun büyük bir kısmının kara hâline gelmesi Senozoyik'te gerçekleşmiştir.

B) Kuvaterner'de Ege Denizi ve boğazlar oluşmuş, Karadeniz deniz özelliği kazanmıştır.

C) Türkiye'de en geniş alanlar Paleozoyik Dönemi'ne aittir.

D) Günümüzdeki volkanik dağların büyük çoğunluğu Senozoyik'de oluşmaya başlamıştır.

E) Türkiye'de taş kömürü yatakları I. Jeolojik Zaman'da oluşmuştur.

2020 TYT

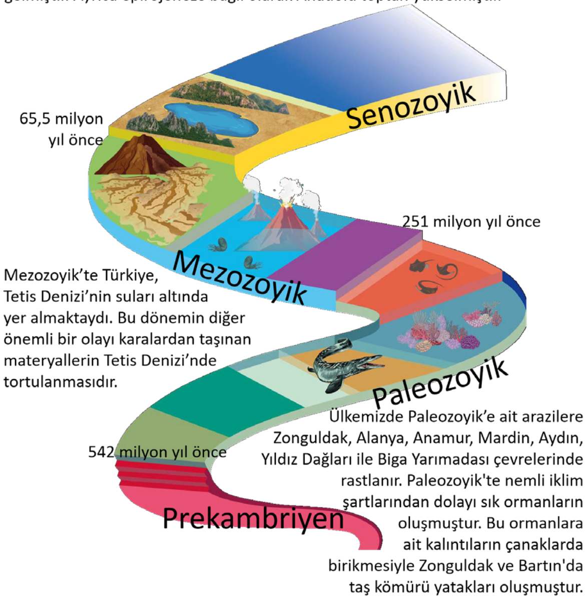
1. Suda kolay çözünen kayaçların bulunduğu yerlerde çözünme sonucunda çeşitli büyüklüklerde çanaklar oluşmaktadır. Obruk, dolin, uvala ve polye bu tür çanakların başlıcalarıdır. Zamanla bu çanakların sularla dolması sonucunda meydana gelen göllere ise karstik göller denilmektedir.

Bu göllerin aşağıdaki kayaç türlerinin hangisinin yaygın olduğu alanlarda daha fazla oluşması beklenir?

A) Kireç taşı B) Bazalt C) Granit

D) Şist E) Çakıl taşı

2. Senozoyik'te Tetis Denizi tabanındaki tortul tabakalar sıkışarak deniz yüzeyine çıkmaya başlamıştır. Türkiye'nin bulunduğu arazi de bu dönemde büyük ölçüde kara hâline gelmiştir. Kuzey Anadolu Dağları ile Toroslar bu dönemde meydana gelmiştir. Ayrıca epirojeneze bağlı olarak Anadolu toptan yükselmiştir.

Türkiye'nin jeolojik zaman cetveline göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Anadolu yarımadasının ortalama yükseltisinin fazla olmasında son jeolojik zamanda epirojenez olayına bağlı olarak meydana gelen yükselmelerin etkisi vardır.

B) Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları, Tethys Denizi'nde biriken tortul tabakaların yan basınçlara uğraması ile oluşmuştur.

C) Zonguldak ve Bartın taş kömürü yatakları günümüzden milyonlarca yıl önce oluşmuştur.

D) Prekambriyen, Anadoluda biyolojik çeşitliliğin en fazla olduğu jeolojik zamandır.

E) Anadolu yarımadası ve çevresi bugünkü görünümünü Senozoyik'te almıştır.

3.

	A Grubu
I	Yeryüzü şekilleri peneplenleşmiştir.
II	Deprem riski düşük alanlardır.
III	Akarsular denge profiline ulaşmamıştır.

	B Grubu
I	Dış kuvvetlerin aşındırma gücü azalmıştır.
II	Hidroelektrik potansiyel yüksektir.
III	Petrol ve linyit yatakları bulunur.

İki öğrenci grubu eski oluşumlu araziler ile genç oluşumlu arazilerin özelliklerini araştırmıştır. A grubu eski jeolojik dönemlerde oluşmuş arazilerin özelliklerini, B grubu ise genç oluşumlu arazilerin özelliklerini araştırmıştır. Öğrencilerin arazi ile ilgili tespit ettiği özellikler tabloda gösterilmiş olup her iki grup tabloda yanlış birer tespitte bulunmuştur.

Yanlış tespit edilen özellikler aşağıdakilerin hangisinde (A grubu - B grubu) sırasıyla verilmiştir?

A) I - II B) I - III C) III - II

D) III - I E) II - III

4.

Mezozoyik sonunda Anadolu'nun bulunduğu yerde Tetis Denizi vardı. → Anadolu Levhasının Senozoyik başlarında Doğu Avrupa Levhası ve Arap Levhası tarafından sıkıştırılmasıyla kıvrımlı dağlar oluştu. → Senozoyik sonuna doğru Anadolu neredeyse bugünkü görünümünü aldı. → Günümüzde bu sıkışma devam etmektedir. Bu durumun kanıtı: ....

Yukarıda bahsedilen duruma göre boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse jeolojik süreç doğru tamamlanmış olur?

A) Anadolu'da delta ovalarının görülmesidir.

B) Anadolu'da volkanik dağlar bulunmasıdır.

C) Doğu Anadolu'da dağların geniş yer kaplamasıdır.

D) Anadolu'nun yükseltisinin artmaya devam etmesidir.

E) Jeotermal su kaynaklarının yaygın olmasıdır.

5. Üzerinde yaşadığımız yer kabuğu, uzaydan bakıldığında tek bir parçadan oluşmuş gibi görünür. Ancak son yüzyılda yapılan araştırmalar, yer kabuğunun yapboz gibi parçalardan oluştuğunu göstermektedir. Yer kabuğunu oluşturan bu parçalara levha adı verilir. Okyanusal, kıtasal ve okyanusal-kıtasal nitelik taşıyan levhalar, on iki adet büyük ve çok sayıda da küçük parçadan oluşmaktadır. Levhalar, tıpkı suyun üzerinde yüzen bir sal gibi manto üzerinde hareket hâlindedir.

Aşağıdakilerden hangisi levha tektoniği sonucunda ortaya çıkan doğal olaylardan değildir?

A) Etna Yanardağı'nın patlaması

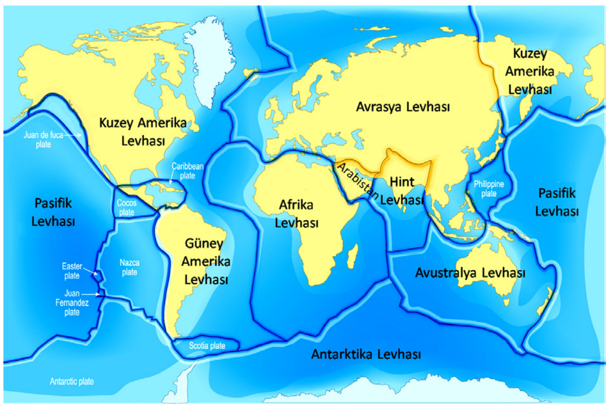
B) Benelüks ülkelerinin sular altında kalması

C) 30 Ekim 2020 İzmir depremi

D) Himalaya dağlarının oluşumu

E) Mariana Çukuru'nun oluşumu

6. Aşağıdaki haritada sıcak su kaynakları, deprem kuşakları ve volkanik alanların yoğun olduğu levha sınırları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerin hangisi levha sınırlarına daha uzaktır?

A) Japonya

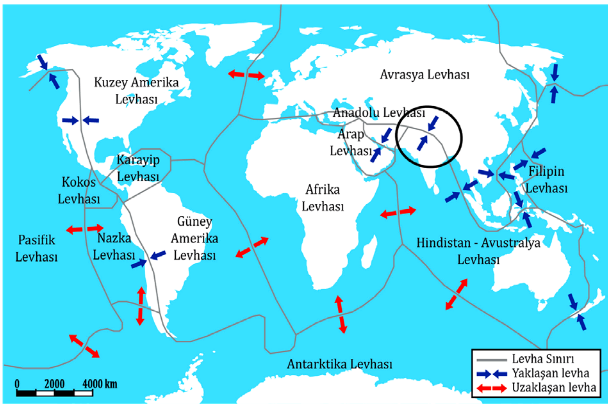
B) İtalya

C) Türkiye

D) Norveç

E) İzlanda

7. Aşağıdaki haritada dünyadaki levhalar gösterilmiş ve Asya Kıtası'nda bir alan işaretlenmiştir.

İşaretlenen alandaki levha hareketi aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

A) İki kıtasal levhanın yaklaşması

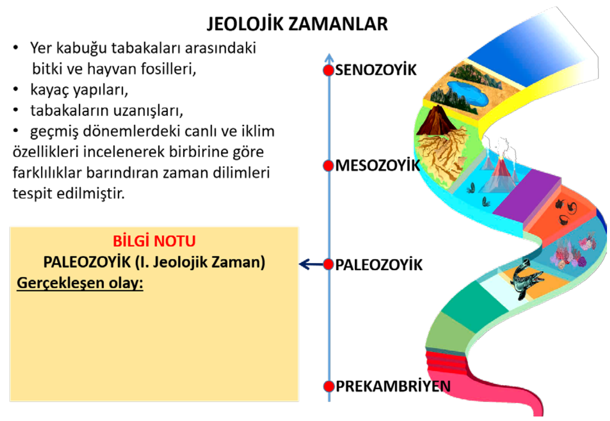
B) İki okyanusal levhanın uzaklaşması

C) İki kıtasal levhanın uzaklaşması

D) Okyanusal ve kıtasal levhanın karşılaşması

E) İki okyanusal levhanın yaklaşması

8.

Verilen bilgi notuna aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

A) Atmosfer oluşmaya başlamıştır.

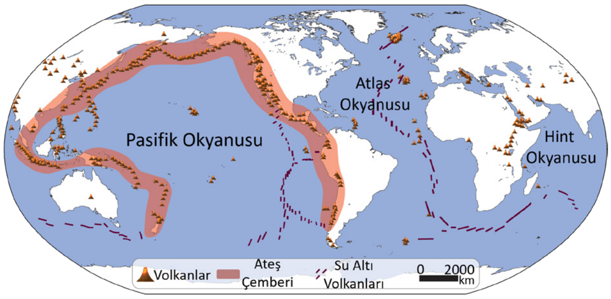
B) Günümüzdeki bitki ve hayvan toplulukları belirmeye başladı.

C) Linyit, petrol, bor ve tuz yatakları oluştu.

D) Himalayalar, Kayalık ve And dağları oluştu.

E) Appalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav Kıvrım dağları oluştu.

1. Aşağıdaki haritada volkanik dağların yeryüzüne dağılışı gösterilmiştir.

Volkanik dağların Büyük Okyanus'un doğu ve batı kıyılarında geniş yerler kaplamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okyanus akıntılarının görülmesi

B) Aktif levha sınırları olması

C) Termal su kaynaklarının varlığı

D) Sıradağların bulunması

E) Okyanusal iklimin görülmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi tektonik depremlerin özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Levha hareketleri sonucunda oluşurlar.

B) Büyük yıkımlara neden olabilirler.

C) Enerji birikmesi sonucunda dalgalar hâlinde yeryüzüne ulaşırlar.

D) Fay kırıkları boyunca oluşurlar.

E) Eriyebilen kayaçların yaygın olduğu yerlerde görülürler.

3. Yer kabuğundaki ağırlaşma ve hafifleşmeye bağlı olarak gerçekleşen epirojenez günümüzde hâlâ devam etmektedir.

Türkiye'deki şartlar göz önüne alındığında, aşağıdaki alanlardan hangisinde epirojenik olarak alçalma ihtimali <u>daha düşüktür</u>?

A) Çukurova

B) Bafra Ovası

C) Çarşamba Ovası

D) Konya Ovası

E) Sakarya Ovası

4. Coğrafya dersinde öğrenciler yer kabuğunun oluşumu ve şekillenmesi konusunda *"Derinlerden Gelen Güç"* isimli belgeseli izlemişlerdir.

Öğrencilerin izlediği belgesel aşağıdaki yüzey şekillerinden hangisinin oluşumunu konu <u>almamıştır</u> ?

A) Hawaii'deki volkanların oluşumu

B) Atlas Okyanusu ortasında oluşan sırt

C) Nil Deltası'nın oluşumu

D) Alp - Himalaya sıradağlarının oluşumu

E) İskandinav Yarımada'sı ve Kanada'da deniz seviyesinin gerilemesi

5.

Coğrafya öğretmeni, dersinde yüzey volkanizması konusunu işlerken öğrencilerinden konu ile ilgili bazı kavramların tanımlamalarını yapmasını istemiştir. Öğrencilerden Mert, Aslı, Yusuf, Derya ve Hasan yukarıdaki tanımlamaları yapmıştır.

Buna göre öğrencilerden hangisinin yapmış olduğu tanımlama yanlış bilgi içermektedir?

A) Mert B) Hasan C) Yusuf

D) Aslı E) Derya

6. Yapılan araştırmalarda Ergene Havzası ve Çukurova'nın çok yavaş da olsa alçaldığı ve bu sürecin hâlâ devam ettiği tespit edilmiştir.

Açıklanan bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orojenez B) Epirojenez C) Volkanizma

D) Deprem E) Buzullar

7. Yer kabuğunu oluşturan levhalar, manto tabakası üzerine yaptığı basınç ve manto tabakasının yoğunluğu oranında dengede durur. Buna izostatik denge adı verilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu denge üzerinde etkili değildir?

A) Levhaların üzerinde örtü buzullarının oluşması

B) Dış kuvvetlerin levhalar üzerinde aşındırma faaliyetlerinde bulunması

C) Volkanik faaliyetler sonucunda volkanik platoların oluşması

D) Yerleşim alanlarının genişlemesi

E) İklim değişimleri sonucunda büyük buzul kütlelerinin erimesi

8. Türkiye'nin yer şekilleri hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yerkabuğu hareketleri sonucu Karadeniz kıyıları boyunca doğu-batı yönünde uzanan sıradağlar yer alır.

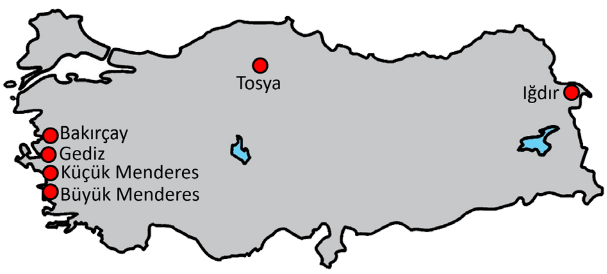
B) Batı Anadolu'da levha hareketleri sonucu kırılma ile oluşmuş çöküntü ovaları yer alır.

C) Anadolu'da epirojenik hareketlere bağlı yükselmeler meydana gelmiştir.

D) Karadeniz kıyılarında volkanizma sonucunda oluşmuş volkan konileri yer alır.

E) Batı Anadolu'nun büyük bir kısmında deprem riski yüksektir.

9.

Yukarıdaki harita üzerinde bazı ovalar gösterilmiştir.

Bu ovaların oluşmasında;

I. Orojenik hareketler

II. Depremler

III. Yer altı suları

IV. Buzullar

verilen kuvvetlerden hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Enerjisini yerkürenin içinden alan ve yer şekillerinin oluşumunu sağlayan kuvvetlere iç kuvvetler adı verilir. İç kuvvetler bazı alanlarda birbirlerini de etkiler. Örneğin, magmanın yeryüzüne çıktığı veya yeryüzüne yakın yerlere sokulduğu alanlarda kısa süreli sarsıntılar oluşabilir.

Yukarıdaki örnekte, hangi iç kuvvetler arasındaki ilişki verilmiştir?

A) Orojenez - Deprem

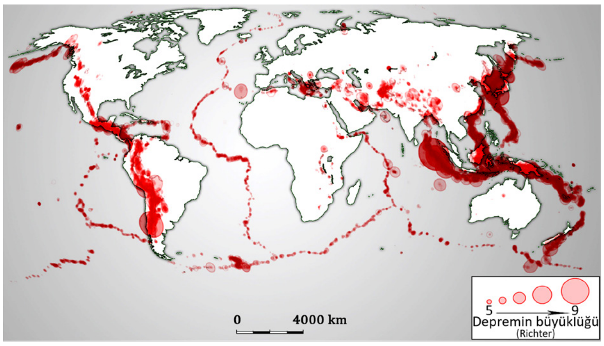
B) Volkanizma - Orojenez

C) Deprem - Epirojenez

D) Volkanizma - Deprem

E) Volkanizma - Epirojenez

11. Aşağıdaki haritada büyüklüklerine göre yeryüzünde meydana gelen depremlerin dağılışı verilmiştir.

Haritadaki bilgilerle aşağıdakilerden hangisi ilişkilendirilemez?

A) Levha sınırlarının dağılışı

B) Volkanik alanlar

C) Sıcak su kaynakları

D) Jeotermal alanlar

E) Yağışlı alanlar

12. Yer kabuğunun altında yer alan ergimiş hâldeki maddelerin yeryüzüne çıkması ya da yer kabuğunun çeşitli derinliklerine sokularak soğumasıyla oluşan kayaçlar magmatik (katılaşım) kayaçlardır.

Buna göre aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisinin oluşumu farklıdır?

A) Sünger taşı

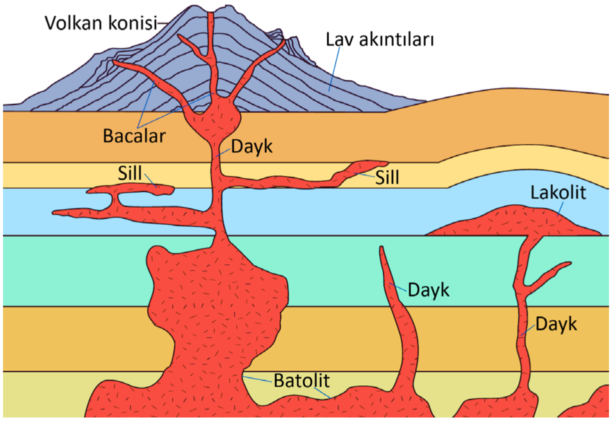
B) Bazalt

C) Siyenit

D) Antrasit

E) Tüf

1. **Derinlik volkanizması:** Magmanın yeryüzüne çıkmadan yerin derinliklerinde soğuması ile gerçekleşir.
Yüzey volkanizması: Magmanın yeryüzüne çıkması ile gerçekleşir.
Aşağıdaki görselde volkanizma oluşumu verilmiştir.

Görseldeki volkanik şekiller ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Lakolit, magmanın yer kabuğu üzerinde birikmesi sonucunda oluşan koni şeklindeki dağlardır.

B) Sill, magmanın yüzeye çıkmadan yatay tabakalar arasında ilerlemesi şeklinde gerçekleşir.

C) Volkan konisi, volkanik patlamayla yeryüzüne çıkan materyallerin üst üste birikmesi sonucu oluşan yer şeklidir.

D) Batolitler, magmanın yer kabuğunun içinde geniş tabanlı büyük kütleler şeklinde soğuması ile oluşur.

E) Dayk,magmanın yerin derinliklerinde tabakaları dikey doğrultuda keserek bir damar şeklinde sokulması ve katılaşması ile oluşur.

2. Yer altı boşluklarının tavan kısımlarının çökmesi ile hissedilen, etki alanı dar ve zararı az olan depremlere çöküntü depremleri denir. Bu depremler su tarafından kolayca çözülmeye uğrayan kayaçların yaygın olduğu alanlarda daha fazla görülmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisinin yaygın olarak bulunduğu bir alanda çöküntü depremlerinin oluşması daha kolaydır?

A) Granit B) Bazalt C) Kum taşı
D) Gnays E) Kalker

3. Kaynağını yerin iç kısımlarından alan kuvvetlere iç kuvvetler denir. İç kuvvetleri oluşturan olaylar, mantodaki konveksiyonel akımlardan doğmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşmasında mantodaki konveksiyonel akımların doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

A)
Travertenler

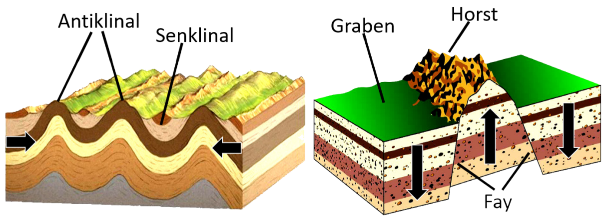
B)
Volkan konisi

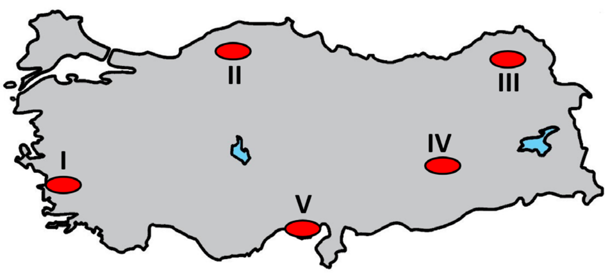
C)
Kanyon vadi

D)
Mantarkaya

E)
Delta ovası

4. Esnek olan tortul tabakaların kıvrılıp yükselmesiyle kıvrım dağları, esnekliğini yitirmiş sert yapıdaki tortul tabakaların yan basınçlara uğramasıyla da kırık dağları oluşur.

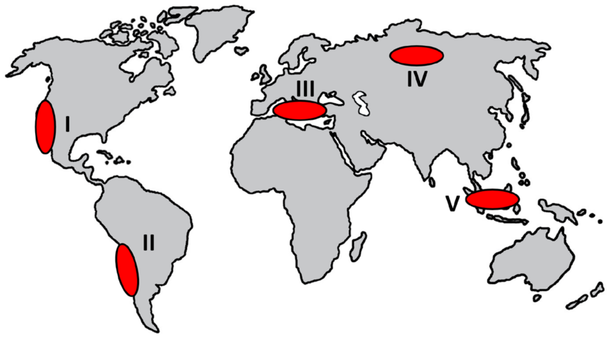

Türkiye haritasında gösterilen alanlardan hangisinde, görsellerdeki yer şekillerinden herhangi birinin örneği <u>bulunmaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki dünya haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde tektonik deprem tehlikesi diğerlerinden daha düşüktür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Enerjisini yerkürenin içinden alan ve yer şekillerinin oluşumunu sağlayan kuvvetlere iç kuvvetler adı verilir.

Buna göre aşağıda verilen olaylardan hangisi iç kuvvetlere örnek <u>verilemez</u>?

A) Hollanda, Almanya ve Fransa'nın kuzeyinde yer alan ovalar yılda yaklaşık birkaç milimetre çökmektedir.

B) Buzul Çağı'nın sona ermesinden itibaren İskandinavya Yarımadası yılda yaklaşık birkaç milimetre yükselmektedir.

C) Mersin'de Cennet-Cehennem obrukları oluşmuştur.

D) Paleozoyik'te Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımları oluşmuştur.

E) Meke Tuzlası, Acıgöl gibi maar özelliği taşıyan göller oluşmuştur.

7. Sekoya ağacı üzerinde duran bir kelebekle röportaj yaptığınızı düşünün. Sekoya ağacı binlerce yıl yaşarken kelebek ancak 3 - 5 gün yaşayabilir. Kelebeğe üzerinde durduğu cismi canlı olarak algılayıp algılamadığını sorduğumuzda: "Ben 3 gündür buradayım ve tek bir hareket bile hissetmedim." cevabını alırsınız. Aynı durum ortalama ömrü 60 ile 80 yıl arasında değişen insanoğlu için de geçerlidir. Üzerinde yaşadığımız yer kabuğunun hareketli olduğunu ancak yıkıcı sarsıntılarla algılayabiliyoruz.

Parçadan yola çıkarak,

I. Yer kabuğunun hareketli olduğu

II. İnsanların yer kabuğunda meydana gelen hareketleri her zaman hissetmediği

III. Yer kabuğu hareketlerinin bazen insanlara zarar verdiği

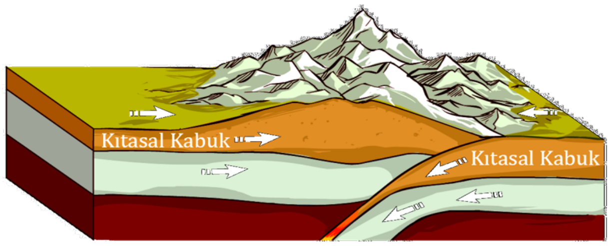
ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) I, II ve III

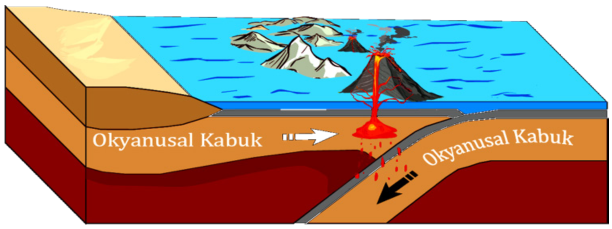
8. Aşağıda levha hareketlerine iki örnek verilmiştir.

İki Kıtasal Levhanın Yaklaşması

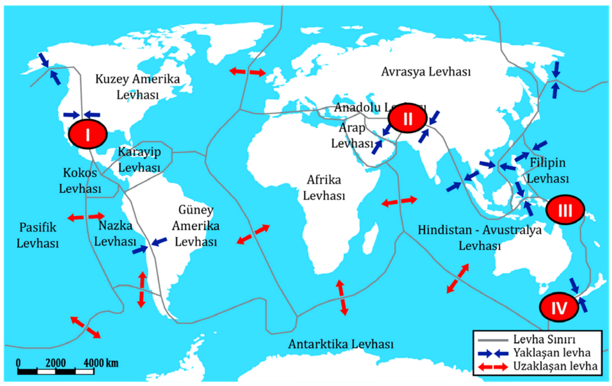

Birbirine yaklaşan iki kıtasal levha arasında kalan tabakalar yan basınçların etkisiyle sıkışıp kıvrılarak ya da kırılarak yükselir. Bu alanlarda kıvrımlı ya da kırıklı dağ sıraları oluşur.

İki Okyanusal Levhanın Yaklaşması

Birbirine yaklaşan iki okyanusal levhanın karşılaşma alanlarında derin okyanus hendekleri oluşur. Bu alanlarda magmanın levha sınırındaki zayıf noktalardan yüzeye çıkıp soğuması ile volkanik adalar da oluşabilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangilerinde okyanus hendekleri, hangilerinde kıvrımlı dağ sıraları oluşmuştur?

	Okyanus Hendekleri	Kıvrımlı Dağ Sıraları
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve IV	II ve III
C)	II ve III	I ve IV
D)	III ve IV	I ve II
E)	II ve IV	I ve III

1. Orojenez, dış kuvvetler tarafından aşındırılan malzemeler deniz tabanlarında birikerek binlerce metre kalınlığında tortul tabakalar oluşur. Levha hareketleri sonucu oluşan yan basınçların etkisiyle bu tabakaların sert yapıdakilerinin kırılması, esnek yapıdakilerinin kıvrılması ile dağlar oluşur.

- Prekambriyen'de Huron Kıvrımları
- Paleozoyik'te Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımları
- Mesozoyik ve Tersiyer'de Alpler, Kayalıklar, Himalayalar ve And Dağları bu oluşumun örnekleridir.

Buna göre orojenez olayı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tortul tabakaların yapılarına göre iki şekilde gerçekleşir.

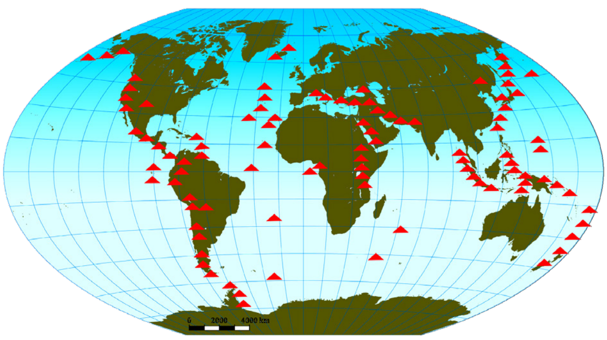
B) Farklı jeolojik zamanlarda oluşmuş sıradağlar vardır.

C) Levhaların tortul tabakaları sıkıştırması ile oluşur.

D) Kısa sürede ve hızlı bir şekilde gerçekleşir.

E) Kıvrılarak yükselen yerlerde deniz canlılarına ait fosiller bulunabilir.

2. Aşağıda yeryüzünde volkanların dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen ülkelerden hangisinde volkanlar daha az etkilidir?

A) Brezilya B) Endonezya C) Filipinler
D) Japonya E) İzlanda

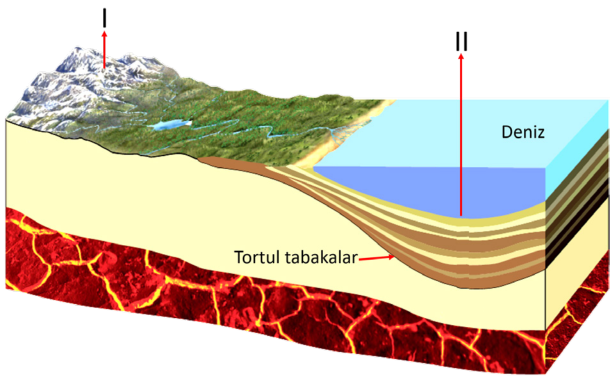
3. **Epirojenez**, yer kabuğu parçalarının dikey doğrultuda ve yavaş bir şekilde yükselmesi ya da alçalması olayıdır.

İzostatik denge, manto üzerinde yüzer durumda bulunan farklı yoğunluk ve kalınlıktaki yer kabuğu parçalarının mantoya az ya da çok gömülerek oluşturdukları dengedir. İzostatik dengenin bozulmasıyla hafifleyen tabakalar yükselirken ağırlaşan tabakalar alçalır.

İzostatik denge,

- iklim değişikliği ile buzul oluşumu ya da buzul erimesi
- erozyon sonucunda yerkabuğunun aşınması ve kütle kaybetmesi
- akarsuların taşıdıkları malzemeleri biriktirmeleri

gibi olaylar ile bozulur ve epirojenez olayı gerçekleşir.

Yukarıdaki görselde I numara ile gösterilen alanda akarsu ve rüzgâr erozyonu sonucunda taşınan maddeler II numara ile gösterilen alanda birikerek tortul tabakalar oluşturmuştur.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında görsel ile ilgili çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) I numara ile gösterilen yerde aşınma sonucu yük azalır ve arazi yükselir.

B) II numaralı yerde deniz tabanı alçalır ve kıyı gerilemesi meydana gelir.

C) II numara ile gösterilen yerde birikme sonucu yük artar ve arazi mantoya gömülür.

D) I numaralı yerde aşınma meydana geldiği için arazinin yükseltisi azalır.

E) Bölgede bulunan akarsuyun zamanla yatak eğimi ve akış hızı değişir.

4. **Deprem;** yeryüzünde doğal nedenlerle hissedilen kısa süreli sarsıntılardır. Yer kabuğunun içinde depremin asıl meydana geldiği yere odak noktası ya da **iç merkez**, yeryüzünde odak noktasına en yakın olan ve depremden en çok etkilenen yere de **dış merkez** adı verilir. Depremin gücü ya da boyutu iki yolla ölçülmektedir. Bunlardan birisi depremin şiddeti diğeri ise büyüklüğüdür.

Depremin büyüklüğü; deprem sırasında açığa çıkan enerjinin bir ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. Deprem büyüklüğünü tespit etmek için daha çok **Richter (Rihter)** ölçeği kullanılır.

Depremin şiddeti; herhangi bir derinlikte olan depremin, yeryüzünde hissedildiği bir noktadaki etkisinin ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. Bu etki depremin büyüklüğüne, süresine, odak derinliğine, yapıların depreme karşı dayanıklılığına bağlı olarak değişebilmektedir.

Aşağıda aynı yerde bir hafta arayla meydana gelen iki deprem hakkında bilgiler verilmiştir.

1. Deprem		2. Deprem	
Büyüklük	: 5,3	Büyüklük	: 5,9
Odak derinliği	: 7 km	Odak derinliği	: 14 km
Şiddet	: IV	Şiddet	: II
Süre	: 35 saniye	Süre	: 19 saniye

1. depremin şiddetinin 2. depremden daha fazla olması;

I. daha uzun süre ile hissedilmesi

II. yapıların depreme karşı daha dayanıksız olması

III. odak noktası ile dış merkezi arasındaki mesafenin daha kısa olması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

5. Türkiye'nin jeolojik geçmişine bakıldığında bütün jeolojik zamanlara ait arazilere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu topraklarda bahsedilen dönemlere ait önemli olayların yaşandığını söylemek mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye' de daha önceki bir zamanda gerçekleşmiştir?

A) Ağrı, Süphan, Nemrut ve Erciyes gibi volkanik dağların oluşması

B) Ankara, Çankırı ve Sivas çevresi ile Kuzey Anadolu'daki kapalı havzalarda jips yataklarının oluşması

C) Karadeniz'in deniz özelliği kazanması

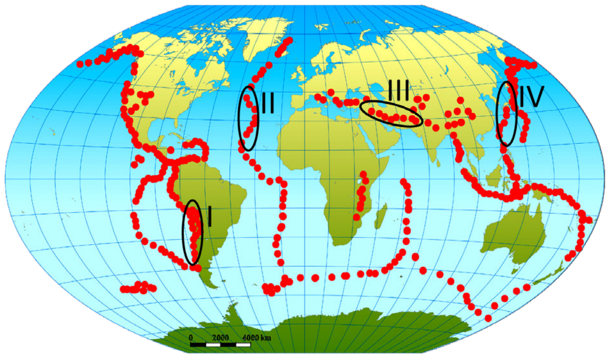
D) Zonguldak ve Bartın'da taşkömürü yatakları oluşması

E) Ege Denizi'nin oluşması

6. Aşağıdaki haritada yeryüzünde tektonik depremlerin dağılışı gösterilmiştir. Levha sınırlarıyla büyük oranda örtüşen bu alanlar üç kuşağa ayrılabilir.

Bu kuşaklar,

- Pasifik Deprem Kuşağı
- Akdeniz - Himalaya Deprem Kuşağı
- Atlantik Deprem Kuşağı'dır.

••••Tektonik depremler

Numaralandırılmış alanlarda görülen depremlerin dağılışı ve etkileri ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I ve IV numaralı alan aynı deprem kuşağı üzerinde yer alır.

B) III numaralı alan ile Türkiye'nin yer aldığı deprem kuşağı aynıdır.

C) II numaralı alanın yer aldığı deprem kuşağı üzerinde nüfusun azlığı, oluşan depremlerin afete dönüşmesini azaltmıştır.

D) III numaralı alanda oluşacak depremlerin tsunami oluşturma ihtimali diğerlerinden daha azdır.

E) Tamamı Güney Yarım Küre'de yer alan Pasifik Deprem Kuşağı genel olarak doğu - batı doğrultusunda uzanır.

7. 1915 yılında Alfred Wegener tarafından ortaya atılan Kıtaların Kayması Kuramı'na göre kıtalar, 260 milyon yıl önce var olduğu düşünülen ve .... adı verilen tek kara parçasından oluşmaktaydı. Zaman içerisinde yer kabuğunun hareket etmesiyle bu kara parçası ikiye ayrılmış ve kuzeyde ...., güneyde ise .... adı verilen kıtalar oluşmuştur. Levhaların hareketi ile yer kabuğu parçalanarak yeryüzü bugünkü görünümünü almıştır.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere sırasıyla aşağıdakilerden hangisinin yazılması daha uygundur?

A) Panthalassa - Kokos - Pangea

B) Pangea - Gondwana - Laurasia

C) Gondwana - Panthalassa - Nazka

D) Laurasia - Pangea - Gondwana

E) Pangea - Laurasia - Gondwana

1. Ülkemizin batısında çok sayıda jeotermal kaynak varken, Antalya ve çevresinde ise daha çok karstik kaynaklar yaygındır.

Bu iki bölgede kaynak tiplerinin farklı olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Mutlak konumlarının farklı olması
B) İklim tiplerinin farklı olması
C) Yağış miktarlarının farklı olması
D) Dağların uzanış yönlerinin farklı olması
E) Jeolojik yapılarının farklı olması

2. **Aşağıdakilerin hangisi rüzgârların etkili olduğu yerlerin genel özellikleri arasında yer almaz?**

A) Bitki örtüsü cılızdır.
B) Arazi kurudur.
C) Toprak tanelidir.
D) Yağış azdır.
E) Kimyasal ayrışma çoktur.

3. **Aşağıdakilerden hangisi boyuna kıyı tipi özelliği gösteren kıyıların genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Gerçek uzunluk ile kuş uçuşu uzunluk arasındaki fark fazladır.
B) Dağlar kıyıya paralel olarak uzanış gösterir.
C) Kıta sahanlığı dardır.
D) Falez oluşumu fazladır.
E) Doğal liman oluşumu azdır.

4. **Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda akarsuların aşındırma süreci etkili olmamıştır?**

A) Plato
B) Kırgıbayır
C) Peribacası
D) Irmak adası
E) Dev kazanı

5. Çözünebilen kayaçlarda suların etkisiyle oluşan yer şekillerine karstik şekiller denir. Aşağıda bazı karstik yer şekilleri verilmiştir.

I. Lapya
II. Uvala
III. Polye
IV. Traverten

Bu yer şekillerinden hangileri, aşındırma faaliyeti sonucunda oluşmuştur?

A) Yalnız IV
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III
E) I,II,III ve IV

6. I. Mantarkaya
II. Peribacası
III. Lapya
IV. Birikinti konisi

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri karstik aşınma sonucunda oluşmuş yeryüzü şekillerine örnektir?

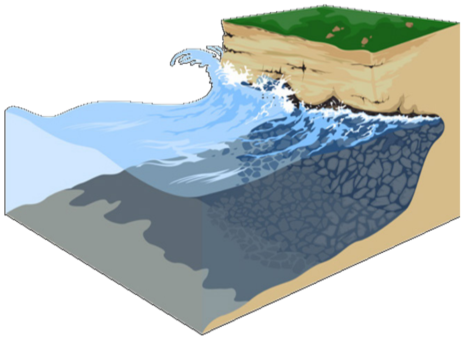
A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

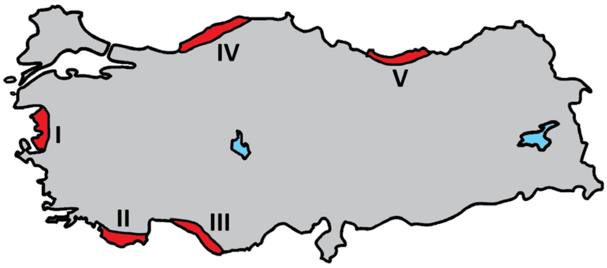
7. I. Dalgaların taşıdıkları küçük boyutlu malzemelerin kıyıda birikmesi sonucunda oluşurlar.
II. Kıyı oklarının bir koy veya körfezin önünü kapamasıyla meydana gelir.
III. Kıyı oklarının bir adayı karaya bağlamasıyla oluşan şekillerdir.

Özellikleri verilen yer şekilleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Lagün - Tombolo - Kumsal
B) Kumsal - Lagün - Tombolo
C) Kumsal - Tombolo - Lagün
D) Lagün - Kumsal - Tombolo
E) Tombolo - Lagün - Kumsal

8.

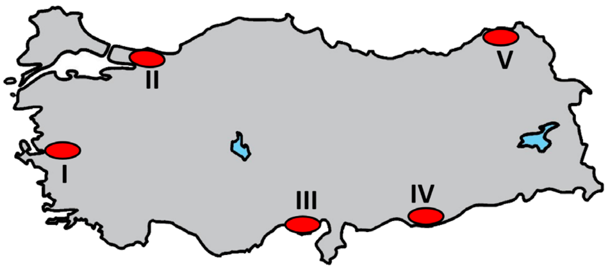

Yukarıda verilen yeryüzü şekline haritada gösterilen alanlardan hangisinde <u>daha az</u> rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

Eğimin fazla olduğu alanlarda akarsu aşındırma faaliyetleri daha yaygındır.

Buna göre harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde akarsu aşındırma faaliyetlerinin daha yaygın olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

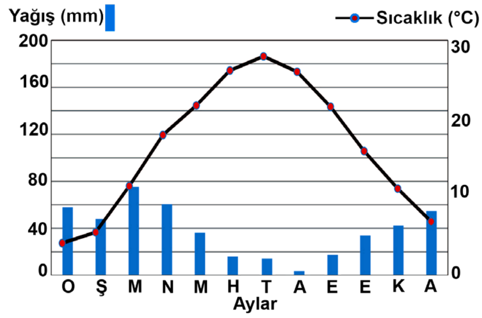
10.
- Volkan tüfünün yaygın olduğu arazilerde görülürler.
- Oluşumlarında aşınmaya karşı dirençli olan bazalt kayacının da etkisi bulunmaktadır.
- Ürgüp, Göreme, Avanos çevrelerinde yaygın olarak görülürler.

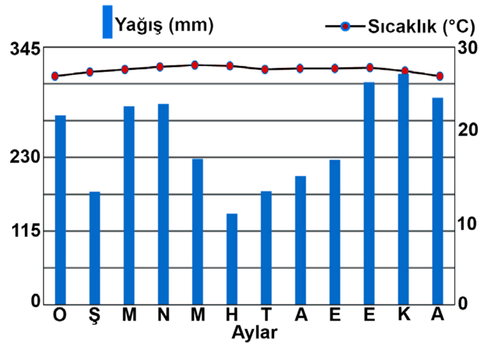
Yukarıda özellikleri verilen yeryüzü şekli hangisidir?

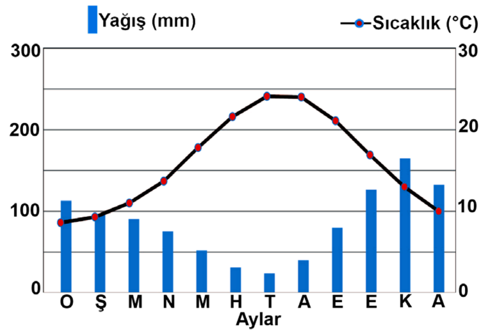
A) Mantar kaya B) Peribacaları
C) Dev kazanı D) Lapya
E) Mağara

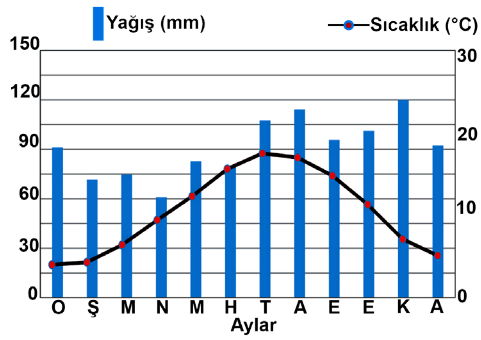
11. Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde rüzgâr aşındırma ve biriktirme faaliyetleri daha yaygın olarak görülmektedir.

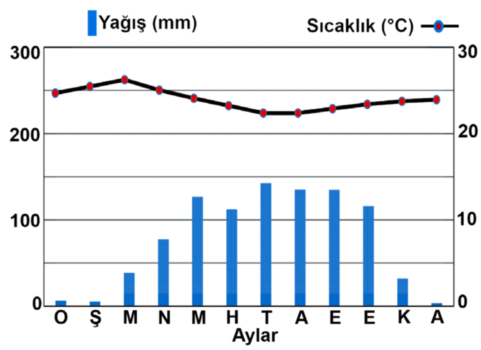
Buna göre aşağıda verilen iklim grafiklerinden hangisinin bölgesinde rüzgâr aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin daha yaygın olması beklenir?

A)

B)

C)

D)

E)

1. Enerji kaynağını güneşten alan ve yeryüzünde çeşitli şekiller oluşturan akarsu, rüzgâr ve buzullara dış kuvvetler denir. Bu kuvvetlerin etkisi iklim koşullarına ve yer şekillerine bağlı olarak bölgeden bölgeye değişmektedir.

Örneğin;

- çöllerde rüzgâr,
- Ekvator'da akarsular,
- kutuplarda ve dağların yüksek kesimlerinde buzullar

yeryüzünü şekillendiren başlıca dış kuvvetlerdir.

Bu bilgilerden aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Güneş dış kuvvetlerin temel enerji kaynağıdır.

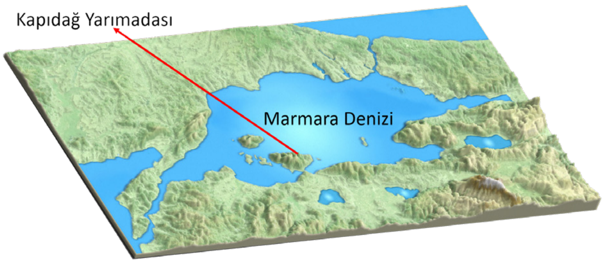
B) Kurak alanlarda yeryüzünü şekillendiren başlıca kuvvet rüzgârdır.

C) Günümüzde küresel ısınmaya bağlı olarak buzulların etki alanı genişlemiştir.

D) Doğal çevre koşullarının farklılığı dış kuvvetlerin etki alanını belirlemiştir.

E) Sıcak ve nemli bölgelerde akarsuların şekillendirici etkisi rüzgâra göre daha fazladır.

2. Aşağıda görselde Marmara Denizi kıyısında yer alan Kapıdağ Yarımadası gösterilmiştir.

Kapıdağ Yarımadası'nın oluşmasında etkili olan dış kuvvet ve süreç aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Rüzgâr aşındırma

B) Dalga biriktirme

C) Karstik aşındırma

D) Akarsu biriktirme

E) Gelgit aşındırma

3.

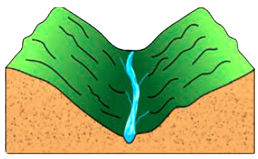
Haritada işaretli alanlardan hangilerinde delta oluşumu daha zordur?

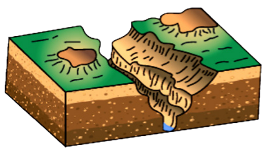
A) I ve III B) I ve V C) II ve III D) II ve IV E) IV ve V

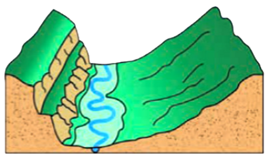
4. Aşağıda bir vadi tipi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

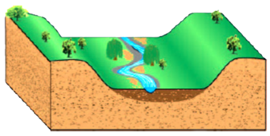
- Genellikle Akdeniz Bölgesi'nde görülür.
- Kalker, jips, kaya tuzu gibi suda çözünebilen kayaçların aşınmasıyla oluşan yamaçları dik ve taraçalı vadilerdir.

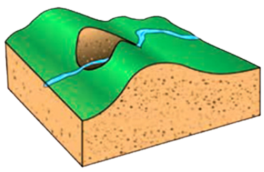
Bu vadi tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

E)

5. Yağışın az, toprağın kuru ve taneli olduğu bölgelerde rüzgâr aşındırma ve biriktirme şekilleri daha kolay oluşur.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılmış alanların hangilerinde rüzgârların yeryüzünü şekillendirici etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

6. Akarsular, yüksek ve engebeli arazilerde yeryüzünü aşındırma faaliyetleri ile şekillendirmektedir.

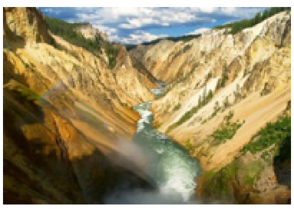
Buna göre,

I

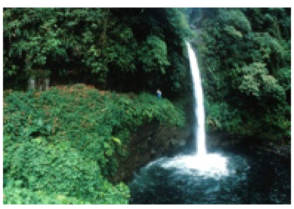
Menderes

II

Çentik Vadi

III

Dev Kazanı

yeryüzü şekillerinden hangileri yalnızca akarsu aşındırma faaliyetlerine örnektir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Bera:** Yer altına sızan suların kayaçları aşındırması ile oluşan boşluklardır.

Bükre: Bir düdende kaybolarak akışını yer altında sürdüren akarsu yataklarıdır.

Kayra: Karstik şekillerin en büyüğüdür. Çözünme devam ettikçe oluşur.

Ceren: Mağaralarda sarkıt ve dikitin zamanla birleşmesiyle oluşur.

Coğrafya dersinde öğrencilerin tanımını <u>yapmadığı</u> karstik kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Lapya B) Kör vadi C) Polye
D) Sütun E) Mağara

8.
- Kıyıya paralel uzanmış dağların alçak kısımlarının deniz suları altında kalmasıyla oluşan kıyı tipidir.
- Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde görülen kıyı tipidir.
- Akarsu vadilerinin deniz suları altında kalmasıyla oluşan kıyı tipidir.
- Dağların kıyıya dik uzandığı yerlerde görülen kıyı tipidir.

Yukarıda tanımı yapılmayan kıyı tipi hangisidir?

A) Dalmaçya B) Enine C) Boyuna
D) Ria E) Liman

9. Kalıcı karların üst üste yığılıp zamanla sertleşmesiyle oluşan büyük buz kütlelerine buzul adı verilir. Buzullar, sıcaklığın yıl boyu çok düşük olduğu kutup bölgeleri ile diğer bölgelerin yüksek kesimlerinde oluşur. Arazide sıcaklığın buzulların oluşabileceği kadar düştüğü yükselti seviyesine kalıcı kar sınırı denir. Kalıcı kar sınırı sıcak kuşakta 5.000–6.000 m civarındayken kutuplara gidildikçe bu sınır deniz seviyesine (0 m) kadar alçalır. Bu durum, Ekvator'dan kutuplara gidildikçe buzulların şekillendirici etkisinin artmasına neden olmuştur. Yüksek enlemlerde bulunan Kanada, İsveç, Finlandiya ve Norveç gibi ülkelerde buzulların şekillendirici etkisi daha fazladır.

Yukarıda verilenlerden aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kalıcı kar sınırı, yüksek enlemlerde deniz seviyesine yakındır.

B) Alçak enlemlerde buzulların şekillendirici etkisi daha azdır.

C) Buzulların şekillendirici etkisinin görüldüğü alanlarda sıcaklık ortalamaları düşüktür.

D) Buzulların etkisi, orta enlemlerde sıcaklığın yükseltiye bağlı olarak azaldığı yüksek kesimlerde görülür.

E) Kalıcı kar sınırı ile buzul etkisi arasında doğru orantı vardır.

1. YKS'ye hazırlanan 4 arkadaş ellerindeki coğrafya bilgi kartlarını birbirine okumuşlar.

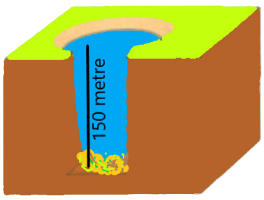
Fırat: Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde, yumuşak ve sert yapının bir arada olduğu, rüzgârın bu yüzeyi aşındırması sonucu oluşan masa şeklindeki yapılardır.

Erdal: Tüf ve bazaltların bir arada bulunduğu volkanik arazide, yağmur ve sel sularının yumuşak yapıdaki tüfleri aşındırması ve sert yapıdaki bazaltların kalması ile oluşan yapılardır.

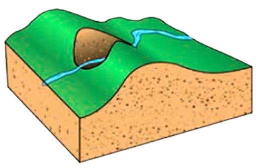
Şerif: Akarsuların yatağını derine doğru aşındırması sonucu oluşan derin ve dik yamaçlı vadilerdir.

Bülent: Yeraltındaki büyük boşlukların (mağara ve galeri) tavan kısımlarının çökmesi sonucu yüzeyde meydana gelen büyük çukurlardır.

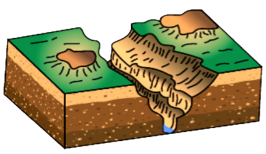
Bu kartlarda aşağıdaki yer şekillerinden hangisi ile ilgili bilgi verilmemiştir?

A)

B)

C)

D)

E)

2. Türkiye'den yola çıkan turist kafilesi, seyahat güzergâhında, fiyortlu kıyılar, hörgüç kayalar, drumlin tepeleri, moren yığınları ve sirk göllerini görmüşlerdir.

Turistlerin seyahat güzergâhında bulunan alanlar daha çok hangi dış kuvvetin şekillendirmesinden etkilenmiştir?

A) Rüzgâr B) Kütle hareketleri C) Akarsular
D) Karstlaşma E) Buzullar

3. Ecenaz ve Zeynep dış kuvvetlerin oluşturduğu yer şekilleri konusunu pekiştirmek için üzerinde yer şekli isimlerinin yazılı olduğu kartları masa üzerine yerleştirip aşağıdaki oyunu oynamaktadırlar.

Oyun kuralları:

- Ecenaz akarsuların oluşturdukları yer şekillerini seçecektir.
- Zeynep rüzgârların oluşturdukları yer şekillerini seçecektir.
- Kartlar sırayla seçilecektir.
- İlk önce doğru üç tane kart seçen oyunu kazanacaktır.
- İlk kartı Ecenaz seçmiştir.

MANTARKAYA	KIRGIBAYIR	BARKAN	PENEPLEN
TAFONNİ	HÖRGÜÇKAYA	DEV KAZANI	BOĞAZ VADİ
LÖS	LAPYA	YARDANG	BİRİKİNTİ KONİSİ

Zeynep ilk üç seçiminde doğru kartları seçerek oyunu kazanmıştır.

Buna göre Zeynep'in seçtiği kartlar aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) YARDANG, BARKAN, MANTARKAYA

B) KIRGIBAYIR, HÖRGÜÇKAYA, LÖS

C) DEV KAZANI, LAPYA, MANTARKAYA

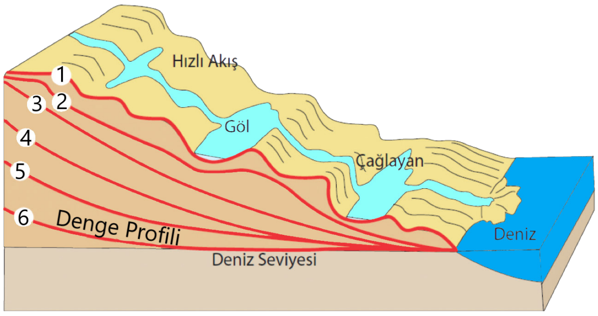
D) BİRİKİNTİ KONİSİ, BOĞAZ VADİ, PENEPLEN

E) MANTARKAYA, HÖRGÜÇKAYA, KIRGIBAYIR

4. Akarsuyun yatağını enine ve derinlere doğru aşındırması sonucu yatak eğimi azalır ve taban seviyesine yaklaşır.

Aşındırmanın en son evresinde yatak eğiminin aldığı şekil denge profili olarak adlandırılır.

Aşağıdaki görselde bir akarsuyun denge profiline ulaşma aşamaları gösterilmiştir.

Görsel dikkate alındığında 1. aşamadan 6. aşamaya ulaşan bir akarsu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Akış hızında azalma görülür.

B) Dar ve derin bir vadi oluşturur.

C) Yatağında ırmak adaları oluşabilir.

D) Akarsu yatağı yer değiştirebilir.

E) Kaynağı ile ağız kısmı arasında yükselti farkı azalır.

5. Kıyı bölgesindeki alanın çökmesi veya deniz seviyesinin yükselmesi sonucu farklı kıyı tipleri oluşur.

Buna göre,

I. Korunaklı kıyılarda limanlı kıyılar,

II. Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde enine kıyılar,

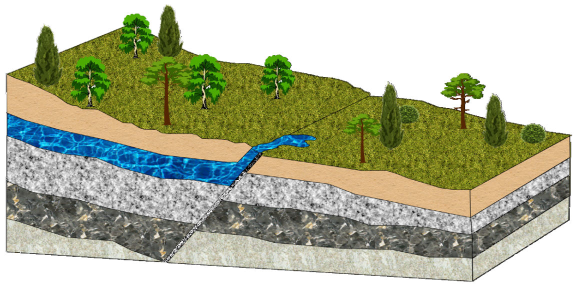
III. Deniz seviyesine yakın alanlardaki akarsu vadilerinin gelgit sonucunda sular altında kalmasıyla watt kıyılar,

IV. Karstik vadilerin sular altında kalmasıyla kalanklı kıyılar oluşur.

yukarıda verilen kıyı tiplerinden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6.

Hangisi yukarıdaki kaynağa ait bir özelliktir?

A) Yer altındaki sıcak suların ve su buharının belirli aralıklarla fışkırması sonucu oluşması

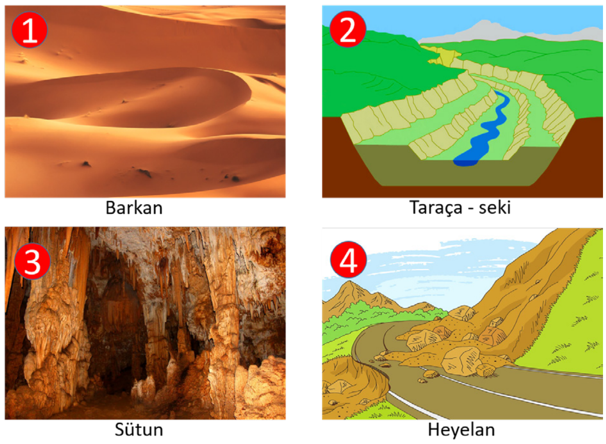
B) Suları genellikle mineralce zengin ve sıcak olması

C) Tarımda sulama amaçlı yararlanılması

D) Sondaj kuyuları ile yeryüzüne çıkarılması

E) Suların bol miktarda kireç içermesi

7.

Yukarıdaki yer şekillerinin meydana gelmesinde etkili olan dış kuvvetler hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) Çözülme - Buzullar - Dalga ve Akıntılar - Akarsular

B) Rüzgâr - Akarsular - Karstlaşma - Kütle Hareketleri

C) Canlılar - Dalga ve Akıntılar - Çözülme - Buzullar

D) Buzullar - Karstlaşma - Kütle Hareketleri - Canlılar

E) Dalga ve Akıntılar - Çözülme- Rüzgâr - Akarsular

1. **Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin genel coğrafi özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Yüksek ova ve platoları vardır.

B) Ortalama yükseltisi fazladır.

C) İklim çeşitliliği fazladır.

D) Genel olarak dağların uzanışı doğu-batı yönündedir.

E) Tropikal kuşakta yer alır.

2. Aşağıdaki seçeneklerde delta ovası ve onu oluşturan akarsu eşleştirmesi yapılmıştır.

Bu eşleşmelerden hangisi <u>yanlış</u> yapılmıştır?

A) Bafra Ovası - Yeşilırmak

B) Çukurova - Seyhan ve Ceyhan

C) Silifke Ovası - Göksu

D) Balat Ovası - Büyük Menderes

E) Menemen Ovası - Gediz

3. Akarsuların derine aşındırması sonucu meydana gelen yüksek ve dalgalı düzlüklere "plato" adı verilir. Platoların Anadolu'da geniş yer kapladığı görülmektedir.

Ülkemizin jeolojik durumu düşünüldüğünde bunun asıl nedeni aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru belirtilmiştir?

A) Anadolu'nun topluca yükselmesi

B) Depremlerin sık yaşanması

C) Akarsuların çok olması

D) Orta kuşakta yer alması

E) Jeolojik olarak genç bir ülke olması

4. Batı Anadolu'da levhaların hareketi sonucu kırılma ile oluşmuş ve kıyıya dik uzanan dağlar yer alır.

Bu durum Batı Anadolu'da aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde etkili <u>olmamıştır</u>?

A) Denizel hava kütlelerinin iç kısımlara ulaşması

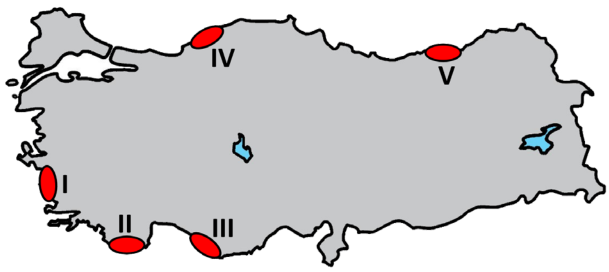
B) Karayollarının doğu- batı yönünde uzanması

C) Ege Denizi kıyısında bulunan limanların hinterlandının geniş olması

D) Akarsuların grabenler içerisinde doğu-batı yönünde akması

E) Kızılçam ağaçlarının tahrip edilmesi sonucu maki bitki örtüsünün oluşması

5.

Kıyıdan itibaren denizin 200 m derinliğe ulaştığı sahaya şelf alanı denir.

Bu alan haritada işaretlenen yerlerin hangisinde <u>daha geniştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıda Türkiye'nin yer şekilleri hakkında verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ülkemizde fiyort tipi kıyılara rastlanmamaktadır.

B) Göller Yöresi'ndeki göllerin oluşumu üzerinde bu bölgenin kayaç yapısı etkili olmuştur.

C) Van Gölü çevresinde kapalı akarsu havzaları bulunmaktadır.

D) Bafra ve Çarşamba ovalarının oluşmasında akarsu biriktirme faaliyetleri etkili olmuştur.

E) Ülkemizde buzul gölleri bulunmamaktadır.

7. Aşağıdakilerden hangisi Ege kıyılarımızda bulunan ovaların ortak özelliği olarak gösterilemez?

A) Oluşumlarında tektonik hareketler etkili olmuştur.

B) Alüvyal topraklar yaygın olarak bulunur.

C) Tarımsal verimlilikleri yüksektir.

D) Toprakların işlenmesi oldukça güçtür.

E) Toprakları içerisindeki mineral madde oranı fazladır.

8. Türkiye'de dağların genellikle doğu-batı doğrultusunda uzanış göstermesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Volkanik platoların geniş yer kaplaması

B) Akarsuların bu yönde aşındırma yapması

C) Bir yarımada üzerinde bulunması

D) Kapalı akarsu havzalarının bulunması

E) Arabistan ve Avrasya levhalarının birbirine yaklaşması

9. Uludağ Üniversitesi Coğrafya Bölümü öğrencisi bir grup araştırmacı; Batı Anadolu'dan başlayarak sırayla Göller Yöresi, İç Anadolu'nun güneyi, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da kapsamlı bir arazi çalışması yapmış ve bu bölgelerle ilgili şu sonuçlara ulaşmışlardır:

I. Yeryüzü şekilleri bakımından sade bir görünüme sahip olmakla birlikte rüzgârların aşındırma ve biriktirmesiyle oluşmuş yeryüzü şekilleri oldukça fazladır.

II. Levha hareketlerine bağlı olarak kırılmalarla yer yer horst - graben sistemleri oluşmuştur.

III. Ortalama yükseltileri oldukça fazla olan volkan dağları bir hat boyunca güneybatı - kuzeydoğu yönünde uzanır.

IV. Türkiye'de karstik şekillerin en yaygın olduğu alanlardandır.

V. Ortalama yükseltisi 800-1000 m civarında olup Karacadağ Volkanı bölgenin en engebeli ve en yüksek alanıdır.

Buna göre, yukarıda verilen özelliklerden hangisi Batı Anadolu'da bulunan bir alana aittir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda Türkiye'nin yer şekilleri ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Tektonik ovalar sadece Güney Marmara'da yer alır.

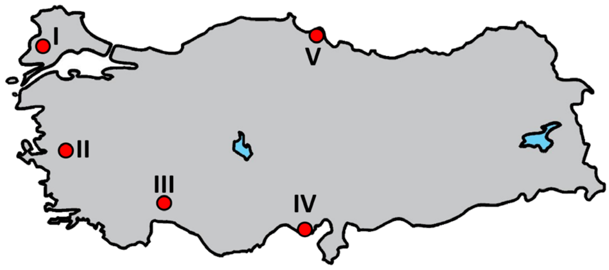
B) Orta ve güneydoğuda volkanik dağlar bulunur.

C) Ege Denizi kıyılarında kırıklı yapı yaygındır.

D) Dağlar genel olarak doğu- batı yönünde uzanır.

E) Kıta sahanlığı dar olan Doğu Karadeniz kıyılarında delta ovaları görülmez.

11. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I nolu alan epirojeneze uğrayarak çökmüştür.

B) II nolu alandaki dağlar orojenez sorunucunda kırılarak yükselmiştir.

C) III nolu alanda karstik oluşumlu mağaralar bulunur.

D) IV nolu alan akarsuların taşıdığı malzemelerin birikmesiyle oluşmuştur.

E) V nolu alan buzul aşındırması sonucu oluşmuş fiyort bulunur.

12. Aşağıda Türkiye'nin ana yer şekilleri ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Türkiye kıyılarında bazı alanlarda akarsuların döküldüğü yerlerde akarsu biriktirmesi ile ovalar oluşmuştur.
- Türkiye'de oldukça geniş bir alan kaplayan platolar, deniz seviyesine yakın yerlerden başlayıp çok yüksek alanlara kadar görülebilir.
- Anadolu'daki volkanik dağlar, III. Jeolojik Zaman boyunca devam eden volkanik faaliyetler sonucu oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi verilen ifadelere örnek oluşturmaz?

A) Erciyes Dağı

B) Bafra Deltası

C) Cihanbeyli

D) Çukurova

E) Aydın Dağları

1. Toros dağlarındaki 1600 rakımlı Sülek ve 1950 rakımlı Göktepe yaylalarında yapılan arazi çalışmalarında su kaplumbağası, salyangoz, su yosunu ve mercanların taşlaşmış fosillerine rastlanmıştır.

Bu açıklamadan

I. Türkiye fosil bakımından zengin bir ülkedir.
II. Anadolu'da deniz suları 1950 metreye kadar yükselmiştir.
III. Toros dağları deniz tabanındaki tortulların orojeneze uğrayarak yükselmesi sonucu oluşmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III.

2. Türkiye'nin bulunduğu yer kabuğu tabakası; hareket hâlindeki magmanın etkisiyle alçalma, yükselme ve kırılmaya uğramıştır. Tersiyer'de tektonik hareketlerin etkili olduğu ülkemizde Anadolu'nun büyük bölümü kara hâlini almıştır. Daha sonra dış kuvvetler tarafından aşındırılarak hafifleyen bu kara parçası, Kuvaterner'de epirojenezle yükselmeye başlamıştır.

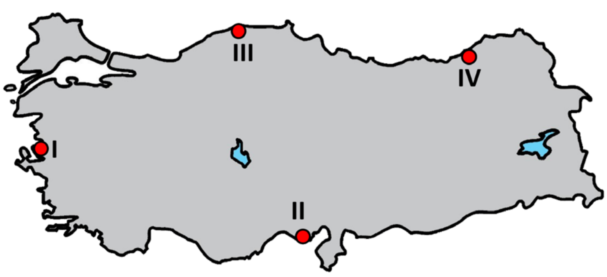
Bu duruma kanıt olarak,

I. platoların geniş yer kaplaması,
II. ortalama yükseltisinin fazla olması,
III. batısında akarsuların delta oluşturması,
IV. iç kesimlerinde volkanik dağların bulunması

özelliklerinden hangileri gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

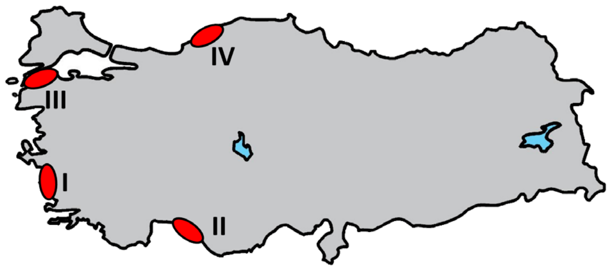
3. Türkiye'deki ovaların bir kısmı akarsuların taşıdığı alüvyonları denizde biriktirmesiyle oluşan delta ovalarıdır.

Harita üzerinde numaralandırılmış alanlardan hangilerinde bu tür ovalar oluşmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Dağların kıyıya paralel uzandığı, falezlerin yaygın olduğu, girinti ve çıkıntının az olduğu kıyı tipi, boyuna kıyılar olarak adlandırılır.

Bu bilgiler göz önüne alındığında boyuna kıyılar harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden hangilerinde görülür?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye'de yer şekillerinin biçimlenmesinde etkisi en az olan dış kuvvet buzullardır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer alması
B) Ortalama yükseltisinin fazla olması
C) Farklı iklim tiplerinin görülmesi
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) Ilıman kuşakta yer alması

6. Coğrafya öğretmeninin sorduğu bir plato sorusuna, Ezgi, "Bu platoda her ne kadar iklim olarak Akdeniz iklimi görülse de yer şekillerinin engebeli olması ve kayaç yapısından dolayı yer altı sularının yüzeye yakın olmaması gibi özellikler nüfus bakımından seyrek nüfuslu bir yöre olmasına neden olmuştur." şeklinde cevap vermiştir.

Buna göre Ezgi'nin cevabını verdiği plato aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Çatalca - Kocaeli
B) Taşeli
C) Bozok
D) Şanlıurfa
E) Yazılıkaya

7. Türkiye'nin en ilginç volkan dağlarından biri olan Nemrut Dağı, Tatvan (Bitlis) ilçe merkezi yakınlarında bulunmaktadır. Van Gölü'nün hemen batısında bulunan bu dağ, aynı zamanda Van Gölü'nün oluşumu ve şekillenmesinde etkili olmuştur. Nemrut Dağı III. Jeolojik Zamanda oluşmuş, sahip olduğu kraterin IV. Jeolojik Zamanda çökmesiyle de geniş bir kaldera meydana gelmiştir. Bu çöküntünün içerisinde Türkiye'nin en büyük krater gölü olan Nemrut Gölü bulunmaktadır. Ancak Nemrut Dağı'nın asıl ünü, bu fizikî özelliklerinden çok MÖ 69 ile MS 72 yılları arasında Kommagene Krallığı Döneminde yapılan tümülüs ve tanrı heykellerini üzerinde bulundurmasından kaynaklanmaktadır.

Yukarıdaki parçada sözü edilen Nemrut Volkanik Dağı'yla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bitlis ili sınırları içerisinde yer alması

B) III. Jeolojik Zaman'da oluşması

C) Üzerindeki Nemrut Gölü'nün Türkiye'nin en büyük krater gölü olması

D) Van Gölü'nün oluşumu ve şekillenmesinde etkili olması

E) Üzerinde Kommagene Krallığı Dönemi'nde yapılan tümülüs ve tanrı heykellerinin bulunması

8.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla gösterilen ova ve platolarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yerdeki ovanın oluşumunda daha çok tektonik hareketler etkilidir.

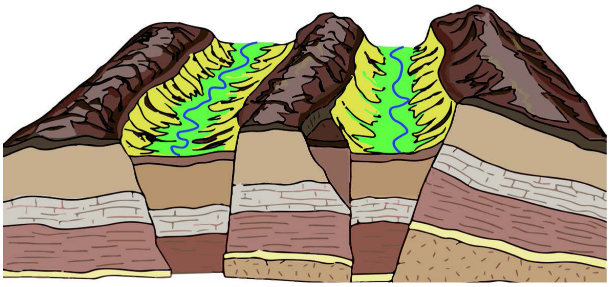
B) II numaralı yerdeki yeryüzü şekli karstik platoya örnektir.

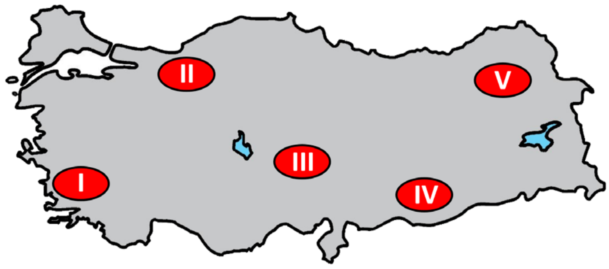
C) III numaralı yerdeki ova, oluşumuna göre deltadır.

D) IV numaralı yerdeki ova Türkiye fizikî haritasında yeşil renkle gösterilir.

E) V numaralı yerdeki yeryüzü şekli lav platosuna örnektir.

9.

Yukarıda verilen yer şekli haritadaki işaretli alanlardan hangisinde daha yaygındır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında farklı alanlar işaretlenerek numaralandırılmıştır.

İşaretlenen alanlardan hangisi plato özelliğinde değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yer alan karstik ovalardandır?**

A) Ergene Ovası

B) Çukurova

C) Malatya Ovası

D) Elmalı Ovası

E) Gediz Ovası

1. Kara kütlelerinin bir bütün olarak yükselmesi ya da alçalması olayına epirojenez denir.

Buna göre aşağıdaki oluşumlardan hangisi epirojenez olayına örnek olarak gösterilebilir?

A) Konya'nın Karapınar ilçesinde obrukların oluşması

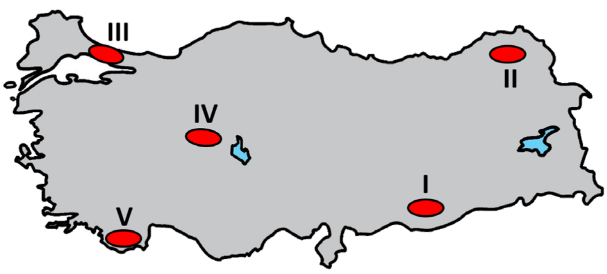
B) Manisa'nın Kula ilçesi çevresinde tüflü arazilerin oluşması

C) Batı Anadolu'da kırılma ile oluşmuş dağların bulunması

D) Nemrut Dağı'nda krater gölü oluşması

E) Çukurova ve Ergene Havzası'nın çökmesi

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki bazı platolar numaralandırılmıştır.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerdeki platolarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. alanda yer alan plato Fırat Nehri boyunca oluşmuş Şanlıurfa Platosu'dur.

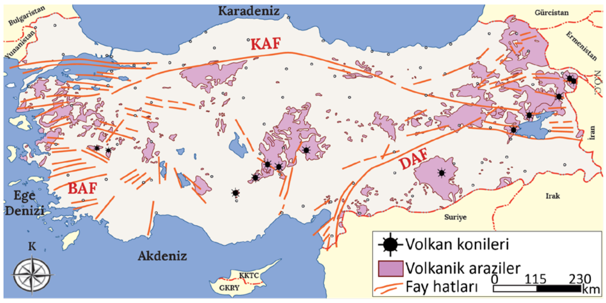
B) II. alan ülkemizin yüksek platolarından biri olan Erzurum - Kars Platosu'dur.

C) III. alan ülkemizin yükseltisi az platolarından olan Çatalca - Kocaeli Platosu'dur.

D) IV. alan tahıl tarımının yaygın olduğu Haymana ve Cihanbeyli platolarına yakındır.

E) V. alanda tarımsal faaliyetlerin de yoğun olduğu Taşeli Platosu yer almaktadır.

3. Aşağıdaki görselde Türkiye üzerindeki fay hatları gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye'deki ovaların bulunduğu yere göre dağılışı dikkate alındığında aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

	Kuzey Anadolu Fay Hattı Üzerindekiler	Batı Anadolu Fay Hattı Üzerindekiler
A)	Bursa Ovası	Gediz Ovası
B)	Suluova	Küçük Menderes Ovası
C)	Niksar Ovası	Bakırçay Ovası
D)	Amasya Ovası	Büyük Menderes Ovası
E)	Amik Ovası	Malazgirt Ovası

4. Karstik şekiller kalker, jips, dolomit, alçıtaşı gibi suda kolay çözünebilen kayaçların yer altı ve yer üstü suları tarafından aşındırılması ya da biriktirilmesi ile oluşur. Suda kolay çözünebildiklerinden karstik alanlardaki şekiller kalıcı olmayabilir.

Buna göre aşağıda verilen yer altı ve yer üstü şekillerinden hangisi diğerlerinden farklıdır?

A) İnkaya Mağarası'ndaki sarkıtlar

B) Teke Platosu üzerindeki lapyalar

C) Taşeli Platosu üzerindeki uvalalar

D) Akdeniz Bölgesindeki polyeler

E) Muğla Ovasındaki kör vadiler

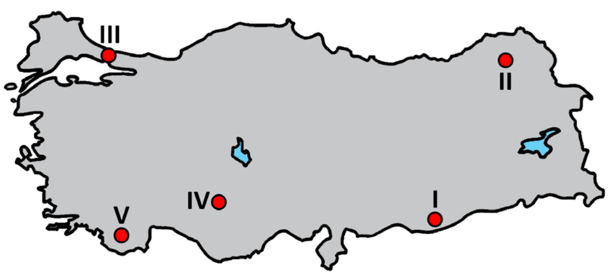
5. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki ovalar oluşum şekillerine göre sınıflandırılmıştır.

Oluşumlarına Göre Ovalar		
Delta Ovaları	Karstik Ovalar	Tektonik Ovalar
1- Selçuk Ovası	3- Muğla Ovası	5- Elâzığ Ovası
2- Kestel Ovası	4- Bafra Ovası	6- Düzce Ovası

Yukarıdaki ova türlerine ait verilen örneklerden hangi ikisi yer değiştirirse tablodaki hata düzeltilmiş olur?

A) 1-3 B) 1-4 C) 2-4 D) 2-5 E) 3-6

6. Rüzgâr erozyonunun şiddetli olduğu yörelerdeki tarım arazilerinde kumul ilerlemesini önlemek için, devlet ve sivil toplum kuruluşları ağaçlandırma çalışmaları yapmaktadır. Bu çalışmalar planlanırken erozyonun daha fazla olduğu bitki örtüsünden yoksun alanlara öncelik verilmektedir.

Buna göre haritada verilen noktalardan hangi ikisine bu çalışmalarda öncelik verilmelidir?

A) I-II B) I-IV C) II-III D) III- V E) IV-V

7. Doğu Karadeniz kıyı şeridinde ailesi ile birlikte yolculuk yapan Ahmet, yol boyu gözlemlerini ailesiyle paylaşırken şunları söylemiştir.

I. Burada dağlar kıyıya paralel bir şekilde uzanmaktadır.

II. Enine kıyı tipi görülmektedir.

III. Bu kıyı tipinde Karadeniz'in nemli ikliminin iç kesimlere ulaşması güçtür.

IV. Girinti ve çıkıntının fazla olduğu bu kıyılarda koy ve körfezler oldukça sık görülür.

Ahmet'in paylaştığı cümlelerden hangileri doğru <u>değildir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve IV E) III ve IV

8. Coğrafya Öğretmeni olan Metin öğretmen öğrencileri ile Antalya iline gezi düzenlemiştir. Teke ve Taşeli Platosu'nda karstik arazileri inceledikten sonra Geyik Dağları'na çıkan öğrenciler arazide deniz kabuklusu fosili bulmuştur.

Metin öğretmen öğrencilerden bir dağın yüksek kesimlerinde deniz kabuklusu fosilinin nasıl oluşabileceğine dair yorum yapmalarını istemiştir.

Ahmet: Fosiller sadece tortul kayaçlar üzerinde oluşur. Bu bölgedeki kayaçlar tortul kayaç olduğu için fosil oluşabilmiştir.

Volkan: Bu araziler Alp - Himalaya orojenezine kadar deniz suları altındaydı. Deniz dibi volkanizması ile soğuyan kayaçlar içerisinde fosiller oluşmuştur.

Recep: Evet Volkan. İlk söylediğin doğru. Bu araziler Alp - Himalaya orojenezine kadar sular altındaydı. Orojenezle beraber dağ oluşumuna maruz kaldı ve Geyik Dağları oluştu. Fakat volkanik kayaçlar içerisinde fosil bulunmaz.

Ufuk: Fosil oluşumu için deniz dibi, göl tabanı, buzul gibi mikroskobik canlıların yoğun olacağı ortamlar gerekmektedir. Yoksa canlı kalıntısı kristalleşemeden çürür.

Buna göre öğrencilerden hangileri, doğru yorum yapmıştır?

A) Ahmet - Volkan

B) Ahmet - Recep

C) Volkan - Ufuk

D) Recep - Ufuk

E) Ufuk - Ahmet

9. Türkiye' de az da olsa kalıcı kar sınırının üzerindeki dağlarda buzullar bulunur. Genellikle vadi buzulu tipinde olan buzulların yanı sıra, Türkiye'nin tek doruk buzulu (takke buzulu) Ağrı Dağı'ndadır ve 10 km^2'lik alanıyla ülkedeki en büyük buzuldur. Türkiye'nin en büyük vadi buzulu ise Cilo dağlarında bulunan 4 km uzunluğu ve 8 km^2 alanıyla Uludoruk Buzulu'dur.

Buzul şekillerinin yer aldığı Ağrı ve Cilo Dağları harita üzerinde sırasıyla kaç numaralı alanlarda yer almaktadır?

A) 1-2 B) 1-3 C) 3-5 D) 4-2 E) 4-5

1. • Kuzeybatısında Akdeniz ile komşudur.
   • Petrol taşımacılığında önemli bir denizdir.
   • Tuzluluk oranı en fazla olan iç denizdir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen deniz hangisidir?

A)

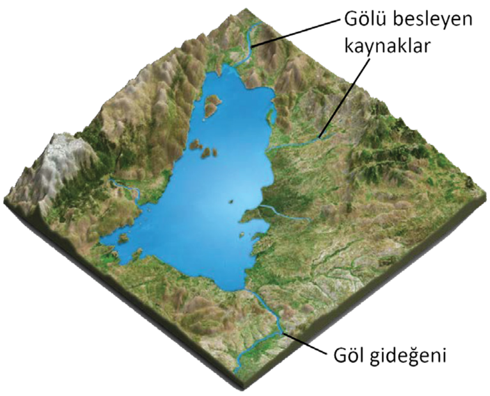
B)

C)

D)

E)

2. Aşağıdaki şekilde bir gölün drenajı gösterilmiştir.

Şekildeki bu göl ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Göl içinde canlı türleri yaşayamaz.
B) Gölün su sıcaklığı her zaman yüksektir.
C) Göl üzerinde taşımacılık faaliyeti yapılamaz.
D) Gölün suları tatlı olduğu için tarımda kullanılabilir.
E) Gölün önemli beslenme kaynakları arasında kar suları yer almaktadır.

3. Dünya fizikî haritası incelendiğinde akarsuların birbirinden farklı yönlere doğru aktıkları görülmektedir. Nil Nehri Afrika'da kuzeye, Amazon Nehri Brezilya'da doğuya, Fırat ve Dicle Nehirleri Türkiye'de güneye akmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yer şekilleri
B) Dünya'nın şekli
C) Kıtaların yüz ölçümleri
D) Akarsuların boyları
E) Bitki örtüsü

4. **Volkanik sahalarda, yer kabuğunun derinliklerindeki sıcak gazların uyguladığı basıncın etkisiyle yeryüzüne su ve buhar şeklinde püskürerek çıkan su kaynaklarına ne ad verilmektedir?**

A) Fay kaynağı
B) Artezyen
C) Karstik kaynak
D) Akifer
E) Gayzer

5. **Endonezya, Japonya, Filipinler, İzlanda gibi yerlerde sıcak su kaynaklarının yaygın olarak görülmesi, bu ülkelerin hangi özellikleri ile ilgili bir durumdur?**

A) Bulundukları yarım küre
B) Jeolojik yapıları
C) Genel iklim şartları
D) Bitki örtüsü
E) Yer altı suları

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki akarsuların genel özellikleri arasında <u>gösterilemez</u>?**

A) Boyları genellikle kısadır.
B) Genellikle akış hızları yüksektir.
C) Düzenli rejime sahiptir.
D) Yük ve yolcu taşımacılığı yapılmaz.
E) Aşındırma güçleri fazladır.

7. Belli bir yatak içerisinde ve eğim doğrultusunda akan sulara ..... adı verilir. Akarsuyun doğduğu yere ..... , denize veya göle döküldüğü yere ..... , akarsuyun kollarıyla birlikte sularını topladığı alana ise ..... adı verilir.

Paragrafta boşluklara gelmesi gereken coğrafya terimleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) akarsu - kaynak - ağız - havza

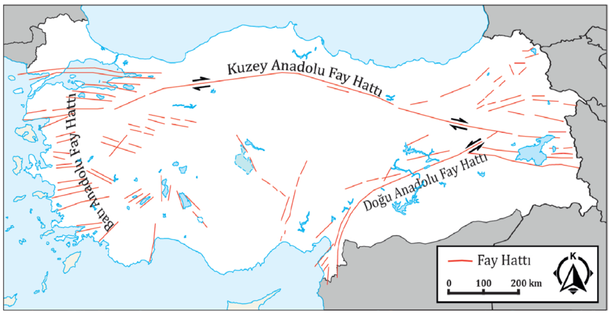
B) akarsu - ağız - havza - kaynak

C) akarsu - ağız - kaynak - havza

D) akarsu - kaynak - havza - ağız

E) havza - akarsu - ağız - kaynak

8.

Yukarıda Türkiye fay hatları haritası verilmiştir. Su kaynaklarımızdan bazılarının dağılışı bu harita ile paralellik göstermektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi fay hatlarıyla paralellik gösteren bir su kaynağının özelliklerinden biridir?

A) Soğuk su kaynaklarıdır.

B) Birçok eriyik madde ve mineral içerir.

C) Akımlarında mevsimsel değişimler görülür.

D) Karstik bölgelerde görülür.

E) Sularında bol miktarda kireç bulunur.

9. **Aşağıdakilerden hangisi su döngüsünün aşamalarından biri <u>değildir</u>?**

A) Canlılardan terleme yoluyla buharlaşan suların atmosfere karışması

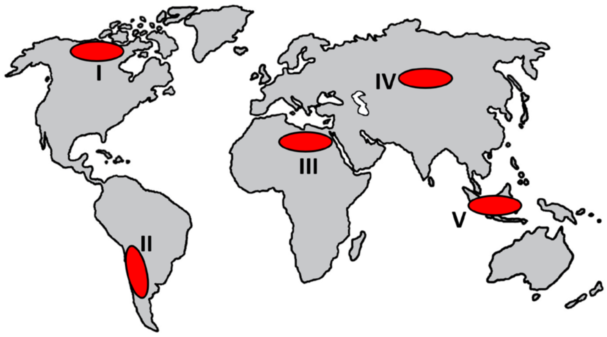
B) Yer üstü sularının yer altına sızması

C) Buharlaşmayla suların gaz hâle geçmesi

D) Yağışlarla yeryüzüne düşen suların karalar üzerinde yüzeysel akışa geçmesi

E) Göllerde oluşan kirliliğin artması

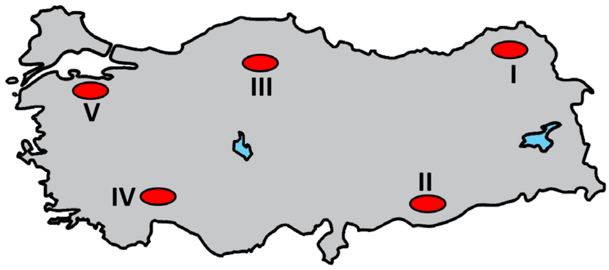
10.

İklim özellikleri göz önüne alındığında haritadaki numaralandırılmış alanların hangisinde buzul göllerinin deniz seviyesine daha yakın bir konumda oluşması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanların hangisinde karstik göllere <u>daha çok</u> rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12.
- Aral Gölü
- Baykal Gölü
- Hazar Gölü
- Lut Gölü

Yukarıda verilen göller oluşum özellikleri bakımından hangi sınıfta yer alır?

A) Buzul B) Kıyı set C) Karstik D) Heyelan set E) Tektonik

13. Akarsuların hidroelektrik enerji potansiyeli üzerinde;
- Akarsuların akım düzeni,
- Akarsu yatağının eğim oranı,
- Akarsuyun akım değeri etkili olmaktadır.

Bu özellikler dikkate alındığında aşağıda verilen akarsulardan hangisinin enerji potansiyeli diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?

A) Çoruh B) Dicle C) Fırat D) Kızılırmak E) Küçük Menderes

1. Akarsulardan bazıları yıl boyunca bol su taşır ve seviyesinde fazla bir değişiklik olmaz. Bu tür akarsulara rejimi düzenli akarsular denir. Gür kaynaklarla beslenen ve her mevsim yağış alan yerlerdeki akarsuların rejimleri düzenlidir. Örneğin ekvatoral iklim bölgesinde yer alan akarsuların rejimleri düzenlidir.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisi düzenli rejime sahiptir?

A) Amazon B) Nil C) Ganj D) Fırat E) Aras

2. Akarsuların beslendiği kaynaklar farklılık gösterir. İklim koşullarına bağlı olarak kar, buz ve yağmur sularıyla beslenen akarsular bulunduğu gibi yer altı sularıyla beslenen akarsular da bulunmaktadır. Örneğin kaynaklarını yüksek dağlardan veya yüksek enlemlerden alan akarsular daha çok kar ve buzullarla beslenir.

Buna göre aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinde bulunan akarsuların beslenme kaynakları arasında kar ve buz sularının payı daha fazladır?

A) Akdeniz iklimi
B) Okyanusal iklimi
C) Tundra iklimi
D) Savan iklimi
E) Ekvatoral iklim

3. Türkiye'nin büyük gölleri genellikle tektonik kökenlidir.

Aşağıdakilerden hangisi kıvrılma ve kırılma hareketleri sırasında oluşan çukur alanlarda suların birikmesi sonucunda meydana gelen tektonik göllere örnek gösterilemez?

A) Nemrut Gölü
B) Tuz Gölü
C) Akşehir Gölü
D) Sapanca Gölü
E) İznik Gölü

4. I. Fırat Nehri ⟶ Kızıldeniz
II. Ganj Nehri ⟶ Hint Okyanusu
III. Amazon Nehri ⟶ Atlas Okyanusu
IV. Mississipi Nehri ⟶ Atlas Okyanusu
V. Nil Nehri ⟶ Basra Körfezi

Yukarıdaki nehirlerden hangilerinin döküldüğü yer yanlış verilmiştir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

5. Yeryüzündeki bazı akarsularda taşımacılık faaliyeti yapılabilirken bazıları taşımacılığa uygun değildir.

Türkiye 'de bulunan akarsuların genel olarak taşımacılığa uygun olmamasında,

I. denge profiline ulaşmamış olmaları
II. yataklarında menderes oluşturmaları
III. rejimlerinin düzensiz olması

özelliklerden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

6.

I.	Fırat	Basra Körfezi
II.	Yeşilırmak	Karadeniz
III.	Meriç	Marmara Denizi
IV.	Gediz	Ege Denizi
V.	Seyhan	Akdeniz

Yukarıdaki tabloda bazı akarsular ve bu akarsuların döküldükleri yerler verilmiştir.

Buna göre, tabloda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Haritada verilen göllerden hangisi oluşum özelliklerine göre diğerlerinden farklıdır?

A) İznik Gölü B) Uluabat Gölü C) Akşehir Gölü D) Tuz Gölü E) Köyceğiz Gölü

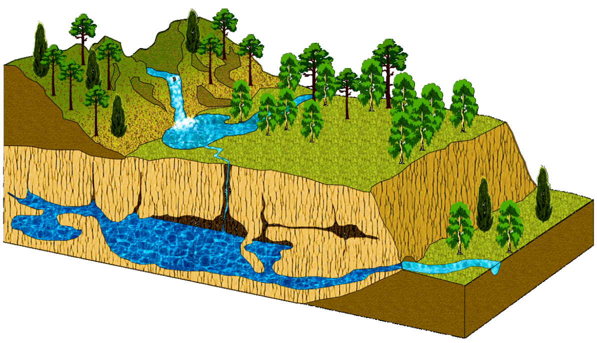
8. **Aşağıda Türkiye'de bulunan bazı göller verilmiştir.**

I. Aynalı
II. Kilimli
III. Acıgöl
IV. Akşehir

verilen göllerden hangileri sirk göllerindendir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV E) I, II ve IV

9.

Yukarıda karstik kaynağa ait verilen görsel ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

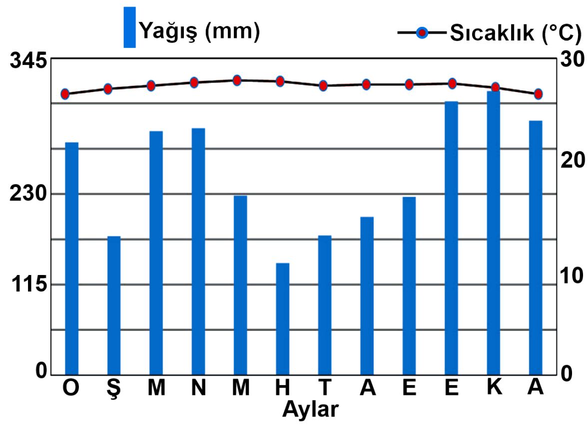
A) Suları soğuktur.
B) Suları oldukça kireçlidir.
C) Debisi iklim koşullarına bağlı değişir.
D) Kireç taşının yaygın olduğu alanlarda oluşur.
E) Türkiye'deki dağılışı fay hatları ile benzerlik gösterir.

10.
- Volkanik faaliyetlerle oluşmuş çanaklarda suların birikmesi ile oluşmuş göllerdir.
- İnsanların elektrik enerjisi üretmek, sulama ve içme suyu sağlamak amacıyla akarsuların önünü bir setle kapatmaları sonucu oluşan göllerdir.
- Kolay eriyebilen taşların bulunduğu arazilerde suların polye ve obruk gibi erime çukurları içinde birikmesiyle meydana gelen göllerdir.
- Lavların bir çukurluğun önünü kapatması sonucu meydana gelen göllerdir.

Aşağıda verilen göl çeşitlerinden hangisi ile ilgili bilgi yukarıda verilmemiştir?

A) Volkanik set gölleri B) Karstik göller C) Volkanik göller D) Buzul gölleri E) Baraj gölleri

11.

Yukarıda bir iklim bölgesine ait yıllık sıcaklık ve yağış ortalamasını gösteren grafik verilmiştir.

Bu iklim bölgesinde bulunan akarsular ile ilgili olarak,

I. Debileri yıl içerisinde fazla değişiklik göstermez.
II. En fazla kar ve buz suları ile beslenirler.
III. Akımları yıl boyunca yüksektir.

verilenlerden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

12. Geçirimsiz iki tabaka arasında bulunan yer altı sularının açılan sondaj kuyuları ile yeryüzüne çıkması sonucu …………….. kaynağı oluşur. Bu kaynağın sularından içme ve kullanmanın yanı sıra tarımda sulama amaçlı yararlanılmaktadır.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması daha uygundur?

A) Gayzer B) Artezyen C) Karstik D) Fay E) Voklüz

2021 TYT

1. **Türkiye'de yer alan göllerin özellikleri ile ilgili,**

   I. Ülke genelinde dengeli bir dağılıma sahiptir.

   II. Yükseklikleri, batıdan doğuya doğru genellikle artmaktadır.

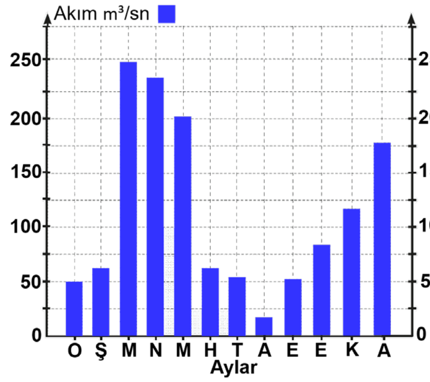
   III. Bazıları taşımacılık yapmaya elverişlidir.

   IV. Tamamı tektonik aktivitelere bağlı olarak gelişmiştir.

   ifadelerinden hangileri doğrudur?

   A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıda Güney Yarım Küre'de bulunan bir akarsuyun yıllık akım grafiği verilmiştir.

   Bu akarsu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

   A) Akarsuyun rejimi düzensizlik gösterir.

   B) Akım en fazla ilkbahar aylarındadır.

   C) Akım miktarı hiçbir ay 250 m³/sn'yi geçmemektedir.

   D) Akımın en az olduğu ay ağustostur.

   E) Yıllık toplam akım miktarı 900 m³/sn'yi geçmektedir

3. Aşağıda hidroelektrik enerji potansiyeli yüksek olan akarsuların bazı genel özellikleri verilmiştir.

   - Yatak eğimleri fazladır.
   - Debileri yüksektir.
   - Boyları uzundur.

   Bu özellikler dikkate alındığında aşağıda verilen akarsularımızdan hangisinin enerji potansiyelinin diğerlerine göre daha fazla olduğu söylenebilir?

   A) Fırat B) Gediz C) Susurluk D) Büyük Menderes E) Küçük Menderes

4. Manyas Gölü'nün tamamı Balıkesir sınırları içindedir. Tektonik oluşumuna sahip olan gölün uzunluğu 20 km, genişliği ise 14 km'dir. Göl güneyden Kocaçay ve kuzeyden Sığırcı Dereleri ile beslenir. Gölün fazla suları güneydoğuda bulunan Karadere ile Susurluk Çayı'na taşınır. Sonradan yapılan kanallar ile Manyas Gölü tarım alanlarının sulanmasında kullanılır.

   Bu bilgiler doğrultusunda Manyas Gölü ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

   A) Açık ya da kapalı havza olma durumuna

   B) Yıl içinde seviyesinde görülen değişime

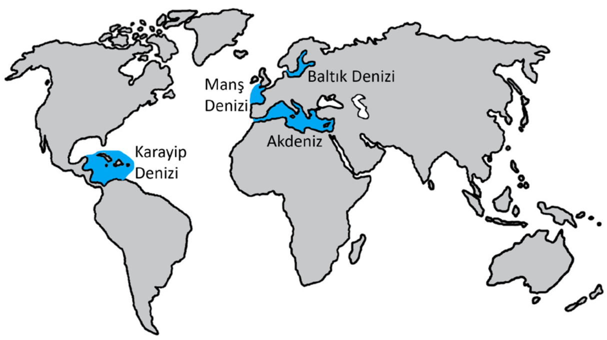
   C) İnsanların ne amaçla yararlandığına

   D) Beslenme kaynaklarına

   E) Oluşumunda etkili olan faaliyetlere

5. Haritada renklendirilerek gösterilen denizlerle ilgili aşağıdaki bilgiler verilmiştir.

   - Akdeniz ve Baltık Denizi iç denizlere, Karayip ve Manş Denizi ise kenar denizlere örnektir.
   - Akdeniz'in tuzluluk oranı Baltık Denizi'ne göre daha fazladır.
   - Akdeniz ve Baltık Denizi boğaz ve kanallar ile okyanuslara bağlanmaktadır.

   I. Kenar denizler iç denizlere göre daha derindir.

   II. Kenar denizler iç denizlere göre daha sıcaktır.

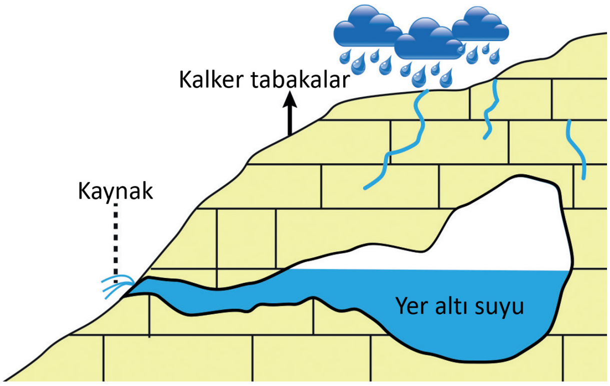
   III. İç denizlerin tuzluluk oranı üzerinde enlem etkisi vardır.

   IV. İç denizlerin doğrudan okyanuslarla bağlantısı yoktur.

   Yukarıdaki harita ve bilgilerden yola çıkılarak verilen öncüllerden hangilerine ulaşılabilir?

   A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I ve IV E) III ve IV

6. Suda kolay çözünen kayaçlar arasında birikerek belirli yerlerden yeryüzüne çıkan sulara karstik kaynak denir.

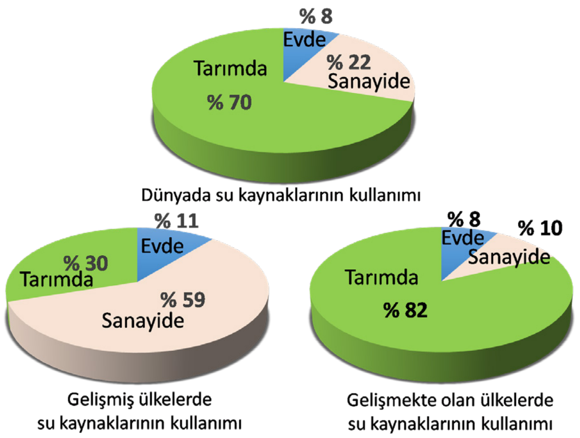
Bu kaynak ile ilgili;

I. Debisi yıl boyu değişmez.
II. Bol miktarda çözünmüş madde içerir.
III. Belli aralıklarla püskürerek yüzeye çıkar.

İfadelerden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

7.

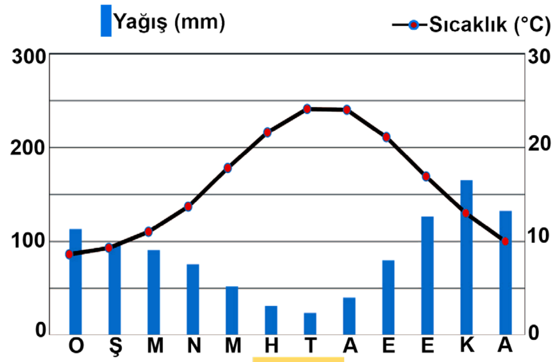

Dünya genelinde kullanılabilir suların %70'i tarımda kullanılmaktadır. Almanya, Fransa, ABD gibi ülkelerde bu oran %30'a düşerken Nijerya, Pakistan gibi ülkelerde %82'ye kadar çıkmaktadır.

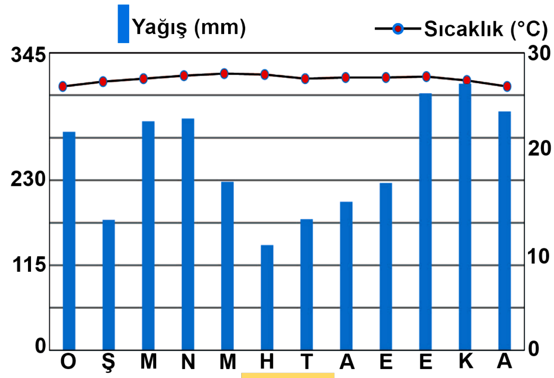
Bu durumdan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Evsel kullanımın oranı Dünya genelinde tarım ve sanayiye göre daha düşüktür.
B) Sanayide su kullanımı oranı gelişmiş ülkelerde daha fazladır.
C) Nijerya, Pakistan gibi ülkelerde tarımsal faaliyetlerde su daha fazla kullanılır.
D) Evsel su kullanım miktarı gelişmiş ülkelerde daha fazladır.
E) Tatlı su kaynaklarını kullanımı gelişmişliğe göre değişmektedir.

8. Aşağıda iki farklı iklim bölgesine ait yıllık sıcaklık ve yağış ortalamasını gösteren grafikler verilmiştir.

Grafik 1

Grafik 2

Grafikler göz önüne alındığında bu bölgelerdeki akarsuların aşağıdaki özelliklerinden hangilerinin benzer olduğu söylenebilir?

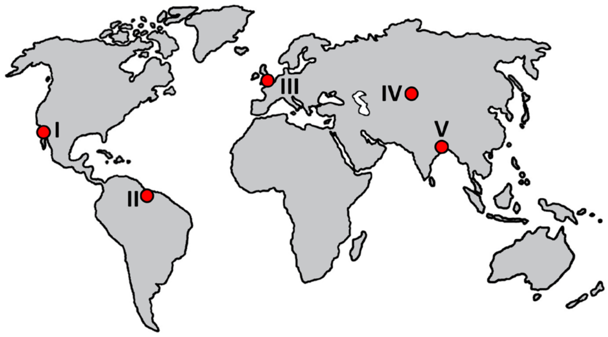
A) Ortalama akış hızları
B) Beslendikleri yağış türleri
C) Yıl içinde taşıdıkları su miktarları
D) Akımlarında yıl içinde görülen değişiklikler
E) Döküldükleri yerin kapalı ya da açık havza olması

9. Akarsu vadileri üzerine insanoğlu tarafından yapılan setlerle akarsuyun önünün kapanması sonucu baraj gölleri oluşur. Baraj gölleri içme ve sulama suyu temini gibi birçok amaçla oluşturulur. Özellikle Türkiye'de akarsular genellikle derin ve dar vadilerde hızlı bir akışa sahip olduğu için içme ve sulama suyu temininin yanında akarsular üzerinde çok sayıda hidroelektrik amaçlı baraj da inşa edilmiştir.

Buna göre yukarıdaki bilgide Türkiye'de akarsuların hangi alandaki kullanımı daha fazla vurgulanmıştır?

A) Balıkçılığın arttırılması
B) Tarımsal çeşitliliği arttırması
C) Su sporlarının yapılması
D) Elektrik enerjisi üretilmesi
E) Yeraltı sularını beslemesi

1.

Kayaçları oluşturan minerallerin kimyasal yapılarında bozulma olmadan daha küçük parçalara ayrılmasına "fiziksel (mekanik) ufalanma" adı verilir.

Yukarıdaki haritada işaretli bölgelerin iklim özellikleri dikkate alındığında, hangi numara ile gösterilen noktada fiziksel ufalanma daha fazla olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Toprak oluşumu üzerinde etkili faktörler incelendiğinde ana kaya önemli bir etkiye sahiptir.

Buna göre; dolin, uvala ve mağara gibi yer şekillerinin yaygın olarak görüldüğü bir bölgede aşağıdaki toprak türlerinden hangisi yoğun olarak bulunur?

A) Laterit B) Terra rossa C) Alüvyal D) Çernezyom E) Tundra

3. Ülkemizde Kızılırmak, Yeşilırmak gibi nehirlerin denize döküldüğü alanlarda görülen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terra rossa B) Çernezyom C) Rendzina D) Vertisol E) Alüvyal

4. Toprak, kayaçların ayrışma ve çözünmesiyle meydana gelen; içinde çeşitli mineraller, canlılar, canlı kalıntıları, hava ve su bulunan yeryüzü örtüsüdür.

Aşağıdakilerden hangisi toprağın meydana gelmesinde etkili olan faktörlerden biri değildir?

A) Horizon B) İklim koşulları C) Kayacın yapısı D) Bitki örtüsü E) Mikroorganizmalar

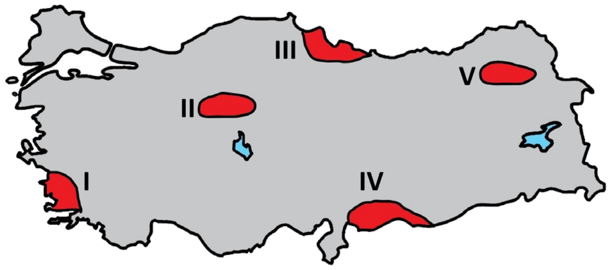
5. Zonal topraklar ile ilgili olarak,

I. Oluşumlarında bulundukları bölgelerin iklim özelliklerinin etkisi vardır.
II. Taşınmış olduklarından mineral madde bakımından zengindir.
III. Düzenli horizonlu bir yapıya sahiptir.

verilenlerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

6.

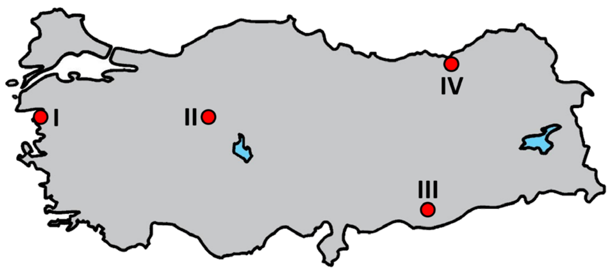

- Verimli yerli topraktır.
- Dağ çayırlarının altında görülmektedir.
- Orta kuşağın yarı nemli iklimlerinde görülür.

özellikleri verilen toprak türü harita üzerinde gösterilen alanların hangisinde daha yaygın olarak görülmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Benzer iklim koşullarının görüldüğü yerlerin toprak türleri de benzerlik gösterir.

Buna göre haritada numaralandırılarak verilen yerlerden hangilerinin toprak türleri daha fazla benzerlik gösterir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Akarsular tarafından taşınıp biriktirilen topraklara alüvyal topraklar denir.

Aşağıda verilen alanların hangisinde bu toprakların görülmesi beklenmez?

A) Dağ etekleri

B) Vadi tabanları

C) Boğaz vadi yamaçları

D) Dağ içi ovaları

E) Delta ovaları

9.
- Kırmızı renkli toprak olarak bilinir.
- Genellikle kalkerli yapılar üzerinde oluşur.
- Demir oksitler bakımından zengin topraklardır.

özellikleri verilen toprak çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terra rossa

B) Çernezyom

C) Alüvyal

D) Laterit

E) Podzol

10.

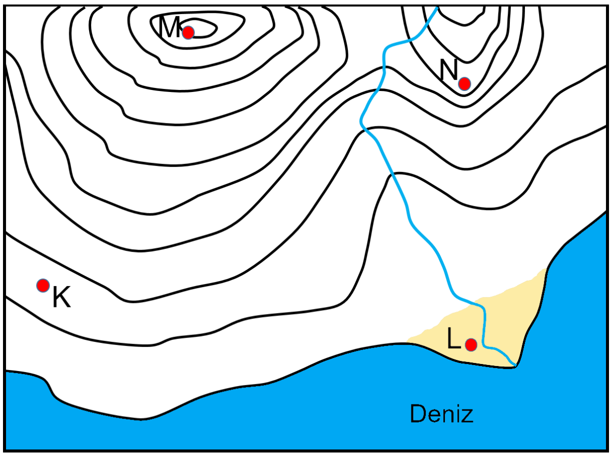
Aşağıda zonal topraklar hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

- Kuraklık ve buharlaşma nedeniyle tuz ve kireç toprak yüzeyini kaplamıştır.
- Kalkerli araziler üzerinde oluşan topraklardır. Kalkerin içerdiği demir oksit nedeniyle kırmızı renklidirler.
- Soğuk ve nemli bölgelerde iğne yapraklı ormanların yaygın olduğu alanlarda oluşmuşlardır.
- Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde oluşurlar. Fazla yıkanma nedeniyle humus miktarı az, verim düşüktür.

Haritada üzerinde işaretlenen alanlardan hangisinin toprak özelliklerine ait bilgi verilmemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11.

I. Akarsuların taşıdıkları malzemeleri deniz kıyısında biriktirmesi ile meydana gelir.

II. Eğimli yamaçlar boyunca taşınan malzemelerin dağların eteklerinde birikmesi ile oluşan topraklardır.

Hakkında bilgi verilen topraklar harita üzerinde K, L, M ve N ile gösterilen alanların hangisinde sırasıyla daha yaygın olarak görülür?

A) L - K B) K - L C) M - N D) L - M E) N - L

12. Türkiye, toprak tipleri yönünden oldukça zengin bir ülkedir. Türkiye'de topraklar genel olarak zonal, intrazonal ve azonal topraklar olmak üzere üç ana grupta incelenmektedir. Zonal topraklar iklim ve bitki örtüsüne bağlı olarak yayılış gösterirler. İntrazonal toprakların oluşumunda anakaya yapısı, yer şekilleri ve drenaj faktörleri etkilidir. Azonal topraklar ise dış etkenlerin taşınmasına bağlı olarak oluşurlar.

Aşağıda Türkiye'de yayılış gösteren topraklarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Alüvyal topraklar bulunduğu bölgenin iklimi hakkında bilgi vermez.

B) Doğu Karadeniz kıyılarında kahverengi orman toprakları görülür.

C) İç bölgelerimizde görülen kahverengi bozkır toprakları tahıl tarımı için elverişlidir.

D) Çernezyomlar uzun boylu çayır örtüsü altında oluştuğundan humus bakımından oldukça zengindir.

E) Litosoller akarsular tarafından taşınmış olan malzemelerin biriktirilmesiyle oluşur.

1. Aşağıda toprak oluşumu ile ilgili bilgiler verilmiştir.

- Nemli ve sıcak bölgelerde toprak oluşumu kurak bölgelere göre daha hızlıdır.
- Düz yerlerde toprak kalınlığı eğimli yerlere göre daha fazladır.
- Gevşek yapıdaki kayaçların bulunduğu yerlerdeki toprak oluşumu, sert yapıdaki kayaçların bulunduğu yerlere göre daha kolaydır.
- 1 cm kalınlığında bir toprak tabakasının oluşumu için en az 100 yıl gereklidir.

Bu bilgiler ile toprak oluşumunu etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisi ilişkilendirilmez?

A) Zaman B) İklim C) Organizmalar
D) Yer şekilleri E) Ana kaya

2. Türkiye'de nüfus ve sanayi, ılıman iklim özellikleri ile verimli toprakların bulunduğu alanlarda yoğunlaşmıştır. Türkiye'nin sahip olduğu toplam arazinin çok az bir kısmı sulanabilir ve verimli topraklardan oluşmaktadır. Bu toprakların amaç dışı kullanımı, gelecekte gıda temini ve güvenliğine yönelik birtakım sorunların yaşanmasına zemin hazırlayacaktır. Gelecek nesillere daha yaşanabilir bir ülke bırakabilmek ve tarımsal faaliyetlerin sürekliliği için sürdürülebilir toprak politikası uygulanmalıdır.

Bu politika doğrultusunda;

I. Mera arazilerinin işlenerek tarım topraklarına dönüştürülmesi,
II. Sulamayla nadas topraklarının daha verimli kullanılması,
III. Topraklarda nöbetleşe ekim yönteminin uygulanması

uygulamalardan hangileri yapılmalıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

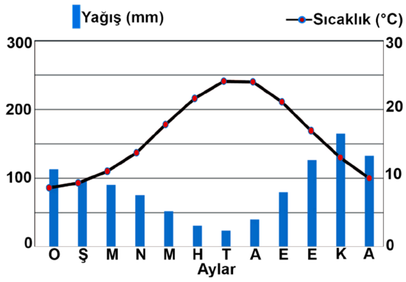
3. Kayaçların toprağa dönüşme sürecinde fiziksel ayrışmanın yanında kimyasal ayrışmanın da önemi büyüktür. Özellikle dönence çevrelerinde kimyasal ayrışma yeterli düzeyde olamadığı için toprak oluşumu gecikmeli ve zor olmaktadır.

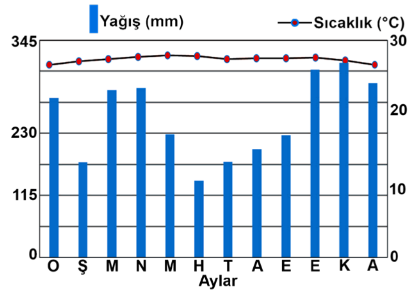
Buna göre dönence çevrelerinde kimyasal ayrışmanın yavaş olmasının temel nedeni hangisinde doğru verilmiştir?

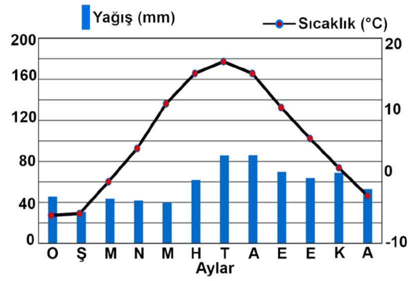
A) Nem azlığı B) Bitki örtüsü cılızlığı C) Kayaç yapısı
D) Bakı durumu E) Günlük sıcaklık farkı

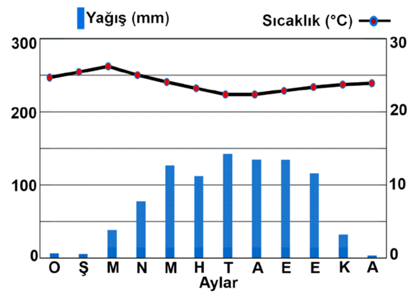
4. Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde toprak oluşum süreci kurak ve soğuk iklim bölgelerine göre daha hızlıdır.

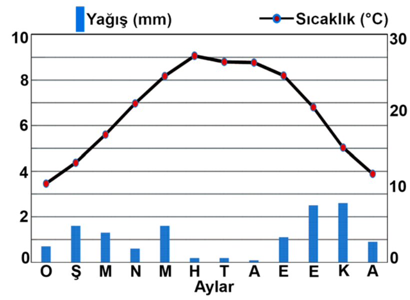
Buna göre aşağıda verilen iklim grafiklerinden hangisinin bulunduğu yerde toprak oluşumu daha hızlıdır?

A)

B)

C)

D)

E)

5. Aşağıdaki görselde toprak oluşum sürecinde etkili olan faktörler verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi topoğrafya etkisi ile açıklanabilir?

A) Kalkerli yapıya sahip arazilerde toprakların kırmızı renkli olması

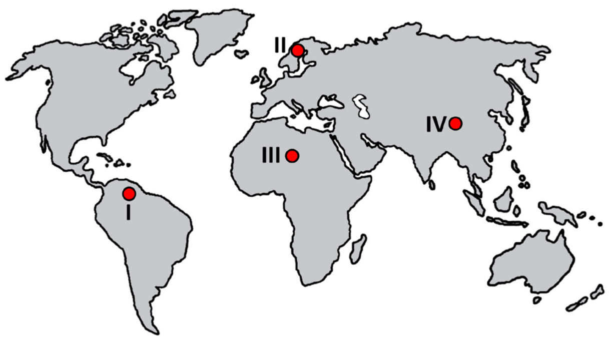
B) Dağların eteklerinde toprak kalınlığının yamaçlarına göre fazla olması

C) Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde toprak oluşumunun kurak bölgelere göre daha hızlı olması

D) 1 cm kalınlığında toprak tabakasının oluşumu için en az 100 yıla ihtiyaç duyulması

E) Kolay ayrışabilen kayaçlar üzerinde toprak oluşumu dirençli yapıdaki kayaçlara göre daha kolay olması

6. Zonal toprakların dağılışı ile iklim tiplerinin dağılışı arasında benzerlik kurmak mümkündür. Örneğin nemli ve sıcak iklim bölgelerinde, geniş yapraklı orman örtüsü altında laterit topraklar oluşurken, soğuk ve nemli iklim bölgelerinde iğne yapraklı orman örtüsü altında ise podzol topraklar oluşur.

Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerin iklim ve bitki örtüsü özellikleri düşünüldüğünde laterit ve podzol toprakların yaygın olduğu yerler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	Laterit	Podzol
A)	I	II
B)	II	III
C)	I	IV
D)	III	II
E)	IV	I

7. Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" harfi koyunuz.

I. (.....) Kahverengi Orman Toprakları orta kuşağın kışın yaprağını döken orman örtüsü altında oluşmaktadır. Toprağın üst kısmı, bitki kalıntılarından dolayı koyu renklidir ve humus bakımından zengindir.

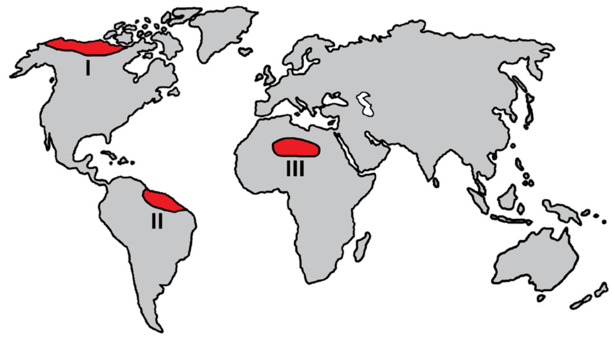
II. (.....) Çernezyomlar (kara topraklar), karasal iklimde çayır bitki örtüsü altında oluşmaktadır. Bitki kalıntıları, toprağın organik madde bakımından zengin ve çok verimli olmasını sağlamaktadır.

III. (.....) Kırmızı topraklar (terra rossa), Akdeniz iklim bölgesinde kalkerli arazide oluşmaktadır. Bileşiminde demir oksit bulunduğundan dolayı renkleri kırmızıdır.

Buna göre ortaya çıkan sıralama aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) DDD B) DDY C) YYY D) YDD E) YDY

8.

Harita üzerindeki işaretli alanların doğal özellikleri dikkate alındığında, bu bölgelerde yaygın görülen toprak tipleri hangi seçenekte sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kutup	Terra rossa	Laterit
B)	Podzol	Laterit	Çernezyom
C)	Tundra	Laterit	Çöl
D)	Laterit	Podzol	Çöl
E)	Moren	Podzol	Çöl

9. Türkiye topraklarında rüzgâr erozyonu özellikle iç bölgelerde etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki toprak türlerinden hangisinin yaygın olarak görüldüğü bir alanda rüzgâr erozyonu daha etkilidir?

A) Kahverengi bozkır toprakları

B) Terra rossalar

C) Podzol topraklar

D) Çernezyomlar

E) Kahverengi orman toprakları

1. Bir araştırmacı aşağıda iklim ve bitki örtüsü özellikleri verilen 4 farklı bölgeye giderek bu bölgelerde yaygın olarak görülen topraklardan numuneler almıştır.

I. Bölge: Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Zeytin, defne, zakkum, keçi boynuzu gibi bitkiler hakim bitki türlerini oluşturmaktadır.

II. Bölge: Soğuk ve nemli iklim özelliği görülmektedir. Hakim bitki örtüsü iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır.

III. Bölge: Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. En çok yağış ilkbaharda düşmektedir. Bitki örtüsü ilkbaharda yeşerip yaz mevsiminde sararan ot topluluklarıdır.

IV. Bölge: Her mevsim yağışlıdır. Kışlar ılık, yazlar serin geçmektedir. Bitki örtüsü geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi araştırmacının numune topladığı toprak türlerinden biri olamaz?

A) Podzol
B) Terra - rossa
C) Tundra toprağı
D) Kahverengi orman toprağı
E) Kestane renkli bozkır toprağı

2. TEMA Vakfı, Erozyonla Mücadele Haftası'nda (kasım ayının III. haftası) toprağın verimliliğindeki azalmayı ifade eden "toprak bozulumu" nu gündeme getiriyor. TEMA Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Deniz Ataç "Toprak bozulumu, toprağın sağlığında meydana gelen bozulmalar ve sonrasında toprağın sunduğu hizmetlerin azalması olarak nitelendiriliyor. Toprak bozulumu su kıtlığı, gıda güvensizliği, iklim değişikliğinde hızlanma, yoksulluk, göç, toprak ve toprağa bağlı diğer ekosistem hizmetlerinde azalma gibi sonuçlara yol açıyor." dedi.

Buna göre toprak bozulumunu engellemek için aşağıdaki çalışmalardan hangisi yapılabilir?

A) Tarlalar eğim yönünde sürülebilir.
B) Eğimli yerler tarıma açılabilir.
C) Meralarda aşırı otlatma yapılabilir.
D) Tarlalar nadasa bırakılabilir.
E) Ağaçlandırma çalışması yapılabilir.

3. Türkiye'de toprak örtüsü kalınlığı üzerinde etkili olan faktörlerden biri yer şekillerinin eğim durumudur. Eğimli alanlarda toprak örtüsü kalınlığı düz alanlara göre genelde azdır.

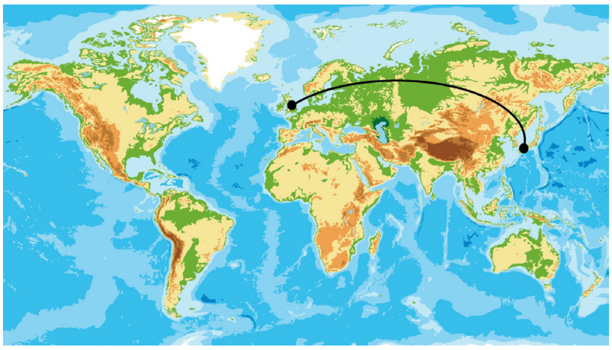
Buna göre aşağıda verilen yerlerin hangisinde toprak örtüsü kalınlığının diğerlerine göre daha az olması beklenir?

A) Çukurova
B) Ergene Ovası
C) Çarşamba Ovası
D) Menteşe Yöresi
E) Şanlıurfa Platosu

4. **Türkiye'de görülen toprak türleriyle bu topraklarda yaygın olarak yetiştirilen tarım ürünleri aşağıdakilerin hangisinde yanlış eşleştirilmiştir?**

A) Terra rossalar - Turunçgiller
B) Bozkır topraklar - Çay
C) Alüvyal topraklar - Şeker pancarı
D) Regosol topraklar - Patates
E) Kahverengi orman toprakları - Fındık

5.

Yukarıdaki haritada gösterilen noktalar arasında yolculuk yapan bir pedoloji uzman grubu, geçtiği alanlarda aşağıdaki hangi toprak türü ile daha az karşılaşır?

A) Çöl
B) Kahverengi orman
C) Kestane renkli bozkır
D) Terra - rossa
E) Podzol

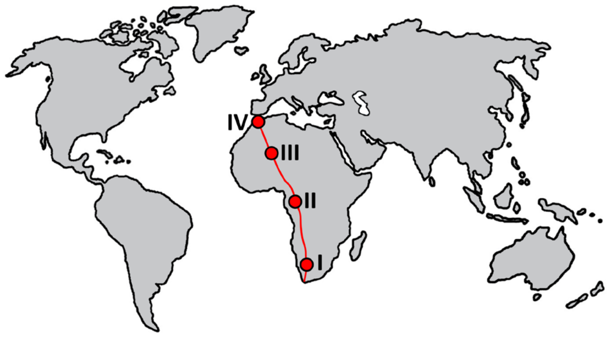
6. Bir coğrafi gezi sırasında; nem oranının yüksek olduğu bir alandan, nem oranının düşük, kuraklığın daha belirgin olduğu bir alana geçildiği;

I. Bitki örtüsü
II. Rüzgâr hızı
III. Toprak türü
IV. Basınç değeri

gibi unsurlardan hangilerindeki değişimlerden daha fazla anlaşılır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

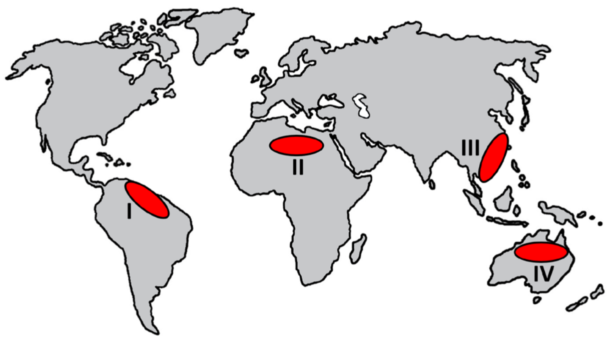
7. Aşağıdaki haritada Güney Afrika'daki Cape Town şehrinden Cebelitarık Boğazı'na altı günlük sürede yolculuk yapan bir gözlemci grubunun güzergâhı gösterilmiştir.

Buna göre gözlemci grubunun güzergâhı üzerindeki işaretli noktaların hangilerinde toprak türleri daha benzerdir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

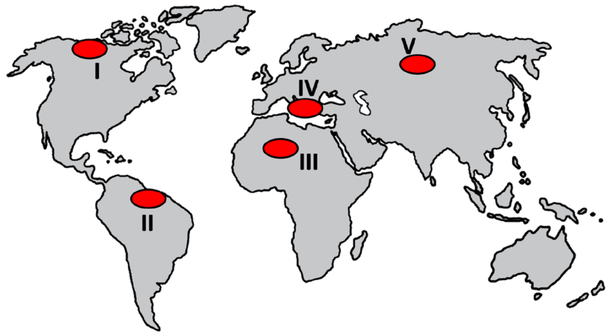
8. Aşağıdaki Dünya haritasında dört farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Taranan alanların hangilerinde kurak topraklar <u>daha fazladır?</u>

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki dünya haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Yağışın az, günlük sıcaklık farklarının fazla olduğu çöl bölgelerinde fiziksel ayrışma hızlıdır. Buna karşın kimyasal çözünme yetersizdir. Toprak oluşumunun çok yavaş olduğu bölgelerde toprakların yüzeyinde kireç ve tuz birikimi fazladır.

Toprak tipi, kutup altı iklim bölgesinde ve tundra bitki örtüsü altında oluşmaktadır. Asya, Avrupa ve Kanada'nın kuzeyinde yaygın olan bu toprakların alt kısımları yıl boyunca donmuş hâldedir.

Kırmızı Akdeniz toprağı olarak da adlandırılan terra rossalara daha çok Akdeniz iklim bölgesinde ve kalkerli arazi üzerinde rastlanır. Humus oranının az ve demir bileşimlerinin fazla olmasından dolayı bu topraklar kırmızı renklidir.

Tropikal kuşakta oluşan toprak tipidir. Bu bölgede kayalar hızlı ayrışmaktadır. Bu nedenle toprak oluşumu da hızlıdır. Sıcak ve nemli iklim koşullarında oluşan bu toprak tipi, topraktaki demiroksitten dolayı kırmızı renklidir.

Yukarıdaki ifadelerde haritada taranan hangi alana ait toprak özelliği <u>verilmemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda farklı toprakların görüldüğü alanlara ait bilgiler verilmiştir.

- Kars'ta dağ çayırları altında görülür.
- Konya'da bozkır örtüsü altında görülür.
- Samsun'da Çarşamba Ovasında görülür.
- Antalya'da kireçli topraklar üzerinde görülür.

Verilen bilgiler hangi toprak tipi ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Çernezyom
B) Alüvyal
C) Hidromorfik
D) Step
E) Terra rossa

1. Yeryüzündeki bitki örtüsünün dağılışında iklim, yer şekilleri ve toprak özellikleri gibi doğal faktörlerin yanında beşerî faktörler de etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi bitki örtüsünün dağılışında beşerî faktörlerin etkisine örnek olarak verilebilir?

A) Tuz oranı yüksek olan topraklarda bitki örtüsünün fazla gelişmemesi

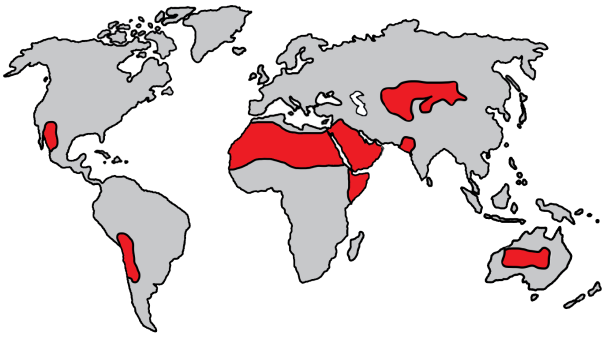
B) Nem oranı yüksek olan sıcak bölgelerde geniş yapraklı ormanların yaygın olması

C) Yarı kurak bölgelerde otsu bitkilerin yaygın olması

D) Kızılçam ormanlarının tahrip edildiği yerlerde maki bitki örtüsünün ortaya çıkması

E) Dağların denize bakan yamaçlarında bitki örtüsünün daha gür olması

2.

Yukarıdaki haritada dağılımı gösterilen bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Savan B) Maki C) Çöl D) Step E) Çayır

3. **Tayga ormanlarının genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?**

A) Sert karasal iklimin nemli alanlarında görülürler.

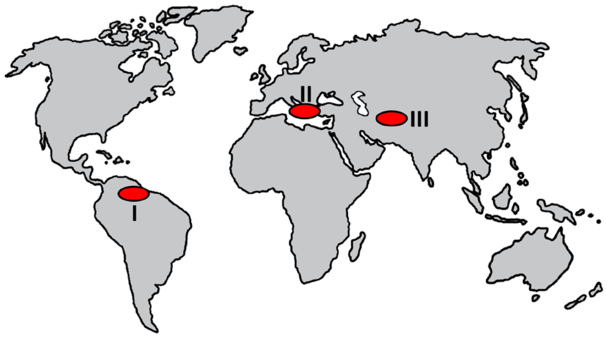
B) Düşük sıcaklıklara dayanıklı ağaçlardan oluşmaktadırlar.

C) Kanada, Norveç, Rusya gibi soğuk ülkelerde yaygın olarak görülürler.

D) İğne yapraklı ağaçların oluşturduğu bitki topluluklarıdır.

E) Yıl boyunca düzenli yağış isterler.

4.

Harita üzerinde numaralandırılan alanların hakim doğal bitki formasyonu sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Çalı	Ağaç	Ot
B)	Çalı	Ot	Ağaç
C)	Ağaç	Ot	Çalı
D)	Ağaç	Çalı	Ot
E)	Ot	Çalı	Ağaç

5. I. Yıllık sıcaklık ve yağış ortalaması yüksek olan alanlarda yetişen, uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlardır.

II. Yazları yağışlı kışları kurak geçen alanlarda geniş yapraklı ağaçlardan oluşmuş ormanlardır.

III. Yaz kuraklığına dayanabilen, kısa boylu, bodur çalılardır.

Yukarıda özellikleri verilen bitki türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Yağmur ormanları	Muson ormanları	Maki
B)	Savan	Muson ormanları	Tayga ormanları
C)	Yağmur ormanları	Çayır	Tundra
D)	Yağmur ormanları	Karışık ormanlar	Maki
E)	Maki	Tundra	Karışık ormanlar

6.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerler hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yerde geniş yapraklı ağaç toplulukları yaygındır.

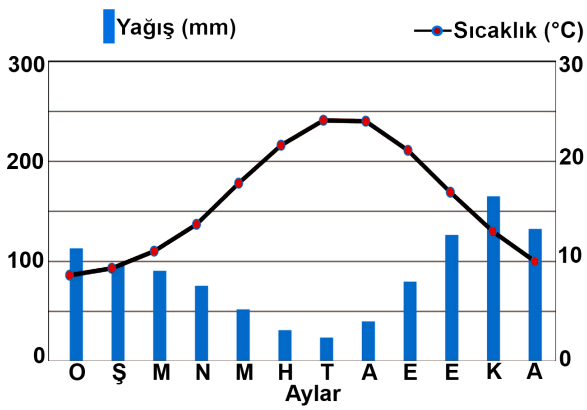
B) II numaralı yerde geniş ve iğne yapraklı ağaçlar bir arada bulunurlar.

C) III numaralı yerdeki bitkiler düşük sıcaklıklara karşı dayanıklıdır.

D) II numaralı yerdeki bitkilerin boyları I numaralı yerdeki bitkilerin boylarından daha uzundur.

E) I numaralı yerdeki bitkilerin sıcaklık isteği II numaralı yerdeki bitkilerden daha fazladır.

7.

Yukarıdaki grafikte bir yere ait yıllık ortalama sıcaklık ve yağışın aylara göre dağılımı verilmiştir.

Bu yerde aşağıdaki bitki topluluklarından hangisinin yaygın olması beklenir?

A) Bozkır

B) Tundra

C) Maki

D) Savan

E) Çayır

8. Kuzey Anadolu Dağları'nın alçak kesimlerinde kayın, gürgen, kestane, ıhlamur gibi geniş yapraklı ağaçlar yaygınken, yüksek kesimlerinde ladin, göknar ve karaçam gibi iğne yapraklı ağaçlar yaygındır.

Bu duruma neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kıyılardan kara içlerine doğru gidildikçe sıcaklık farkının artması

B) Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklığın azalması

C) Dağların denize bakan yamaçlarında nem miktarının daha yüksek olması

D) Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe bitki örtüsünün farklılık göstermesi

E) Kıyılardan kara içlerine doğru gidildikçe mutlak nem miktarının değişmesi

9. Türkiye bitki tür ve çeşitliliği bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir.

Çeşitliliğin fazla olmasında Türkiye'nin,

I. Orta kuşakta yer alması

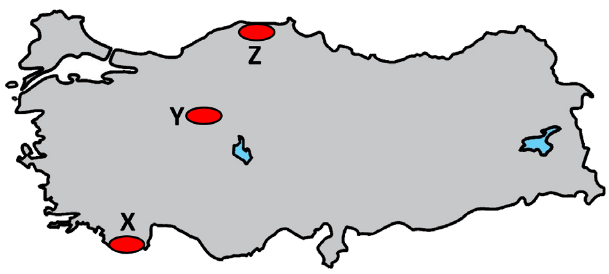
II. Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi

III. Toprak türlerinin farklılık göstermesi

gibi özelliklerinden hangilerinin doğrudan veya dolaylı etkisi vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10.

I. Yaz kuraklığına dayanıklı, kısa boylu ağaçlardan oluşan bitkilerdir. Zeytin, mersin, sandal, kocayemiş, defne ve zakkum bu tür bitkilere örnek olarak gösterilir.

II. İlkbahar yağmurları ile yeşerip yaz sıcaklığı ile kuruyan otlardır. Geven, gelincik, çoban yastığı, yavşan otu ve çayır gülü bu bitkilere örnek olarak gösterilir.

Yukarıda özellikleri verilen bitki türleri haritada gösterilen yerlerin hangilerinde yaygın olarak görülür?

A) X - Y B) Y - Z C) Z - Y D) Y - X E) X - Z

1. I. Kutup altı iklim bölgesinin bitki örtüsüdür.

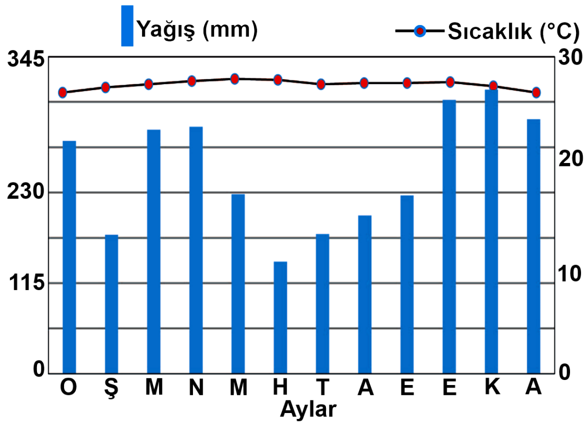
II. Makilerin yok edildiği yerlerde yetişen ve makilere göre kısa boylu çalılardır.

III. Yağışlı dönemde yeşeren, uzun boylu otlardan oluşan ve arasında yer yer kuraklığa dayanıklı ağaçların bulunduğu bitkilerdir.

Bu bitki türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Garig	Savan	Çayır
B)	Tundra	Garig	Savan
C)	Çayır	Tundra	Savan
D)	Savan	Çayır	Tundra
E)	Tundra	Savan	Garig

2. Aşağıda bir merkezin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafiğe göre bu merkezin doğal bitki örtüsü ile ilgili olarak,

I. Düşük sıcaklığa ve kuraklığa dayanıksızdır.

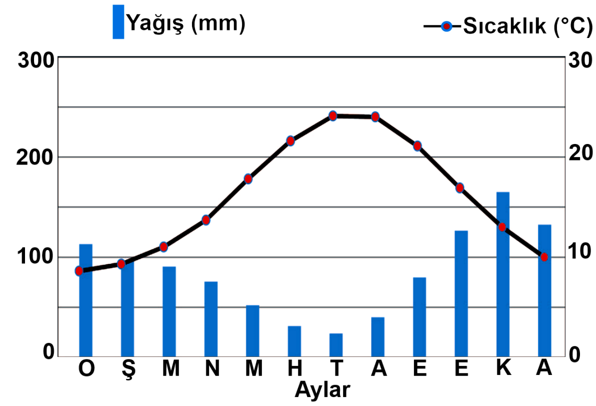
II. Buharlaşmayla su kaybını azaltacak yapıya sahiptir.

III. Yıl boyunca yeşil kalan ve geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır.

bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

3. Aşağıdaki grafikte bir yere ait yıllık ortalama sıcaklık ve yağışın aylara göre dağılımı verilmiştir.

Grafiğe göre bu yerin toprak ve bitki türü aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	Toprak	Bitki
A)	Podzol	İğne yapraklı orman
B)	Laterit	Geniş yapraklı orman
C)	Tundra	Tayga ormanları
D)	Terra rossa	Maki
E)	Çernezyom	Çayır

4. I. Kuraklığa dayanıklıdır.

II. Kök sistemleri derinlere doğru gelişmiştir.

III. Buharlaşmayla su kaybını azaltacak yapıya sahiptir.

Çöl bitkilerinin genel özellikleri ile ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

5.

Numara	Tür	Formasyon	İklim
I	Tundra	Çalı	Tundra
II	Maki	Ağaç	Akdeniz
III	Savan	Ot	Kutup
IV	Step	Çalı	Sert Karasal
V	Karma Yapraklı Orman	Ağaç	Ilıman Okyanus

Tabloda verilen tür, formasyon, iklim eşleştirmelerinden doğru olanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Bir öğrenci coğrafya kitabında bulunan bitki toplulukları ile ilgili etkinliği aşağıdaki gibi işaretlemiştir.

		Bitki Toplulukları (Formasyon)		
		Ağaç	Çalı	Ot
1	Maki		✓	
2	Savan	✓		
3	Tayga Ormanları		✓	
4	Bozkır (Step)			✓
5	Muson Ormanları		✓	
6	Çayır			✓

Buna göre öğrenci hangilerini doğru işaretlemiştir?

A) 1 ve 2
B) 1 ve 5
C) 2 ve 4
D) 1, 4 ve 6
E) 2, 3 ve 5

7. Aşağıda bazı bitki toplulukları ve görüldükleri alanlar verilmiştir.

I	Muson ormanları	Güney ve Güneydoğu Asya ülkelerinde görülür.
II	Çalı formasyonu	60°-70° enlemleri çevresinde yer alan deniz kenarlarında yaygın olarak görülür.
III	Ekvatoral yağmur ormanları	10° enlemleri arasında görülür.
IV	Bozkır (Step)	Tayga ormanları ile buzullar arasında yaygın olarak görülür.
V	Çöl Formasyonu	Dönenceler çevresinde ve orta kuşağın denizden uzak iç kesimlerinde görülür.

Buna göre yukarıdaki bitki örtülerinden hangilerinin görüldüğü alanlar yanlış verilmiştir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

8. Ormanların tahrip edilmesi sonucunda ortaya çıkan bozkırlara antropojen bozkır denir. Antropojen bozkır alanlarını doğal bozkır alanlarından ayırt etmek mümkündür.

Buna göre, aşağıdaki özelliklerden hangisi bir bölgenin sahip olduğu bitki örtüsünün antropojen bozkır olduğunun kanıtlarından biridir?

A) Tarımsal faaliyetlerin yapılması
B) Farklı ot türlerinin görülmesi
C) Yer yer ağaç topluluklarının görülmesi
D) Engebeli olması
E) Küçükbaş hayvancılığın yapılması

9. I. Karadeniz kıyılarında yağışın fazla olması nedeniyle kıyıdan başlayıp 1000 metre yüksekliğe kadar iğne yapraklı ormanlar yer alır.

II. Akdeniz iklim bölgesinde makilerin tahrip edildiği yerlerde oluşan bitki örtüsüne garig denir.

III. Bakı etkisine bağlı olarak Torosların güney yamacında orman örtüsü kuzey yamacına göre daha fazla yükseklere çıkar.

IV. İç bölgelerde kış mevsiminin soğuk geçmesi nedeniyle kızılçam ormanları geniş yer tutar.

Verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Türkiye'de doğal bitki örtüsünün genel dağılışı hakkında aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Akdeniz kıyılarında 1000 metre yükseltide kızılçam ağaçları görülmektedir.

B) Erzurum - Kars çevresinin doğal bitki örtüsünü çayırlar oluşturur.

C) Doğu Karadeniz'de iğne ve karışık yapraklı ağaçlar bulunmaktadır.

D) Ankara ve çevresinde orman alanları Kastamonu ve çevresine göre daha fazla alan kaplar.

E) Kuzey Anadolu dağlarının kuzey yamaçlarında güney yamaçlarına göre orman alanları daha fazladır.

11. I. Geven, üzerlik, çoban yastığı vb. bitkiler bozkır bitki topluluğu içerisindedir.

II. Makilerin tahrip edilmesiyle ortaya çıkan bitki topluluklarına savan denir.

III. Bozkır, çayır, savan ve tundra ot topluluklarındadır.

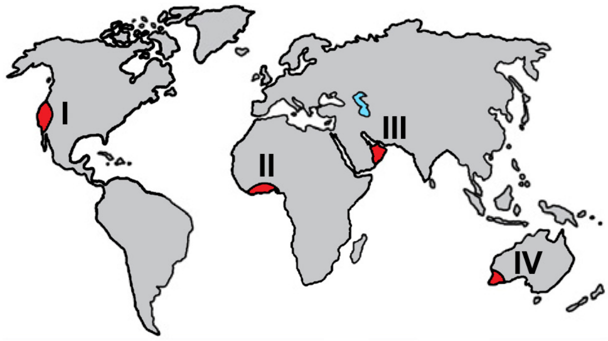
IV. Çayır topluluklarının insanlar tarafından tahrip edilmesiyle antropojen bozkırlar oluşur.

Bitki toplulukları ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

2019 TYT

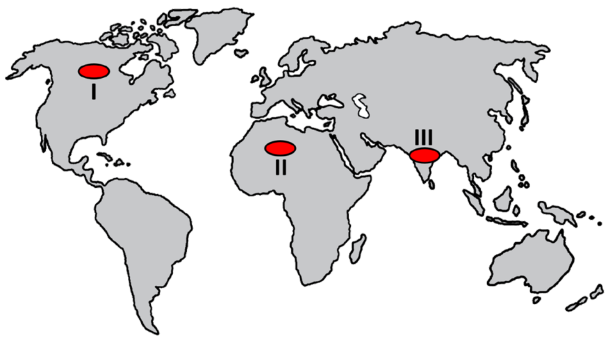
1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde iklime bağlı olarak benzer bitki topluluklarına rastlanır?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

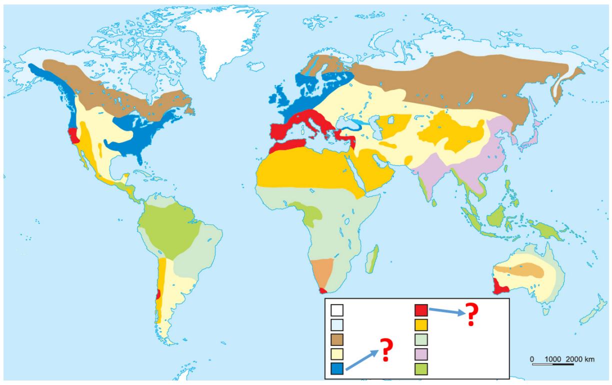
2.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerler hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) I numaralı yerde geniş yapraklı ağaç toplulukları yaygındır.
B) II numaralı yerde geniş ve iğne yapraklı ağaçlar bir arada bulunurlar.
C) III numaralı yerdeki bitkiler, II numaralı yerdekilere göre daha gürdür.
D) II numaralı yerdeki bitkilerin boyları, I numaralı yerdeki bitkilerin boylarından daha uzundur.
E) I numaralı yerdeki bitkilerin sıcaklık isteği II numaralı yerdeki bitkilerden daha fazladır.

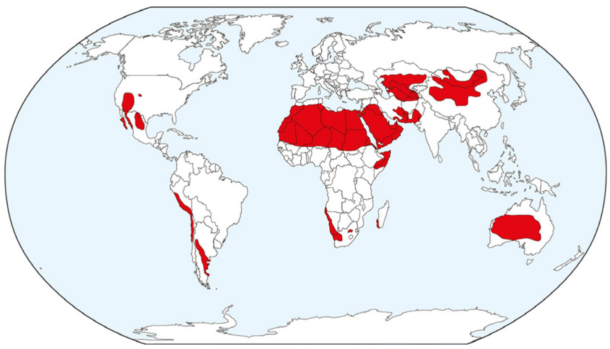
3. Aşağıdaki haritada dünyadaki bitki örtülerinin genel dağılışları gösterilmiştir.

Buna göre harita lejantında soru işareti ile belirtilen alanlarda görülen bitki örtüleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Tundra - Çöl
B) Karışık yapraklı ormanlar - Maki
C) Maki - Muson ormanları
D) Bozkır - Karışık yapraklı ormanlar
E) Çöl - Savan

4. Aşağıdaki haritada Dünya'da bir iklimin dağılış alanı gösterilmiştir.

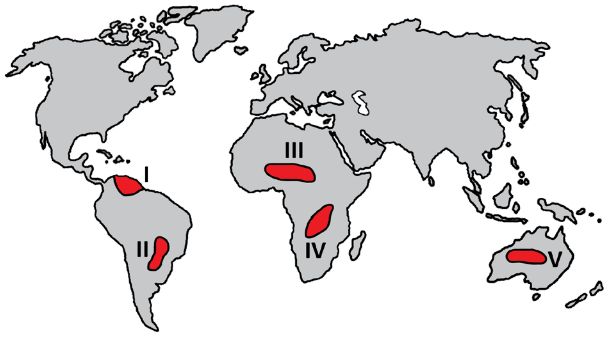
Bu iklimin dağılış alanları ile;

I. Çöl bitki formasyonunun görüldüğü
II. Yağış miktarının düşük olduğu
III. Yer şekillerinin engebeli olduğu
IV. Okyanuslara uzak olan

alanlardan hangileri <u>daha fazla</u> benzerlik gösterir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

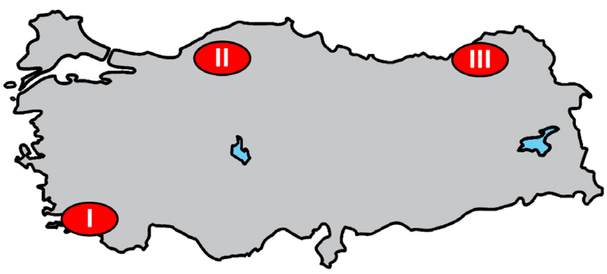
5. Bir dönemi yağışlı, bir dönemi kurak olan bölgede sıcaklık yıl boyunca yüksektir. Bu biyomun bitki örtüsü yaz yağışlarıyla yeşeren ve savan adı verilen yüksek boylu ot topluluklarıdır.

Taranan alanların hangisi yukarıda bahsedilen bitki örtüsünün dağılış alanı içinde değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

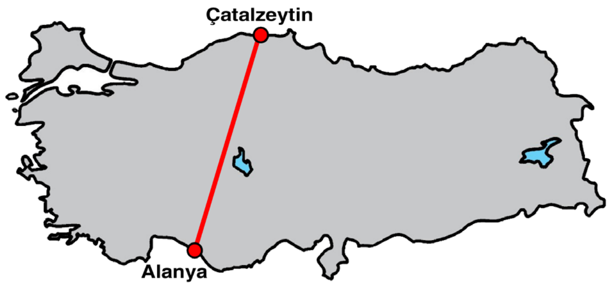
6. Türkiye'de doğal bitki örtüsüne dayalı olarak yapılan bazı üretim faaliyetleri bitkilerin endemik olmasından dolayı belirli alanlarda yapılabilmektedir. Bu ürünlere örnek olarak sığla yağı, anzer balı ve safran verilebilir.

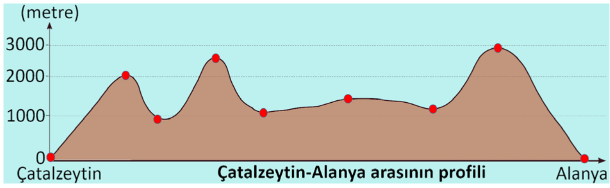

Safran, anzer balı ve sığla yağı üretimi düşünüldüğünde bu bitkiler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Anzer Balı	Sığla Yağı	Safran
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	III	I	II
E)	III	II	I

7. Aşağıda Çatalzeytin - Alanya arasına ait doğrultu ve profil verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu doğrultu boyunca karşılaşılabilecek bitkilerden değildir?

A) Geniş yapraklı orman

B) Maki

C) Antropojen bozkır

D) İğne yapraklı orman

E) Savan

8. Belirli bir bölgede görülen ve yeryüzünün diğer alanlarında görülmeyen bitki türlerine endemik bitkiler denir. Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa ülkeleri içinde hem tür sayısı hem de endemik tür bakımından en zengin ülkelerden biridir. Ülkemizde endemik türlerin yaygın olduğu yerler, genellikle insanların yerleşim alanı olarak tercih etmediği dağlık arazilerdir.

Endemik bitkilerin Türkiye'de yaygın olarak görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

A) Yükselti farklılıklarının bulunması

B) Nüfus yoğunluğunun düşük olduğu alanların bulunması

C) Üç farklı bitki havzasına komşu olması

D) Doğu batı yönündeki genişliğinin fazla olması

E) Deniz ve göllere kıyısı olması

1. **Aşağıdakilerden hangisi günümüzde nüfus sayımı yapılmasının başlıca amaçları arasında yer almaz?**

A) Nüfusun miktarını ve nüfus artış hızını belirlemek

B) Nüfusun yaş, cinsiyet ve eğitim durumunu belirlemek

C) Nüfusun hareketlerini belirlemek

D) Nüfusun ekonomik yapısını belirlemek

E) Nüfusun psikolojik durumunu belirlemek

2. Ülkelerin nüfus bilgilerinde, 0-14 yaş grubu ile +65 yaş grubunun toplamına bağımlı nüfus denilmektedir. Ama, 0-14 yaş grubu ile +65 yaş grubu aynı anlama gelmemektedir.

Buna göre; bağımlı nüfus oranı genellikle 0-14 yaş grubu kişilerden oluşan bir ülke için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Doğurganlık oranı yüksektir.

B) Toplam nüfus içinde genç nüfus oranı yüksektir.

C) Çalışma yaşı düşüktür.

D) Ortalama yaşam süresi uzundur.

E) Birincil ekonomik faaliyetler yoğundur.

3. Aşağıdaki tabloda K, L, M ve N ülkelerinin nüfuslarının yaş gruplarına dağılımı verilmiştir.

Ülkeler	0-14 yaş (%)	15-64 yaş (%)	65+ yaş (%)
K	30,5	65	4,5
L	16	67	17
M	25	62	13
N	19	70	11

Bir ülke nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi edinilir.

Tablodaki veriler dikkate alındığında K,L,M ve N ülkeleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) N ve L ülkelerinde çocuk nüfus oranı diğer ülkelerden azdır.

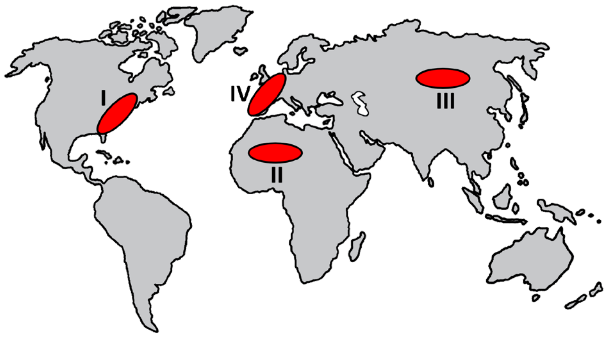
B) K ülkesinde nüfus artış hızı L ülkesine göre daha yüksektir.

C) M ülkesinde ortalama yaşam süresi K ülkesinden fazladır.

D) L ülkesinde orta yaş nüfus oranı M ülkesinden yüksektir.

E) K ülkesinin gelişmişlik düzeyi L ülkesinden fazladır.

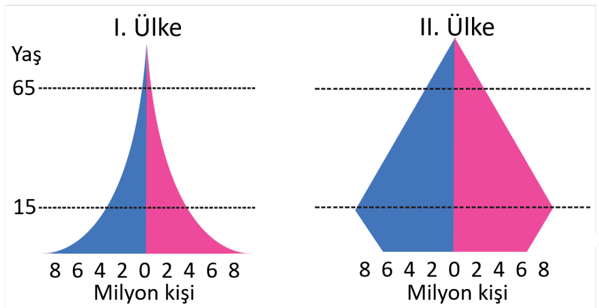
4. Nüfus ve yerleşmelerin yoğun olduğu yerlerde beşerî unsurların doğal çevre üzerindeki etkisi fazla olmaktadır.

Bu durum harita üzerinde numaralandırılmış yerlerin hangilerinde daha belirgindir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I ve IV
E) III ve IV

5. Aşağıda iki farklı ülkeye ait nüfus piramitleri verilmiştir.

Bu piramitlerden yola çıkılarak, aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılırsa doğru olmaz?

A) I numaralı ülkede kişi başına düşen milli gelir, II numaralı ülkeye göre daha azdır.

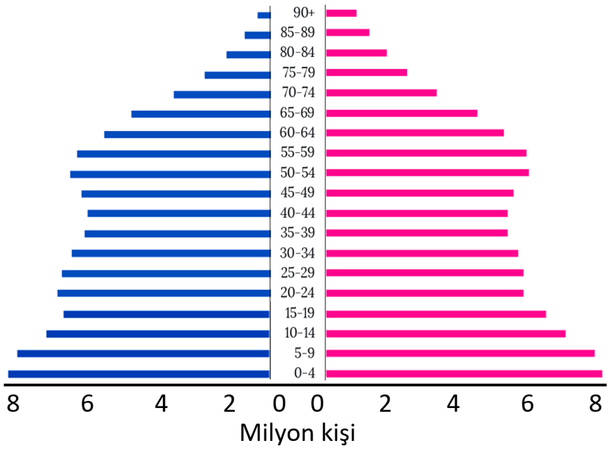
B) II. ülkede son yıllarda doğum oranı azalmaktadır.

C) I. ülkede birincil ekonomik faaliyetler daha yoğundur.

D) II. ülkede yaşam süresi daha kısadır.

E) I. ülke daha az gelişmiştir.

6. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi verilmiştir.

Bu nüfus piramidinden yola çıkılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Ülke ihracatında sanayi ürünleri önemli yer tutar.

B) Ekonomisi gelişmiştir.

C) Son yıllarda doğum oranı artma eğilimi göstermiştir.

D) Şehirleşme oranı yüksektir.

E) Yaşam standardı düşüktür.

7. Gelişmekte olan ülkelerde kalkınma hızı nüfus artış hızından düşük olursa, o ülkede hızlı nüfus artışının neden olduğu olumsuz olaylar meydana gelmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi hızlı nüfus artışının neden olduğu olumsuzluklara örnek olarak gösterilemez?

A) İşsizlik artar.

B) Enflasyon artar.

C) Milli gelir azalır.

D) Demografik yatırımlar azalır.

E) İç ve dış göç artar.

8. Tarihsel süreçte, dünya nüfusunun hızla artış gösterdiği üç büyük sıçrama dönemi yaşanmıştır.

Bu sıçrama dönemlerinden birincisi üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) İnsanların kesici aletler yapmayı öğrenmesi

B) Hizmet sektörünün gelişme göstermesi

C) Göçebelikten yerleşik hayata geçilmesi

D) Devletler arası savaşların azalması

E) Sanayi Devrimi'nin yaşanması

9. Bir ülkenin nüfusunun yapısal özelliklerine bakılarak, o ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında çıkarımlarda bulunulabilir.

Buna göre,

I. Çalışan nüfusun sektörel dağılımı

II. Aritmetik nüfus yoğunluğu

III. Nüfusun eğitim durumu

özelliklerinden hangileri ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında fikir verir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

10. Nüfus piramidi, nüfusun cinsiyete ve yaş gruplarına dağılımını gösteren grafiklerdir.

Bir ülkenin nüfus piramidine bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Nüfus miktarı

B) Ortalama yaşam süresi

C) Nüfus artış hızı

D) Nüfus yoğunluğu

E) Doğum oranı

11. Aşağıda bazı alanlardaki nüfus dağılışı ve bu dağılışta etkili olan temel faktör eşleştirmelerinden hangisi doğru olarak verilmiştir?

A) Asya Kıtası'nın kuzeyi seyrek nüfusludur - Bakı

B) Kuzeybatı Avrupa yoğun nüfusludur - Yeryüzü şekilleri

C) Kanada'nın kuzeyi seyrek nüfusludur - Ulaşım

D) Avustralya'nın orta ve batı kesimlerinde nüfus seyrektir - Yeryüzü şekilleri

E) Grönland Adası'nda nüfus seyrektir - İklim

12. Bir ülkenin toplam nüfusu ve toplam yüz ölçümü biliniyorsa, aşağıdakilerden hangisi kesin olarak bilinir?

A) Sık nüfuslu yerler

B) Seyrek nüfuslu yerler

C) Aritmetik nüfus yoğunluğu

D) Tarım topraklarının miktarı

E) Kişi başı millî gelir düzeyi

1.

Ülkeler	Doğum Oranı (‰)	Ölüm Oranı (‰)	Doğal Nüfus Artış Hızı (‰)
Liberya	33	8	25
Japonya	7	11	-4
İspanya	8	9	-1
Singapur	9	5	4
Honduras	22	4	18

Tabloya göre bu ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Doğum oranı en yüksek olan ülke Liberya'dır.

B) Ölüm oranı en yüksek olan ülke Japonya'dır.

C) İspanya'nın doğal nüfus artışı eksidedir.

D) Honduras'ın doğal nüfus artışı ‰18'dir.

E) Singapur'un nüfus artış hızı üzerinde göçler etkili olmuştur.

2. **Aşağıdaki tabloda dünya nüfusunun tarihsel değişimi ile ilgili bilgiler verilmiştir.**

Yıl	Dünya Nüfusu	Nüfus Artış Oranı (%)	İkiye Katlanma Süresi	Ortalama Ömür
MÖ 10.000	86 milyon			
0	250 milyon	%0,001	2000 yıl	20 yıl
1650	500 milyon	%0,05	1650 yıl	
1750	730 milyon	%0,1	700 yıl	
1800	900 milyon	%0,3	400 yıl	35 yıl
1850	1,1 milyar	%0,5	240 yıl	
1900	1,6 milyar	%0,1	140 yıl	45 yıl
1950	2,5 milyar	%1,1	70 yıl	55 yıl
2000	6 milyar	%1,7	41 yıl	65 yıl
2015	7,4 milyar	%1,13	65 yıl	72 yıl

Bu bilgiler de dikkate alınarak dünya nüfusu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Dünya nüfusu sürekli artmaktadır.

B) 1900 yılındaki artış hızı 1850'ye göre azalmıştır.

C) 1950 ile 2000 yılları arasında nüfus iki kat fazla artmıştır.

D) Ortalama yaşam süresi sürekli uzamıştır.

E) Nüfus artış hızının yükselmesi nitelikli nüfus oranını azaltmıştır.

3. Gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızının düşük olması bu ülkeler için gelecekte sorun oluşturacaktır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu duruma bağlı olarak oluşacak sorunlar arasında gösterilebilir?

A) Kişi başına düşen milli gelirin azalması

B) Konut yetersizliğinin ortaya çıkması

C) İş gücü potansiyelinin azalması

D) Beslenme sorununun artması

E) Doğal kaynak tüketiminin artması

4. 1750-1950 yılları arasında Asya ve Avrupa kıtalarındaki nüfus artışı diğer kıtalara oranla daha fazla olmuştur.

Bu dönemde, Avrupa Kıtası'nda nüfus artışının fazla olmasında aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi <u>daha fazla</u> etkili olmuştur?

A) Tarım B) Sanayi C) Ticaret

D) Turizm E) Eğitim

5.

Harita üzerinde nüfusun yoğun olduğu bazı alanlar verilmiştir.

Bu alanlarda nüfusun yoğun olması üzerinde,

I. Sanayi faaliyetlerinin gelişmiş olması

II. Deniz turizmi potansiyelinin fazla olması

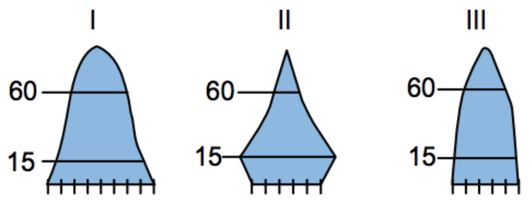
III. İş imkânlarının fazla olması

hangileri <u>daha etkili</u> olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

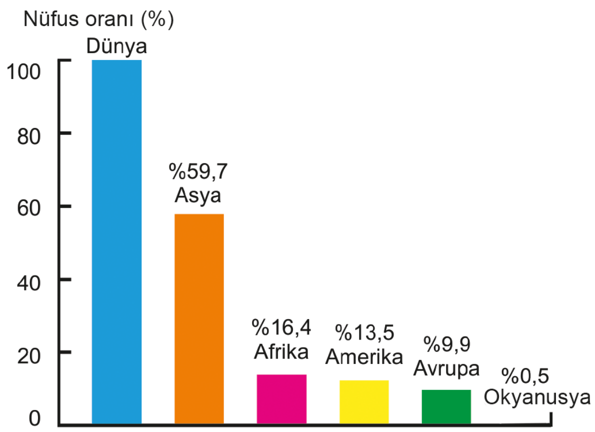
6.

Yukarıda verilen nüfus piramitlerinden hangileri son yıllarda doğum oranı artan ülkelere aittir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Aşağıda Dünya nüfusunun kıtalara dağılımı ile kıtaların nüfus yoğunluğu verilmiştir.

Dünya nüfusunun kıtalara oranla dağılımı

Kıtalar	Nüfus yoğunluğu kişi/km²
Asya	144
Afrika	42
Avrupa	33
Amerika	32
Okyanusya	5

Kıtalara göre nüfus yoğunluğu

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kıtaların nüfusları ile nüfus yoğunlukları orantılı değildir.

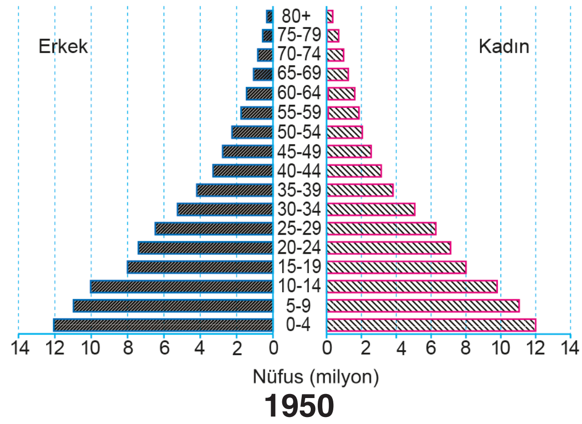
B) Nüfusun kıtalara dağılımına bakıldığında Afrika Kıtası üçüncü sırada yer almaktadır.

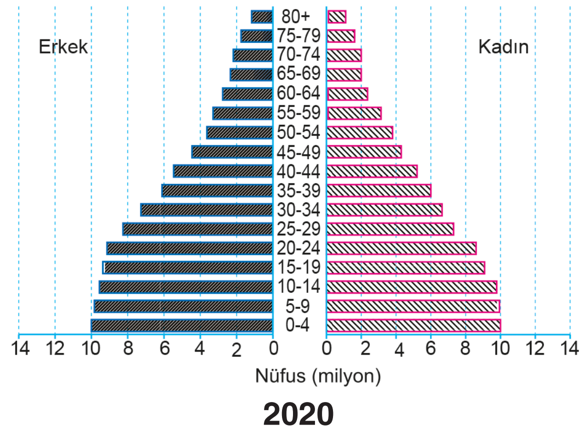
C) Dünya nüfusunun yarısından fazlası Amerika Kıtası'nda yaşadığı için nüfus yoğunluğu fazladır.

D) Dünya nüfusunun en az olduğu kıta olan Okyanusya, nüfus yoğunluğu bakımından dördüncü sıradadır.

E) Okyanusya ve Amerika Kıtası'nda yaşayan toplam kişi sayısı Afrika Kıtası'nda yaşayan kişi sayısından fazladır.

8. Aşağıda, bir ülkenin 1950 ve 2020 yıllarına ait nüfus piramitleri verilmiştir.

Buna göre, verilen yıllar arasında ülkenin nüfus yapısı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Nüfus miktarı artmıştır.

B) Çocuk nüfus oranı azalmıştır.

C) Ortanca yaş artmıştır.

D) Doğum oranları azalmıştır.

E) Yaşlı nüfus oranı azalmıştır.

9. Birleşmiş Milletlerin hazırladığı 2017 yılı nüfus raporunda "Dünya'da nüfus artış hızının yavaşlamasına rağmen tehlike devam etmektedir. Özellikle fakir Afrika ülkelerinde nüfus artışı önümüzdeki yıllarda çözülemeyecek sorunlara kaynaklık edecek düzeydedir." ifadeleri yer almaktadır.

Dünya nüfusunun artışında

I. Göçler
II. Salgın hastalıklar
III. Doğum oranları
IV. Doğal afetler
V. Sınırların değişimi

gibi faktörlerden hangileri etkili <u>değildir</u>?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve V
D) II ve IV E) I, III ve IV

2018 TYT

1. I. Nüfusun ülke içinde dengeli dağılması

II. Beslenme sorunlarının yaşanması

III. İşsizlik sorunlarının artış göstermesi

IV. Yaşlı nüfus oranının artması

Yukarıdakilerden hangileri, bir ülkede hızlı nüfus artışı sonucu oluşabilecek durumlar arasında gösterilebilir?

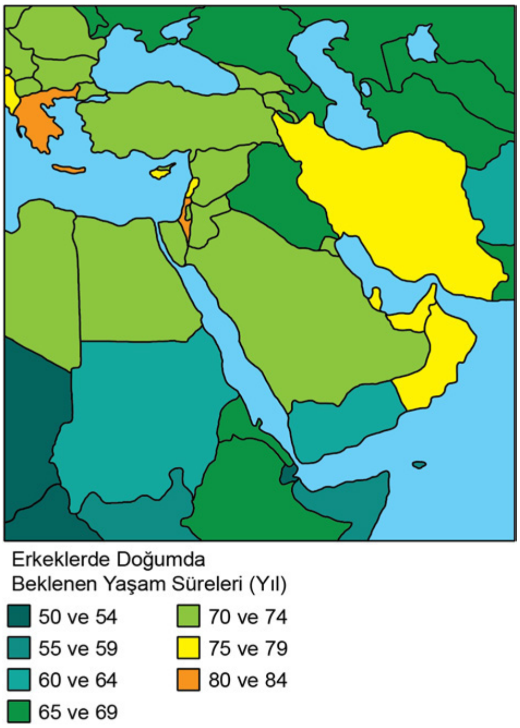
A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

2019 TYT

2. Birleşmiş Milletler tarafından çeşitli nüfus istatistikleri yayımlanmaktadır. Bu istatistiklerden biri de ülkelerin Doğumda Beklenen Yaşam Süreleri ile ilgili olanıdır. Bu süre çeşitli ülkelerdeki bireylerin ortalama yaşam sürelerini gösterir.

Aşağıda bir bölümü gösterilen harita, bazı ülkelerin 2020-2025 dönemi için Erkeklerde Doğumda Beklenen Yaşam Sürelerine göre renklendirilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "Erkeklerde Doğumda Beklenen Yaşam Süresi"**nin 75-79 yıl olacağı tahmin edilen ülkelerden biridir?**

A) Irak B) Mısır C) Umman

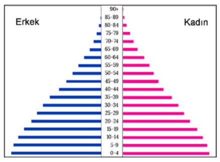
D) Suriye E) Kuveyt

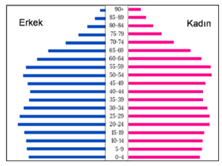
3. I. Ölüm oranları azalmaya başlamıştır.

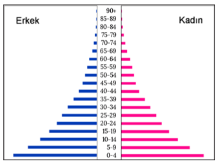
II. Doğum oranları yüksektir.

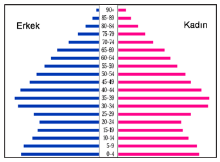
III. Doğal nüfus artış hızı yüksektir.

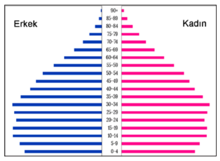
Yukarıda verilen nüfus özelliklerine sahip bir ülkenin, nüfus piramidi aşağıdakilerden hangisine daha çok benzer?

A)

B)

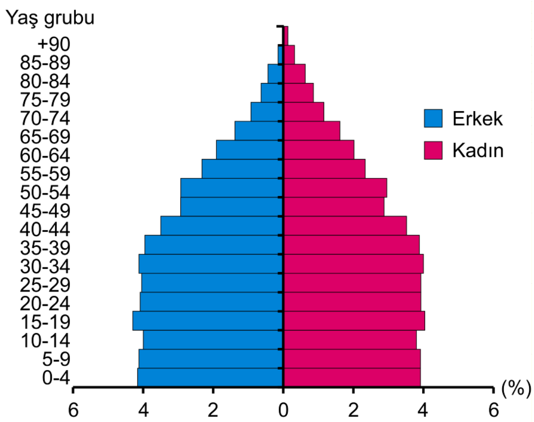
C)

D)

E)

2020 TYT

4. Aşağıda, bir ülkenin 2015 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu piramitteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) 65 ve üstü yaş grubundaki nüfus oranına

B) Ülkedeki kadın nüfus oranına

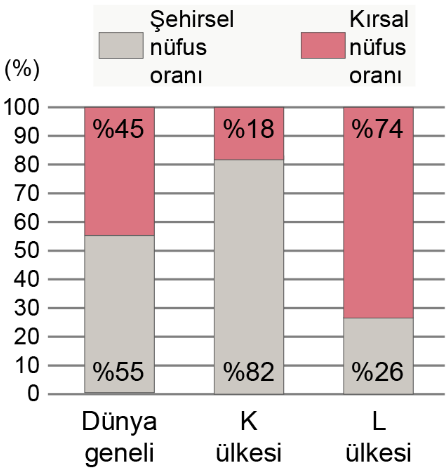
C) 0-14 yaş grubundaki erkek nüfus oranına

D) Yıllık nüfus artış hızı ve oranına

E) 15-19 yaş grubundaki nüfus oranına

2021 TYT

5. Aşağıdaki grafikte şehirsel ve kırsal nüfus oranlarının dünya geneli, K ve L ülkelerindeki ortalama durumu gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) K ülkesinin şehirsel nüfus oranı, Dünya geneli şehirsel nüfus oranından yüksektir.

B) L ülkesinin kırsal nüfus oranı, Dünya geneli kırsal nüfus oranından yüksektir.

C) K ülkesinin kırsal nüfus oranı hem Dünya geneli hem de L ülkesinin kırsal nüfus oranından düşüktür.

D) Dünya geneli şehirsel nüfus oranı, L ülkesinin şehirsel nüfus oranından yüksektir.

E) Dünya genelinde en az kırsal nüfus oranına sahip ülke K'dir.

2019 TYT

6. Bir ülkenin istatistik kurumu tarafından yayımlanan raporunda, ülke nüfusunun ortalama yaşının 17 olduğu belirtilmiştir.

Bu ülkenin nüfusuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Doğum oranının yüksek olduğu

B) Yaşlı nüfus oranının yüksek olduğu

C) Ölüm oranının düşük olduğu

D) Gelişmiş bir ülke olduğu

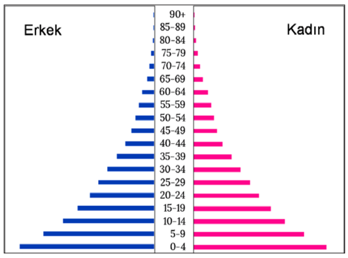
E) Eğitim seviyesinin yüksek olduğu

7. Aşağıda K ülkesinin nüfusunun yaş gruplarına dağılışı milyon kişi olarak verilmiştir.

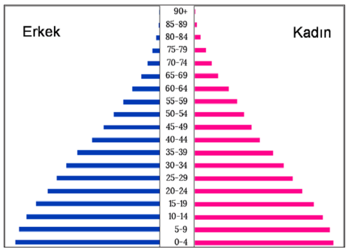
YAŞ / ÜLKE	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69
K	3,7	3,9	4,2	4,2	4,1	4,2	4,4	4	3,6	3	2,1	1,3	0,2	0,1

Yalnızca tablodaki bilgilere göre bu ülkenin nüfus piramidi aşağıdakilerden hangisine daha fazla benzerlik gösterir?

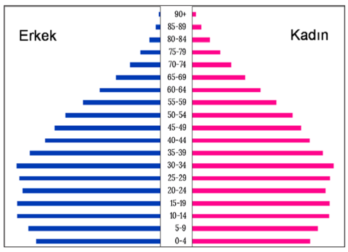
A)

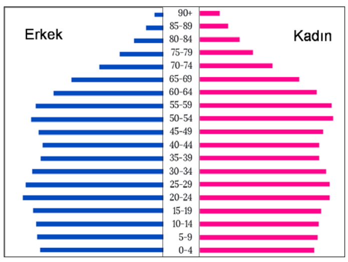
B)

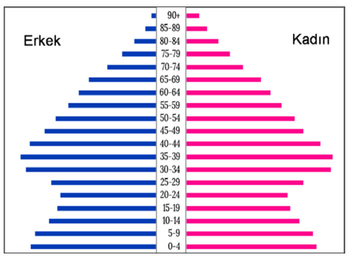
C)

D)

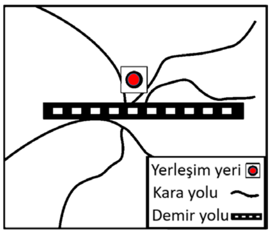

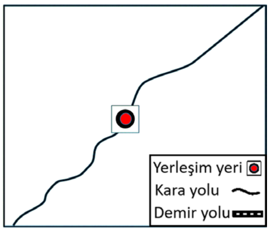
E)

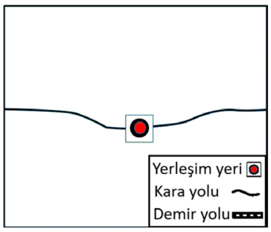

1. Yer şekilleri sade, engebesiz bölgelerde coğrafi konumu da uygunsa, ulaşım gelişir, yerleşim yeri büyür, fonksiyonları çeşitlenir, ekonomik olarak güçlenir ve göç almaya başlar.

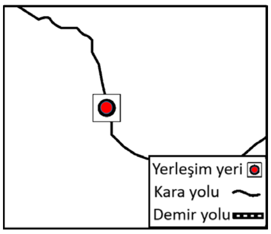
Buna göre aşağıda verilen yerleşim yerlerinin ulaşım ağları dikkate alındığında, hangisinin <u>daha fazla</u> gelişmesi beklenir?

A)

B)

C)

D)

E)

2. Yağış miktarının yetersiz, sıcaklık farkının fazla olduğu alanlar yerleşmeyi sınırlandırır.

Aşağıdaki yerlerin hangisinde bu duruma bağlı olarak yerleşmeler sınırlanmıştır?

A) Grönland Adası
B) İskandinavya Yarımadası
C) Büyük Sahra Bölgesi
D) Sibirya Platosu
E) Güneydoğu Asya Takımadaları

3. İlk insanlar avcılık ve toplayıcılıkla geçiniyorlardı. Tarımla birlikte yerleşik hayata geçtikleri için ilk yerleşme yerleri tarıma elverişli .... olmuştur.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelirse doğru bir bilgi verilmiş olur?

A) Bataklıklar B) Akarsu boyları C) Ormanlık bölgeler
D) Volkanik alanlar E) Karstik ovalar

4. **Aşağıdakilerden hangisi bir yerleşim biriminin büyümesine ve farklılaşmasına etki eden faktörler arasında <u>değildir</u>?**

A) Zamanla yeni iş yerleri açılması
B) Yönetim (idari) fonksiyonu kazanması
C) Ticari faaliyetlerin artması
D) Nüfusunun artması
E) Ormanlık bölge olması

5. Ali, yaz tatilinde dedesinin yaşadığı köye gider. Dedesi Ali'ye yüksek yerlerde, gür otlakların bulunduğu, hayvanlarını besledikleri, ilkbaharda çıkıp sonbaharda döndükleri yerleri anlatır.

Buna göre dedesi, Ali'ye hangi köy altı yerleşmesini anlatmıştır?

A) Çiftlik B) Mezra C) Divan
D) Mahalle E) Yayla

6. Japonya'da eski başkent Kyoto hariç metropol şehirlerin hepsi kıyıda, özellikle güneyde koylar çevresinde yer alır. Bunlar Tokyo, Kavasaki, Yokohoma, Osaka, Kobe ve Nagoya gibi şehirlerdir.

Japonya'da büyük şehirlerin ve nüfusun yukarıda açıklandığı gibi kıyı kesiminde toplanmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yerleşmeye uygun ova ve alçak düzlüklerin kıyılarda toplanması
B) Kıyılarda balıkçılığın gelişmiş olması
C) Kıyılarda deprem riskinin daha az olması
D) İç kesimlerde çok soğuk iklim koşulları yaşanması
E) Kıyılarda üretilen sanayi ürünlerinin ihraç edilmesi

7. Bazı bölgelerde arazi düz olduğundan tarımda makine kullanımı yaygındır. Bu bölgelerde ikilimin kurak olması içme ve kullanma suyu temininde yer altı sularının önemini artırır.

Buna göre verilen bölgenin kırsal alanlarında görülen yerleşme dokusu aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Toplu yerleşme
B) Dağınık yerleşme
C) Vadi boyu yerleşme
D) Kıyı boyu yerleşme
E) Işınsal yerleşme

8.

Kuruldukları alan üzerinde evlerin dağılış düzenine veya yerleşmelerin genel dış görünümüne yerleşme dokusu denir.

Yukarıdaki numaralandırılmış yerleşme doku örnekleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargı değildir?

A) Birinci yerleşmede toplu yerleşme dokusu vardır.

B) İkinci yerleşmede dağınık yerleşme dokusu vardır.

C) İki yerleşmenin bulunduğu yörelerdeki yağış miktarı ve dağılışı benzerlik gösterir.

D) İkinci yerleşmede ulaşım imkânları kısıtlıdır.

E) Birinci yerleşmede tarım alanları daha geniştir.

9. Yerleşmeler, kırsal ve şehirsel (kentsel) yerleşme olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, yerleşmelerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden değildir?

A) Nüfus miktarı ve yoğunluğu

B) Ekonomik faaliyetler

C) Sosyal ve kültürel faaliyetler

D) Mutlak konum

E) İdari yapı

10. Dünya üzerinde yerleşmelerin dağılışı düzenli olmamakla birlikte bu dağılışı sınırlandıran bazı faktörler bulunur. Yerleşmeler, bazı bölgelerde daha yoğunken bazı bölgelerde daha seyrektir ya da hiç yoktur.

Buna göre, yerleşmelerin dağılışını sınırlandıran faktörlerden hangisinin etkisi daha azdır?

A) Sık akarsu ağı
B) Kuraklık
C) Yoğun bitki örtüsü
D) Yükselti ve engebe
E) Düşük sıcaklık

11. İndus ve Ganj deltaları, tarih boyunca önemli yerleşim alanlarından olmuştur.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekvatoral ikliminin görülmesi

B) Verimli toprakların ve uygun iklim koşullarının bulunması

C) Dağlık alanlara yakın olması

D) Yaz yağışlarının fazla olması

E) Zengin doğal bitki örtüsüne sahip olması

12.

Yukarıda verilen görseldeki yerleşmelerin birbirinden uzak kurulmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

A) Su kaynaklarının bol olması

B) Bitki örtüsünün gür olması

C) Tarım alanlarının parçalı olması

D) Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması

E) Evlerin tarlalara yakın olmasının istenmesi

13. Dünya'da ilk yerleşmeler, genellikle iklimin uygun olduğu akarsu boylarında kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi ilk yerleşmelerin kurulduğu yerlerden biri değildir?

A) Nil Vadisi

B) Fırat - Dicle Vadisi

C) Sarırmak - Gökırmak Vadisi

D) Mississippi Vadisi

E) İndus Vadisi

1. Sanayi şehirlerinin tarihi diğer şehirlere göre daha yenidir. Bu tür şehirler, Sanayi Devrimi'nden sonra ortaya çıkmıştır. Sanayinin yanı sıra ulaşım, ... gibi hizmet sektörlerinin de gelişmiş olduğu bu şehirlerin örneklerinden biri Tokyo'dur.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması daha uygundur?

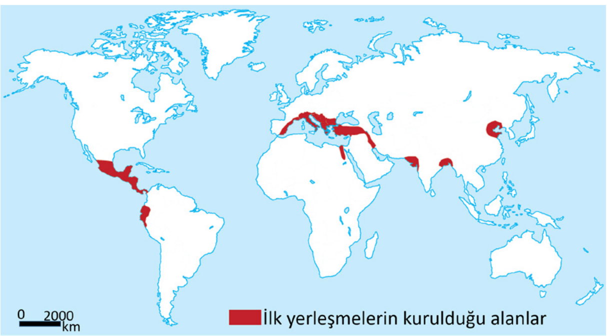
A) tarım ve hayvancılık
B) balıkçılık ve madencilik
C) turizm ve ormancılık
D) ev tipi sanayi
E) ticaret ve turizm

2. Köyaltı yerleşim birimleri tek ev ve eklentilerinden oluşabileceği gibi birkaç veya daha fazla evden de oluşabilmektedir. Bu tür yerleşim birimleri, idari olarak köylere bağlıdır. Köyaltı yerleşmeleri geçici ve sürekli olmak üzere iki gruba ayrılır. **Yayla,** ağıl, **mahalle** ve **kom** geçici yerleşim birimleridir. **Çiftlik,** divan ve **mezra** sürekli yerleşim birimleridir.

Yukarıda verilen bilgide, koyu yazılan hangi köy altı yerleşmesi yanlış yere yazılmıştır?

A) Yayla
B) Mahalle
C) Kom
D) Çiftlik
E) Mezra

3. Aşağıdaki haritada yeryüzünde ilk yerleşmelerin kurulduğu yerler gösterilmiştir.

Yeryüzünde ilk yerleşmelerin kurulduğu yerler ile,

I. Tatlı su kaynakları
II. Yer altı kaynakları
III. Sanayi alanları
IV. Tarım alanları

gibi özelliklerden hangileri daha fazla ilişkilidir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Geçici barınaklardan, birkaç ev ve eklentilerine, köylere ve kasabalara kadar birçok yerleşim birimi oluşabilen bu tür yerleşim birimlerinin nüfusu 10.000'in altındadır ve başlıca ekonomik etkinlik tarım ve hayvancılıktır.

Verilen bilgide aşağıdakilerden hangisi açıklanmıştır?

A) Dağınık yerleşme
B) Şehir yerleşmesi
C) Kırsal yerleşme
D) Orman yerleşmeleri
E) Köy altı yerleşmesi

5. Aşağıda yerleşmelerin tarihsel gelişimini sembolize eden üç görsel verilmiştir.

Görseller dikkate alındığında,

I. Bir dönem doğal barınaklar yerleşim yeri olarak kullanılmıştır.
II. Yerleşik hayata geçen insan ekme biçme faaliyeti yapmıştır.
III. Ekonomik faaliyet değişimi mesken ve yerleşme tiplerini de değiştirmiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

6. Yerleşim alanlarında meskenler arasındaki mesafe ve yerleşmelerin genel dış görünüşü yerleşme dokusu olarak adlandırılır. Dokusuna göre yerleşmeler toplu ve dağınık olmak ikiye ayrılır.

Bir bölgede dağınık yerleşmelerin yer almasında,

I. su kaynaklarının bol olması
II. yer şekillerinin sade ve düz olması
III. tarım arazilerinin parçalı ve az olması
IV. kurak veya yarı kurak iklime sahip olması

özelliklerinden hangileri etkilidir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

7. **Aşağıda verilenlerden hangisi Anadolu'da ilk çağlardan bugüne kadar geçen süreç içerisinde yerleşmenin gelişmesinde etkili olan faktörlerden değildir?**

A) Ilıman iklim koşullarının görülmesi

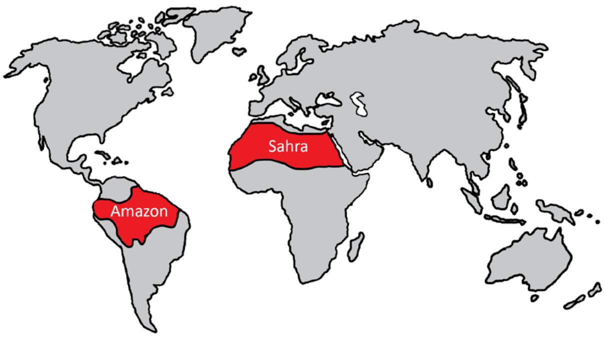
B) Önemli ulaşım alanları üzerinde yer alması

C) Doğal bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması

D) Önemli tarım alanlarına sahip olması

E) Su kaynaklarının fazla olması

8. Aşağıda harita üzerinde iki alan gösterilmiş ve bu alanlar ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Amazon Havzası: Amazon Nehri'nin oluşturduğu havzadır. Havzada sıcaklık ve nem değerlerinin yüksek olması gür ormanların oluşmasına neden olmuştur.

Sahra Çölü: Dünya'nın en geniş çölüdür. Yağış miktarı çok az ve günlük sıcaklık farkı çok yüksektir. Çölde zaman zaman sıcak rüzgârların oluşturduğu şiddetli kum fırtınaları görülür.

Bu iki alanın bazı coğrafi özellikleri bu alanlarda yerleşme faaliyetlerini sınırlandırmıştır.

Bu özellikler arasında,

I. aşırı yağışlar

II. şiddetli kuraklık

III. düşük sıcaklık

hangileri gösterilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) II ve III E) I ve III

9.

Yukarıda yerleşme alanlarını sınırlandıran unsurların bulunduğu görseller yer almaktadır.

Buna benzer görsellerin sırasıyla aşağıdaki ülkelerden hangilerinde görülme ihtimali en fazladır?

	1	2	3	4
A)	Mısır	Brezilya	Norveç	Nepal
B)	Brezilya	Norveç	Mısır	Nepal
C)	Norveç	Nepal	Brezilya	Mısır
D)	Nepal	Mısır	Brezilya	Norveç
E)	Mısır	Nepal	Brezilya	Norveç

10. Kırsal yerleşme dokuları mekâna göre değişiklik göstermektedir.

Buna göre,

I. Topoğrafik

II. Klimatolojik

III. Hidrolojik

faktörlerden hangileri bu durum üzerinde etkilidir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

11. Kırsal alanlarda konutların birbirine yakın olduğu yerleşmelere toplu dokulu yerleşmeler denir.

Bu alanlarda konutların birbirine yakın olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Verimli tarım alanları çevresinde kurulması

B) Bitki örtüsünün zayıf olması

C) İmece ile iş birliği yapılması

D) Su kaynaklarının sınırlı olması

E) Yer şekilleri engebeli olması

1. Aşağıda iki farklı yerleşme dokusuna ait görsel verilmiştir.

Dağınık yerleşme

Toplu yerleşme

Görseller dikkate alındığında yerleşme dokusunun toplu ya da dağınık olması, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Yer şekilleri

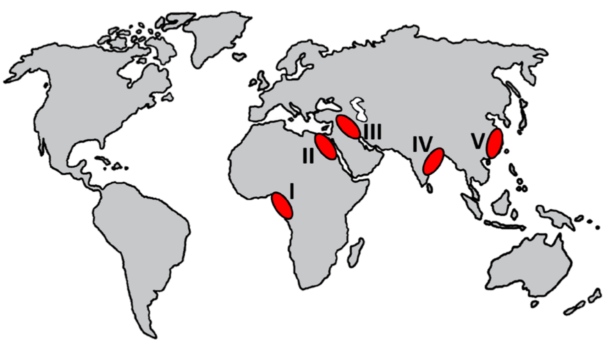
B) Kültürel yapı

C) Ekonomik seviye

D) Jeopolitik önem

E) İdari yapı

2. Aşağıdaki dünya haritasında beş farklı alan numaralandırılmıştır.

Haritada işaretlenen alanlardan hangisi "Yeryüzünde ilk yerleşmelerin kurulduğu yerleri" anlatmak için; "İnsanlık tarihi açısından önemli gelişmelerden biri tarıma başlamak olmuştur. Çünkü tarımla birlikte insanlar, belirli bir yere bağlı olarak yaşamaya başlamışlardır." **İfadeleri ile derse giriş yapan öğretmenin, ifadesine örnek vereceği yerlerden <u>değildir</u>?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

- Yeryüzünde yükseltisi fazla olan alanlar genelde yerleşmeye az elverişli alanlardır. Bu nedenle yerleşmelerin önemli bir kısmı yükseltisi deniz seviyesinden itibaren 500 metreye kadar olan alanlarda toplanmıştır.
- Yerleşmelerin sınırlı olduğu alanlardan biri de kurak alanlardır. Kuzey Afrika'daki Sahra Çölü, Arabistan Yarımadası, Orta Asya, Batı Avustralya ve diğer çöl alanları yeryüzünün önemli bir kısmını kaplamaktadır.

Yukarıdaki bilgilerde yerleşmelerin dağılışını etkileyen hangi faktörler vurgulanmıştır?

A) İklim - Yer Şekilleri

B) Toprak - Su Kaynakları

C) Madenler - Sanayi

D) Tarım - Turizm

E) Boğazlar - Kanallar

4. "Yeryüzünde yükseltisi fazla olan alanlar yerleşmeye az elverişli alanlardır." ifadesi yerine "Yeryüzünde yükseltisi fazla olan alanlar genelde yerleşmeye az elverişli alanlardır." İfadesinin kullanılması daha doğrudur. Çünkü...

Yukarıdaki ifadenin aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanması <u>daha doğru</u> olur?

A) Yükselti arttıkça ekonomik etkinlikler ve sıcaklık azalır.

B) Yerleşme dağılışında kuraklık yükseltiden daha önemlidir.

C) Kutup alanlarında bile yerleşmelerin kurulduğu görülmektedir.

D) Dünyanın tamamındaki yükseltisi az alanlar yerleşmeye uygundur.

E) Ekvatoral bölgede yükseltisi az alanlar yerleşmeye elverişli değildir.

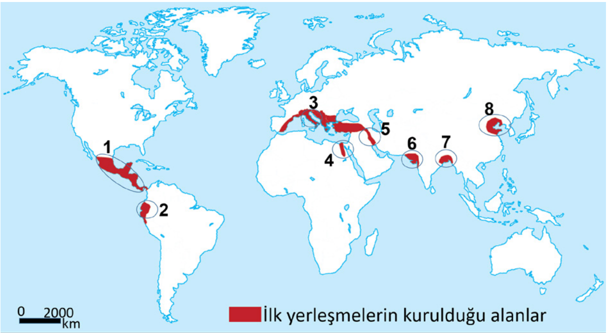
5.

YERLEŞME
- Yerleşme dağılışını etkileyen doğal faktörler
  - İklim
  - I
  - II
  - Toprak

Yukarıdaki şemada I ve II numaralı alana aşağıdakilerden hangisinde verilenler yazılmalıdır?

	I	II
A)	Tarım	Hayvancılık
B)	Sanayi	Ulaşım
C)	Yer şekilleri	Su kaynakları
D)	Akarsular	Barajlar
E)	Ormancılık	Avcılık

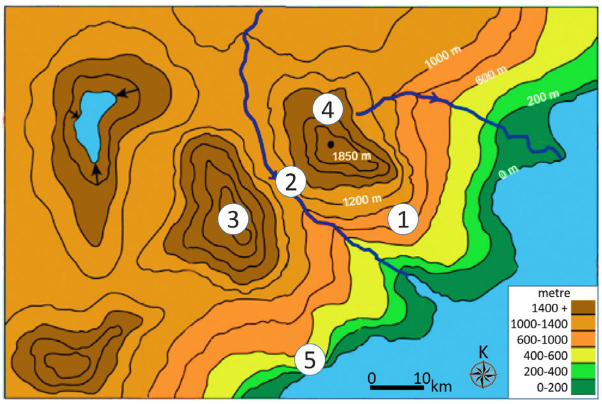
6. İnsanlar tarıma bağlı olarak yerleşik hayata geçtikleri için ilk yerleşme yerleri tarıma elverişli su kenarları olmuştur. Bu nedenle yeryüzündeki ilk yerleşmelere ait kalıntılara Sarırmak, Gökırmak, Ganj, İndus, Nil, Fırat ve Dicle gibi nehirlerin kenarlarında rastlanır.

Yukarıda bahsedilen akarsular ile haritada taranan alanlardan hangileri ilişkilendirilemez?

A) 1, 2 ve 3
B) 2, 3 ve 4
C) 3, 4 ve 5
D) 5, 6 ve 7
E) 6, 7 ve 8

7. Aşağıda Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir bölgenin topoğrafya haritası verilmiştir.

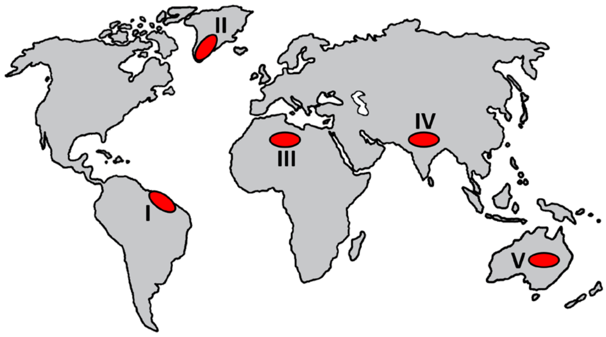
Yerleşmelerin özellikleri ile ilgili bazı bilgiler,

- Falezler ve çevresi yerleşmeye uygun değildir.
- Yüksek yerler iklim şartları nedeniyle yerleşmeye uygun değildir.
- Boğaz yapıdaki alanlar sürekli rüzgâr etkisinden dolayı yerleşme için çok uygun değildir.
- Dağların güney yamaçları bakı etkisi nedeniyle kuzey yamaçlarına göre yerleşmeye daha elverişlidir.

Bu bilgiler doğrultusunda haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinin yerleşme açısından daha uygun olduğu söylenebilir?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

8. Dünya'da yerleşmelerin seyrek olmasında yükselti, engebe, olumsuz iklim koşulları gibi fizikî faktörler ya da büyük merkezlere uzak olma gibi beşerî faktörler etkili olmaktadır.

Buna göre, harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden hangisinde yerleşmelerin seyrek olmasının nedeni yükseltidir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9.

Doğal Faktörler	Beşerî Faktörler
1. Yeryüzü şekilleri • Dağların uzanış yönü • Eğim • Bakı • Yükselti	1. Su kaynakları
2. İklim • Yağış • Sıcaklık	2. Göçler
3. Tarım	3. Ulaşım
4. Bitki örtüsü	4. Ekonomik nedenler (Madencilik, sanayi, turizm, ticaret vb.)
5. Toprağın verimliliği	

Yukarıdaki tabloda yerleşme yerinin belirlenmesinde etkili olan doğal ve beşerî faktörler verilmiştir.

Tablodaki yanlışlığı gidermek için, doğal ve beşerî faktörlerden hangi ikisinin yerleri değiştirilmelidir?

A) Yeryüzü şekilleri - Ulaşım
B) İklim - Ekonomik nedenler
C) Toprakların verimliliği - Göçler
D) Bitki örtüsü - Ulaşım
E) Tarım - Su kaynakları

1. **Türkiye'nin nüfus yapısı ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Doğal nüfus artış hızı azalmaktadır.
B) Ortalama yaşam süresi artmaktadır.
C) Hizmet sektöründe çalışan nüfus oranı artmaktadır.
D) Okuma yazma bilen nüfus oranı %90'dan fazladır.
E) Kadın nüfusun eğitim düzeyi erkek nüfusa göre daha fazladır.

2. Ülkemizde nüfusun az olduğu yerlerden biri Hakkâri yöresidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biri değildir?

A) Mutlak konum
B) Soğuk iklim koşulları
C) Yer şekillerinin engebeli olması
D) Ulaşım güçlüğü
E) Yükselti

3. 2018 yılı verilerine göre Türkiye'de ortanca yaş 32'dir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bulunan illerde ise ortanca yaş değeri 18-21 arasıdır.

Doğu ve Güneydoğu illerinde ortanca yaş değerinin 18–21 yaş arasında olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Bebek ölüm oranlarının yüksek olması
B) Nüfusun genç ve doğum oranlarının yüksek olması
C) Başka ülkelere göç verilmesi
D) Beslenme alışkanlıkları
E) Ortalama ömür süresinin azlığı

4. Ülkemizde nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu yer İstanbul-Kocaeli arasıdır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanayi, ulaşım ve ticaretin gelişmiş olması
B) İklimin çeşitli olması
C) Tarım imkânlarının fazla olması
D) Ortalama yükseltinin azlığı
E) Nüfus miktarının fazla olması

5. **Türkiye'nin 1985 ile 2017 yıllarına ait nüfus özellikleri incelendiğinde,**

I. Ölüm oranı
II. Nüfusun ikiye katlanma süresi
III. Ortalama yaşam süresi
IV. Doğum oranı
V. Nüfus artış oranı

özelliklerinden hangilerinin bu zaman aralığında azalması beklenir?

A) I ve II B) I, II ve III C) I, IV ve V
D) II, III ve IV E) III, IV ve V

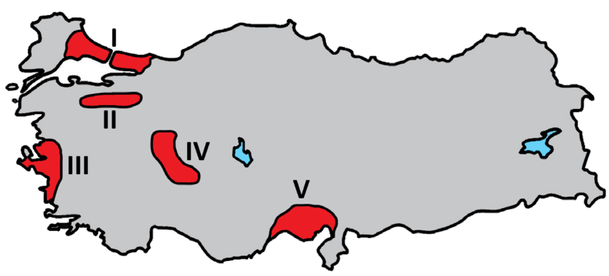
6. Aşağıda Türkiye'de nüfus yoğunluğu az olan bazı alanlar verilmiştir.

- Taşeli Platosu
- Menteşe Yöresi
- Teke Platosu

Bu alanlarda nüfus yoğunluğunun az olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İklim koşulları
B) Yeryüzü şekilleri özellikleri
C) Enlem dereceleri
D) Bakı özellikleri
E) Hidrografik özellikleri

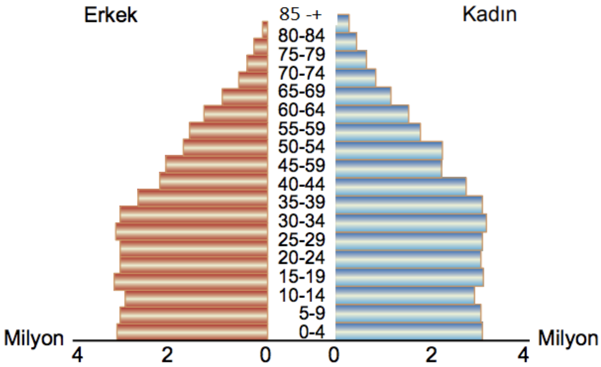
7. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde nüfus yoğunluğu diğerlerine göre daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Yukarıda Türkiye'nin 2017 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu piramide bakılarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Doğal nüfus artış hızında azalma olmuştur.

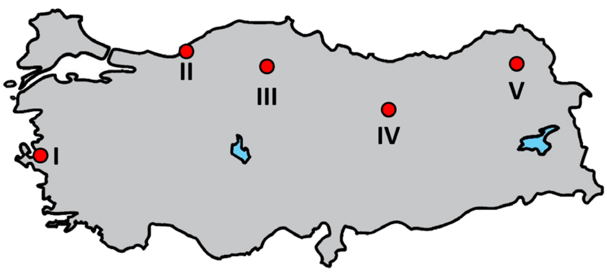
B) Kadın ve erkek nüfus miktarı birbirine yakındır.

C) 0 -14 yaş arasındaki toplam nüfus 10 milyondan fazladır.

D) Son yıllarda nüfus miktarının artması üzerinde dış göçlerin etkisi vardır.

E) 15 - 35 yaş aralığındaki toplam nüfus 60 yaş ve üzeri nüfusa göre daha fazladır.

9.

Bir yerin kırsal alanlarında ve kentlerinde bulunan nüfus miktarları o yerin ekonomik ve sosyal yapısını yansıtan önemli göstergelerden biridir. Ekonomik gelişmenin fazla olduğu yerlerde kent nüfus oranı kır nüfus oranına göre daha fazla olmaktadır.

Buna göre, harita üzerinde verilen yerlerin hangi ikisinde kent nüfus oranı <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) I ve V

D) II ve IV E) III ve V

10. I. Tarım fonksiyonu olan bir şehirdir. Nüfus miktarı az olup dışarıya göç verir.

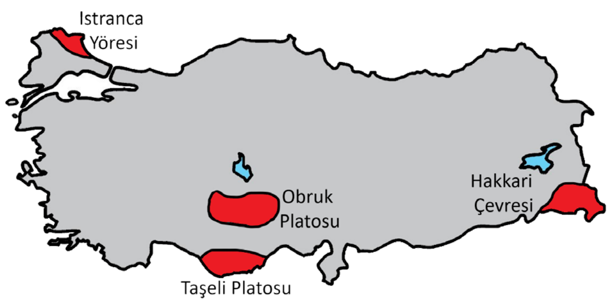
II. Tarım, sanayi ve ticarete bağlı gelişme göstermiştir.

III. Tarım, turizm ve ticaret faaliyetleri gelişmiştir. Sürekli göç aldığı için yerleşim alanı genişlemektedir.

Yukarıda özellikleri verilen şehirler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Kayseri	Kocaeli	Antalya
B)	Bayburt	Eskişehir	İzmir
C)	Ardahan	Eskişehir	Sinop
D)	Kars	Kocaeli	Niğde
E)	Mersin	Adana	İzmir

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfusun seyrek olduğu bazı alanlar gösterilmiştir.

Bu alanların seyrek nüfuslu olması aşağıdakilerden hangisi ile daha az ilişkilidir?

A) Topografyanın engebeli olması

B) Karstik kayaçların yaygın olması

C) Düşük sıcaklıkların görülmesi

D) Bitki örtüsünün sık olması

E) Kuraklığın görülmesi

1. *Kuş Dili (Islıkla Konuşma)*

Karadeniz'de arazinin dağlık ve engebeli oluşu, evler arasındaki mesafeyi artırmıştır. Telefon hatları çekilmiş olmasına rağmen arazi yapısından kaynaklanan nedenlerden sık sık arızalanmalara maruz kalmakta, tamirleri de uzun zaman almaktadır. Dolayısıyla Karadeniz'de haberleşmede "ıslık" hala kullanılmaktadır. Genelde ıslık, sadece mesaj verme veya uyarıda bulunma amacıyla kullanılmaktadır. Kuşköy köyü ve civarındaki yaygın kullanılan sadece "ıslık" değil, farklı yönüyle "Islıkla Konuşma"dır. Bu ıslık, kuş sesine benzediğinden adına "Kuş Dili" denmektedir. Bir başka ifadeyle, ıslıkla haberleşmeye çalışan bir insanı dinlediğimizde, bir kuşun öttüğünü düşünürüz.

I. Karadeniz'de dağınık yerleşmeler görülür.

II. Doğal çevre şartları iletişimde farklı yolların bulunmasına sebep olmuştur.

III. Bu haberleşme dili ülkemizde yaygın olarak kullanılmaktadır.

IV. Nüfusu kalabalık olan yerleşim yerlerinde iletişim sorunları yaşanmaktadır.

Verilenlere göre yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Bir yerleşim biriminin gelişmesinde etkili faktörlerden biri de ulaşım koşullarıdır. Önemli ulaşım ağları üzerinde bulunan yerleşim birimlerinde nüfus hızlı bir şekilde artar.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür yerleşim birimlerine örnek gösterilemez?

A) Bursa B) Artvin C) Adana
D) İstanbul E) Gaziantep

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusunun genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Kent nüfusu kır nüfusundan fazladır.

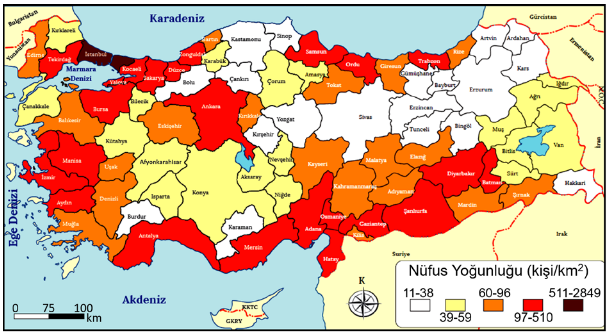
B) Genç nüfus oranı yaşlı nüfus oranından fazladır.

C) Çalışan nüfusun önemli bir kısmı hizmet sektöründedir.

D) Okuryazar erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazladır.

E) Yaşlı nüfus içinde kadın nüfus oranı erkek nüfusun iki katıdır.

4. Aşağıda Türkiye nüfus yoğunluğu haritası verilmiştir.

Haritaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Karadeniz kıyı kesimindeki delta ovalarında nüfus yoğundur.

B) Kuzeydoğu Anadolu illerinde nüfus yoğunluğu azdır.

C) Türkiye'de nüfus dengeli bir şekilde dağılmıştır.

D) Tuz Gölü çevresi Batı Anadolu'ya göre seyrek nüfusludur.

E) Güney Marmara ve Ege Kıyıları yoğun nüfusludur.

5. Aşağıdaki tabloda bazı illere ait belli yıllarda nüfus artış oranları binde (‰) verilmiştir.

İLLER	2014 (‰)	2015 (‰)	2016 (‰)	2017 (‰)	2018 (‰)
İstanbul	15,2	19,3	10,0	15,1	2,6
Adana	7,6	8,1	8,4	6,7	1,6
Çankırı	-39,3	-14,3	16,1	11,9	150,8
Kayseri	20,6	14,0	13,3	13,0	9,4

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) 2014 ve 2015 yıllarında Çankırı'da nüfus azalmıştır.

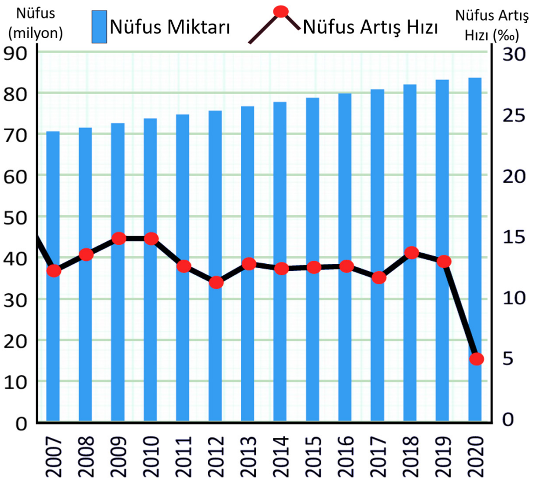
B) Kayseri'nin nüfus artış hızı sürekli düşmüştür.

C) Çankırı'da nüfus değişim oranı diğerlerine göre daha fazladır.

D) İstanbul'un nüfusu 2018 yılında azalmıştır.

E) Adana'da 2016 yılına kadar nüfus artış hızı artmıştır.

6. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin nüfus artış hızı ve nüfusunun 2007 ve 2020 yılları arasındaki değişimi gösterilmiştir.

Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkiye'nin nüfusu sürekli artmıştır.

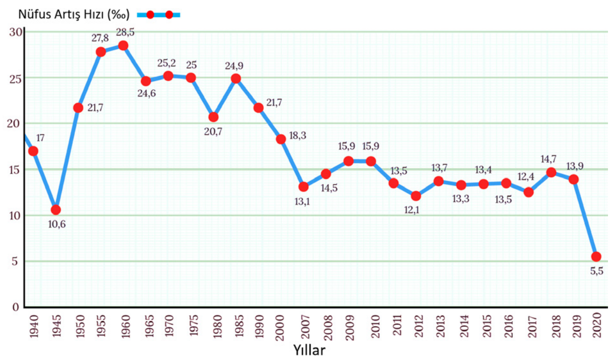
B) 2010 yılındaki nüfus artış hızı 2008 yılına göre daha yüksektir.

C) 2019 yılındaki nüfus artış hızı, bir önceki yıldan az olmuştur.

D) Sadece 2020 yılında nüfus artış hızı %1'in altına düşmüştür.

E) Dış göçler 2010 ile 2012 yılları arasında nüfus artış hızımızın düşmesine neden olmuştur.

7.

Grafikte belirli yıllara ait Türkiye'deki nüfus artış hızları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisine grafikteki bilgilerden ulaşılabilir?

A) Verilen yıllarda en az nüfus miktarı 1940 yılındadır.

B) 1945 yılında Türkiye nüfusu azalmıştır.

C) Nüfusun en fazla olduğu yıl 1955 yılıdır.

D) 2000 yılından sonra nüfus azalma eğilimi göstermiştir.

E) 1965-1985 yılları arasında nüfus miktarında değişim olmamıştır.

8. Türkiye'nin nüfusuna dair aşağıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

A) 1960 yılından itibaren Türkiye'den Avrupa ülkelerine doğru işçi göçü olmuştur.

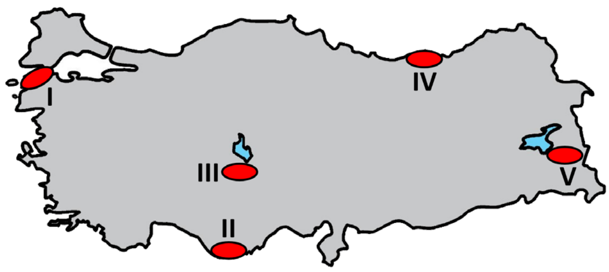
B) Genç nüfus oranı azalırken yaşlı nüfus oranı artmaktadır.

C) Göç alan illerde genellikle erkek nüfus oranı fazladır.

D) Doğum ve ölüm oranları giderek artmaktadır.

E) 1939 yılında Hatay'ın ana vatana katılması nüfus artışında etkili olmuştur.

9.

Yeryüzünde yerleşmeyi sınırlandıran faktörler dikkate alındığında, Asya Kıtası'nın orta kesimlerinin yerleşme açısından uygun şartlar taşımadığı görülecektir.

Ülkemizin coğrafi özellikleri dikkate alındığında, haritada numaralandırılmış alanlardan hangisi bu bilgi ile uyumludur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve IV E) II ve V

10. Anadolu'da kurulan Çatalhöyük, insanların doğal ortamla etkileşime girerek avcı toplayıcı bir toplumdan tarım toplumuna geçişinin ilk yerleşme örneklerinden biridir.

I. Çatalhöyük, bataklıklarla kaplı ovaya hâkim bir tepede kurulmuştur.

II. Çarşamba Nehri'nin yakınlarında yer alması ve alüvyal toprakların varlığı tarıma geçişte etkili olmuştur.

III. Killi topraklar konut yapımında ve süs eşyaların üretilmesinde kullanılmıştır.

IV. Kare şeklinde ve çatıdan girişe sahip, birbirine yapışık evleriyle Çatalhöyük planlı bir yerleşim dokusuna sahiptir.

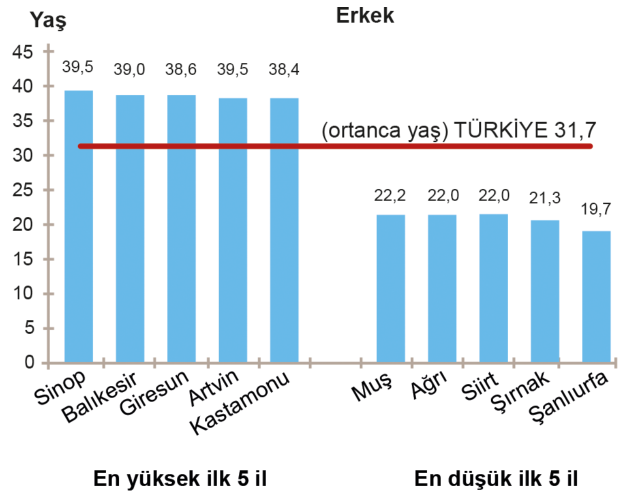
V. Evlerde bulunan sanat eserlerinde leopar, boğa gibi figürlere rastlanması bölgedeki vahşi yaşam hakkında da bilgi vermektedir.

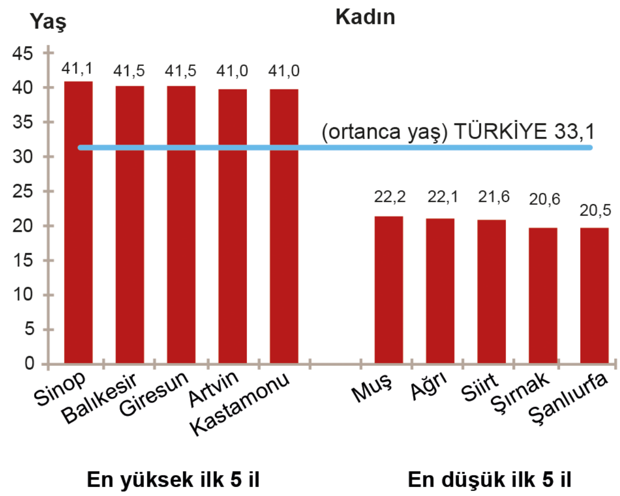
Yukarıda yer alan ifadelerden hangisi Çatalhöyük'ün kurulduğu yerin doğal ortam özellikleri ile ilgili bilgi içermemektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Ortanca yaş, bir nüfus grubunun yaşları, küçükten büyüğe doğru sıralandığında tam ortada kalan bireyin yaşıdır. Bu durumda toplam nüfusun yarısı bu yaştan büyük, öbür yarısı küçüktür. Ortanca yaş demografik yaşlılığı gösterme yöntemlerinden biridir.

Aşağıda Türkiye'nin en yüksek ve en düşük ortanca yaşa sahip ilk beş ilin cinsiyete göre dağılımı gösterilmiştir.

Grafikler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sinop'un yaşlı nüfus oranı Muş'a göre daha fazladır.

B) Sinop'un kadın ortanca yaşı, erkek ortanca yaştan yüksektir.

C) Şırnak'ın kadın ortanca yaşı, Balıkesir'in kadın ortanca yaşından daha azdır.

D) Ortanca yaşı düşük olan illerimizin toplam nüfusları çok azdır.

E) Giresun'da kadın ortanca yaş erkek ortanca yaştan yüksektir.

2. Türkiye nüfusunun yaş yapısının özelliklerinden biri de doğuşta beklenen yaşam süresidir. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini gösteren ölçütlerden biri olan doğuşta beklenen yaşam süresi ülkemizde giderek artmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de doğuşta beklenen yaşam süresini arttıran faktörlerden biri değildir?

A) Yaşam standartlarının yükselmesi

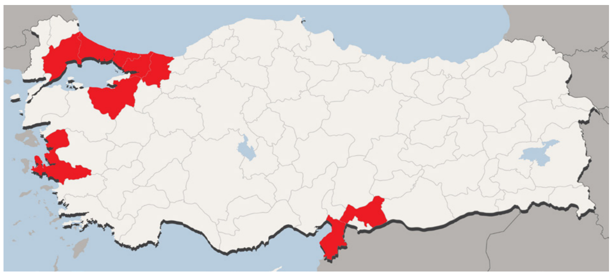
B) Eğitim seviyesinin yükselmesi

C) Kırsal kesimde kadın nüfusun artması

D) Beslenme koşullarının iyileşmesi

E) Sağlık koşullarının iyileşmesi

3.

Haritada işaretlenen illerimizin yoğun nüfuslanmasında etkili olan faktör aşağıdaki yerlerden hangisi ile benzerlik göstermektedir?

A) Sibirya çevresi

B) Kanada'nın kuzeyi

C) Büyük Sahra çevresi

D) Orta Doğu çevresi

E) Batı Avrupa

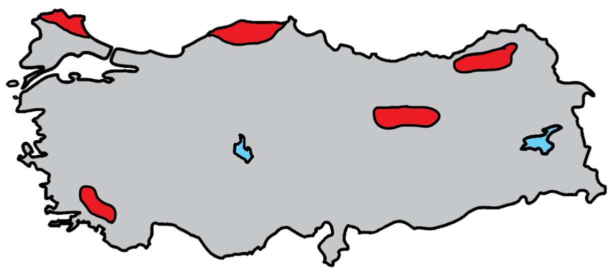
4. Aşağıda nüfusu seyrek olan bölgeler ve seyrek olma sebepleri eşleştirilmiştir.

I. Teke Platosu - Karstik arazi
II. Biga Yarımadası - Ulaşım yollarına uzaklık
III. Erzurum - Kars Bölümü - Yükselti
IV. Menteşe Yöresi - İklim
V. Tuz Gölü çevresi - Kuraklık

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taranarak gösterilmiştir.

Bu alanlarda nüfus yoğunluğunun az, yerleşme faaliyetlerinin kısıtlı olmasında,

I. Ekonomik değeri yüksek olan yer altı ve yer üstü kaynakların azlığı

II. Yağış azlığına bağlı olarak şiddetli kuraklığın yaşanması

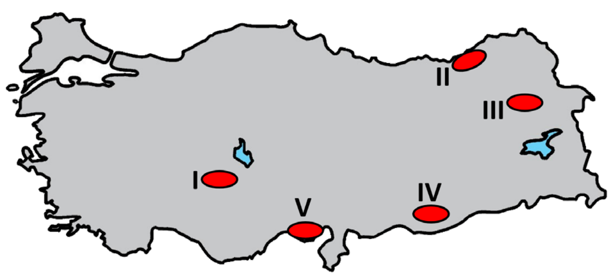
III. Yeryüzü şekillerinin ekonomik faaliyetleri kısıtlaması

IV. Ulaşım imkânlarının istenilen seviyede gelişememesi

gibi faktörlerden hangileri daha etkilidir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

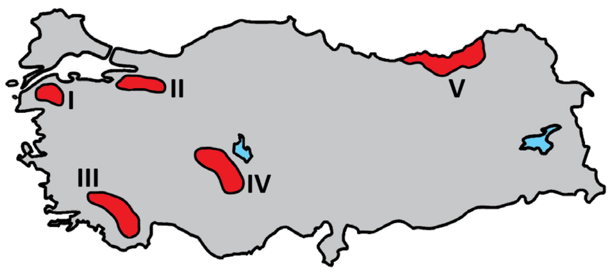
Konutlarda kullanılan malzemeler ile yapıların biçimi üzerinde iklimin etkisi vardır. Yağışlı yerlerde dik çatılı ve ahşap evler yaygın iken kurak yerlerde daha çok kerpiç yapılar kullanılmaktadır. Soğuk bölgelerdeki evlerin pencereleri küçük, duvarları ise kalındır.

Haritada taranan alanlardan hangisindeki meskenlerin biçim ve özellikleri, açıklama ile daha az ilişkilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Dağların deniz kıyısından itibaren başladığı ve kıyıya paralel uzandığı yerlerde yerleşim birimleri kıyıya paralel bir çizgi şeklinde uzanır. Akarsu boyunca ve ana yola paralel kurulmuş yerleşim birimleri de çizgisel bir dağılış gösterir.

Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taranmıştır.

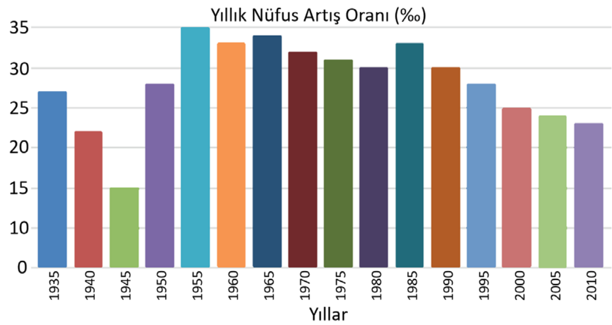

Taranan alanların hangisinde çizgisel yerleşmeler diğerlerine göre daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. ve 9. soruları aşağıda verilen grafiği inceleyerek çözünüz.

Grafikte Türkiye'nin yıllık nüfus artış hızı yıllara göre verilmiştir.

8. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisi bu grafiğe göre cevaplanamaz?**

A) Hangi yıldan sonra nüfus artış hızı sürekli azalmıştır?

B) Nüfus artış hızı en az hangi yıldadır?

C) Nüfus artış hızı en çok hangi bölgede gerçekleşmiştir?

D) Nüfus artış hızının ‰ 20'nin üzerinde olduğu yıllar hangileridir?

E) Nüfus artış hızının azaldığı dönemlerde de nüfus artar mı?

9. **Grafikteki bilgilerden faydalanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?**

A) Ülkemizin nüfus artış hızı zaman zaman artmış zaman zaman azalmıştır.

B) 1945 yılında 2. Dünya Savaşı sebebiyle ülkemizin nüfusu azalmıştır.

C) 1985 yılından sonra nüfus artış hızı azalmıştır.

D) Ülkemizin nüfusunun yaş ortalaması artmıştır.

E) Nüfus miktarı sürekli artmaktadır.

1. Bir ülkede yaşanan iç ve dış göçler sonucunda göç alan ve göç veren yerlerde birtakım sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi göç veren bir bölgede ortaya çıkabilecek mekânsal etkilerden biridir?

A) Trafik sorunlarının yaşanması
B) Bazı yatırımların atıl hâle geçmesi
C) Sanayi tesislerinin yerleşim alanı içinde kalması
D) Plansız şehirleşmenin ortaya çıkması
E) Betonlaşma ve çevre kirliliğinin artması

2. Sanayileşmiş ülkeler genelde dış göç alırlar.

Aşağıdakilerden hangisi göç alan ülkelerin özelliklerinden biridir?

A) Tarımda çalışan nüfus oranının fazla olması
B) Çalışma yaşının düşük olması
C) Kalifiye eleman oranının yüksek olması
D) Ham madde ihraç etmeleri
E) Kadın nüfus oranının fazla olması

3. **Aşağıdakilerden hangisi göçlerin sosyal nedenlerinden biridir?**

A) Gelenek ve kültür B) Yoksulluk C) Kuraklık
D) Depremler E) Makineleşme

4. Eğitimli insan gücünün imkânsızlıklar nedeniyle başka ülkelere gitmesine beyin göçü denir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi beyin göçü veren ülkelerden biridir?

A) Hindistan B) Almanya C) İtalya
D) Japonya E) İngiltere

5. **Mübadele göçleri aşağıdaki göç türlerinden hangisine örnek oluşturur?**

A) İşçi göçü B) İç göç C) Beyin göçü
D) Dış göç E) Mevsimlik göç

6. **Bir ülkenin bilimsel ve teknolojik gelişmişlik düzeyine doğrudan etkisi olan göç türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İşçi göçleri B) Beyin göçleri
C) Mübadele göçleri D) Mevsimlik göçler
E) Sığınmacı göçleri

7. I. Avrupa'ya giden işçi göçleri
II. Hatay'ın ana vatana katılması
III. Mübadele ile gidenler
IV. Mülteci veya sığınmacı olarak gelenler

Yukarıdaki olaylardan hangileri, Türkiye'de nüfusun artmasına neden olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

8. İyi eğitim görmüş nitelikli bireylerin sahip olduğu özelliklerden hareketle yaşadığı bölgeyi terk edip başka bir bölgeye yerleşmesine beyin göçü denir. Bu göç hareketleri genellikle gelişmemiş bölgelerden gelişmiş bölgelere doğru gerçekleşir.

Buna göre; aşağıdakilerden hangisi beyin göçü veren bölgeye ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?

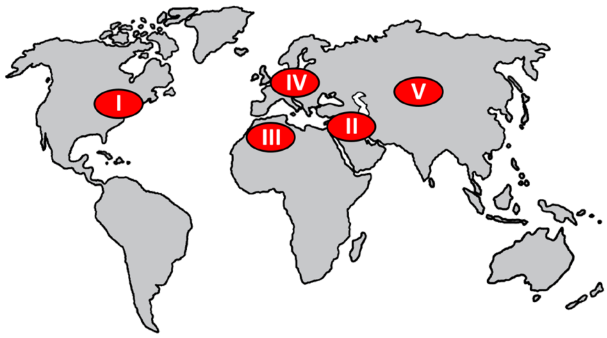
A) ARGE çalışmalarının yetersiz olması
B) Çeşitli mesleklerde yaşanan iş bulma sorunları
C) Ücretlerin yetersizliği
D) Yüz ölçümün küçük olması
E) Savaşlar ve siyasi istikrarsızlıklar

9. I. Diğer devletlerle olan mücadeleler
II. Kuraklık sonucu otlakların azalması
III. Nüfusun artması

Yukarıdakilerden hangileri Türklerin Orta Asya'dan göç etme nedenleri arasında yer almaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10.

Kavimler Göçü; Asya Hun Devleti'nin yıkılmasının ardından bazı Türk boylarının batıya doğru ilerlemeleri sonucu Germen, Frank, Vizigot ve Vandal gibi kavimlerin yer değiştirmesine neden olan kitlesel bir göç hareketidir. Yıllarca etkileri hissedilen ve Roma İmparatorluğu'nun parçalanmasına neden olan bu göç, dünya tarihinde oldukça önemli gelişmelere sahne olmuştur.

Buna göre; yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanların hangisi, Kavimler Göçü'nden etkilenmiş alanlardan biri <u>değildir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki tabloda bazı illerin mevsimlik göç alma nedenleri verilmiştir.

İller	Mevsimlik Göç Alma Nedeni
Adana	Tarım
İstanbul	İnşaat
Manisa	Turizm
Ordu	Tarım
Aydın	Turizm

Buna göre hangi ilin mevsimlik göç alma nedeni <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) Adana B) İstanbul C) Manisa D) Ordu E) Aydın

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kırsal kesimden kente göçü artıran faktörlerden biri <u>değildir</u>?

A) Tarımda makineleşme

B) Erozyonla toprakların verimsizleşmesi

C) İş imkânlarının kısıtlı olması

D) Toprakların miras yolu ile küçülmesi

E) Tarım topraklarının yerleşim alanına dönüşmesi

13.

1951 Cenevre Sözleşmesi'ne göre mülteci; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen kişidir.

Yukarıdaki tanıma göre dünya haritası üzerinde gösterilen alanların hangisi günümüzde yoğun bir mülteci göçü vermektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Genellikle bir ülkede çıkan savaşlar, siyasi istikrarsızlıklar veya ülkeler arasındaki anlaşmalar sonucu meydana gelen göçler siyasi göç olarak değerlendirilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi siyasi göçler içerisinde yer alır?

A) Mülteci göçü

B) Mevsimlik göç

C) Beyin göçü

D) İşçi göçü

E) Yeni dünya göçleri

15. Aşağıdaki kentlerden hangisinde yaz mevsiminde görülen nüfus artışı diğer kentlerden farklı bir nedene bağlıdır?

A) Marmaris

B) Manavgat

C) Çeşme

D) Adana

E) Antalya

1. Kırsal kesimlerde hızlı nüfus artışına karşılık mevcut kaynakların yetersiz kalması, miras yoluyla parçalanan tarım alanlarının ailelerin geçimini sağlamada yetersiz kalması, tarımda makine kullanımının artmasıyla kırsalda insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması ve erozyona bağlı olarak verimi azalan tarım alanlarının varlığı gibi nedenler önemli unsurlardır. Bunların yanı sıra büyük baraj alanları gibi kamulaştırma faaliyetleri sonucu insanların yaşam alanlarının sular altında kalması, deprem, sel, heyelan ve çığ gibi afetlerin yaşanması da önemli faktörler arasındadır.

Bu nedenler ve faktörler aşağıdakilerden hangisi üzerinde <u>daha etkili</u> olmuştur?

A) Kırsal alanda meydana gelen çevre sorunları
B) Kırsal alandan şehirlere olan göçün artması
C) Şehirlerden kırsal alanlara olan göçün artması
D) Şehirler arası kademeli göçün artması
E) Gelişmiş ülkelere olan beyin göçünün artması

2.
- Tersine göç, kişilerin doğdukları yerden farklı bir mekânda, en az bir sene geçirdikten sonra tekrar ilk yerleşmelerine dönmeleri olarak tanımlanabilir. Tersine göç olgusuna yol açan birçok farklı neden vardır.
- Türkiye'de yoğun olarak kırdan şehre göç olgusu yaşanırken, şehirden köye dönüşler de konuşulmaya başlanmıştır. Birçok unsur insanların daha evvel göç ettikleri kırsal alanlara doğru tekrardan yönelmeleri sonucunu doğurmuştur.

Buna göre,

I. modern tarım yöntemleri ile daha fazla gelir sağlama imkanı
II. kişilerin emeklilikten sonra boş zamanının artması
III. şehirde yaşam koşullarının daha pahalı olması

hangileri Türkiye'de bu duruma neden olan unsurlar arasında gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3. 27 Kasım 1961 yılında Almanya'ya giden 55 kişilik ilk Türk işçi kafilesindeydim. Duesseldorf havalimanına indikten sonra öncelikle dil sorunu beni çok zorladı. Türk arkadaşlarım hariç iletişim kurabildiğim kimse yoktu. İkinci en büyük sorunumuz ise yemekti. Yemekleri bizimkilere hiç benzemiyordu. Bu sorunları kısa sürede aştık. Ruhr havzasında çalışıyorduk. Günün büyük kısmında yer altında olmak bizi en çok zorlayan konuydu. Ancak Türkiye'ye göre kazancımız çok iyiydi. Emekli olur olmaz hemen Türkiye'ye dönüp bugün yaşadığım şehir olan Çorum'a yerleştim.

Bu parçaya göre ilk göç kafilesi ile ilgili;

I. Kültürel uyum sorunları yaşamışlardır.
II. Madencilik sektöründe çalışmışlardır.
III. Bir süre sonra geri dönüşler başlamıştır.

yargılardan hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Türkiye'de çeşitli iş kollarında farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Özellikle yaz aylarında ortaya çıkan bir ihtiyaçtan dolayı insanlar çalışmak amacıyla bulundukları yerden göç ederler.

Aşağıdaki şehirler ve göçe neden olan eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Antalya - Turizm B) Adana - Tarım
C) Ordu - Tarım D) Rize - Turizm
E) Muğla - Turizm

5. **Aşağıdakilerden hangisi göçün siyasi nedenleri arasında <u>gösterilemez</u>?**

A) Savaşlar B) İş imkânları C) Mübadele
D) Sınır değişikliği E) İç karışıklık

6. Tamamen olmasa da çoğunlukla göçebe yaşayan Türkler, ana yurtları olan Orta Asya'dan ayrılarak başka bölgelere doğru göç etmişlerdir. İlk göçler, nüfusun az ve toprakların da verimli olduğu yakın çevredeki alanlara doğru olmuştur. Bu alanlar da yeterli gelmeyince daha uzak ve geniş alanlara göçler başlamıştır.

Yukarıda anlatılan göçlerin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

A) Volkanizma, deprem gibi doğal afetlerin meydana getirdiği ekonomik kayıplar

B) Nüfus artışı sonucunda geçim kaynaklarının artan nüfusu besleyememesi

C) İklim değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen kuraklık

D) Hayvanlara otlak bulma ihtiyacı

E) Türk boyları arasındaki mücadeleler

7. I. Antalya'ya temmuz ayında turizm için göç edilmesi

II. Ordu ve Giresun'a fındık hasadında çalışmak için göç edilmesi

III. İzmir ve İstanbul'a sanayide çalışmak için göç edilmesi

IV. Zonguldak ve Karabük'e taş kömürü madeninde çalışmak için göç edilmesi

Yukarıdakilerden hangileri mevsimlik göçlere örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıda Türkiye'nin il bazında net göç hızı haritası verilmiştir.

Buna göre haritadaki bilgiler kullanılarak yapılan aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Kuzeydoğu Anadolu'daki net göç hızı Güneybatı Anadolu kıyılarından daha düşüktür.

B) Bayburt'un net göç hızı komşu illerden daha yüksektir.

C) Ankara'nın net göç hızı İzmir'den daha yüksektir.

D) Marmara Denizi'ne kıyısı olan illerde en düşük net göç hızı Balıkesir'dedir.

E) Ağrı'nın net göç hızı Iğdır ve Van'dan yüksektir.

9. Türkiye'de göçler ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İç göçlerin 1950 yılından sonra artış göstermesinde sanayileşme sürecinin başlamasıyla şehirlerde ortaya çıkan iş gücü açığı da etkili olmuştur.

B) Ekonomi başta olmak üzere çeşitli nedenlere bağlı olarak meydana gelen göçler, genellikle sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı şehirlere doğru gerçekleşir.

C) Kırsal kesimlerde hızlı nüfus artışına karşılık mevcut kaynakların yetersiz kalması insanları başka alanlara göç etmeye zorlamaktadır.

D) 1980 yılına kadar kırsal alanlardan kentlere doğru olan göçler bu tarihten sonra kentlerden kırsal yerleşim birimlerine doğru gerçekleşmiştir.

E) İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirler hem göç almakta hem de göç vermektedir.

10. ABD ve Fransa gibi ülkelerde doğum oranlarının düşük olmasına rağmen nüfus artış hızının yüksek olmasının ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İklim şartları

B) Yer şekillerinin elverişli olması

C) Dış göç alması

D) Genç nüfusun fazlalığı

E) Eğitim seviyesinin yüksekliği

11.

Ülkeler	Doğum Oranı (‰)	Ölüm Oranı (‰)	Gerçekleşen Nüfus Artış Hızı (‰)
I	17	10	3
II	5	2	7
III	23	11	8
IV	11	7	6

Yukarıdaki tabloda 4 ayrı ülkede doğum ve ölüm oranları ile nüfus artış hızları verilmiştir.

Tabloda verilenlerden yararlanarak hangi ülkelerin göç aldığı söylenebilir?

A) Yalnız II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. I. Ruanda'da 1994'te meydana gelen iç savaş nedeni ile yaklaşık 300 bin kişinin başka ülkelere göç etmesi
II. Dünya Savaşı'na katılan Almanya'nın yeniden inşası için çok sayıda insanın bu ülkeye göç etmesi
III. Suriye'de yaşanan iç savaştan çok sayıda insanın ülkemize ve Suriye'nin çevresindeki ülkelere göç etmesi
IV. 1923 yılında anlaşma kapsamında Türkiye'den Yunanistan'a yaklaşık 1 milyon 200 bin Rum'un göç etmesi

Yukarıdakilerden hangileri mülteci göçlerine örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

2.
- Mübadele
- Kavimler Göçü
- Yeni Dünya'ya göçler
- Beyin göçü
- Mülteci göçleri

Bu göçlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Göçe katılan insan sayısının çok fazla olması
B) Gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere yapılması
C) Göçe katılan insanların eğitim seviyesinin yüksek olması
D) Kıtalar arası göç hareketi olması
E) Dış göç olması

3. **Aşağıdakilerden hangisi göç veren yerlerde yaşanan mekânsal etkilere örnek olarak gösterilebilir?**

A) Yeni iş kollarının ortaya çıkması
B) Nitelikli iş gücü açığının azalması
C) Nüfusun yaş ve cinsiyet dağılışının düzenli hâle gelmesi
D) Kamu yatırımlarının kullanılamaz hâle gelmesi
E) Demografik yatırımlara duyulan ihtiyacın artması

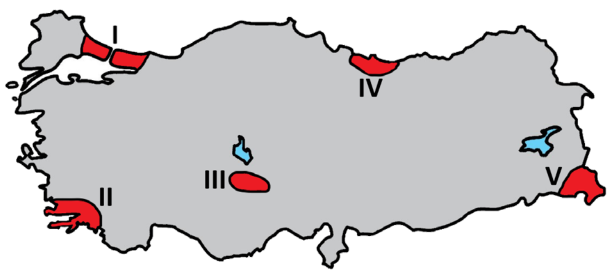
4. Aşağıda dört göç türüne ait özellik verilmiştir.

- Trabzon, Rize, Giresun ve Artvin gibi illerdeki sel ve heyelan felaketlerine bağlı olarak gerçekleşen göçler
- Türk topluluklarının 4. yüzyılda ana yurtlarından ayrılarak Avrupa Kıtası ve Asya Kıtası'nın batısına doğru başlattıkları göç hareketi
- 15. yüzyıldan sonra Amerika ve Okyanusya kıtalarına Avrupa'dan olan göçler
- 1960 sonrasında Türkiye'den Almanya'ya olan göçler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ait özellik yoktur?

A) Mübadele göçleri
B) İşçi göçleri
C) Kavimler göçü
D) Yeni Dünya'ya göçler
E) Doğal afetlerin neden olduğu göçler

5. Aşağıdaki haritada beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre haritadaki işaretli yerlerin göç özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I'de sanayi ticaret ve ulaşımın gelişmesi yoğun göç almasında etkili olmuştur.
B) II'de yazların sıcak ve kurak geçmesi yaz aylarında göç almasında etkili olmuştur.
C) III'te makineli tarımın gelişememesi hasat döneminde mevsimlik göç almasında etki olmuştur.
D) IV'de ekonomik faaliyetlerin sınırlı olması diğer bölgelere göç vermesinde etkili olmuştur.
E) V'te yer şekillerinin engebeli kışların soğuk geçmesi göç vermesinde etkili olmuştur.

6. I. Plansız yeni yerleşme alanlarının artması

II. Sosyal ve kültürel çeşitliliğin artması

III. Yeni iş gücü potansiyelinin ortaya çıkması

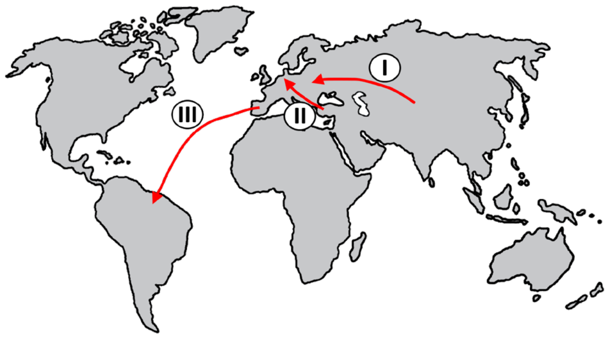
IV. Sanayi tesislerinin şehir merkezinde kalması

Yukarıdakilerden hangileri göç alan yerlerde yaşanan olumlu gelişmelere örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

7. Aşağıdaki haritada bazı göç yönleri gösterilmiştir.

Buna göre haritadaki yönleri verilen göç türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kavimler Göçü	Yeni Dünya'ya Göçler	Mübadele Göçü
B)	Kavimler Göçü	İşçi Göçleri	Yeni Dünya'ya Göçler
C)	İşçi Göçleri	Kavimler Göçü	Yeni Dünya'ya Göçler
D)	Doğal Afet Göçleri	Mübadele Göçleri	Siyasi Göçler
E)	Mevsimlik Göçler	Doğal Afet Göçleri	İşçi Göçleri

8. Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına ise net göç hızı adı verilir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinin net göç hızının diğerlerinden daha fazla olması beklenir?

A) Sivas B) Çankırı C) Sinop

D) Eskişehir E) Kırklareli

9. İyi eğitim almış, nitelikli ve yetenekli insanların başka ülkelere göç etmesi beyin göçü olarak adlandırılır. Beyin göçü, genellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru yapılmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

A) Az gelişmiş ülkelerdeki araştırma ve geliştirme çalışmalarına ayrılan kaynağın azlığı

B) Az gelişmiş ülkelerdeki gelir düzeyinin düşüklüğü

C) Gelişmiş ülkelerdeki yaşam standartlarının yüksekliği

D) Gelişmiş ülkelerdeki nüfus yoğunluğunun fazlalığı

E) Gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomik zayıflık

10. Aşağıdaki olaylardan hangisi sonrasında yaşanan göçler, savaşlar ve sosyal olayların neden olduğu göçlere örnek olarak gösterilemez?

A) 1980'lerde SSCB'nin Afganistan'a müdahalesi

B) 2011'de Suriye'de başlayan iç savaş ve siyasi karışıklıklar

C) 1994'te Ruanda'da meydana gelen iç karışıklıklar

D) Myanmar'daki halk üzerindeki baskıcı etkiler

E) Denizciler tarafından yeni dünya karalarının keşfi

11. Coğrafya dersinde göçün mekânsal etkileri işlenirken öğrencilerden yaşadıkları alanda gerçekleşen durumları tespit etmeleri istenmiş ve öğrenciler şu tespitleri yapmıştır:

Mehmet: Köyümüzde okul kapanmış, taşımalı sisteme geçilmiştir.

Sevim: Köyümüzde yollar bakımsızlaşmış, evler yıkılmıştır.

Ali: Köyümüzün nüfusunu yaşlı insanlar oluşturmaktadır.

Kenan: Köyümüzde ahır hayvancılığı yaygınlaşmaktadır.

Gamze: Köyümüzde kadın sayısı erkeklerden fazladır.

Öğrencilerin yaşadıkları alanın göç veren bir yer olduğu düşünülürse hangi öğrenci yanlış bir tespitte bulunmuştur?

A) Mehmet B) Sevim C) Ali

D) Kenan E) Gamze

1. Aşağıda ulaşım yolları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Japonya kara yollarının yaygın olduğu ülkelerden biridir.

B) ABD demir yolu ağının yaygın olduğu ülkelerden biridir.

C) Petrol taşımacılığında kara yolları ilk sırada yer alır.

D) Uzun mesafeli yolcu taşımacılığında en fazla hava yolları tercih edilir.

E) Kara yolları dünyanın en eski ulaşım yoludur.

2. Aşağıdaki su yollarından hangisi Orta Doğu petrollerinin dünyaya açılan kapısı konumundadır?

A) Süveyş Kanalı

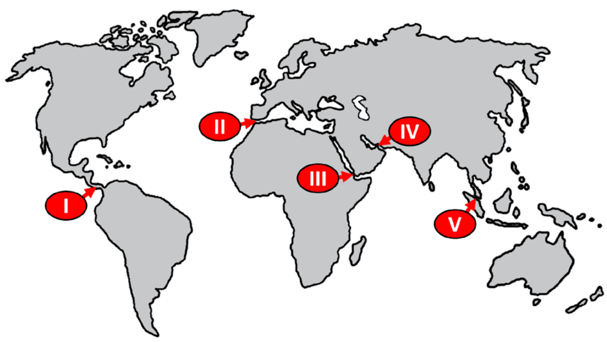
B) Bering Boğazı

C) Hürmüz Boğazı

D) Macellan Boğazı

E) Babülmendep Boğazı

3. İki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan yapay su yollarına kanal adı verilir.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılarak verilen su yollarından hangisi yapaydır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Kara yolu ağının sık ve gelişmiş olduğu yerlerde nüfus yoğun ve şehirleşme oranı da yüksektir.

Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde kara yolu ağı <u>daha fazla</u> gelişmiştir?

A) Orta Asya B) Batı Avrupa C) Orta Amerika D) Batı Avustralya E) Kuzey Afrika

5. Aşağıdakilerden hangisi birincil ekonomik faaliyetler arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Madencilik B) İnşaat C) Tarım D) Ormancılık E) Balıkçılık

6. Aşağıdakilerden hangisi üçüncül ekonomik faaliyetlerin çalışan nüfus içinde en büyük payı aldığı bir ülke için <u>söylenemez</u>?

A) Ekonomisinde sanayi gelişmiştir.

B) Enerji tüketimi fazladır.

C) Ham madde ithalatı fazladır.

D) Eğitim seviyesi yüksektir.

E) Ülke dışına yoğun göç yaşanır.

7.

Ekonomik Faaliyet	Meslek
Birincil	Madenci
İkincil	Tekstil işçisi
Üçüncül	Bakkal
Dördüncül	Grafik tasarımcısı
Beşincil	Doktor

Yukarıdaki tabloda verilen mesleklerden hangisinin ekonomik faaliyeti <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) Madenci B) Tekstil işçisi C) Bakkal D) Grafik Tasarımcısı E) Doktor

8. İnsanların yerleşik hayata geçmesi hangi ekonomik faaliyetin yapılmaya başlanmasıyla gerçekleşmiştir?

A) Ticaret B) Madencilik C) Avcılık D) Tarım E) Ormancılık

9.

Ülke	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
I	10	40	50
II	20	30	50
III	30	20	50
IV	40	10	50
V	50	10	40

Yukarıdaki tabloda beş farklı ülkenin nüfusunun ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımı verilmiştir.

Bu tabloya göre ülkelerin hangisinin gelişmişlik düzeyi en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Mısır topraklarında bulunan ve Akdeniz ile Kızıldeniz'i birleştiren 161 km uzunluğunda yapay su yoludur. Dünyada kapakları olmayan en uzun kanaldır. Diğer su yolları ile karşılaştırıldığında kaza oranı neredeyse sıfırdır. Gece ve gündüz geçiş yapılabilir.

Yukarıda özellikleri anlatılan su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Panama Kanalı B) Süveyş Kanalı

C) Kiel Kanalı D) Dover

E) Hürmüz

11.

	Birincil Ekonomik Faaliyet %	İkincil Ekonomik Faaliyet %	Üçüncül Ekonomik Faaliyet %
I	76	7	17
II	50	10	40
III	6	40	54

Yukarıdaki tabloda üç ülkenin çalışan nüfusunun ekonomik faaliyet gruplarına dağılım oranları verilmiştir.

Buna göre, ülkelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. ülkede enerji tüketimi daha fazladır.

B) II. ülkede nüfusun dağılımı daha düzenlidir.

C) III. ülkede işlenmiş ürün ihracatı daha fazladır.

D) I. ülkede nüfus artış hızı daha azdır.

E) I. ülkede tarımsal üretim daha fazladır.

12. Ülkeler çeşitli ulaşım yollarını kullanarak ticaret, turizm gibi faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Ülkemiz Mersin Limanı'ndan hareket eden bir ticari gemi, en kısa deniz yolunu kullanarak Peru'nun başkenti Lima şehrine gidecektir.

Bu gemi, yolculuğu esnasında aşağıda verilen deniz ulaşım yollarından hangisini kullanmayacaktır?

A) Umman Denizi B) Akdeniz

C) Cebelitarık Boğazı D) Atlas Okyanusu

E) Panama Kanalı

13. Aşağıda verilen boğaz ve kanallardan hangileri dünya petrol taşımacılığında diğerlerine oranla daha yoğun kullanılmaktadır?

A) Hürmüz Boğazı - Malakka Boğazı

B) Macellan Boğazı - Bering Boğazı

C) Panama Kanalı - Kiel Kanalı

D) Bering Boğazı - Korint Kanalı

E) Cebelitarık Boğazı - Kiel Kanalı

14.

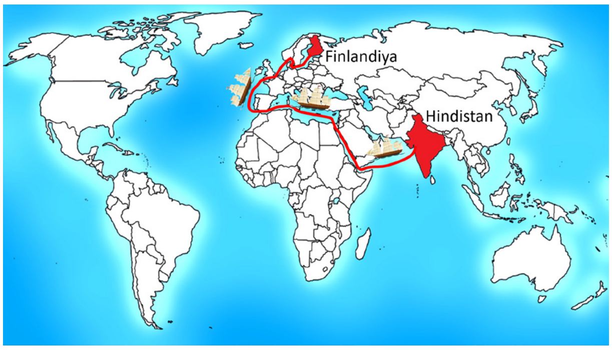

Denizleri veya okyanusları birbirine bağlayan dar su yolları boğaz veya kanal olarak adlandırılmaktadır.

Buna göre, haritada numaralandırılmış noktalardan hangisi insanlar tarafından oluşturulmuş bir su geçididir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.

Hindistan'dan hareket eden bir gemi haritada gösterilen rotayı kullanarak Finlandiya'ya ulaşmıştır.

Bu gemi aşağıda verilen denizlerin hangisinden geçmemiştir?

A) Karayip Denizi B) Kızıldeniz C) Manş Denizi
D) Baltık Denizi E) Akdeniz

2. Deniz yolu ulaşımı, gemi, vapur ve benzeri deniz araçlarıyla yapılmakta olan bir ulaşım şeklidir. Tek seferde çok fazla yük taşınabilmesinden dolayı uluslararası ticarette en fazla tercih edilen ulaşım hattıdır.

Buna göre deniz taşımacılığının;

I. hızlı olması
II. ekonomik olması
III. yük taşıma kapasitesinin fazla olması

özelliklerden hangilerine sahip olması uluslararası ticarette tercih edilme nedenleri arasında gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

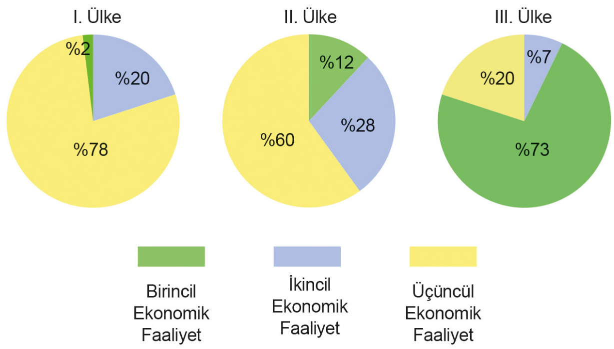
3. Birincil ekonomik faaliyetler doğadan doğrudan ürün elde edilen meslek gruplarını kapsamaktadır.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisi birincil ekonomik faaliyet grubunda yer alır?

A) Mimarlık B) Oto tamircisi C) Çiftçilik
D) Öğretmenlik E) İnşaat ustası

4. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleriyle çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı arasında güçlü bir ilişki vardır. Az gelişmiş ülkelerde hammadde, gelişmiş ülkelerde ise sanayi ve hizmet üretimi ön plandadır.

Aşağıda üç ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı gösterilmiştir.

Bu ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. ülkede sanayide çalışan nüfus oranı tarımda çalışan nüfus oranından fazladır.

B) III. ülkenin ekonomisi birincil ekonomik faaliyete dayalıdır.

C) I. ve II. ülkede çalışan nüfusun yarıdan fazlası hizmet sektöründe çalışmaktadır.

D) III. ülkede tarımsal verim I. ve II. ülkelere göre daha fazladır.

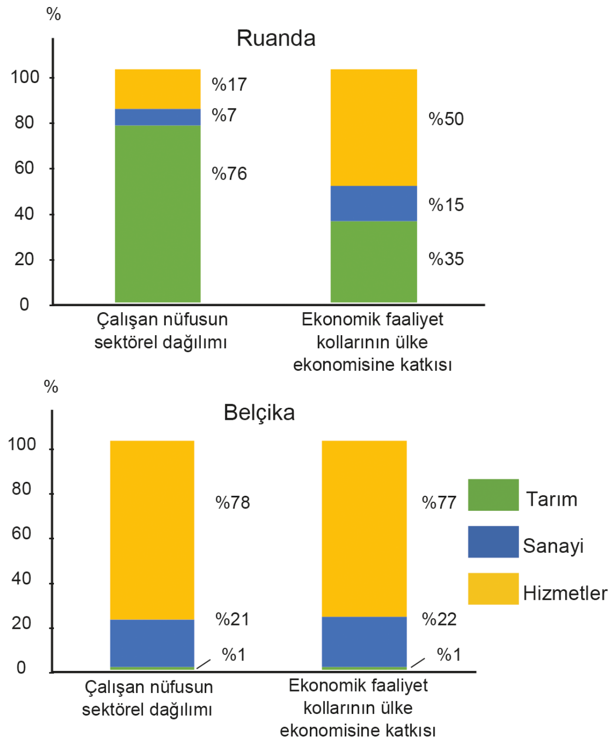
E) I. ülke; III. ülkeye göre daha fazla gelişmiştir.

5. Tarihte ilk olarak İngiltere'nin Manchester ve Liverpool kentleri arasında kullanılmaya başlanan bu ulaşım çeşidi özellikle yük taşımacılığını gerçekleştirmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Günümüzde ABD, Çin, Rusya, Hindistan bu ulaşım yolunun en yaygın kullanıldığı ülkeler arasındadırlar. Son dönemlerde ise Japonya ve Fransa gibi ülkeler bu alanda yaptıkları teknolojik yatırımlarla çok daha hızlı hareket edebilen ulaşım araçlarını geliştirmektedirler.

Bu ulaşım çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kara yolları B) Hava yolları C) Deniz yolları
D) Boru hattı E) Demir yolları

6. Grafikte Ruanda ve Belçika'da çalışanların sektörel dağılımı ve ekonomik faaliyet kollarının ülke ekonomisine katkısı gösterilmiştir.

I. Ruanda'da tarım sektöründe çalışanların oranı Belçika'da hizmet sektöründe çalışanların oranından azdır.

II. Belçika'da tarım sektöründen elde edilen gelir Ruanda'da elde edilen gelirden azdır.

III. Belçika'da tarımda makine kullanımı Ruanda'ya göre daha fazladır.

IV. Ruanda'da tarımsal üretim Belçika'daki tarımsal üretimden fazladır.

V. Belçika'da sanayinin ülke ekonomisine katkısı Ruanda'dan fazladır.

Grafikteki bilgilerden, yukarıdaki çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III

D) III ve V E) IV ve V

7. Uluslararası ticarette deniz yolu ulaşımının diğer ulaşım sistemlerine göre daha çok tercih edilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Daha düşük maliyetli olması

B) Tek seferde binlerce ton yük taşıması

C) Yol yapım ve bakımı için özel harcama olmaması

D) Uzun mesafeleri güvenli olarak gidebilmesi

E) Zaman yönünden tasarruflu olması

8.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen su yolları seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Macellan Boğazı	Hürmüz Boğazı	Cebelitarık Boğazı
B)	Malakka Boğazı	Babülmendep Boğazı	Süveyş Kanalı
C)	Panama Kanalı	Korint Kanalı	Malakka Boğazı
D)	Malakka Boğazı	Hürmüz Boğazı	Süveyş Kanalı
E)	Cebelitarık Boğazı	Macellan Boğazı	Panama Kanalı

9. İki su kütlesini birleştiren doğal su yollarına boğaz, iki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına ise kanal adı verilir. Deniz yolu ulaşımında çok önemli olan boğaz ve kanallar, yolların kısalmasını sağlayarak ülkeler arası taşımacılığı da hızlandırmıştır.

Aşağıda verilen su yolları ve birbirine bağladığı okyanus - deniz eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) İstanbul - Çanakkale Boğazları: Karadeniz,Akdeniz ve Ege Denizi'ne bağlar.

B) Hürmüz Boğazı: Basra Körfezi'ni Umman Denizi'ne bağlar.

C) Panama Kanalı: Atlas Okyanusu'nu Pasifik Okyanusu'na bağlar.

D) Süveyş Kanalı: Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlar.

E) Cebelitarık Boğazı: Atlas Okyanusu'nu Büyük Okyanus'a bağlar.

10. Sanayinin gelişmesi ve ham madde taşımacılığının yoğunlaşmasına bağlı olarak boru hatlarıyla taşımacılık önem kazanmıştır. Günümüzde boru hatlarıyla petrol ve doğal gazın yanı sıra çeşitli katı maddeler de taşınmaktadır. Uluslararası ham petrol ve doğal gaz boru hatlarının büyük bir kısmı Türkiye sınırlarından geçmektedir.

Bu durum Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin bir sonucudur?

A) Ortalama yükseltisinin fazla olmasının

B) Üç tarafının denizlerle çevrili bir yarımada olmasının

C) Ilıman iklim kuşağında yer almasının

D) Orta Doğu ve Hazar bölgelerine yakın olmasının

E) Jeolojik yapısının genç olmasının

1. Aşağıda beş öğrencinin aileleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Ahmet: “Bizim köyde tarlalarımız var, buğday, arpa gibi tarım ürünlerini yetiştiriyoruz, ayrıca zeytin bahçemizden gelirimizin çoğunu sağlamaktayız.”

Ayşe: “Benim ailem şehirde yaşıyor ve babam bir firmada muhasebeci elemanı olarak çalışıyor, annem ise ev hanımı.”

Mahmut: “Benim babam asker, şimdi astsubay olarak başka bir şehirde bizden uzakta görevini ifa etmektedir.”

Mehmet: “Bizim bir yazılım firmamız var, babam ayrıca grafik tasarım işleri de yapıyor, fakat bu sektörde aşırı rekabet olmasından şikâyetçi.”

Fatma: “Benim ailem deniz kenarında bir köyde yaşıyor ve geçimimizi daha çok balıkçılıktan sağlıyoruz.”

Öğrencilerin ifadeleri ekonomik faaliyetlerle ilişkilendirildiğinde oluşacak tablo aşağıdakilerden hangisidir?

	Ahmet	Ayşe	Mahmut	Mehmet	Fatma
A)	Birincil	İkincil	Üçüncül	Dördüncül	Beşincil
B)	Üçüncül	İkincil	İkincil	İkincil	Birincil
C)	Birincil	Üçüncül	Üçüncül	Dördüncül	Birincil
D)	Birincil	Beşincil	Üçüncül	Üçüncül	Beşincil
E)	İkincil	İkincil	Üçüncül	Dördüncül	Birincil

2. Aşağıdaki haritada uluslararası ulaşım açısından önemli olan bazı limanlar gösterilmiştir.

Uluslararası ticarette Kuzey Atlantik Deniz Yolu’nu kullandığını söyleyen bir gemi kaptanının bu limanlardan hangileri arasında ticaret yaptığı söylenebilir?

A) Hong Kong - Calcuta

B) Durban - Bordeaux

C) New York - Bordeaux

D) Calcuta - Durban

E) Hong Kong - Durban

3. Aşağıda iki farklı ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımını gösteren tablo verilmiştir.

Ülkeler	Birincil Ekonomik Faaliyet %	İkincil Ekonomik Faaliyet %	Üçüncül Ekonomik Faaliyet %
I	72	9	19
II	8	33	59

Buna göre ülkelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

A) II. ülkede sanayide çalışan nüfus oranı I. ülkeye göre daha fazladır.

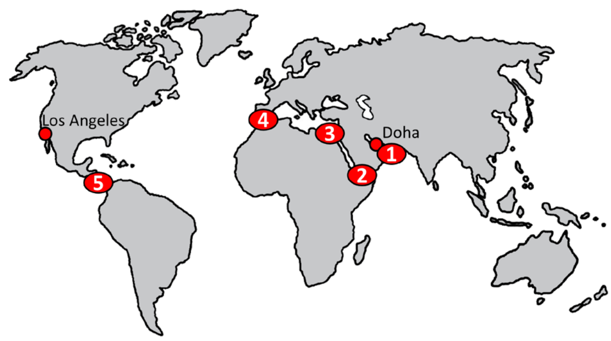
B) I. ülkenin ham madde gereksinimi II. ülkeye göre daha fazladır.

C) II. ülkenin dış ticaret açığı daha fazladır.

D) I. ülkede nüfus artış hızı daha azdır.

E) II. ülkede tarımsal üretim daha azdır.

4. Aşağıdaki haritada ham petrol yüklü bir geminin Katar’ın Doha Limanı’ndan ABD’nin Los Angeles Limanı’na en kısa yoldan ulaşabilmek için sırasıyla geçmesi beklenen kanal ve boğazlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu kanal ve boğazların adları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Bering Boğazı, Korint Kanalı, Dover Boğazı

B) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Panama Kanalı

C) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Macellan Boğazı

D) Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Macellan Boğazı, Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı

E) Çanakkale Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Panama Kanalı

5.
- Birincil ekonomik faaliyetler, temel maddelerin doğrudan veya dolaylı olarak doğal çevreden temin edilmesine dayanır.
- İkincil ekonomik faaliyetler, ham maddeler veya yarı işlenmiş maddeler kullanılarak yeni ürünler elde edilmesine dayanır.
- Üçüncül ekonomik faaliyetler, insanlara ve diğer ekonomik faaliyetlere ürün ve hizmet sağlanmasına dayanır.

BALIKÇILIK	SANAYİ	ORMANCILIK
I	II	III
TURİZM	**ENERJİ**	**ULAŞIM**
IV	V	VI

Yukarıda numaralandırılarak verilenler ile ekonomik faaliyetlerin doğru eşleştirilmiş hali aşağıdakilerden hangisidir?

	Birincil Ekonomik Faaliyet	İkincil Ekonomik Faaliyet	Üçüncül Ekonomik Faaliyet
A)	III - V	II - VI	I - IV
B)	II - V	I - VI	III - IV
C)	II - IV	III - VI	I - V
D)	I - III	II - V	IV - VI
E)	IV - V	III - VI	I - II

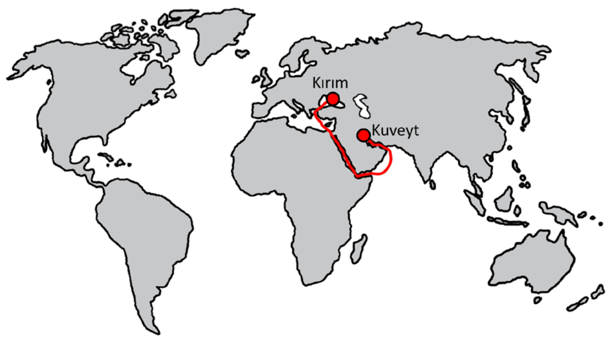
6.
- Çanakkale Boğazı
- Cebelitarık Boğazı
- Panama Kanalı

Yukarıda bir yolcu gemisinin güzergâhı boyunca kullandığı su yolları verilmiştir.

Buna göre geminin aşağıda verilen ülkelerden hangisinin kara sularından geçtiği <u>söylenemez</u>?

A) Fas B) Panama C) Türkiye D) İspanya E) Hindistan

7. Aşağıdaki harita üzerinde Kuveyt ve Kırım'ın konumu gösterilmiştir.

Kırım'dan buğday taşıyan bir gemi en kısa güzergahı takip ederek Kuveyt'e ulaşacaktır.

Buna göre gemi güzergâhı ile ilgili,

I. İstanbul ve Çanakkale boğazlarından geçer.

II. Cebelitarık Boğazı'ndan geçerse zaman kaybına ve maliyetin artmasına neden olur.

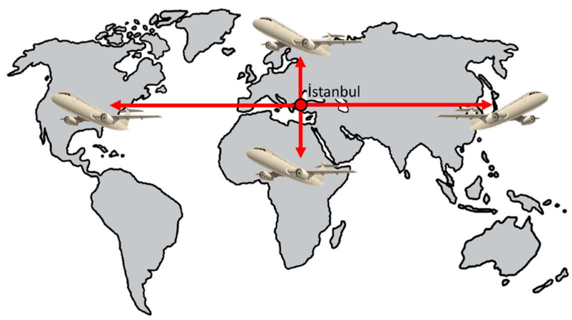
III. Süveyş Kanalı'ndan ve Babülmendep Boğazı'ndan geçmelidir.

IV. Kuveyt'e ulaşmak için, önce Malakka Boğazı'nı sonra da Hürmüz Boğazı'nı kullanır.

yargılardan hangileri doğrudur?

A) I ve IV B) I, II ve III C) I, II ve IV D) I, III ve IV E) II, III ve IV

8. Aşağıdaki haritada İstanbul'un konumu ve İstanbul Havalimanı gösterilmiştir.

İstanbul Havalimanı bulunduğu lokasyon gereği transit uçuşların merkezi olacaktır. Uzak Doğu'dan, Afrika'dan veya Orta Doğu'dan Avrupa'ya uçmak isteyenler, İstanbul üzerinden istedikleri ülkelere daha kısa sürede gidebilecektir. Dolayısıyla İstanbul Havalimanı dünyanın en büyük havaalanları arasında yer alarak yılda yaklaşık 200 milyon yolcuya ev sahipliği yapacaktır. Bu durum, başta turizm ve ticaret faaliyetleri olmak üzere ülke ekonomisine büyük katkı sağlayacak ve ülkemizin ulaşım alanındaki önemini daha da artıracaktır.

Bu durum üzerinde Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) Yarımada ülkesi olması

B) Orta kuşakta bulunması

C) Kıtalar arasında bulunması

D) Kuzey yarım kürede bulunması

E) Yüz ölçümünün büyük olması

1. **Bölge**: Doğal, beşerî ve ekonomik özellikler bakımından çevresinden farklı, kendi içinde benzerlik gösteren alanlardır.

Aşağıda ülkemizde bazı alanların bölge sınıflandırması yapılmıştır.

I. Hakkâri çevresi - Dağlık bölge

II. Şanlıurfa çevresi - Düz ovalık bölge

III. İstanbul - İzmit çevresi - Yoğun nüfuslu bölge

IV. Kars ve çevresi - Maden bölgesi

V. Taşeli Platosu ve çevresi - Seyrek nüfuslu bölge

Bu eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki haritada benzer bitki türlerinin görüldüğü bazı bölgeler taranarak gösterilmiştir.

Bu durum üzerinde bölgelerin,

I. yağış özellikleri

II. yer şekilleri

III. sıcaklık şartları

IV. hakim rüzgâr yönü

özelliklerinden hangileri belirleyici olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I ve IV E) III ve IV

3. Sınırları içinde benzer özellikler gösteren, bu özellikleriyle de diğer yerlerden ayrılan alanlara "bölge" denir. Coğrafi bölgeler belirlerken doğal, beşerî ve ekonomik özellikler kullanılır.

K Kenti: Yer şekillerine göre dağlık ve engebeli bölgede

M Kenti: İklim özelliklerine göre Akdeniz iklim bölgesinde

L Kenti: Nüfus özelliklerine göre seyrek nüfuslu bölgede yer almaktadır.

Buna göre verilen kentler, yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangilerinde bulunurlar?

	K	L	M
A)	1	2	3
B)	2	1	3
C)	2	3	1
D)	3	1	2
E)	3	2	1

4. **Aşağıdakilerden hangisi beşerî özelliklerine göre sınıflandırılmış bir bölgedir?**

A) Seyrek nüfuslu bölge

B) Bozkır bölgesi

C) Kutup bölgesi

D) Çöl bölgesi

E) Akdeniz iklim bölgesi

5. Toprakların verimli olduğu bölgeler, tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu yerlerdir.

Aşağıda verilen bölgelerden hangisinde böyle bir durumdan <u>söz edilemez</u>?

A) Adana ve çevresi

B) Aydın - Söke ve çevresi

C) Şanlıurfa ve çevresi

D) Bursa ve çevresi

E) Erzurum-Kars ve çevresi

6. **Aşağıdakilerden hangisi beşerî ve ekonomik bölgelere örnek olarak gösterilemez?**

A) Kentsel bölge

B) Çöl bölgesi

C) Serbest ticaret bölgesi

D) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü bölgesi

E) Sık nüfuslu bölge

7. I. Bölgeler arasında geçiş alanı bulunabilir.

II. Bazı doğal bölgelerin sınırlarını kesin olarak belirlemek zordur.

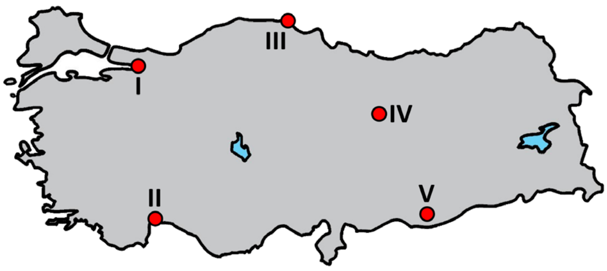
III. Siyasi bölgelerin sınırları değişmez.

IV. Bölge sınırları zamanla değişebilir.

Yukarıdaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

8.

Haritada işaretli yerlerden hangisi sanayi bölgesidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Bölgeler oluşturulurken doğal, beşerî ve ekonomik unsurlar etkili olmaktadır. Doğal koşullara göre oluşturulan bölgelerin sınırları uzun yıllar boyunca değişmezken beşerî ve ekonomik özelliklere göre oluşturulan bölgeler daha kısa sürede değişebilmektedir.

Aşağıda verilen bölge örneklerinden hangisinin sınırları daha kısa sürede değişebilir?

A) Zonguldak Taş Kömürü Bölgesi

B) Sahra Çöl Bölgesi

C) Dünya Dağlık Bölgesi

D) Batı Avrupa Kömür ve Maden Bölgesi

E) İstanbul Ticaret Bölgesi

10. Bölge sınırları zamanla değişebilir. İşlevini yitiren bölgeler ortadan kalkar ve yerini yeni bölgelere bırakır. Bu durum beşerî, ekonomik ve siyasi özelliklerine göre oluşturulan bölgelerde daha kısa sürede görülmektedir.

Buna göre, aşağıdaki özelliklere göre belirlenmiş bölgelerden hangisinin sınırlarının daha uzun sürede değişikliğe uğraması beklenir?

A) Sanayi

B) İklim

C) Tarım

D) Nüfus

E) Ulaşım

11. **Aşağıdaki bölgelerden hangisi dünyanın yoğun nüfuslu bölgelerinden biridir?**

A) Güneydoğu Asya

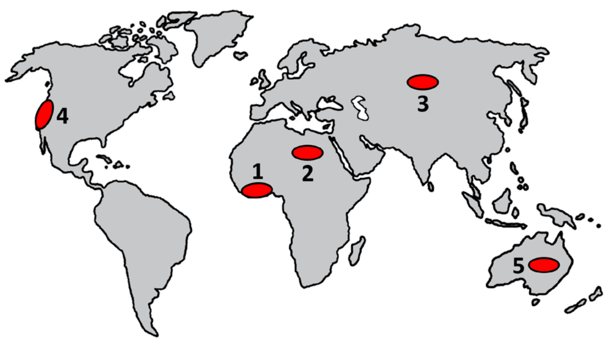
B) Sibirya

C) Avustralya

D) Grönland

E) Tibet Platosu

12.

Haritada verilen noktalardan hangisi dağlık bölgeler içerisinde yer alır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1. Şekilsel bölgeler, doğal (fizikî) ve beşerî özelliklerine göre sınıflandırılır.

Buna göre Türkiye'nin şekilsel bölge sınıflandırılması yapıldığında aşağıdaki bölgelerden hangisine yer verilmez?

A) Ahşap mesken bölgesi
B) Aktif volkan bölgesi
C) Karasal iklim bölgesi
D) Sık nüfuslu bölge
E) Heyelan bölgesi

2. Dünya üzerinde fizikî ve beşerî özelliklerine göre birçok bölge oluşturulabilir. Bu bölgelerden bazılarının sınırları birbiriyle örtüşmektedir.

I. Akdeniz iklimi bölgesi
II. Dağlık bölgeler
III. Maki bitki örtüsü bölgesi
IV. Tektonik deprem bölgeleri

Yukarıda verilen bölgelerden hangileri arasında bu örtüşme daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangisi yoğun nüfuslu bölgeler arasında gösterilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Şekilsel bölgeler, doğal ya da beşerî unsurlara göre oluşturulan bölgelerdir.

I. Hidrografik bölgeler
II. İklim bölgeleri
III. Nüfus bölgeleri
IV. Sanayi bölgeleri

Yukarıdaki şekilsel bölge türlerinin doğal ve beşerî olarak sınıflandırılması seçeneklerin hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

	Doğal	Beşeri
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve III	II ve IV
C)	II ve III	I ve IV
D)	II ve IV	I ve III
E)	III ve IV	I ve II

5. Bölge türleri genel olarak şekilsel bölgeler ve işlevsel bölgeler olmak üzere iki gruba ayrılır. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge denir.

Türkiye aşağıdaki şekilsel bölgelerden hangisi içerisinde yer almaz?

A) Alp - Himalaya dağlık bölgesi
B) Tundra toprak bölgesi
C) Akdeniz iklim bölgesi
D) Türk kültür bölgesi
E) Deprem bölgesi

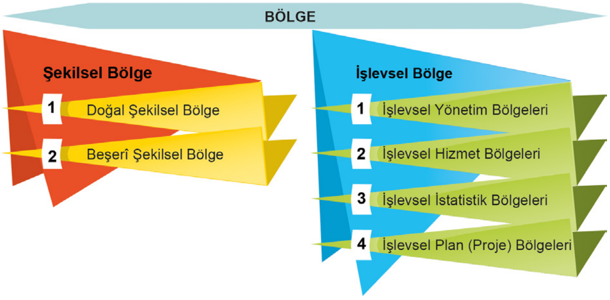
6. I. Akdeniz iklim bölgesi
II. Kızılçam ormanları bölgesi
III. Avrupa Birliği bölgesi
IV. Kuzey Anadolu dağlık bölgesi
V. Japonya sanayi bölgesi

Doğal koşullara bağlı olarak oluşturulan bölgelerin sınırları uzun süre değişmez. Örneğin bir alandaki iklim ya da yer şekillerine ait özelliklerin değişebilmesi için uzun yıllar gerekebilir.

Buna göre yukarıda verilen bölgelerden hangilerinin sınırları daha kısa sürede değişir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

7. Aşağıdaki görselde bölge sınıflandırılması verilmiştir.

Bu sınıflandırmaya göre aşağıdakilerden hangisi işlevsel bölgelere örnektir?

A) Doğu Karadeniz Projesi Yönetim Bölgesi

B) Orta Doğu Petrol Üretim Bölgesi

C) Türk Kültür Havzası Bölgesi

D) Himalaya Dağlık Bölgesi

E) Batı Avrupa Sanayi Bölgesi

8. Aşağıda Avrupa Birliği Bölgesi'nin 1957 ve 2017 yıllarındaki sınırları gösterilmiştir.

1957 Yılında Avrupa Birliği

2017 Yılında Avrupa Birliği

Bu haritalar arasındaki farklılık aşağıdakilerden hangisini göstermektedir?

A) Bölge sınırlarının zamanla değişebildiğini

B) Farklı bölgeler arasında geçişler olduğunu

C) Siyasi bölgelerin zamanla işlevini yitirdiğini

D) Nüfus arttıkça bölge sınırlarının genişlediğini

E) Gelişmiş ülkelerin aynı bölgeler içerisinde olduğunu

9. Harita üzerinde Akdeniz İklim Bölgesi gösterilmiştir

Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin bu bölge içerisinde arazisi <u>bulunmaz</u>?

A) Almanya B) İtalya C) Türkiye

D) Avustralya E) İspanya

10. Harita üzerinde bir alan taranarak gösterilmiştir.

Bu alan aşağıdaki bölge sınıflandırmalarından hangisi içerisinde <u>yer almaz</u>?

A) Tarım bölgesi

B) Turizm bölgesi

C) Sanayi bölgesi

D) Yoğun nüfuslu bölge

E) Petrol üretim bölgesi

11. Yaşadığım şehir verimli tarım arazileri üzerinde kurulmuştur. Ne yazık ki bu alanlar yerleşme alanının büyümesiyle yok olmaktadır. Yerleşime açılmayan şehrin kenarlarında sebze ve meyve yetiştirilebilmektedir. Şehir, aynı zamanda tekstil ve otomotiv sanayisinin de geliştiği bir yerdir. Şehrin tarihî ve turistik yerleri, denize yakınlığı, kış turizmine müsait dağlık alanların varlığı gelişmesinde oldukça etkilidir. Göç aldığı için de gelişen bir yerleşme özelliği taşımaktadır.

Paragrafta verilen bilgiye göre aşağıdaki bölge sınıflandırmalarından hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Sanayi bölgesi

B) Dağlık bölge

C) Turizm bölgesi

D) Tarım bölgesi

E) Maden bölgesi

1. • Ekvator ve çevresi
   • Güney Amerika'nın güneybatısı
   • Güneydoğu Asya kıyıları
   • Orta kuşak karalarının batı kıyıları
   • Madagaskar ve Avustralya'nın doğusu

Yukarıda verilenlerin tamamı hangi bölge sınıflandırması içinde yer alır?

A) Engebeli alanlar

B) Sürekli yüksek basınç alanları

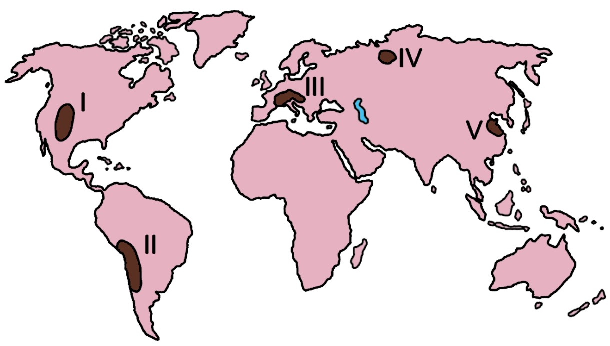
C) Kuzey yarım küre alanları

D) Nüfus yoğunluğu fazla alanlar

E) Yağış miktarı fazla alanlar

2018 TYT

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangileri yüksek dağlık bölgeler arasında <u>yer almaz</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

2020 TYT

3. Bölge sınırları, bölgeyi oluşturma amacı ve ölçütlerine göre değişiklik gösterebilir.

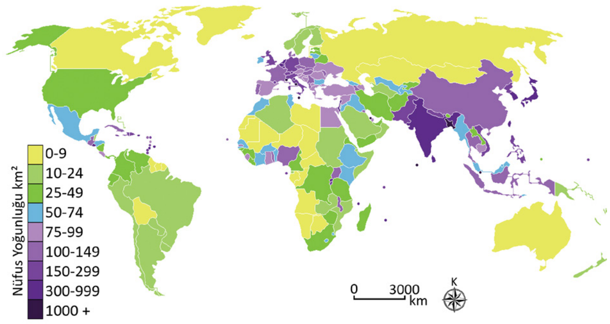
Sınırlardaki bu değişiklik;

I. karasal iklim bölgesi,
II. kuru tarım bölgesi,
III. karstik kayaçlar bölgesi,
IV. serbest ticaret bölgesi

türlerinin hangilerinde daha kısa sürede gerçekleşebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki harita üzerinde dünya nüfus yoğunluğu gösterilmiştir.

Dünya üzerinde ülkeler nüfus özelliklerine göre seyrek nüfuslu ve yoğun nüfuslu olarak sınıflandırılabilir.

Harita dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisi diğerlerinden farklı grupta yer alır?

A) Çin B) Nijerya C) Kanada D) Japonya E) Hindistan

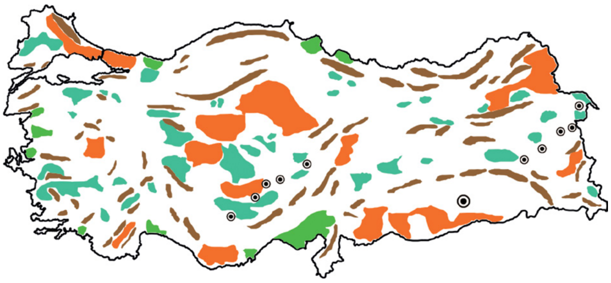
5. • Sahip oldukları doğal özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere doğal şekilsel bölge denir.
   • Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere ise işlevsel bölge adı verilir.

Doğal Şekilsel Bölge	İşlevsel Bölge
Hidrografik Bölgeler	Hizmet Bölgeleri
(I)	Kalkınma Bölgeleri
Toprak Bölgeleri	(II) ....
Bitki Bölgeleri	İstatistiki Bölgeler

Buna göre boş bırakılan yerlere seçeneklerden hangisi getirilirse tablo doğru tamamlanmış olur?

	I	II
A)	İklim Bölgeleri	Doğal Afet Bölgeleri
B)	Sanayi Bölgeleri	Nüfus Bölgeleri
C)	Yerleşme Bölgeleri	Kültür Bölgeleri
D)	Aktif Volkan Bölgeleri	Yönetim Bölgeleri
E)	Ham Madde Üretim Bölgeleri	Ekonomik İş Birliği Bölgeleri

6. Aşağıdaki Türkiye haritası üzerinde fizikî özeliklerine göre oluşturulmuş farklı bölge türleri gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi harita üzerinde gösterilen bölgelerden biri değildir?

A) Plato bölgesi
B) İç ova bölgesi
C) Demir yatakları bölgesi
D) Kıvrımlı ve kırıklı dağ bölgesi
E) Volkanik dağ bölgesi

7. İşlevsel bölgeler, çeşitli faaliyetlerin işleyişini kontrol eden ve düzenleyen bölgelerdir.

Buna göre,

I. kırsal alanlarda yerleşme dokularına göre oluşturulan bölgeler
II. belediyelerin ve il özel idarelerinin hizmet alanlarına göre oluşturulan bölgeler
III. kamu hizmetlerinin ülke genelinde daha kontrollü biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla oluşturulan bölgeler

verilenlerden hangileri işlevsel bölgelere örnek gösterilebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

8. Aşağıdaki tabloda bazı bölge türleri ve bu bölgelerin oluşturulmasında dikkate alınan özellikler eşleştirilmiştir.

	Bölge Türü	Doğal Unsurlar	Beşeri Unsurlar
I	Sıcak Su Kaynakları Bölgesi	X	
II	Tropikal Yağmur Ormanları Bölgesi		X
III	Ural - Altay Dil Grubu Bölgesi	X	
IV	Seyrek Nüfuslu Bölgeler		X

Bu eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Deniz seviyesinden itibaren bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe bitki örtüleri kesin hatlarla kuşaklar oluşturmaz. Örneğin; geniş yapraklı ormanlar bölgesinden iğne yapraklı ormanlar bölgesine geçilirken arada her iki ağaç türünün bir arada bulunabildiği karışık yapraklı ormanlar bölgesi yer alır.

Açıklama ve görsel doğrultusunda aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

A) Bölge sınırları zamanla değişime uğrayabilir.
B) Doğal özelliklerine göre birden fazla bölge türü oluşturulabilir.
C) Farklı özelliklere göre oluşturulan bölge sınırları çakışabilir.
D) İşlevini yitiren bölgeler zamanla tamamen ortadan kalkabilir.
E) Doğal özelliklerine göre oluşturan bölgelerde geçiş bölgeleri bulunabilir.

10. Aşağıdaki harita üzerinde üç farklı yer taranarak gösterilmiştir.

Bu yerler,

I. iklim özellikleri
II. nüfus yoğunlukları
III. gelişmişlik düzeyleri

özelliklerinden hangileri bakımından aynı bölge içerisinde yer alır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

1. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere işlevsel bölge adı verilir. Örneğin; meteoroloji hava tahmin bölgeleri, kara yolları hizmet bölgeleri, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yetki Alanı Bölgesi, Doğu Anadolu Projesi Bölgesi, Türkiye İstatistik Kurumu Doğu Marmara İstatistik Bölgesi işlevsel bölgelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu bölge türleri arasında yer almaz?

A) Hizmet Bölgeleri

B) Sanayi Bölgeleri

C) Kalkınma Bölgeleri

D) İstatistik Bölgeleri

E) Yönetim Bölgeleri

2. İklim bölgeleri, iklim elemanlarının veya iklim tiplerinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgelerdir. Ilıman iklimler bölgesi, Ekvatoral iklim bölgesi bu şekilde oluşturulmuş doğal bölgelerdir.

Buna göre iklim bölgeleri ile,

I. bitki örtüsü

II. tarım ürünleri

III. nüfus yoğunluğu

IV. sıcak su kaynakları

V. tektonik depremler

kriterlerine göre oluşturulan bölgelerden hangilerinin benzerliği bulunmaz?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

3. **Aşağıdakilerden hangisi ekonomik özelliklerine göre belirlenen bölgeler arasında yer almaz?**

A) Ekolojik turizm bölgesi

B) Metal sanayisi bölgesi

C) Serbest ticaret bölgesi

D) Pamuk üretim bölgesi

E) Çarpık kentleşme bölgesi

4. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge, doğal unsurların dağılışı esas alınarak oluşturulan bölgelere doğal şekilsel bölge denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğal bölgeler arasında yer almaz?

A) Volkanik Dağlar Bölgesi

B) Akdeniz İklimi Bölgesi

C) Laterit Toprak Bölgesi

D) Cephe Yağışı Bölgesi

E) Buğday Tarımı Bölgesi

5. Türkiye dört mevsim şartlarının belirgin olarak yaşandığı ve Akdeniz iklim kuşağında yer alan, petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının rezerv alanları ile bu kaynakların yoğun olarak tüketildiği Avrupa Kıtası'nın arasında bulunan, yer şekilleri engebeli, ortalama yükseltisi fazla ve aktif tektonik hareketlerin görüldüğü bir ülkedir.

Buna göre Türkiye aşağıdaki bölge sınıflamalarından hangisine dâhil edilemez?

A) Ilıman İklim Bölgesi

B) Dağlık Alan Bölgesi

C) Deprem Bölgesi

D) Avrupa Birliği Bölgesi

E) Enerji Koridoru Bölgesi

6. Doğal şekilsel bölgeler; doğal unsurların dağılışı esas alınarak oluşturulmuş doğal bölgelerdir. Doğal özelliklerin pek çoğunun sınırını kesin hatlar ile belirlemek oldukça zordur.

Buna göre,

I. Bitki örtüsü

II. Tarım ürünü

III. Toprak türü

bölgelerinden hangilerinin sınırlarını kesin hatlar ile belirlemek daha zordur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

7. Batman, nüfusu 900 olan bir köy iken 1940 yılında Raman Dağı'nda petrolün bulunmasıyla önce bucak sonra belediye, 1957'de ilçe ve 1990'da il statüsü kazanmıştır.

Buna göre Batman'da,

I. İklim

II. Nüfus

III. Ticaret

gibi bölge özelliklerinden hangilerinin zaman içerisinde değiştiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıda iki farklı bölge türüne ait bilgiler verilmiştir.

I. Bazı bölgelerin sınırları net olarak çizilemez. Geçiş bölgesi alanının olduğu bu bölgeler genelde idari sınırlar ile de paralellik göstermez.

II. Bazı bölgelerin sınırları çok net çizilebilir. İdari olarak belirlenen sınırlar ile bu bölgelerin sınırları tam benzerlik gösterir.

Bu bilgilere örnek oluşturan en doğru örnek türü aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II
A)	Sanayi Bölgesi	Akarsu Havzası Bölgesi
B)	NATO Bölgesi	Toprak Tipi Bölgesi
C)	İklim Bölgesi	Avrupa Birliği Bölgesi
D)	Avrupa Birliği Bölgesi	NATO Bölgesi
E)	Kurak İklim Bölgesi	Yağışlı Bölge

9. İğne yapraklı ormanlar, sert karasal iklim bölgesinin yapraklarını dökmeyen ve soğuğa dayanıklı ağaçlarından oluşur. 50°- 60° enlemleri çevresinde görülen bu ormanlara tayga ya da boreal ormanları da denir.

Bu ormanlara göre oluşturulan bölge sınırları içinde aşağıdaki ülkelerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) Rusya B) İsveç C) Kanada

D) Norveç E) Malezya

10. Nüfusun dünya genelindeki dağılışı her yerde eşit değildir. Bazı yerler sık, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde ise nüfus bulunmamaktadır.

Buna göre,

I. Batı Avrupa

II. Güneydoğu Asya

III. Kuzey Afrika

alanlarından hangileri yoğun nüfuslu bölgeler içinde <u>yer almaz</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

11. Bölge sınırları zamanla değişebilir fakat bu değişim doğal bölgeler için çok uzun zaman almaktadır.

Bölgeler	Sınırları kısa sürede değişir.	Sınırları uzun sürede değişir.
Fay kuşakları bölgesi		✓
Dağlık alanlar bölgesi		
Avrupa Birliği Bölgesi		
Kırsal yerleşme bölgesi		

Buna göre tabloda verilen bölgelerin değişim durumları işaretlendiğinde aşağıdakilerden hangisindeki görüntü oluşur?

A)

	✓
✓	
✓	
	✓

B)

	✓
✓	
	✓
✓	

C)

	✓
✓	
✓	
✓	

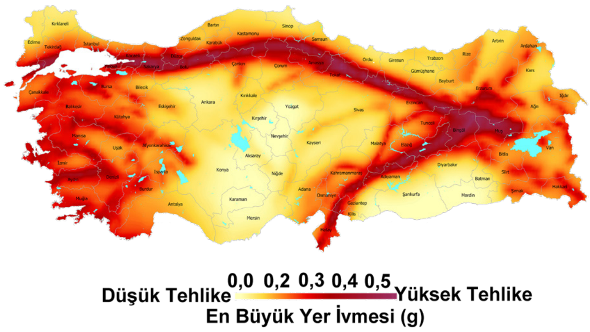
D)

	✓
	✓
	✓
✓	

E)

	✓
	✓
✓	
✓	

1. Aşağıda Türkiye'nin deprem tehlike haritası verilmiştir.

Buna göre yüksek tehlike deprem bölgeleri aşağıdakilerden hangisi ile <u>daha fazla</u> benzerlik gösterir?

A) Engebeli alanlar

B) Erozyon bölgeleri

C) Jeotermal kaynaklar

D) Yoğun nüfuslu alanlar

E) Taş kömürü yatakları

2. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin bitki örtülerine göre yer aldıkları bölgeler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Maki	Çöl	Bozkır
B)	Orman	Bozkır	Çöl
C)	Maki	Step	Bozkır
D)	Orman	Maki	Çöl
E)	Maki	Çöl	Orman

3. Şekilsel ve işlevsel kriterlere göre oluşturulan bölgelerin sınırları zamanla değişebilir. Örneğin 1949'da kurulmuş olan NATO'ya sonradan eklenen üye ülkeler ile birlikte NATO'nun sınırları zaman içinde değişmiştir. Bazı bölgeler ise işlevini yitirerek bölge olma özelliğini yitirebilir.

Aşağıdakilerden hangisi işlevini yitiren bölgelere örnek gösterilebilir?

A) Avrupa Birliği Bölgesi

B) Birleşmiş Milletler Bölgesi

C) Bağımsız Devletler Topluluğu Bölgesi

D) Arap Birliği Bölgesi

E) Sovyetler Birliği Bölgesi

4. Aşağıdaki tabloda bölgeler sınıflandırılırken kullanılan ölçütler ve bölge türlerine örnekler verilmiştir.

Bölge Türü	Kullanılan Ölçüt
Bitki Örtüsüne Göre	Orman - Bozkır
.........................I.........................	Gıda - Mobilya
.........................II.........................	İl - İlçe
.........................III.........................	Kır - Kent
.........................IV.........................	Çay - Fındık

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tabloda numaralandırılarak boş bırakılan yerlere yazılabilecekler arasında <u>yer almaz</u>?

A) Ekonomik gelişmişliğine göre

B) Ham madde özelliklerine göre

C) İdari özelliklerine göre

D) Sanayi türü özelliklerine göre

E) Yerleşme özelliklerine göre

5. Nil Nehri birden fazla ülkenin sınırları içinden geçen sınır aşan sulara örnektir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi Nil Havzası Bölgesi sınırları içerisinde <u>yer almaz</u>?

A) Uganda B) Etiyopya C) Tunus

D) Sudan E) Mısır

6. I. Kayalık Dağları

II. Ruhr Havzası

III. Birleşmiş Milletler

Yukarıda verilen bölgelerden hangilerinin sınırı ile o bölge içerisinde yer alan ülkelerin siyasi sınırlarının tam olarak örtüştüğü söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

7. Avrupa Kıtası doğal ve beşerî özellikleri ile farklı bölge türlerine dâhil olabilecek alanlar içermektedir.

Buna göre aşağıdaki bölge türlerinden hangisi Avrupa Kıtası'nda yer almaz?

A) Yoğun nüfuslu bölgeler

B) Çöl iklimi bölgesi

C) Endüstriyel üretim bölgeleri

D) Dağlık ve engebeli bölgeler

E) Enerji kaynağı bölgeleri

8. Bölge sınırları zaman içerisinde değişiklik gösterebilmektedir. Zamanla genişleyen bölgeler olduğu gibi daralan bölgeler de olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki bölge türlerinden hangisinin 25 yıl öncesine göre genişlediği kesin olarak söylenebilir?

A) Tropikal Ormanlar Bölgesi

B) Kutup İklimi Bölgesi

C) Deprem Alanları Bölgesi

D) Avrupa Birliği Bölgesi

E) Jeotermal Bölgeler

9. Petrol üretim bölgesi kavramı yer altından petrol çıkarılan alanları kapsamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi önemli petrol üretim bölgeleri arasında yer almaz?

A) Hazar Havzası

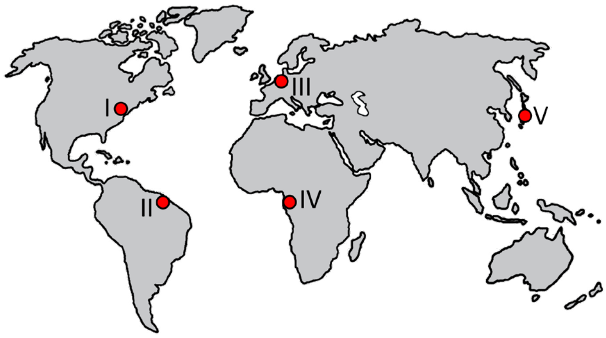
B) Arabistan Yarımadası

C) Kuzey Afrika

D) İtalya Yarımadası

E) Kuzey Amerika

10. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerden hangileri dünya sanayi bölgeleri arasında yer almaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

11. Türkiye'de devletin kamu hizmetlerini her yere götürebilmesi ve düzenli işlemesi amacıyla oluşturulan il, ilçe ve köy gibi birimlere göre belirlenen alanlar aşağıdaki hangi bölge türü içinde yer alır?

A) Yönetim Bölgeleri

B) Kalkınma Projesi Bölgeleri

C) Hizmet Bölgeleri

D) İstatistik Bölgeleri

E) Sanayi Bölgeleri

12. Aşağıda şekilsel bölgelerin oluşturulmasında etkili olan kriterleri içeren bilgi verilmiştir.

Sular; okyanuslar, denizler, göller, akarsular ve yer altı suları gibi gruplara ayrılır. Kara alanlarında ise bazı alanlar dağlık bazı alanlar ova bazı alanlar ise plato özelliğindedir. Bu dağ, ova ve plato alanlarında görülen iklimlerin ve iklim elemanlarının farklılığına bağlı olarak orman, maki, çayır ve bozkır gibi farklı bitki örtüleri görülebilir.

Bu bilgide aşağıdaki hangi şekilsel bölgeye ait kriter yer almaz?

A) Yer şekilleri

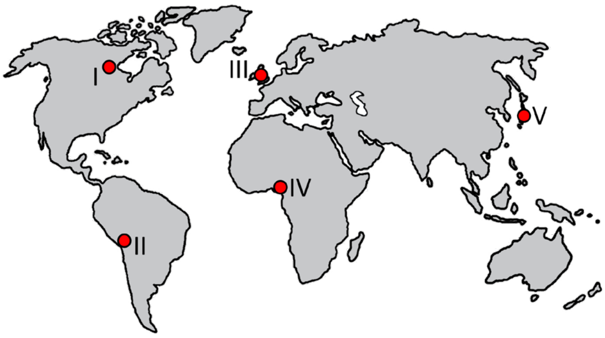
B) Hidrografik

C) Doğal afet

D) Bitki örtüsü

E) İklim

1. Aşağıdaki haritada beş farklı yer işaretlenerek numaralandırılmıştır.

Bu yerlerin bulundukları bölge türleri aşağıdakilerin hangisinde yanlış verilmiştir?

A) I - Soğuk İlkim Bölgesi

B) II - Dağlık Bölge

C) III - Tektonik Deprem Bölgesi

D) IV - Ham Madde Bölgesi

E) V - Sanayi Üretim Bölgesi

2. Aşağıdaki haritada üç farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Numaralandırılan alanların yer şekilleri özelliklerine göre yer aldıkları bölge türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Dağ	Ova	Plato
B)	Dağ	Plato	Ova
C)	Plato	Dağ	Ova
D)	Ova	Plato	Dağ
E)	Ova	Dağ	Plato

3. Bir ülke sahip olduğu özelliklere göre farklı bölge sınırları içerisinde yer alabilir.

Buna göre,

- Tropikal iklim
- Yağmur ormanları
- Turizm

bölgelerin tamamında alanı bulunan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Brezilya B) İngiltere C) Azerbaycan

D) İtalya E) Mısır

4. **Kırgızistan, İsviçre ve Nepal'in içerisinde yer aldığı doğal bölge sınıflandırması aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Aktif Volkanik Bölge

B) Tundra Toprağı Bölgesi

C) Çöl Bölgesi

D) Dağlık Bölge

E) Tropikal Orman Bölgesi

5. Dünya üzerinde kültür özelliklerine göre bölgeler oluşturulabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Afrika Kültür Bölgesi içerisinde yer almaz?

A) Nijerya

B) Güney Afrika Cumhuriyeti

C) Arjantin

D) Tanzanya

E) Kenya

6. Kültür bölgelerinin oluşturulmasındaki güçlüklere rağmen ortak bazı özellikler dikkate alınarak kültür bölgeleri oluşturulur.

Aşağıdakilerden hangisi kültür bölgelerinin belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden biri olamaz?

A) Hidrografik özellikler

B) Dini özellikler

C) Dil özellikleri

D) Irk özellikleri

E) Etnik özellikler

7. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin kapsadığı bölge daha çok aşağıdaki bölge türlerinden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Doğal bölge

B) Hizmet bölgesi

C) Kalkınma bölgesi

D) İstatistiki bölge

E) Yönetimsel bölge

8. Siyasi, askerî ve ekonomik iş birliği bölgeleri; ülkeler arasında siyasi, askerî veya ekonomik amaçlarla oluşturulan iş birliği örgütlerinin sınırları esas alınarak oluşturulan bölgelerdir. Avrupa Birliği Bölgesi, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü Bölgesi bu tür bölgeler arasındadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyasi bölgelerin özelliklerinden biri değildir?

A) Bölge içinde aynı para biriminin kullanılması

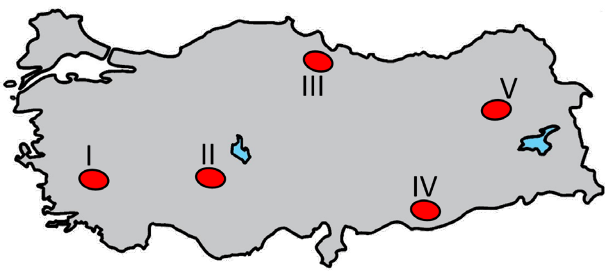
B) Sınırlarının zaman içinde değişebilmesi

C) Bölgede farklı yönetim biçimlerinin olabilmesi

D) İşlevlerini yitirerek zamanla yok olabilmeleri

E) Sosyal kültürel farklılıkların olabilmesi

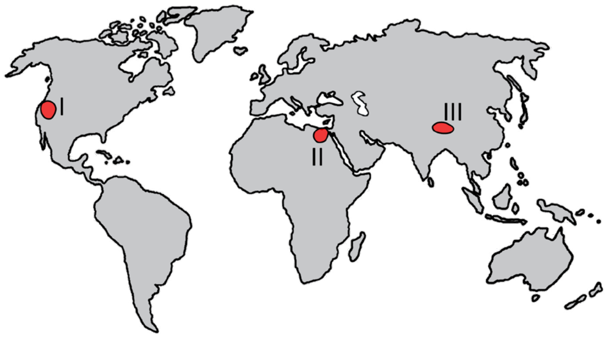
9. Türkiye'de bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmak amacıyla çeşitli kalkınma projeleri uygulanmaktadır.

Buna göre haritada işaretlenen alanlardan hangisi bir kalkınma projesi bölgesine dâhil değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Yer şekillerine göre bölgeler dağ, ova veya plato gibi yer şekillerinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş bölgelerdir. Alp-Himalaya Dağlık Bölgesi, Tibet Platosu, Mezopotamya Ovası; belirli bir yer şeklinin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş doğal bölgeler arasındadır.

Buna göre haritada işaretlenen yerlerden hangileri yer şekillerine göre dağlık bölgeler arasında yer almaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

11. Şekilsel bölgeler, doğal unsurların dağılışına göre oluşturulmuş doğal şekilsel bölgeler ile beşerî unsur ve faaliyetlerin dağılışına göre oluşturulmuş beşerî şekilsel bölgeler olarak ikiye ayrılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisindeki bölgelerin tümü aynı grupta yer alır?

A) Doğal afet bölgeleri
İklim bölgeleri
Tarım bölgeleri

B) Sanayi bölgeleri
Hizmet bölgeleri
Toprak bölgeleri

C) Yerleşme bölgeleri
Nüfus bölgeleri
Turizm bölgeleri

D) Kültür bölgeleri
Yerleşme bölgeleri
Bitki bölgeleri

E) İklim bölgeleri
Toprak bölgeleri
Ulaşım bölgeleri

1. İnsanların önlemek için tüm imkânları seferber etmesine rağmen engel olamadığı olaylar olan afetler farklı şekillerde sınıflandırılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi, klimatik - hidrolojik afetler sınıflandırması içinde yer almaz?

A) Soğuk hava dalgası
B) Kuraklık
C) Tsunami
D) Kasırga
E) Taşkın

2. Afetler, doğada meydana gelen olaylar sonucunda gerçekleşen doğal afetler ve insanların çeşitli faaliyetleri sonucu ortaya çıkan beşerî afetler şeklinde ikiye ayrılır.

Aşağıda yaşanmış bazı afetler verilmiştir:

I. 2004 yılında Endonezya'nın Sumatra adasında tsunami sonucu iki yüz binden fazla insan hayatını kaybetmiştir.
II. 1900 - 2013 yılları arasında akut solunum yolları enfeksiyonundan dört milyondan fazla insan hayatını kaybetmiştir.
III. Hindistan'ın bitki örtüsü tahrip edilen bölgelerinde 2018 yılında yaşanan sel felaketi sonucunda bir milyonun üzerinde insan kurulan kamplara sığınmıştır.
IV. 2010 yılında Haiti'de meydana gelen deprem sonucunda üç yüz binden fazla insan hayatını kaybetmiştir.

Farklı zamanlarda meydana gelen bu afetlerden hangilerinin oluşumunda insan etkisinin olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. Ülkemizde heyelan daha çok Karadeniz kıyılarında ve ilkbahar mevsiminde meydana gelmektedir.

Buna göre heyelan ile ilgili olarak,

I. Kar erimeleri toprağın suya doymasını sağlayarak heyelanı tetiklemektedir.
II. Heyelan bitki örtüsünün cılız olduğu yerlerde görülmektedir.
III. Yer şekillerinin engebeli olması heyelanı tetiklemektedir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. I. Hortum
II. Kar fırtınası
III. Kuraklık
IV. Heyelan
V. Deprem

verilenlerden hangileri jeolojik ve jeomorfolojik kökenli afetler grubundan sayılır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

5. Aşırı yağış ve kar erimeleri sonucunda meydana gelen olaylar sonrasında, akarsu yataklarından ya da göllerden taşan suyun neden olduğu afetlere hidrografik afetler denir.

Aşağıdakilerden hangisi sel felaketlerinin nedenlerinden biri değildir?

A) Ani gelişen sağanak yağışlar
B) Akarsuların havzalarındaki bitki örtüsünün tahribi
C) Kar erimelerinin aniden gerçekleşmesi
D) Akarsu vadilerinin yerleşime açılması
E) Yağış rejiminin düzenli olması

6. I. Sera etkisi
II. Asit yağmurları
III. Tarım arazilerinin genişlemesi
IV. Orman yangınlarının artması
V. Fosfor döngüsü

Yukarıda verilenlerden hangileri küresel çevre sorunlarından değildir?

A) I ve III
B) II ve IV
C) III ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

7. Türkiye'de özellikle yaz aylarında orman yangınları önemli bir çevre sorunu ve doğal afet olarak kendini gösterir. Sıcaklıkların artmasının yanında, kuruyan otlar, uzun süreli yağış azlığı ve piknik ateşlerinin dikkatli şekilde söndürülmemesi gibi nedenlerle yangınlarda artışlar yaşanır.

Buna göre,

I. Orman yangınları ile iklim arasında bir ilişki vardır.

II. Yangınların ortaya çıkmasında beşerî faktörlerin de etkisi vardır.

III. Türkiye'nin kuzeydoğusunda orman yangınları daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

8. Doğal afet, doğa olaylarının can ve mal kaybına sebep olacak şekilde gerçekleşmesidir. Ancak beşerî faaliyetler doğal çevre koşullarını baskılayacak düzeye ulaştığında doğal olayların şiddetleri, etkileri ve görülme sıklıkları artar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, doğal afete etki eden beşerî unsurlardan <u>sayılmaz</u>?

A) Orman alanlarının çoğaltılması

B) Dere yataklarının doldurulması

C) Tarım alanlarının sanayi alanlarına dönüştürülmesi

D) Sulak alanların kurutulması

E) Yolların dağ etekleri doğrultusunda uzanması

9. Aşağıdakilerden hangisi heyelanı artıran faktörlerden biri <u>değildir</u>?

A) Eğimin fazla olması

B) Bitki örtüsünün gür olması

C) Arazinin killi yapıda olması

D) Tabakaların eğim doğrultusunda uzanması

E) Eğimin fazla olduğu yamaçlarda insanların yol, tünel ve kanal yapması

10. Aşağıdakilerden hangisi erozyonu önlemek amacıyla alınacak tedbirler arasında <u>yer almaz</u>?

A) Çıplak alanlar ağaçlandırılmalıdır.

B) Eğimli tarım arazileri eğime dik sürülmelidir.

C) Anız yakma işlemi yapılmamalıdır.

D) Kıl keçileri ormanlık alanlarda otlatılmamalıdır.

E) Orman arazileri tarıma açılmalıdır.

11. Bir sınıfta ders esnasında orta büyüklükte bir deprem meydana gelmiştir. Sınıfta bulunan öğrencilerden birçoğu farklı tepkiler göstermiştir.

Aşağıda verilen öğrenci davranışlarından hangisinin uygun olduğu söylenebilir?

A) Ayşe, duvardan bağımsız hâlde duran büyük kitaplığın yanına saklanmıştır.

B) Paniğe kapılan Ali, koşarak aşağı inmek için merdivenlere yönelmiştir.

C) Gamze, ne olduğunu anlamak için camdan dışarı bakmıştır.

D) Senem, dışarı daha hızlı çıkabilmek için asansöre binmeye çalışmıştır.

E) Mustafa, sakin davranışlarla öğretmen masasının yanında hayat üçgeni oluşturmuştur.

12. Doğal afetler, jeolojik, jeomorfolojik, klimatik, hidrolojik ve biyolojik olmak üzere sınıflandırılabilir.

Buna göre, aşağıda verilen doğal afetlerden hangisi oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Orman yangınları

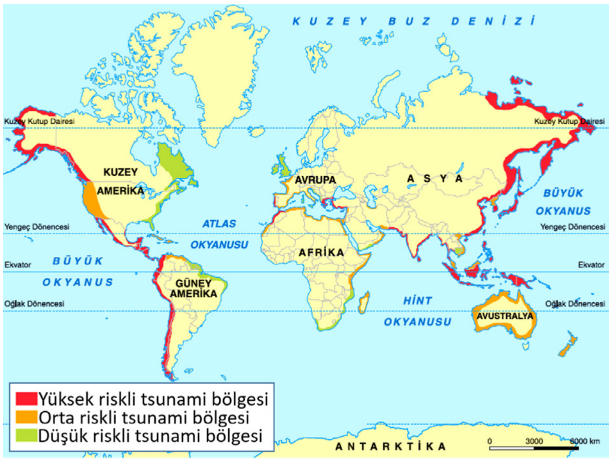
B) Tsunami

C) Volkanik faaliyetler

D) Deprem

E) Heyelan

1. Aşağıdaki haritada yeryüzündeki başlıca tsunami bölgelerinin dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde tsunami yaşanma olasılığı diğerlerine göre daha azdır?

A) ABD B) Hindistan C) Japonya
D) Endonezya E) Finlandiya

2. Konya - Karapınar ve çevresi rüzgâr erozyonunun görüldüğü yerler arasındadır. Bu durum yörede zamanla zararlara neden olabilmektedir. Yörede bu olay ile mücadele kapsamında tedbirler alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tedbirler arasında gösterilir?

A) Tarım arazilerini nadasa bırakmak
B) Araziyi eğime paralel şekilde sürmek
C) Tarımsal üretim alanlarını daraltmak
D) Ağaçlandırma faaliyetlerinde bulunmak
E) Arazi üzerinde su kuyuları açmak

3. Heyelan; kayaların, ayrışmış materyallerin ve toprağın eğim doğrultusunda yer değiştirmesidir. Bu tür olaylara fazla eğimli yamaçlarda, yağışlı veya kar erime dönemlerinde rastlanır. Bu tür olayların Türkiye'de en çok görüldüğü yer Karadeniz'dir. Özellikle Doğu Karadeniz, Türkiye'de heyelan olaylarının sıklıkla yaşandığı yerdir. Türkiye genelinde gerçekleşen heyelanların yarıdan fazlası yağışların ve kar erimelerinin etkisiyle ilkbaharda yaşanmaktadır.

Bu açıklamada heyelan ile ilgili,

I. en çok görüldüğü mevsim
II. oluşumuna neden olan olaylar
III. kayaç yapısının heyelana etkisi
IV. önlemek için yapılan çalışmalar

hangilerinden söz edilmemiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Elâzığ 6,5 şiddetindeki depremle sarsıldı. Saat 20.55'teki depremin merkezi Sivrice ilçesi olarak açıklandı. Kandilli Rasathanesi depremin büyüklüğünü 6,5, derinliğini ise 5 km olarak açıkladı. Deprem; Elâzığ Sivrice'den uzaklaşıldıkça Malatya, Diyarbakır, Tunceli, Mardin, Bingöl, Bitlis, Suriye ve Irak'ta da azalan şiddetlerle hissedildi.

Sivrice'den uzaklaştıkça depremin şiddetinin azalmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

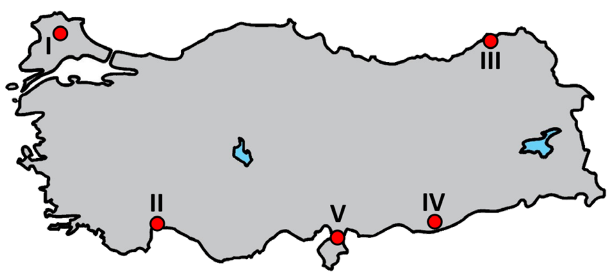
A) Merkez üssünden uzaklaşılması
B) Depremin kısa süreli olması
C) Derinliğinin 5 km olması
D) Akşam saatlerinde meydana gelmesi
E) Büyüklüğünün 6,5 olması

5. I. Dere yataklarının yerleşime açılması sel ve taşkın riskini artırmaktadır.
II. Engebeli arazilerde sekilerin yapılması erozyon riskini artırmaktadır.
III. Akarsu yataklarının molozlar ile doldurulması sonucunda çığ olayları artar.
IV. Eğimli yamaçlarda tabakaların suya doygun hâle gelmesi heyelan riskini artırır.

Afetler ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

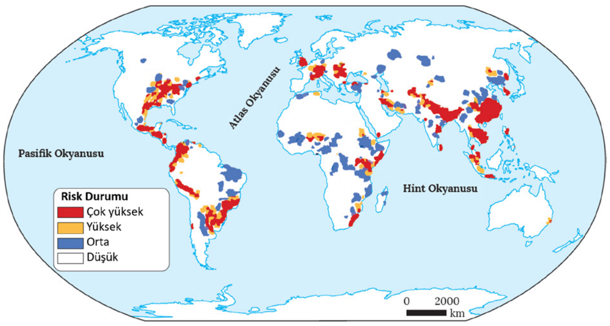
6. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Türkiye'nin fay haritası göz önüne alındığında bu yerlerin hangisinde tektonik deprem görülme riski diğerlerine göre yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda dünyadaki sel ve taşkın risk haritası verilmiştir.

Haritaya göre;

I. Çin

II. Bangladeş

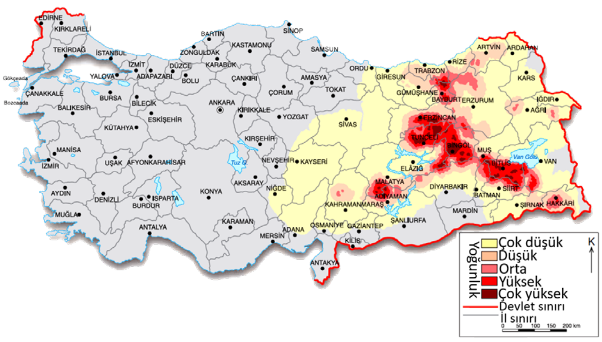
III. Mısır

IV. Kanada

ülkelerinden hangilerinde sel ve taşkın riski <u>daha yüksektir</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki haritada Türkiye'de iller bazında gerçekleşen çığ afetinin yoğunluğu gösterilmiştir.

Harita incelendiğinde Türkiye'nin doğusunda çığ afetinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde,

I. yer şekillerinin yüksek ve eğimli olması

II. kar yağışının fazla olması

III. bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

hangilerinin etkisi bulunmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

9. Az gelişmiş ülkelerde doğal afetler, gelişmiş ülkelere oranla daha fazla can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.

Yalnızca bu bilgiye göre harita üzerinde numaralandırarak verilen yerlerin hangisinin aynı şiddetteki bir doğal afetten diğerlerine göre <u>daha az</u> zarar görmesi beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Enlem faktörü sebebiyle çığ felaketleri Ekvator'a yakın alanlarda daha az görülür.

II. Tayfun, kasırga ve hortum gibi şiddetli rüzgârlar daha çok tropikal kuşakta görülür.

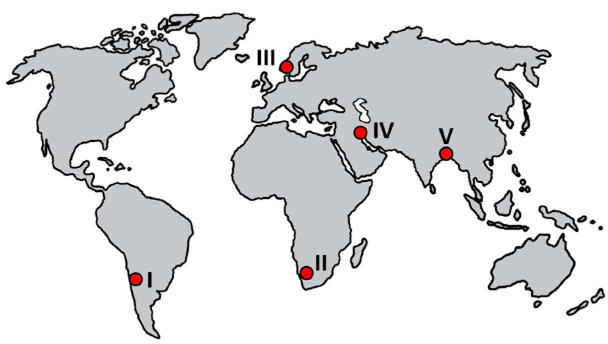
III. Tsunami felaketinin oluşmasının sebebi, kara içlerinde meydana gelen şiddetli depremlerdir.

IV. Volkanik sahalar, engebeli olması sebebiyle insanlar tarafından yerleşmek için tercih edilmeyen alanlardır.

Yukarıda doğal afetlerle ilgili bilgilerden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11.

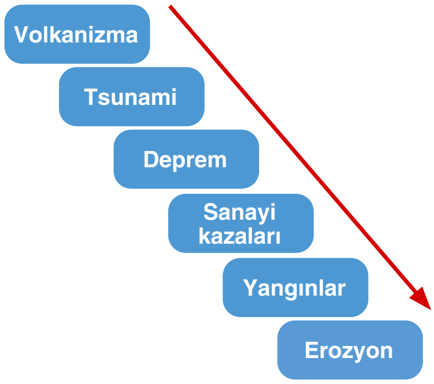

Aşırı yağış ve kar erimesi gibi olaylar sonrasında akarsu vadilerinden ya da göllerden taşan sular afetlere neden olur.

Buna göre, haritadaki numaralı alanlardan hangisinde bu doğal afet <u>daha fazla</u> yaşanmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

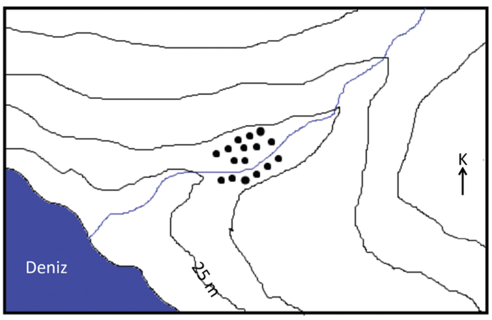
1. Bir alanda meydana gelen afet, aynı alanda kısa ya da uzun zamanda başka afetleri de etkileyebilir.

Yukarıdaki afetlerden hangisinin meydana gelmesinde, ok yönüne göre, öncesinde verilen afetin etkisinden söz edilemez?

A) Tsunami B) Deprem C) Sanayi kazaları
D) Yangınlar E) Erozyon

2. Aşağıdaki harita üzerinde bir köy yerleşmesinin konumu gösterilmiştir.

Bu yerleşme yerinde yağış miktarının arttığı dönemlerde sel ve taşkınlar olmakta ve maddi zarar görülmektedir.

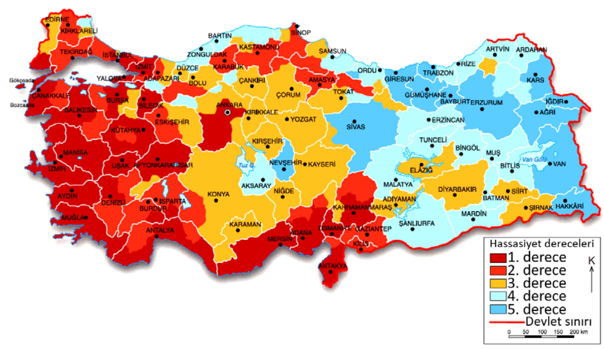
Bu köy yerleşmesini sel ve taşkınlardan korumak için,

I. akarsu vadisi ağaçlandırılmalı
II. akarsu yatağı üzerine taşkın setleri yapılmalı
III. köy yerleşmesi akarsu yatağından uzak yere taşınmalı

hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir afetin yoğun olarak görüldüğü alanların dağılışı gösterilmiştir.

Dağılışı verilen afet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deprem B) Orman yangını C) Sel
D) Çığ E) Kuraklık

2018 TYT

4. I. Sahra'nın güneyindeki ülkelerde 1984-1985 yıllarında görülen kuraklığa bağlı olarak 1 milyonun üzerinde insanın açlıktan hayatını kaybetmesi

II. 2004 yılında depreme bağlı olarak gelişen ve Hint Okyanusu'nda etkili olan dev tsunaminin kıyı kesiminde 200 binden fazla insanın hayatını kaybetmesine neden olması

III. Muson Asyası'nda 2004 yılının haziran ve temmuz aylarında meydana gelen aşırı yağışlar sonucu 300 kişinin yaşamını yitirmesi ve binlerce kişinin ise çeşitli şekillerde zarar görmesi

IV. Şili'de 2010 yılının şubat ayında meydana gelen 8,8 büyüklüğündeki depremde 524 kişinin hayatını kaybetmesi ve binlerce kişinin evsiz kalması

Farklı zamanlarda meydana gelen yukarıdaki doğal afetlerden hangilerinin oluşumunda iklimin etkisi daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve I

2019 TYT

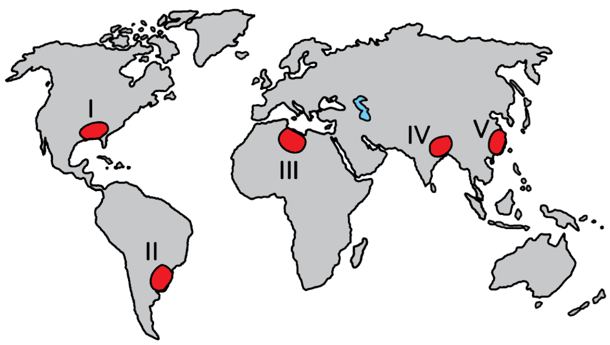
5. Büyük depremlerin her zaman olmasa da başka doğal afetleri tetikleyebildiği bilinmektedir.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunda depremin böyle bir etkisi bulunmaz?

A) Heyelan B) Tsunami C) Çığ
D) Erozyon E) Kaya düşmesi

2020 TYT

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde sel ve taşkınların görülme sıklığı daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2021 TYT

7. I. Deniz tabanında tortulanma oluşumu

II. Volkanik aktivite sonucu gelişen sismik hareketlilik

III. İklim değişikliği sebebiyle artan kuraklık

IV. Kar erimeleri sonucu toprağın suya doygun hâle gelmesi

Yukarıdakilerden hangileri kütle hareketlerine yol açan faktörler arasında gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Afet, toplumun olağan yaşam düzenini bozan, dış yardıma gereksinim doğuran, can ve mal kayıplarına yol açan olaylara denir.

Bu tanıma göre;

I. Suriye'de yaşanan iç sorunlar nedeniyle milyonlarca insanın mağdur olması,

II. Avustralya'daki yangınlarda 3 milyar canlının hayatını kaybetmesi ya da yerinden olması,

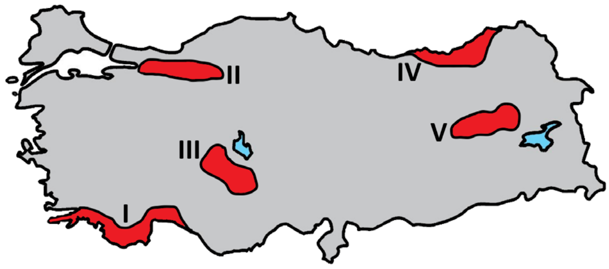
III. Japonya'da 2011 yılında meydana gelen depremde binlerce kişinin hayatını kaybetmesi

ifadelerinden hangileri afet olarak nitelendirilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III D) I ve III E) I, II ve III

9. İklim, jeomorfoloji ve jeoloji gibi özellikler bakımından benzerlik gösteren alanlarda yaşanan afetler de benzer olabilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisindeki afetin, dünya ve Türkiye haritalarında taranan alanlardaki benzerliği diğerlerine göre daha azdır?

	Afet	Dünya Haritası	Türkiye Haritası
A)	Çığ	a	V
B)	Deprem	b	II
C)	Orman yangını	c	I
D)	Sel	d	IV
E)	Kuraklık	e	III

10. Aşağıda 2020 yılı ocak ayında gerçekleşen bazı afetler verilmiştir.

I. 9 Ocak'ta Malezya'nın Johor eyaletinde meydana gelen sel nedeniyle 211 kişi tahliye edildi.

II. 12 Ocak'ta faaliyete geçen Filipinler'deki Taal yanardağı nedeniyle 4 köyde bulunan 6 bin ailenin başka bölgelere yerleştirilmesine karar verildi.

III. 24 Ocak'ta Elâzığ'da meydana gelen depremde 41 kişi hayatını kaybetti.

IV. Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Coronavirüs salgını nedeniyle dünya genelinde milyonlarca insan yaşamını yitirdi.

Bu afetlerden hangilerinin oluşumunda jeolojik yapı etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

1. I. Erozyon
II. Deprem
III. Tsunami

Yukarıdaki afetlerden hangilerinin oluşumunda sanayileşmenin artması etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Sel ve taşkın; yeryüzünün büyük bir bölümünde görülen ve ciddi anlamda can ve mal kaybına neden olan afetlerdendir.

Bu afetin;

I. Delta ovaları
II. Deprem alanları
III. Yerleşim birimleri
IV. Akarsuların yukarı çığırları

gibi alanların hangilerinde gerçekleşmesi beşerî faaliyetleri daha fazla etkiler?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Afetler, oluşum hızlarına göre ani ve yavaş gelişen afetler olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisi gelişim hızı bakımından diğerlerinden daha yavaştır?

A) Deprem B) Erozyon C) Yangın
D) Sel E) Dolu

4. Afetlerin oluşmasında farklı nedenler etkili olabilmektedir. Aşağıda bazı illerde sıklıkla görülen afetler verilmiştir.

I. Tunceli'de görülen çığ
II. Antalya'da görülen orman yangını
III. İzmir'de görülen deprem

Buna göre yukarıda verilen illerin hangilerinde iklim koşulları ile görülen doğal afet arasında ilişki kurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Bazı afetlerin sonucu, başka afetlerin başlangıcı olabilir.

I. Sel
II. Deprem
III. Kuraklık

Buna göre yukarıda verilen afetlerin doğrudan neden olabileceği ikincil afetler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) I. Salgın hastalık
II. Tsunami
III. Erozyon

B) I. Orman yangını
II. Tsunami
III. Erozyon

C) I. Salgın hastalık
II. Tsunami
III. Deprem

D) I. Orman yangını
II. Çığ
III. Taşkın

E) I. Salgın hastalık
II. Kuraklık
III. Erozyon

6. Covid-19 salgınının insanlar arasında yayıldığı gibi hayvanlar arasında da salgın haline gelen hastalıklar bulunmaktadır. Deli dana, kuş gribi, veba gibi salgınlar hayvanlar arasında yayılmış ve hayvancılık faaliyetlerini etkilemiştir.

Deli dana, kuş gribi, veba gibi hayvanlar arasında yayılan hastalıklar aşağıdaki afet türlerinden hangisinin kapsamında yer alır?

A) Klimatik B) Sosyal C) Teknolojik
D) Jeolojik E) Biyolojik

7. Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması, afet sonucunu doğuran olaylara zamanında, hızlı ve etkili olarak müdahale edilmesi ve afetten etkilenen topluluklar için daha güvenli ve gelişmiş yeni bir yaşam çevresi oluşturulabilmesi için, toplumca yapılması gereken topyekûn mücadele afet yönetimi olarak adlandırılmaktadır. Afet yönetimi toplumların ekonomik ve sosyal gelişmişliği ile doğru orantılıdır.

Bu yönetimin aşağıdaki ülkelerden hangisinde daha doğru yapıldığı söylenebilir?

A) Japonya B) Bangladeş C) Hindistan
D) Vietnam E) Sudan

8. Volkanik patlamalar esnasında atmosfere kül, su buharı ve çeşitli gazlar karışmaktadır. Atmosfere karışan bu maddelerin bazı etkileri olmaktadır.

Bu etkiler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Hava yapısının bozulması

B) Asit yağışlarının artması

C) Tarımsal üretimin azalması

D) Hava yolu ulaşımının aksaması

E) Tektonik faaliyetlerin artması

9. Can ve mal kaybına neden olan, insan faaliyetlerini aksatan, doğal çevreye zarar veren doğal veya insan kaynaklı olaylara afet denir. Afetler, gerek doğal süreçler gerekse insanların çeşitli faaliyetleri sonucu ortaya çıkabilir.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinde insan faaliyetlerinin etkisi daha fazladır?

A) Deprem

B) Sıcak hava dalgası

C) Tsunami

D) Maden kazaları

E) Volkanizma

10. Dünyada bugüne kadar gözlenen afet türleri incelendiğinde farklı nedenlerle oluşan çok sayıda afetin yaşandığı ve yaşanmaya devam ettiği görülmektedir.

I. Heyelan

II. Çığ

III. Deprem

Buna göre, yukarıda verilen doğal afetlerden hangilerinin oluşumunda o bölgenin yer şekillerinin özellikleri etkilidir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III

11. I. Yol açtığı sonuçları

II. Meydana geldiği sıklığı

III. Oluşum türünü

Bir bölgenin nüfus yoğunluğu, yapılaşma özellikleri ve ekonomik gelişmişlik düzeyi; deprem doğal afeti ile ilgili yukarıdaki özelliklerden hangilerini daha fazla etkiler?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

12. Aşağıda afetlerle ilgili bilgi kartı oluşturulmuştur.

I.	Doğal afetler, bazen başka doğal afetleri de tetikleyebilir. **Örnek:**
II.	Oluşum hızına göre bazı afetler hızlı gelişir. **Örnek:**
III.	Bazı afetler beşerî afetler grubunda yer alır. **Örnek:**

Verilen bilgilere doğru örnekler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A)

Erozyon ile tarımda verimin azalması
Deprem
Tsunami

B)

Selden sonra salgın hastalıkların yaşanması
Deprem
Maden kazaları

C)

Depremden sonra afet bilincinin artması
Sanayi patlamaları
Maden kazaları

D)

Depremden sonra tsunaminin gerçekleşmesi
Erozyon
Heyelan

E)

Aşırı yağışlar ile sellerin oluşması
Çığ
Deprem

1. Erozyon, yağış suları ve rüzgârla toprağın aşınıp, taşınması ve başka yerlerde birikmesi sürecidir. Erozyon doğal süreçlerle veya insan etkinliklerine bağlı olarak oluşur. İnsan etkinliklerinin bir katkısı olmadan doğal süreçlerle gerçekleşen toprak erozyonu "jeolojik erozyon" olarak adlandırılır.

Buna göre Türkiye'de jeolojik erozyonun artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

A) Engebeli arazi yapısı

B) Tektonik deprem alanları

C) Karasal iklim şartları

D) Yağış düzensizliği

E) Bitki örtüsünün azlığı

2. Doğal afet uyarı sistemleri doğal afetleri mümkün olan en erken zamanda bildirerek doğal afetlerin etkisini en aza indirmeyi hedefleyen sistemlerdir.

Buna göre,

I. Deprem

II. Tsunami

III. Kasırga

IV. Dolu

doğal afetlerinden hangilerinin neden olacağı can ve mal kayıpları, meteorolojik erken uyarı sistemleri ile tespit edilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. İklim, bir alanda tarım ürünleri başta olmak üzere ekonomik faaliyetleri etkilediği gibi doğal afetlerin oluşmasına da neden olabilir.

Buna göre Türkiye'de,

I. Çay

II. Fındık

III. Pamuk

IV. Buğday

gibi tarım ürünlerinden hangilerinin yetiştirildiği alanlarda heyelanların daha yoğun görülmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıda, dünya haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmış ve bu alanlarda görülen afetler tabloda verilmiştir.

I.	Fırtına
II.	Volkanizma
III.	Heyelan
IV.	Deprem
V.	Tsunami

Buna göre hangi alanda gerçekleşen afet o bölgenin jeolojik yapısı ile ilişkilendirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerden hangisi sel oluşumunu ve çevreye verdiği etkiyi artıran unsurlardan birisi değildir?

A) Kuvvetli eğim

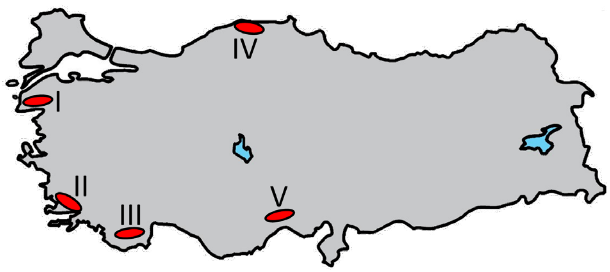
B) Killi toprak yüzeyi

C) Sağanak yağışlar

D) Kalkerli yapıdaki arazi

E) Doğal bitki örtüsünün tahribi

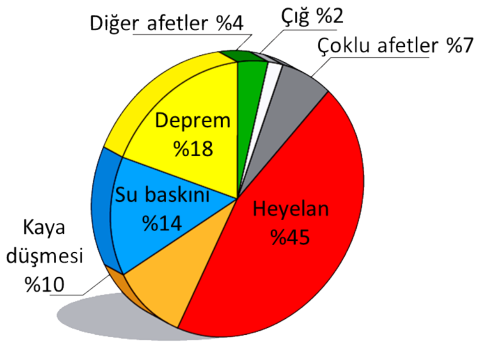
6. Aşağıdaki haritada orman arazilerinin yoğun olarak görüldüğü beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

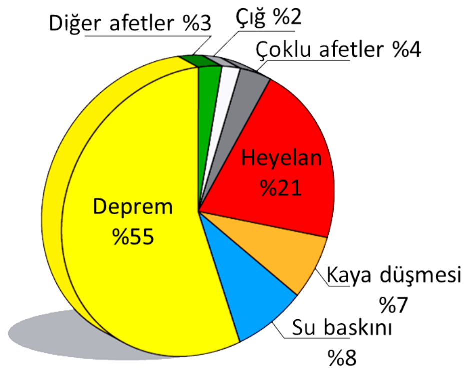
Haritada işaretli alanların hangisinde orman yangını ihtimalinin daha düşük olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de gerçekleşen afetlerin ve bu afetlerden etkilenenlerin oranı verilmiştir.

Türkiye'de gerçekleşen afetlerin oranı

Türkiye'de afetlerden etkilenenlerin (afetzede) oranı

Buna göre grafikteki bilgilerle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) En çok can kaybı deprem sonucunda yaşanmaktadır.

B) Gerçekleşen afet oranı en yüksek heyelandadır.

C) Kaya düşmesi ve su baskını afetlerinin afetzede oranları çığdan fazladır.

D) Çoklu afetlerin gerçekleşme oranı afetzede oranından fazladır.

E) Gerçekleşme oranı en fazla olan iki afette, afetten etkilenenlerin oranı da fazladır.

8. **Doğal ve beşerî çevre üzerinde radyoaktif etkilerden dolayı aşağıdaki afetlerden hangisinin etkisi <u>daha uzun</u> sürer?**

A) Fukuşima Nükleer Santrali patlaması

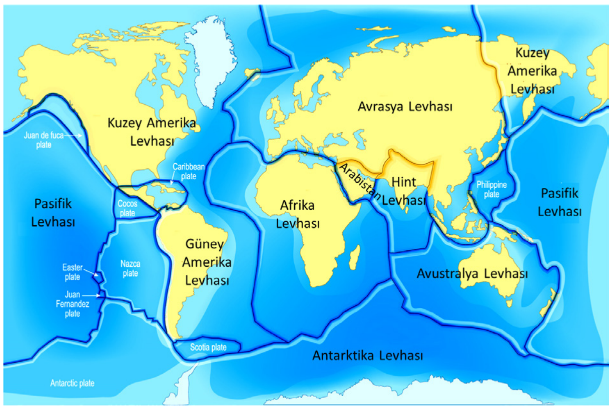
B) Şili depremi

C) Vezüv Yanardağı'nın patlaması

D) Rusya - Ukrayna Savaşı

E) Katrina kasırgası

9. Aşağıda levha sınırlarını gösteren harita verilmiştir.

Dünya üzerinde tektonik depremler levha sınırları ile paralellik gösterir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerin hangisinde tektonik deprem riski <u>daha azdır</u>?

A) Japonya

B) Şili

C) Brezilya

D) Meksika

E) Endonezya

10. Dünya üzerinde mevcut sera gazı salımları devam ederse, Dünya yüzeyinin ortalama sıcaklığının 2036 yılına kadar 2°C kadar artması beklenmektedir. Özellikle sanayi ve motorlu taşıtlarda kullanılan fosil yakıt kullanımının artmasına bağlı oluşan sera gazı salımı, klimatolojik ve meteorolojik birçok afetin de nedeni olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisindeki faaliyetlerin bu afetlerin oluşumunda <u>daha az</u> etkili olduğu söylenebilir?

A) Çin

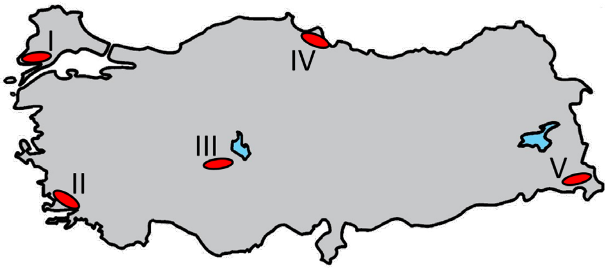
B) İngiltere

C) ABD

D) Almanya

E) Nepal

1. Aşağıdaki haritada beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Bu alanlarda yaygın olarak görülen doğal afet türü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I - Heyelan

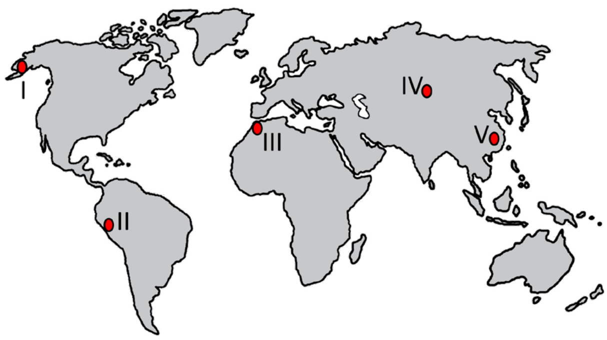
B) II - Orman yangını

C) III - Rüzgâr erozyonu

D) IV - Sel ve taşkın

E) V - Çığ

2. Aşağıdaki haritada beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

Evlerde, sanayi tesislerinde, motorlu taşıtlarda ve enerji santrallerinde petrol ve kömür gibi yakıtların kullanımı sonucu ortaya çıkan gazların meydana getirdiği dumanın sisle karışması sonucunda oluşan hava kirliliğine Londra tipi hava kirliliği denir.

Buna göre numaralandırılan alanların hangisinde bu klimatik afetin daha fazla görülmesi beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Hızlandırılmış erozyon, insanın doğada toprak, su ve bitki arasında var olan dengeyi bozmaya yönelik faaliyetleri sonucu toprağın aşınmasıyla meydana gelir.

Aşağıdakilerden hangisi bu erozyonu önlemek için alınabilecek önlemlerden biri değildir?

A) Orman gençleştirme çalışmalarını artırmak

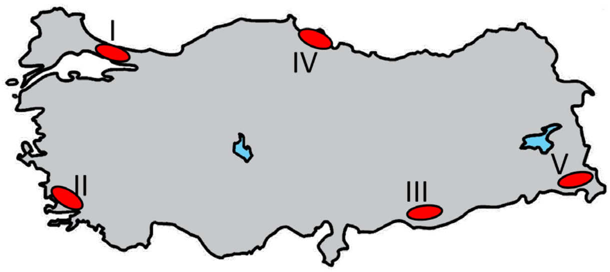
B) Nadas alanlarında nöbetleşe ekim yapmak

C) Meralardaki aşırı otlatmayı önlemek

D) Bataklık ve sazlık alanları kurutmak

E) Yamaçlarda taraçalar oluşturmak

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taranarak numaralandırılmıştır.

....	numaralı alan, rüzgâr erozyonunun yoğun olarak görüldüğü yerdir.
....	numaralı alan, çığ olayının yoğun olarak görüldüğü yerdir.
....	numaralı alan, orman yangınlarının yoğun olarak görüldüğü yerdir.
....	numaralı alan, sel ve taşkınların yoğun olarak görüldüğü yerdir.
....	numaralı alan, tektonik depremlerin yoğun olarak görüldüğü yerdir.

Bu alanlarla ilgili oluşturulacak yukarıdaki doğal afet bilgi kartında boş bırakılan yerlere yukarıdan aşağıya doğru sırasıyla aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) I - IV - V - III - II

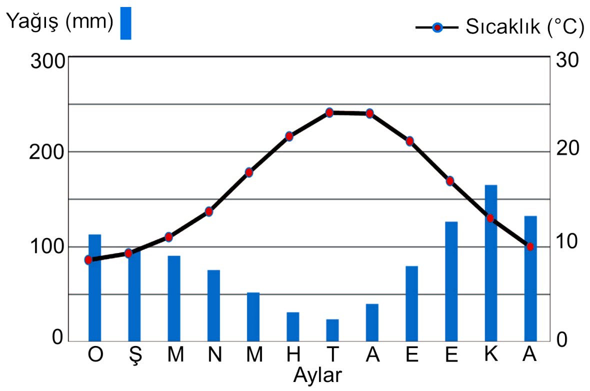
B) I - II - IV - III - V

C) II - I - IV - III - V

D) III - V - IV - II - I

E) III - V - II - IV - I

5. Aşağıda bir alana ait yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Bu alanda aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin görülme ihtimali diğerlerine göre daha düşüktür?

A) Çığ B) Sel C) Fırtına D) Kuraklık E) Orman Yangını

6. Magnitüd kavramı deprem sırasında açığa çıkan enerjiyi temsil eder ve nesneldir. Şiddet kavramı ise depremin yeryüzündeki etkisidir. Zamana ve mekâna göre değişiklik gösterebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, depremin şiddetini etkileyen unsurlardan birisi değildir?

A) Ekonomik gelişmişlik

B) Yapı teknolojisi

C) Odak derinliği

D) Doğal bitki örtüsü

E) Hiposantr uzaklığı

7. Japonya'da şimdiye kadar ölçülmüş en büyük deprem, 11 Mart 2011 tarihinde Honshu Adası'nın kuzeydoğusunda okyanus içinde meydana gelen 9,0 büyüklüğündeki depremdir. Deprem sonrasında meydana gelen 30 metreden fazla yüksekliğe sahip tsunami, Honshu Adası'nın kuzeydoğu kıyılarını en ağır hasarı verecek şekilde etkilemiştir. Deprem ve sonrasında yaşanan tsunami nedeniyle 15.000'den fazla kişi yaşamını yitirmiştir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinin kıyıları, Japonya açıklarında gerçekleşen deprem sonrası oluşan tsunamiden daha az etkilenir?

A) Endonezya B) Avustralya C) Nijerya D) Malezya E) Çin

8. Tropikal siklonlar, kasırgalar çok hızlı oluşan, Bofor ölçeğine göre hızı 118 km'den fazla olan doğal afetlerdir. Bu afetler subtropikal ve tropikal bölgelerdeki sıcak denizlerde meydana gelebilir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi kasırgaların yoğun olarak yaşandığı alanlardan değildir?

A) ABD

B) Filipinler

C) Endonezya

D) İtalya

E) Nijerya

9. I. Volkanizma

II. Tsunami

III. Deprem

IV. Salgın hastalıklar

Yukarıda verilen afetlerden hangilerinin Alp - Himalaya dağ kuşağında daha fazla görülmesi beklenebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

10. Havzaya düşen yağış miktarının havzada gerçekleşen buharlaşmadan daha fazla olması durumuna kuraklık denir.

Buna göre haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde kuraklık afetine daha az rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP ANAHTARI

Coğrafya, İnsan ve Doğa

1. ADIM	1-B	2-D	3-A	4-C	5-A	6-E	7-B	8-E	9-E	10-A
	11-E	12-E								
2. ADIM	1-A	2-C	3-B	4-E	5-B	6-A	7-B	8-C	9-B	10-C
3. ADIM	1-C	2-A	3-B	4-A	5-C	6-C	7-D	8-B	9-B	10-B

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri

1. ADIM	1-C	2-D	3-E	4-D	5-C	6-C	7-D	8-A	9-B	10-A
	11-C	12-D								
2. ADIM	1-B	2-D	3-A	4-E	5-E	6-D	7-A	8-B		
3. ADIM	1-E	2-E	3-A	4-B	5-A	6-E	7-E	8-D	9-C	

Yer ve Zaman, Koordinat Sistemi

1. ADIM	1-E	2-E	3-B	4-A	5-E	6-B	7-C	8-A	9-C	10-D
	11-D	12-E								
2. ADIM	1-B	2-E	3-B	4-E	5-D	6-E	7-C	8-E	9-B	10-D
3. ADIM	1-E	2-B	3-B	4-A	5-A	6-D	7-C	8-C	9-C	

Harita Bilimi

1. ADIM	1-D	2-D	3-B	4-A	5-D	6-C	7-B	8-E	9-A	10-B
	11-C									
2. ADIM	1-C	2-A	3-C	4-C	5-B	6-A	7-B	8-D	9-A	
3. ADIM	1-E	2-C	3-D	4-A	5-D	6-E	7-D	8-E		

Atmosfer, Hava Durumu ve İklim, Sıcaklık

1. ADIM	1-B	2-D	3-E	4-C	5-E	6-C	7-D	8-C	9-A	10-B
	11-D	12-C	13-B							
2. ADIM	1-A	2-C	3-A	4-A	5-D	6-B	7-A	8-B	9-D	10-B
3. ADIM	1-B	2-E	3-D	4-C	5-B	6-E	7-D			

Basınç, Rüzgâr, Nem, Yağış

1. ADIM	1-C	2-B	3-B	4-E	5-A	6-D	7-E	8-B	9-D	10-C
	11-D	12-A								
2. ADIM	1-C	2-E	3-D	4-C	5-A	6-B	7-A	8-A	9-E	10-E
3. ADIM	1-B	2-C	3-B	4-B	5-B	6-E	7-E	8-D	9-A	10-C

İklim Tipleri ve Türkiye'de İklim

1. ADIM	1-A	2-B	3-C	4-B	5-D	6-D	7-B	8-D	9-D	10-E
	11-D									
2. ADIM	1-E	2-B	3-A	4-D	5-C	6-B	7-C	8-D	9-E	10-C
3. ADIM	1-B	2-A	3-E	4-B	5-B	6-C	7-A	8-E	9-C	10-C

Dünya'nın Tektonik Oluşumu

1. ADIM	1-D	2-B	3-E	4-B	5-E	6-C	7-C	8-A	9-C	10-A
	11-C	12-D	13-B							
2. ADIM	1-C	2-E	3-E	4-E	5-B	6-E	7-D	8-B	9-C	10-C
3. ADIM	1-A	2-D	3-D	4-D	5-B	6-D	7-A	8-E		

İç Kuvvetler

1. ADIM	1-B	2-E	3-D	4-C	5-E	6-B	7-D	8-D	9-A	10-D
	11-E	12-D								
2. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-E	5-D	6-C	7-E	8-D		
3. ADIM	1-D	2-A	3-D	4-D	5-D	6-E	7-E			

Dış Kuvvetler

1. ADIM	1-E	2-E	3-A	4-D	5-D	6-B	7-B	8-A	9-E	10-B
	11-A									
2. ADIM	1-C	2-B	3-D	4-B	5-D	6-D	7-A	8-E	9-E	
3. ADIM	1-E	2-E	3-A	4-B	5-C	6-B	7-B			

Türkiye’nin Yüzey Şekilleri

1. ADIM	1-E	2-A	3-A	4-E	5-A	6-E	7-D	8-E	9-B	10-A
	11-E	12-E								
2. ADIM	1-B	2-A	3-A	4-D	5-E	6-B	7-E	8-D	9-A	10-C
	11-D									
3. ADIM	1-E	2-E	3-E	4-A	5-C	6-B	7-D	8-B	9-D	

Su Kaynakları

1. ADIM	1-A	2-D	3-A	4-E	5-B	6-C	7-A	8-B	9-E	10-A
	11-D	12-E	13-E							
2. ADIM	1-A	2-C	3-A	4-B	5-C	6-C	7-E	8-A	9-E	10-D
	11-D	12-B								
3. ADIM	1-C	2-B	3-A	4-B	5-E	6-B	7-D	8-B	9-D	

Topraklar

1. ADIM	1-D	2-B	3-E	4-A	5-B	6-E	7-C	8-C	9-A	10-A
	11-A	12-E								
2. ADIM	1-C	2-D	3-A	4-B	5-B	6-A	7-A	8-C	9-A	
3. ADIM	1-C	2-E	3-D	4-B	5-D	6-B	7-B	8-D	9-E	10-C

Bitkiler

1. ADIM	1-D	2-C	3-E	4-D	5-A	6-D	7-C	8-B	9-E	10-A
2. ADIM	1-B	2-E	3-D	4-E	5-E	6-D	7-C	8-C	9-C	10-D
	11-B									
3. ADIM	1-B	2-C	3-B	4-A	5-E	6-D	7-E	8-D		

Nüfus

1. ADIM	1-E	2-D	3-E	4-D	5-D	6-E	7-D	8-A	9-E	10-D
	11-E	12-C								
2. ADIM	1-E	2-E	3-C	4-B	5-E	6-A	7-A	8-E	9-C	
3. ADIM	1-C	2-C	3-A	4-D	5-E	6-A	7-C			

Yerleşme

1. ADIM	1-A	2-C	3-B	4-E	5-E	6-A	7-A	8-C	9-D	10-A
	11-B	12-B	13-D							
2. ADIM	1-E	2-B	3-B	4-C	5-E	6-B	7-C	8-C	9-B	10-E
	11-D									
3. ADIM	1-A	2-A	3-A	4-E	5-C	6-A	7-A	8-D	9-E	

Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme

1. ADIM	1-E	2-A	3-B	4-A	5-C	6-B	7-D	8-D	9-A	10-B
	11-D									
2. ADIM	1-A	2-B	3-E	4-C	5-D	6-E	7-A	8-D	9-C	10-D
3. ADIM	1-D	2-C	3-E	4-D	5-E	6-E	7-E	8-C	9-B	

Göç

1. ADIM	1-B	2-C	3-A	4-A	5-D	6-B	7-E	8-D	9-E	10-A
	11-C	12-E	13-C	14-A	15-D					
2. ADIM	1-B	2-E	3-E	4-D	5-B	6-A	7-A	8-E	9-D	10-C
	11-D									
3. ADIM	1-B	2-E	3-D	4-A	5-C	6-C	7-B	8-D	9-D	10-E
	11-D									

Ekonomik Faaliyet, Ulaşım Hatları

1. ADIM	1-C	2-C	3-A	4-B	5-B	6-E	7-E	8-D	9-E	10-B
	11-C	12-A	13-A	14-C						
2. ADIM	1-A	2-D	3-C	4-D	5-E	6-B	7-E	8-B	9-E	10-D
3. ADIM	1-C	2-C	3-A	4-B	5-D	6-E	7-B	8-C		

Bölgeler - 1

1. ADIM	1-D	2-B	3-D	4-A	5-E	6-B	7-C	8-A	9-E	10-B
	11-A	12-D								
2. ADIM	1-B	2-B	3-E	4-A	5-B	6-D	7-A	8-A	9-A	10-E
	11-E									
3. ADIM	1-E	2-E	3-D	4-C	5-D	6-C	7-D	8-B	9-E	10-E

Bölgeler - 2

1. ADIM	1-B	2-E	3-E	4-E	5-D	6-D	7-E	8-C	9-E	10-C
	11-E									
2. ADIM	1-C	2-D	3-E	4-A	5-C	6-C	7-B	8-D	9-D	10-C
	11-A	12-C								
3. ADIM	1-C	2-D	3-A	4-D	5-C	6-A	7-C	8-A	9-A	10-B
	11-C									

Afetler - 1

1. ADIM	1-C	2-C	3-C	4-E	5-E	6-D	7-D	8-A	9-B	10-E
	11-E	12-A								
2. ADIM	1-E	2-D	3-E	4-A	5-D	6-E	7-A	8-C	9-C	10-E
	11-E									
3. ADIM	1-B	2-E	3-B	4-B	5-D	6-C	7-D	8-E	9-B	10-C

Afetler - 2

1. ADIM	1-A	2-B	3-B	4-D	5-A	6-E	7-A	8-E	9-D	10-D
	11-A	12-B								
2. ADIM	1-B	2-E	3-A	4-A	5-D	6-D	7-A	8-A	9-C	10-E
3. ADIM	1-A	2-E	3-D	4-E	5-A	6-D	7-C	8-D	9-B	10-B